Gheorghe Schwartz

Poolouri
adică
Paranoia Schwartz

OPERA OMNIA
PROZĂ SCURTĂ CONTEMPORANĂ

TIPO MOLDOVA

Gheorghe Schwartz

Poolouri
adică
Paranoia Schwartz

Colecția OPERA OMNIA
proză scurtă contemporană

Redactor: *Aurel Ştefanachi*

Coordonator serie: *Valeriu Stancu*

Coperta: *Cristian Almăşanu*

ISBN 978-973-168-822-0

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Ştiințifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iaşi, 2012

Editura ***Tipo Moldova***,
E-mail: office@moldova.ro

Gheorghe Schwartz

Poolouri adică Paranoia Schwartz

sau

pildele cele mai însemnate din viața plină de învățăminte și îndrăzneală a preacinstitului și prealuminatului Gough, precum și a nu mai puțin strălucitului său contemporan Finch, cu precizări asupra modului în care înțelepții de ieri, de alaltăieri și dintotdeauna au știut să răsfrîngă aceste întâmplări în subtilele lor maxime și cugetări. Și asta nu este încă nici pe departe totul...

Colecția OPERA OMNIA
proză scurtă contemporană

TIPO MOLDOVA

Notă: Ilustraţiile aparţin autorului

PREFAȚĂ

OMNE VIVUM EX VIVO
"Orice ființă vie provine dintr-o ființă vie."
după William Harvey
("Omne vivum ex oco")

Arborele genealogic sau cum s-a transformat Poolo în Gough

Se afirmă că nici o origine nu e certă. Unii o spun în sens peiorativ, chiar jignitor, referindu-se la cineva anume. Savanții – care au învățat că nu ştiu mare lucru – îşi extind îndoielile şi asupra originii universale: a universului, a speciilor, a diferiților semeni.

Şi – totuşi! – autorul se încumetă să pretindă că ar cunoaşte strămoşii ascunşi ai lui Gough şi Finch.

Numele adevărat al lui Gough este Poolo. Cînd a fost propus pentru nemurire, un ochi clarvăzător a deschis gura şi a întrebat de unde vine acel nume imposibil. Autorul a povestit că bunul domn se trage dintr-o minte rătăcită: un student foarte bun a început să se plimbe zile întregi pe modelul unui covor persan, fiind foarte atent să nu calce alături de desenul savant țesut. El pretindea că ar urma impulsurile unui zeu egiptean, botezat de cei vechi "Poolo". Se poate, deci, presupune că studentul n-a fost decât un mediu şi că strămoşii adevărați ai domnului Poolo se trag de dinaintea primelor dinastii faraonice. Ochiul clarvăzătorului (numit acela şi P.C.C., adică *preventiva cenzură comunistă*) nu s-a arătat prea mulțumit de explicație: pe de o parte, i se părea prea metafizică, pe de alta, subiectul interesului îl reprezenta pronunția numelui. Autorul i-a răspuns că limba română fiind o limbă

etimologică şi Poolo îşi rosteşte numele aşa precum îl aude. "Dar englejii?" a întrebat pentru a treia oară ochiul vigilent. "Pentru englezi, oricum ar pronunța numele, nu este nimic alarmant în acest cuvânt", i-a răspuns autorul. Iar în limba română, "cooperativă" nu se citeşte "cuperativă" şi nici "zoologie" nu se citeşte "zulogie". Însă ochiul ager şi-a închis pleoapa şi a dat sentința: "Acest nume nu poate intra în istorie!" "Şi? Şi faptele sale?", a îndrăznit autorul. O tăcere de moarte a stins ecoul întrebării. Dar faptele lui Poolo au fost prea mărețe spre a se pierde ca şi cum n-ar fi existat. Un om de bine, un ascet, şi-a luat sarcina istorică de a se topi în neant spre a-l lăsa pe Poolo să-şi continue magistrala aventură. Acest bărbat cumsecade s-a numit Gough.

Finch, în schimb, nu este decât un impostor ordinar. În lumea lui Poolo, cel despre care ochiul vigilent a hotărât că nici n-a existat, a hălăduit un oarecare Silar. În acesta, ochiul vigilent (P.C.C.) a văzut o reală primejdie de discordie între naționalități. "În individul acela se află un sânge prea... ăăă... mă înțelegeți dumneavoastră..." Autorul n-a înțeles nici de data asta. "Ăăăă... un sânge cam... ăăăă... cam prea semit..." "Eu aş zice că e mai degrabă maghiar", propuse autorul, pregătindu-se să țină o disertație despre originea reală a numelui personajului. "Evreu, maghiar, tot aia-i... vreau să spun că tot naționalitate... să nu-i supărăm!" Aşa că nici Silar n-a mai existat. Dar faptele sale, venind din oglinda fermecată a lui Gough, i-au adus mereu profituri uriaşe.

Întotdeauna se găsesc şmecheri gata să acapareze asemenea prilejuri, trăgând turta pe spuza lor. Un oarecare Finch, bigam şi proxenet, a găsit că ar fi păcat să se piardă, dintr-o clipă în alta, beneficiile lui Silar. Finch şi-a asumat destinul lui Silar cu cățel şi cu purcel, mai ales că nu era vorba despre o potaie oarecare şi nici despre un singur purcel.

Finch este un om cu adevărat necinstit şi, fără exagerare, periculos. Însă prost nu e: întotdeauna îi lasă o fărâmitură de noroc şi lui Gough. Că dacă n-ar fi Gough, ar putea să prospere Finch?

Finch a avut o mare şansă: dacă ochiul vigilent ar fi ştiut ce grozăvie înseamnă cuvântul *Finch* în vechiul dialect de nord din Insulele Guru Guru, mai ales dacă se pune accentul pe *ch*, în mod sigur că ar fi dispărut fără urmă şi el şi autorul ar fi fost nevoit să aştepte un alt impostor. Iar pentru a putea înnobila istoria, Gough ar fi avut nevoie şi el de un nou arbore genealogic.

Uneori, însă, în vâltoarea măreţei istorii a lumii, toate astea se şterg, iar Poolo se iveşte alături, împreună şi în locul lui Gough, cel care a apărut atât de des alături, împreună şi în locul lui Poolo. La fel şi Finch şi Silar îşi mai arată, din când în când, fiecare propria faţă. Feţele atât de asemănătoare între ele, încât doar convenţia numelor le desparte. Când şi de ce tocmai atunci apare unul şi nu celălalt? Aceasta este o întrebare la care doar venerabilii înţelepţi ai lumii pot răspunde. Adresaţi-vă lor cu încredere!

În legătură cu origina entităţii *Paranoia Schwartz*, există, în general, trei variante:

a) *Paranoia Schwartz* ar fi un sindrom descris de Gheorghe Schwartz, după cum afirmă Şcoala de la Lugoj (România / Europa).

b) Sintagma ar proveni de la descrierea celebrului caz Gh. Sch., părere susţinută de Facultatea de Ecologie Spirituală a Universităţii din Baga. În favoarea acestei ipoteze vine şi vechiul dicton: "Cine spune ăla e".

c) Întrucât "Gough" înseamnă în limbajul arhaic vorbit în Insulele Guru Guru "Negură" şi cum "Schwartz" poate fi considerat într-o limbă contemporană "Negru", "Gough" ar putea fi citit şi "Schwartz", la fel cum şi "Ion" ar putea fi citit şi "Iochannes" sau "Konigsberg",

"Kaliningrad". Pronunțarea rămâne o problemă de opțiune a unei convenții asumate.

Noi vom folosi, în cele ce urmează, mai ales termenul "Gough", știind că și așa bunul cititor va rosti instantaneu Poolo. Sau "Schwartz".

PROLOG

Esența

"Totul învață oamenii prin relațiile dintre ei".
– (Euripides, Andromache)

Simțind că trăiește la întâmplare, că în jurul lui se petrec atâtea lucruri pe care nu le înțelege, Gough hotărî să le caute esența.

Se retrase într-un miez de codru și duse o viață de ascet. Trăi 25 de ani dormind în tufișuri și mâncând rădăcini, dar meditând în toată această vreme la cele ce-l înconjurau. Douăzeci și cinci de ani de profundă cugetare l-au făcut să creadă că a obținut esența lucrurilor. Devenise înțelept.

Însă pentru a nu fi obligați toți oamenii să-și irosească douăzeci și cinci de ani de viață până să ajungă la aceeași concluzie, se întoarse printre semenii săi spre a le arăta ce adâncime au atins gândurile sale: le dezvălui miezul problemelor

Încă înainte de a termina de vorbit, Finch, un ucenic de grăjdar, pistruiat și fără minte, îi replică:

– Nu-i așa! E chiar invers.

Gough căzu pe gânduri, apoi îi răspunse:

– Poate.

Îndreptări etimologice

"Numele tău este măsura faptelor tale" –
(Ovidius, Fasti 1, 603)

Gough vine de la (a) găuri, găunos, băgău.

Finch vine de la cârciumă şi fluieră. Nici că-i pasă de etimologia sa. De fapt, aşa şi arată.

Gough e grav pentru că poartă în el atâtea noţiune şi concepte; Finch habar n-are ce poartă în el şi nu-l interesează nici cu cine se întovărăşeşte. Finch este un derbedeu uneori de treabă.

Gough, la fel de grav ca întotdeauna şi Finch, uşor şi inconştient ca un fluturaş, s-au oprit în faţa unei agenţii de bilete.

Gough cere un bilet în stalul întâi, stânga, dacă se poate mai la margine, nu chiar după rândul trei, dar nici mult mai în faţă.

Finch cere un bilet indiferent unde, când şi cum.

Gough intră la spectacol grav, pieptănat cu puţină lavandă, cu o floare la butonieră şi mustaţa bine aranjată; arată cam ca un bărbier mergând să se tundă la o frizerie dintr-un cartier în care speră ca nici un confrate de-al său să nu-l recunoască. Finch intră în sală pur şi simplu.

Gough se aşează, oftează, pufneşte, tace solemn, ascultă în extaz.

Finch din contra.

Gough realizează filiaţii. Raportează piesa la operele citite, la propria experienţă de viaţă, dospind de evenimente moralizatoare. (Viaţa lui Gough este un adevărat roman, chiar dacă un scriitor, căruia i-a povestit-o, a strâmbat din nas, dându-şi astfel arama pe faţă.) Gough îşi dă seama că personajul cel rău îi aminteşte profund de propriul său tată şi că personajul pozitiv de

profesorul de chimie, care-l bătea mereu. Asta îi dă prilejul unui amplu proces de conştiinţă şi, dacă n-ar fi învăţat de atâţia şi atâţia ani să se stăpânească demn, ar izbucni în plâns, acolo, faţă de străini. Piesa îl răvăşeşte prin adâncile conexiuni deschidese într-un mod atât de neaşteptat în conştiinţa şi-n sufletul său. Piesa îl răvăşeşte întrucât se recunoaşte şi-n cele mai episodice personaje. Piesa îl răvăşeşte fiindcă domnul Gough ştie să facă asociaţii.

Finch doarme mai tot spectacolul. Gough – care cu un ochi sever vede totul, dar absolut totul – se şi întreabă de ce naiba o mai fi venind Finch la teatru. (Dar asta-i numai o metaforă, deoarece Gough nu se întreabă atât de urât, nu, Gough nu s-ar exprima într-un asemenea hal niciodată!)

Gough trăieşte în viaţă ca şi actorii de pe scenă.

Finch trăieşte în viaţă ca şi ceea ce înţelege el din jocul actorilor de pe scenă.

Gough se întoarce la (a) găuri, găunos, băgău.

Finch se întoarce la ale lui.

Cititorul este rugat să ţină seama de toate acestea, atunci când va rosti numele bunilor noştri eroi.

CARTEA ÎNTÎI

în care este vorba despre adevăratul rol pe care l-au jucat mereu, dar mai ales pe vremea lui Gough, şurubul şi piuliţa, precum şi despre înfricoşătoarele necazuri pricinuite dintotdeauna de întâmplarea care a făcut ca şurubul respectiv să nu se potrivească de fiecare dată în mod imanent în piuliţa mai sus amintită, mai adăugându-se la toate acestea nu mai puţin înfricoşătoarele încurcături pricinuite de Finch cu prilejul manipulaţiilor lui Gough şi în care mai este tratat şi modul cum înţelepţii lumii au cugetat de pe urma acestor remarcabile isprăvi şi ce au spus ei.

Ce ne spun documentele vremii::
"Cu această ocazie, domnul Gough a afirmat:
– Domnilor, şurubul stă la pândă!"
(Din San Finch's Post)

Automobilele

"Mulțumeşte-te cu ce este, dar caută ceva mai bun" – Isocrates, Dem. Stobaeus, Flor 94, 20.

La început, Gough avea două faruri şi prindea 90 km/h. Finch avea patru faruri şi prindea 120 km/h. Apoi i-au mai pus şi lui Gough două faruri pe lângă celelalte şi deveni capabil de a realiza 160 km/h. Finch, după o nouă perfecționare, reuşi să alerge cu 180 km/h. Dar trebuia să ocolească în căutarea podurilor. Gough fu înzestrat cu o instalație amfibie. Lui Finch îi crescură două aripi. Lui Gough o elice de helicopter. Finch reuşea să-şi schimbe forma după necesități. Gough Super putea fi băgat într-un geamantan şi cumpărat în douăsprezece rate lunare. Finch Combi putea transporta 75 de tone. Gough $Super_3$ avea şi piscină. Finch L_{49} putea fi păstrat în buzunarul pentru ceas. Gough $Ultra_9$ putea atinge viteze de 780 km/h. cu interiorul unui apartament de şase camere, dependințe şi saună. Finch L_{07} putea atinge viteze de 825 km/h. şi să asigure în interiorul său şi condiții pentru meciuri de fotbal. (Fotbalul este sportul celor mulți!) Gough W_9 deşi, e drept, nu prindea decât, cel mult, 820 km/h., putea să organizeze, totuşi, la aceste viteze şi campionate la 14 discipline sportive, asigurând în port-bagaj tribune pentru 876 spectatori, fiecare loc cu vizibilitate perfectă, bineînțeles. $Finch_{987}$ era prevăzut cu o pădure cu cascade şi ciripit de păsările. Gough $Vita_8$ putea asigura voiaje fără escală pentru 97 de ani. Finch As putea să se regenereze singur. Gough Y genera automat anual doi Gough yl de dimensiuni medii. Finch Zac putea transforma

combustibilul în alimente pentru pasageri. Gough YY reuşea aceeaşi operaţiune chiar invers. Finch Zac_3...

Gough $_{000x}1$ circula cu un indice de siguranţă de 70% pe o şosea aglomerată. Cu Finch E2 puteai merge liniştit la serviciu, Gough $_{00x}3$ avea două faruri şi prindea 90 km/h. Finch R 29 avea patru faruri, era decapotabil şi atingea 120 km/h.

etc.

Apartamentul

"Dacă poți suporta totul, atunci şi trebuie" -
(Iuvenalis, Sat. 5, 170 sq...)

Dorind să închirieze casa, Gough constată că trebuie să se supună unui adevărat instructaj: în încăperi, în loc de mobilă, se aflau doar butoane.

Domnul Finch, proprietarul, un om plin de bunăvoință, dar cam nervos, se oferi să-i facă o demonstrație:

– În această cameră veți putea să vă instalați dormitorul, îi arătă el. Paturile se desfac, bineînțeles, din perete, trebuie doar să apăsați aici. Masa iese din dușumea dacă folosiți această pârghie, iar fotoliile se ridică în arcuri, dacă binevoiți să vă așezați acolo, pe pernă... Din acest şurub, prin răsucire, curge cafea, iar din cuiul care susține tabloul puteți obține, dacă îl trageți puțin în afară, sifon. Din candelabru se proiectează emisiunile televiziunii pe perete, trebuie, însă, să vă deranjați şi să puneți programul radio-TV în fața becului. Ferestrele apar acolo unde vă convin prin ridicarea jaluzelelor, care, după cum puteți constata, sânt pe tot peretele.

Pe fața domnului Finch se observa uşor că demonstrația îi produce o vie plăcere şi, deocamdată, şi pe Gough îl mai distra năstrușnicul apartament.

– Bucătărie nu avem, continuă Finch, dar sper să nu aveți pasiunea gătitului. Pilulele de hrană concentrată le puteți obține din acest dulăpior cuplat la rețeaua de pilule de hrană concentrată. Dacă, totuşi, vă pasionează gătitul, vă putem instala o bucătărie în bibliotecă, spre a vă satisface acest capriciu.

Covoarele se pot transforma în iarbă, iar pe veioză, prin atingerea întrerupătorului, puteți avea oricând o pasăre care să ciripească una dintre melodiile dumneavoastră preferate.

(Din păcate, domnul Finch era cam afon și păsărica începu să cânte după urechea celui care o solicitase.)

– Pinacoteca, în mod regretabil, fostul chiriaș a transformat-o în pârtie de schi. O puteți folosi cu încredere!

– Dar eu nu știu să schiez!

– Nici nu-i nevoie. Intrând în încăperea amenajată în acest scop, veți avea convingerea fermă că alunecați pe schiuri. Dacă doriți să dormiți, ajunge să răsuciți acest buton. În funcție de cât de tare îl veți manevra, va dura și somnul dumneavoastră.

Altceva?

– Da, în legătură cu biblioteca... Aș vrea să citesc...

– Nu-i nevoie! Aveți aici o enciclopedie universală. Ajunge să fie pusă în fața ochilor pentru ca să-ți imaginezi tot ce s-a scris până acum. Pe loc! Totuși, ca să nu vă plictisiți, administrația clădirilor noastre vă pune la dispoziție un mic robot pe care îl veți putea bate la șah, biliard și golf. Dacă vă distrează jocuri pentru care sânt necesari mai mulți parteneri, robotul se va divide instantaneu într-un număr corespunzător de jucători, inclusiv rezervele.

Gough observă că domnul Finch vorbea tot mai repede. La început, a crezut că l-a enervat cu întrebările puse. După un timp, însă, și-a dat seama că proprietarul este tot mai grăbit și că se uită mereu la ceas. Dealtfel, și pe Gough a început să-l obosească demonstrația și, în afară de asta, nici nu se simțea prea bine.

– În cazul că doriți să vi se facă un transplant de inimă...

– Dar sânt perfect sănătos, îngăimă Gough, însă înfățișarea sa trăda, în clipele acelea, contrariul.

– Nu trebuie să vă jenați! Trei computere de cea mai bună calitate sânt dispuse oricând să vă opereze. Sunteți cam palid. Nu vă alarmați!

Domnul Finch vorbea acum atât de repede, încât Gough nu îl mai putea urmări. Gough se simțea epuizat și îi era frică să nu-și piardă conștiința, precum avea tot mai obsedant convingerea că în loc de creier i se învârtea în cap un computer prost manevrat. Îl mai auzea pe Finch, dar nu-l mai înțelegea. Nici nu mai depunea eforturi să o facă. O clipă i-a trecut prin cap să-i reproșeze că nu i-a instalat și un buton pe care să apese pentru ca să nu mai priceapă cele ce se petrec în jur. Dar nu se mai obosi să-i comunice un asemenea fleac.

– Și nici în legătură cu înmormântarea dumneavoastră nu trebuie să vă faceți griji, turuia Finch. De la sicriul de categoria întâi și până la cavoul cu trei camere și dependințe, totul este inclus în preț.

Apoi, pentru că în cost intra și vărsarea unei lacrimi artificiale, domnul Finch își tamponă ochiul stâng cu batista și se pregăti să-l întâmpine pe următorul chiriaș.

Televizoarele

"Cea mai mare parte a acestei lumi
e pentru noi ca şi cum n-ar fi nimic"
– (Tagore, Sadhama, 227)

În după-amiaza cînd îşi cumpără televizorul, Gough putu urmări încă din magazin un drăguţ program de muzică uşoară. După ce a adus aparatul acasă şi l-a instalat, acelaşi frumuşel interpret, de data asta aşezat în faţa unei gigantice hărţi complicate, comenta buletinul meteorologic. Acestea zise, îşi reluă cântecul. În prima seară nu mai fu dispus să mai facă şi altceva: prezentă de patrusprezece ori melodia, după care anunţă că programul s-a terminat. Apoi imaginea dispăru cu totul.

Nici a doua seară Gough nu avu parte de un alt program. Se duse la un vecin să vadă dacă şi la acesta nu se putea recepţiona decît aceeaşi veşnică muzică – dealtfel, frumoasă – a junelui îndrăgostit fără speranţă. Vecinul, însă, picotea în faţa unei emisiuni ştiinţifice.

– Dar e foarte interesant, îl asigură Gough, savurând cuvintele savanţilor.

– Da, dar am apucat să le ştiu pe toate astea pe de rost. Toată ziua acelaşi lucru...

La familia de la etajul unu nu se putea prinde decît o piesă de teatru (actul doi), la medicul de peste drum doar muzică populară, şi singurul într-o oarecare măsură mai norocos se dovedi a fi portarul blocului, el putând vedea – în mod cu totul surprinzător – două meciuri de la campionatele mondiale de fotbal.

Tehnicianul care veni să vadă televizorul nici nu-şi mai desfăcu trusa de unelte când auzi că Gough şi-a ales

aparatul în magazin pe respectiva emisiune de muzică uşoară

– Dacă nu v-a plăcut acest cântec, de ce ați mai optat pentru el?

– Bine, dar de unde se ştiu că nu voi mai putea viziona şi altceva?

– Aveți o imagine foarte bună, nu vă puteți plînge, mai spuse tehnicianul. Este unul dintre cele mai reuşite tipuri de televizoare, îl mai asigură el.

– Dar vreau să văd un program mai variat!

– La televizorul dumneavoastră se poate recepționa o melodie de muzică uşoară şi, în afara de asta, şi timpul probabil şi, câteodată, chiar şi tragerea loto. Aveți, deci, destul de multe emisiuni. Să ştiți că aceasta este ultima invenție: să nu se mai prindă decît mereu acelaşi program.

Tehnicianul plecă şi Gough mai deschidea, din când în când, aparatul pentru a auzi cîntecul, timpul probabil sau eventual – când avea noroc – tragerea loto, deşi el nu juca. În rest, îşi vedea de treabă. Când venea cineva în vizită şi "voia să deschidă televizorul", Gough îl lăsa să savureze acea unică melodie şi apoi discutau despre vremea probabilă sau despre "Ce noroc au unii, dom'le!". Şi aşa era şi el om ca toți oamenii, avea televizor, n-avea treabă cu nimeni, iar la birou putea comenta cu colegii emisiunile văzute, chiar dacă ei vizionau fiecare altceva.

Pînă ce, într-o seară, se întâmplă nenorocirea: după ce tînărul interpret de muzică uşoară îşi cîntă abia a treia oară melodia, pe ecran apăru un fulger, apoi nişte scîntei, după care se auzi un scârțâit, un pârâit şi un şuierat prevestitor de rele. Brusc, începu transmisia unui western, urmă o emisiune arheologică, un program de dansuri populare şi buletinul de ştiri. Gough nu mai fu capabil nici măcar să-şi revină. Nu spuse nimănui nimic, de teama de a nu fi crezut. Dar, cu mâinile tremurânde, deschizând a doua oară aparatul, putu viziona un film de dragoste, o

piesă de teatru, o emisiune pentru copii şi un reportaj dintr-o staţiune balneară.

Dădu, atunci, un telefon tehnicianului să-l întrebe ce s-a întâmplat şi acesta, după ce auzi noile "simptome" ale aparatului, preciză, pe loc, că s-au ars o lampă şi trei tranzistore şi că nu mai e nimic de făcut, de acum se vor vedea toate emisiunile.

Păstrând, totuşi, o vagă speranţă în suflet, Gough deschise şi pentru a treia oară televizorul: în seara acea vizionă o operă şi trei filme documentare. În noaptea care urmă, nu mai renunţă la aparat defel, după cele câteva ore de pauză, aşteptă cu sufletul la gură emisiunea de dimineaţă. Apoi, pe cea de după-amiază. Apoi, pe cea de seara. Nu mai ieşea din casă, îşi părăsi iubita, mânca doar ce se nimerea, dar numai în faţa micului ecran.

Timpul trecea şi el afla că începe o nouă zi doar după trântitul uşii din lift, atunci când pleca vecinul la slujbă, vedea soarele prin intermediul micului ecran şi ştia când se înserează atunci când auzea prin pereţi că vecina din stânga face baie. Apoi, într-o zi, nu s-a mai înserat, iar într-o altă frumoasă zi, nu s-a mai crăpat de ziuă, atunci când li s-au ars şi celorlalţi câte o lampă şi trei tranzistore la televizor şi au rămas şi ei ţintuiţi în faţa programului atât de bogat.

Gough stă în faţa micului ecran şi urmăreşte un film de dragoste, iar vecina din stânga a renunţat la baia ei de fiecare seară şi urmăreşte un film de dragoste, iar vecinul celălalt a uitat să mai meargă la slujbă şi urmăreşte un film de dragoste. Şi nici măcar nu au vreme să mai comentez între ei întâmplările văzute, pentru că începe o nouă piesă poliţistă pe care ar fi păcat să o piardă.

Mama lui Gough e prea bătrână să colinde acoperişurile pentru a rupe antenele de televizor. Şi regretă sincer că n-o poate face. Dar nici dacă ar fi mai tânără nu s-ar putea deplasa din camera ei pentru că tocmai se

transmite sfatul gospodinei, pe care nu-l poate pierde nici ea.

Iar eu aş putea să termin măreț această povestire tristă, dar am lăsat şi aşa destulă vreme televizorul singur. Se transmite un film neorealist despre doi tineri care, iubindu-se mult-mult, au fugit de acasă şi şi-au întemeiat un cămin. Şi-au luat amândoi televizoarele în spate şi au plecat într-un alt oraş. Şi, stricându-se un aparat, s-au uitat le celălalt, şi au trăit aşa, asemenea nouă tuturor, strâns uniți în fața ecranului, până la adânci bătrânețe.

SCH

P + 7

„Ce e vechi se prăbuşeşte,
timpurile se schimbă şi
o viată nouă înfloreşte
din ruini"
– Schiller, Tell, 4,2.

Pe vremea aceea, cea mai înaltă clădire din oraş avea şapte etaje şi era numită „turnul". Ea fusese construită pentru a adăposti birourile viitorului ISEN (Institutul pentru Studierea Energiilor Nonconvenționale), însă, încă înainte de a se finisa lucrările, patronii au constatat că mica noastră localitate era mult prea puțin dotată din punctul de vedere al infrastructurii pentru a putea găzdui sediul central al unei întreprinderi atât de ambițioase. Desigur, este bine ca oamenii de ştiință să lucreze izolați, feriți de tentații, de ziarişti şi de spioni industriali, însă nici peisajul şi nici tabieturile populației locale nu erau cele mai indicate proiectului. Aşa că s-a căutat un cumpărător pentru construcția aproape terminată, iar administrația Institutului a plecat la o adresă necunoscută pentru a căuta un areal mai potrivit.

Primul cumpărător — şi cel care a şi terminat clădirea — a fost Primăria oraşului. Vechiul palat administrativ avea peste două sute de ani, era atacat de igrasie şi nu mai putea de mult să adăpostească toate birourile, astfel încât funcționarii au fost risipiți în mai multe case, unele nici măcar foarte apropiate între ele. De multe ori, când domnul primar avea nevoie de un şef de birou pentru o treabă urgentă, trebuia să aştepte vreme îndelungată până ce respectivul apărea din celălalt capăt al

urbei. Ca să nu mai vorbim de necazurile ivite atunci când bietul amploiat venea fără un anumit act sau o statistică relevantă. Într-adevăr, era cazul ca Primăria să intre într-un edificiu nou, pe măsura responsabilităților unor edili conștienți că se află în fruntea comunității în plină schimbare. Doar că, urmând alegerile, noul edil șef a promis, în campania electorală, că nu se va lăsa antrenat în vise megalomane și că se va mulțumi cu un birou modest, pentru ca nu el, ci alegătorii să se poată bucura de condiții mai bune.

– Primarul trebuie să lucreze pentru confortul cetățenilor si nu pentru propria-i comoditate. Dacă va fi nevoie, eu îmi voi muta biroul și într-o tonetă sau chiar într-un vagon dezafectat. Că și așa ruginesc lângă gară destule asemenea cadavre de trenuri...

Primarul n-a fost nevoit să se mute din vechea clădire, dar pentru „turn", edificiul acum terminat, trebuia identificată grabnic o nouă destinație. Până la urmă, aceasta a fost găsită în structurile CISEP (Centrul Interregional pentru Studierea Efectelor Poluării). (Noul primar era ecologist.) Să umpli și să întreții opt nivele (parter plus șapte etaje) cu mobilier, birotică și funcționari necesită o investiție mare, mult mai mare decât își putea permite Centrul. Lovitura de gratie a venit atunci când asociații la proiect s-au retras (din lipsă de fonduri, dar mai exact din certuri interumane) și când, în consecință, Centrul Interregional a devenit Centrul Regional. Era clar: oricât de mare ar fi fost entuziasmul ecologic al noului primar, el n-avea cum întreține „turnul". Așa că s-a limitat la etajul cinci, urmând ca celelalte nivele să fie închiriate diferiților doritori. Doritori care s-au lăsat așteptați ani buni.

„Turnul" a fost cel care l-a ridicat pe primar în precedenta campanie electorală, „turnul" a fost cel care l-a doborât la alegerile următoare. Un contracandidat a descoperit că ar fi existat o instituție serioasă, aducătoare

de trei sute cincizeci de locuri de muncă şi impozitele aferente pentru autoritatea locală, dar că primarul n-a vrut să cedeze etajul cinci al edificiului şi, astfel, toată investiţia a căzut. Şi, odată cu ea, au căzut şi ultimele şanse de realegere a primarului. În fond, să fim serioşi: ce să caute un ecologist într-un târg unde toţi bărbaţii fumează lulea şi unde femeile îşi mai spală si astăzi vara rufele la râu, poluându-l cu detergenţii cei mai puternici şi cei mai dăunători florei şi faunei, la doar câţiva zeci de metri de locurile unde soţii lor prind pestele pentru ciorbă?

Noul primar reuşi să aducă în oraş o filială a marelui trust IVW. Acesta n-a dat de lucru la trei sute cincizeci de oameni, ci chiar la şapte sute optzeci. Cetăţenii au avut într-adevăr de ce să fie mulţumiţi. Asta până ce s-a aflat că mai fiecare consilier a beneficiat de un comision gras pentru implementarea filialei IVW. Scandalul a ridicat atâţia nori de praf, încât marele trust a hotărât să-şi construiască un alt edificiu. Locurile de muncă au fost salvate, doi consilieri au fost arestaţi, alţi doi şi-au dat demisia de onoare, iar „turnul" a rămas şi pe mai departe disponibil. Doar că acum nu se mai numea „turnul", întrucât noul local ai firmei IVW avea zece etaje.

Următoarea destinaţie a clădirii P+7 a fost Şcoala Superioară de Învăţători. Asta a fost iarăşi o idee bună şi a reuşit să aducă numeroşi elevi din toata ţara. Atât de mulţi, încât s-a ivit necesitatea unor noi locuri de cazare, de cantine, de case pentru profesori. Şcoala Superioară de Învăţători a devenit cea mai prestigioasă din ţară şi a trebuit să se extindă. Prin meritele câştigate de instituţia de învăţământ, Ministerul s-a implicat şi el în dezvoltarea ei, iar, cu ocazia sărbătoririi a zece ani de la absolvirea primei promoţii, a fost pusă piatra de temelie a noului Campus. În doar doi ani, vechea clădire P+7 a fost disponibilizată din nou.

Edificiul nu era frumos deloc. Să zicem că zugrăveala scorojită ar mai fi putut fi acoperită şi că

numeroasele crăpături din ziduri ar mai fi putut fi şi ele eliminate, dar aspectul de cazarmă nu i-l putea schimba nimeni. Plus că se afla într-o zonă cu totul nepotrivită, în mijlocul unui cartier de vile, construcţiile cu zece sau douăzeci de etaje fiind doar în cartierul de vest.

Noul primar hotărî să dărâme clădirea aceea, despre care se spunea — fără a se fi putut dovedi vreodată — că ar fi adăpostit sediul fostei poliţii politice şi că ar fi găzduit scene de coşmar. Un tânăr absolvent al celebrei Scoli Superioare de Învăţători spulberă acest mit, demonstrând chiar în lucrarea sa de absolvire că odioasa clădire a reprezentat sediul paranoic al celui mai mare bordel din regiune („Centrul Interregional de Plăceri"). Un motiv în plus ca hidoşenia să fie demolată.

Totuşi hidoşenia n-a fost demolată. Ea a fost înconjurată cu un gard de sârmă — ce-i drept, la fel de urât —, iar la nivelul ultimului etaj a apărut o firmă cu litere uriaşe: POOLO. Paznici însoţiţi de câini împiedică şi azi curioşii să se apropie prea mult. Din când în când, inspectorii sanitari, financiari, ai pazei contra incendiilor şi alte persoane la fel de importante şi înarmate cu severe genţi negre sunt lăsate să pătrundă în P+7. O dată pe an, la 16 septembrie, întregul edificiu este luminat şi din interior se aud sunete de sărbătoare. Scurte focuri de artificii întregesc atmosfera.

Da, de ani de zile, cu excepţia inspectorilor amintiţi, nici o altă persoană nu a fost văzută ieşind sau intrând în clădire, însă primăria metropolei n-are de ce se plânge: impozitele cuvenite sunt virate la timp.

Când excursioniştii veniţi prin oraş trec cu autocarele prin luxosul cartier de vile şi întreabă ce firmă se ascunde sub „iniţialele" POOLO, rămâne la latitudinea ghidului să dea o indicaţie cât de cât credibilă. Mai mult, televiziunea locală a iniţiat un concurs cu premii atractive pentru a se ghici identitatea ocupanţilor clădirii. Răspunsurile au dat întreaga măsură a imaginaţiei

extraordinare a încercatului nostru popor. Ele n-au ocolit nici un domeniu de activitate din istoria omenirii. Totuşi, premiul n-a putut fi acordat, întrucât n-a existat nimeni în stare să confirme valabilitatea vreunui răspuns. Cei de la POOLO, spre surprinderea generală, au trimis fiecărui participant la concurs câte o superbă agendă, un ceas si un pix inscripționate POOLO.

Bun plătitor de impozite, POOLO nu deranjează pe nimeni. Ar fi ridicol ca, din ieftine motive publicistice, să continuăm această povestire. P+7, „fostul turn", face parte din oraşul nostru, din viata noastră. Cine a mai auzit să născoceşti o povestire despre fiecare clădire din oraş? Şi Constituția apără intimitatea interioarelor. Există o decență în toate! S-o respectăm!

Chibritele ondulate

"Îşi încleştă mâinile în părul lui şi începu să tragă şi atunci o mânie teribilă, neînțelegătoare, îl cuprinse pe Joel." - Truman Capote, Alte glasuri, alte încăperi, II, 7.

Gough se născu având un defect pe cât de ciudat, pe atât de comentat de toţi cei din jur: era un copil întru totul normal dezvoltat, doar că părinţii au putut constata cu stupefacţie că firele care îi creşteau pe cap erau mult mai groase decât cele obişnuite şi se terminau în câte o gămălie roşie, astfel încât semănau perfect cu nişte chibrite ondulate. Şi nu numai că semănau, dar chiar şi erau chibrite.

La început, părinţii s-au consolat, zicându-şi că principalul e ca odrasla lor să fie sănătoasă şi inteligentă: în fond, cîţi oameni nu au părul roşu? Iar, în dragostea lor pentru băiat, se autosugestionau că fiul lor n-are chibrite pe cap, ci doar o culoare puţin ieşită din comun – chiar şic! – a podoabei capilare. Dar... Dar alţii n-au văzut lucrurile chiar aşa, alţii au subliniat evidenţa: lui Gough îi creşteau chibrite pe scăfârlie!

– Nu-i nici o ruşine în asta, îi spuse cineva lui Gough, îngrijorat să nu-i creeze tot felul de complexe. Cine ştie?! Poate că "părul" tău este o dovadă de progres. Poate că peste un timp, toţi oamenii, toată specia, vor avea în loc de păr chibrite.

– Da, dar până atunci...

– Până atunci cel mai nimerit lucru ar fi să tragi concluziile ce se impun și încearcă să obții cât mai multe foloase în urma acestei situații.

Gough gândi îndelung, însă ce foloase poți să tragi de pe urma câtorva mii de bețe de chibrit? Mai ales că acestea nici nu erau de cea mai bună calitate, probabil că o parte din fosforul necesar creierului era delapidat în mod discret în vederea asigurării inteligenței remarcabile a lui Gough. "Tunzându-se" o dată la două luni, ar fi putut asigura conținutul a 850 – 1.375 cutii de chibrite. Ceea ce ar fi reprezentat echivalentul unei sume derizorii. Afacerea aproape că nu era deloc rentabilă şi pretindea investiții însemnate: îngrijirea atentă a "părului", tunderea lui astfel încât toate "bețele" să fie egale în lungime, curățirea lor de mătreață, obținerea sau confecționarea unor cutii mai lungi – pentru că acesta era unicul avantaj al mărfii lui Gough, chibritele lui era mult, mult mai lungi decât cele obişnuite –, realizarea unor etichete atrăgătoare pe cutii, desfacerea şi vinderea întregului stoc, toate necesitau o echipă întreagă de intermediari şi, până la urmă, pentru toată munca, Poolo calculă că nu s-ar fi ales mai cu nimic.

Şi ce poți să faci altceva cu atâtea chibrite, chiar dacă-s ondulate, decât să le vinzi? Ce alte avantaje ai putea trage de pe urma unei asemenea particularități pe care o avea capul lui Gough?

Din economiile sale, Gough finanță o anchetă: "Ce-ați face dumneavoastră dacă ați dispune lunar de 750 cutii de chibrite?".

Răspunsurile se pot grupa în următoarele rubrici:

1. Aş căuta soluții pentru comercializarea lor. (42% dintre opinii)

2. Aş căuta noi soluții ştiințifice pentru valorificarea superioare a chibritelor. (16%)

3. Aş deveni vegetarian (?!). (3%)

4. Le-aş folosi în scopuri de rit, înființând piroteologia. (1,03%)

5. Le-aş folosi în scopuri caritabile. (0,64%)

6. Diverse. (0,007%)

7. Aş face din ele chitonxicloraminofibroletoxură*. (37,302%)

8. Nu ştiu. (0,004%)

Aşa că Gough le utiliză pentru chitonxicloraminofibroletoxuri. Acestea, însă, ieşeau prea fragile şi se rupeau la prima atingere.

Dar viaţa le rezolvă pe toate. Cu timpul, Gough îmbătrâni şi începu să chelească. Încetul cu încetul, nu mai avu chibrite nici măcar pentru nevoile sale curente. Aşa că trebui să înceapă şi el să le cumpere. Şi îi fu dat să constate că-s foarte scumpe. Şi de proastă calitate. Nu ca pe vremea lui. Şi nici măcar nu se mai găsesc azi în comerţ acele chibrite lungi, ondulate.

* Autorul anchetei a dat garanţii că nu va divulga secretele celor ce vor avea bunăvoinţa de a răspunde la întrebarea pusă. Aşa că trebuie să păstrăm discreţia şi în privinţa chitonxicloraminofibroletoxurii, care, în fond, rămîne o problemă personală pentru fiecare cetăţean. Din păcate, din pricina proastei calităţi a chibritelor contemporane, chito... este pe punctul de a dispărea.

Nisipul

"Cu cât ştiinţa se extinde mai departe, cu atât se ivesc mai multe probleme." - Goethe, Faust, 1064 sq.

Bătrânul laureat al premiului Nobel, pe când se plimba într-o seară pe malul mării, fu oprit de un tînăr:

– Iertaţi-mă, vă rog, nu sunteţi atât de amabil să-mi împrumutaţi ziarul dumneavoastră?

– Ce nevoie ai de el? Îl întrebă bătrânul savant.

– Aş vrea să pun puţin minereu pentru probe.

Tînărul, doar în costum de baie, avea cămaşa transformată într-un fel de sac pe care-l umpluse cu nisip.

– Dar văd că ai luat deja o cantitate considerabilă din ceea ce numeşti dumneata minereu.

Tânărul îl privi cu tristeţe:

– Păcat! Aş mai fi avut nevoie de puţin! Îşi luă legătura şi se pregăti să plece.

– Dar ce fel de minereu e ăsta?

Celălalt dădu din umeri cu un gest ce voia să spună: "Tot n-ai înţelege...".

– Dacă ai neapărat nevoie... Bătrânul îi întinse ziarul.

Luându-l cu lăcomie, tânărul deveni mai volubil. În timp ce confecţionă din el o pungă, zise:

– Ştiţi, eu am nevoie de mult minereu. Profanii îl numesc „nisip". Habar n-au ce conţine acest "nisip".

– Dar de ce ai nevoie de atât de mult... nisip?

– În probele mele, întâmplarea este redusă la expresia ei minimă. Câte lucruri nu se vor face din acest...

nisip, cum i-ați spus dumneavoastră. Păi, toată cultura noastră a pornit de la nisip: de la piramide până la blocurile din ciment și sticlă...

– Ei, nici piramidele și nici blocurile nu sunt chiar din nisip...

Dar tânărul zâmbi politicos:

– Nu vă pricepeți, nu vă puteți pricepe...

– Și ce vrei să faci dumneata cu nisipul?

– Multe... Lucrurile de care are nevoie omul: case, haine, mâncare și sculpturi.

– Mâncare?!

Dar tînărul nu-și mai luă timpul să-i răspundă. Își luă repede poverile și fugi, în vreme ce din partea cealaltă a plajei se apropiau câțiva oameni. Strivindu-și pălăria între degete, unul dintre ei zise:

– Sperăm că nu v-a deranjat prea tare Gough.

– Cine-i Gough?

– Tânărul acela care fuge. Cel cu care ați vorbit. Zilnic cară cîțiva saci de nisip în sat. A murdărit totul. E nebun, săracul, însă nu produce nimănui nici un rău...

– Și ce face cu nisipul?

– Săracul... A umplut totul cu el. Noi aruncăm din când în când ceea ce strânge Gough, atunci când se adună prea mult, dar, știți, avem și noi treburile noastre. El...

.....

A doua zi, seara, în timp ce sătenii curățau străzile, când îl văzu de departe pe Gough, bătrânul laureat al premiului Nobel agită ziarul în aer.

– În fond, de ce nu și de mâncare?

Apoi, în liniște, îi întinse lui Gough ziarul, iar acesta îl transformă, cu grijă, într-o pungă.

Aparatul de ghicit viitorul

"Veți fi ca zeii, ştiind binele şi răul". -
(Septuaginta, Gen. 3, 5.)

– O! De-aş fi ştiut dinainte!...

S-a auzit de prea multe ori această frază, aşa că s-a introdus – cu titlu experimental – ca oamenii să ştie cu exactitate ce se va întâmpla cu ei în continuare.

Pe Gough această noutate l-a surprins cu totul nepregătit. Tocmai îşi punea galoşii, când îl străfulgeră gândul că după masă va fi un soare plăcut, însă că va regreta acest lucru. Aşa că îşi lăsă galoşii acasă şi, până la amiază, răci zdravăn. Şi bineînțeles că regretă.

Finch, în schimb, află că va pierde meciul prin K.O., aşa că primi resemnat regretele amicilor în cabină. Boxase mai timorat ca oricând, dar ce să fi făcut? Trebuise să urce în ring.

Gough simți că nu poate lua lucrurile atât de uşor. El era pătruns de simțul răspunderii, era tată a trei copii, lucrase din greu pentru situația la care ajunsese. Acum, că i se oferea şansa de a şti ce i se va întâmpla în continuare, trebuia să fie de zece ori mai vigilent. Şi alții aveau această şansă.

Hotărî s-o ia metodic: anticipă mersul pieții, dar, până la urmă, cumpărăturile zilnice tot ca de obicei trebui să le facă, adică de atât de cât avea nevoie. Şi ce dacă ştia că pâinea se va scumpi. Nu putu să cumpere pâine pentru o lună înainte. Se căzni mult, dar sfârşi prin a trebui să abandoneze orice proiect de a trage foloase de pe urma aflării acestei ştiri. Apoi îşi bătu capul cum ar putea profita într-adevăr: evenimente erau puține în viața sa şi nu se anunțau mai multe nici pentru anul următor (anticiparea viitorului fusese

introdusă vizând mereu doar câte un an). E drept, un verişor va avea un accident mortal de maşină, dar facultatea de a anticipa le fusese dată tuturor; n-avea rost să se agite şi pentru verişorul lui. Îl sună, totuşi, la telefon pentru a-l preveni. (Dar ce folos? Peste câteva luni primi scrisoarea îndoliată: verişorul lui nu plecase în ziua aceea cu maşina, dar, trecând strada, fusese călcat de un automobil ce depăşise cu mult viteza legală... Însă toate astea s-au întâmplat mult mai târziu.)

La început, oamenii încercară să lupte, însă Gough observă că îşi distrug doar nervii. (În această privinţă, pe măsură ce trecea vremea, anticipa un buletin medical tot mai întunecat.)

Nici măcar copiii săi, cei ce-şi puseseră cele mai multe speranţe în introducerea cunoaşterii viitorului, nici măcar ei n-au putut trage nici un fel de foloase de pe urma acestui lucru. Îi străfulgeră pe toţi trei gândul că vor promova clasa şi, ca atare, hotărâră să nu mai înveţe nimic. Doar că fură mereu prinşi cu temele nefăcute şi obligaţi, de fiecare dată, să rămână peste program, spre a le recupera. După o vreme, putură constata că-şi pierd mult mai mult timp ca înainte în faţa caietelor.

Nici meciurile, nici cărţile, nimic nu mai oferea surprize. Oamenii se necăjeau anticipat sau se plictiseau.

Atunci, Gough se duse la bătrânul său învăţător, omul cel mai înţelept pe care îl cunoştea, şi-l întrebă ce să facă.

– Fă-te că nu ştii nimic! Încearcă să ignori că eşti la curent cu cele ce se vor întâmpla.

Gough se strădui să-l asculte şi observă că acest lucru îl ajută în cele mai diferite situaţii. Şi, când observă că nu strică să nu ai habar de ceea ce se va întâmpla, se strădui să facă abstracţie de cele pe care le ştia dinainte şi, până la urmă, nici nu mai avu această calitate. (Gough era un precursor.) O ducea de atunci mai bine decât ceilalţi şi lucrurile i se păreau că au iarăşi un rost.

Apoi, s-a introdus, cu titlu experimental, ca oamenii să nu ştie cu certitudine înainte ceea ce se va întâmpla.

Acumulatorul de nori

"Urcuşul spre ştiinţă e greu." - (Pindarus, Olimpia.)

În dimineaţa aceea se stricase acumulatorul de nori. Se făcuse zăduf şi ar fi fost mare nevoie de puţină ploaie, dar cineva luase câteva şuruburi tocmai din acumulatorul de nori şi acesta nu mai funcţiona.

Acum, desigur, ar fi fost foarte simplu ca Gough, paznicul acumulatorului, să pună alte şuruburi în loc şi să închidă astfel incidentul, mai ales că şurubarul* înflorise de mult şi mii de şuruburi coapte şi de toată mărimile atârnau de ramurile-i grele.

Gough obţinu un prim succes când află că un copil fusese văzut umblând la acumulator şi, după o vreme, mai află că acel copil avea un minihelicopter cu reacţie. Nu e nevoie de prea multă imaginaţie pentru a te duce mintea la ce i-or fi trebuit copilului şuruburile. Dar de unde să ia copilul?

Între timp, seceta începu să pârjolească ogoarele.

Însă Gough făcea progrese. Descoperi tipul elicopterului şi, peste puţin timp, îi află şi culoarea. Apoi îl găsi. Dar posesorul minihelicopterului, un copil de cinci ani, mărturisi deja după a treia pereche de palme că a primit aparatul în schimbul a trei bile şi două nuci de la un băiat ceva mai mare (care, evident, l-a înşelat).

Se făcu toamnă. Pământurile abureau. Gough mai căuta făptaşul.

Apoi veni Finch cel rău, demontă tot acumulatorul de nori şi-l transformă într-un uriaş rezervor de benzină. Pământul, atât de bine alimentat, o luă din loc. Printre

galaxii s-au produs mai multe accidente de circulație. Copilul cu șuruburile n-a mai putut fi găsit.

* Șurubar – pom fructifer obținut prin altoirea unui măr cu un șurub de 12 mm. (A nu se confunda cu "șurubosul", obținut prin altoirea unui șurub cu o ramură de pom fructifer.)

Instalatorul

"Infinită este opera pe care sufletul ne zoreşte s-o îndeplinim."- (Goethe, Iphigenie..., 2, 1)

Instalatorul sosi cu două zile întârziere. În calitate de gazdă, Gough îl primi cu multă amabilitate:

– O ţuică, poate?

– Prefer coniac.

După ce se "mai acomodă cu locul", instalatorul ceru un scaun şi se aşeză în faţa peretelui unde avea de gând Gough să-şi pună o chiuvetă.

– E complicat, mai spuse meşterul, după care se apucă să citească volumul doi din "Familia Thibault", explicînd că preferă autorii de literatură universală.

Gough, dîndu-şi seama ce intelectual rafinat i-a pătruns în casă, îşi trimise cu mult bun-simţ copiii la ţară, la o mătuşă, oferindu-i, astfel, instalatorului condiţii optime de studiu. Dar acesta abandonă, după numai două ore, lectura şi plecă, pentru că i se terminase programul pe ziua respectivă. Săptămâna următoare nu mai apăru, dar reveni într-o marţi în zori, pe la patru, nici nu se luminase încă de ziuă, deşi erau în plină vară. Declară că sculatul de dimineaţă îl face somnoros, înghiţi un dejun îmbelşugat şi se apucă de treabă. Adică solicită un scaun, pe care gazda îl cără până în faţa peretelui cu viitoarea chiuvetă, apoi Gough trebui să plece în vecini şi să trezească tot cartierul pentru a procura scule, deoarece meşterul "n-avea rost să le care şi pe alea după el".

Pe la nouă, gazda terminase de spart tot peretele, în vreme ce oaspetele îl asista cu o privire blândă, dându-i din când în când indicaţii şi zorindu-l în muncă. În general,

se poate spune că bărbații noștri s-au împrietenit, între ei stabilindu-se raporturi tovărășești. Gough lucra, iar celălalt făcea plajă.

Lucrurile mergeau bine și proiectul cu chiuveta prindea contururi tot mai precise.

– Niște calupuri de lemn, sugera instalatorul, legănându-se cu scaunul, iar amfitrionul răspundea, linguşindu-l:

– Le veți avea!

Din când în când, Gough își permitea să constate – bineînțeles indirect – că toată munca a rămas pe umerii săi.

– Cine este atât de amabil și atât de drăguț să-mi întindă și mie cleștele?

Iar meșterul, fără să se supere, răspundea:

– Dar mie cine mi-l întinde, fiule?

La care Gough punea imediat capul în piept, plin de o tardivă rușine.

Dar de vorbit vorbeau în timp ce lucra(u) și, din una în alta, au descoperit că sînt din aceeași localitate, ba, mai mult chiar, că fratele lui Gough și instalatorul au fost colegi de bancă, copii inteligenți și repetenți pe vremea aceea, însă cu o memorie bună mai târziu, întrucât instalatorul își mai amintea de o palmă primită absolut nemeritat din cauza fratelui gazdei, motiv pentru care nu mai întindea interlocutorului său actual ciocanul sau cheia franceza, oricît de umil era solicitat s-o facă.

Oricum, după trei zile de muncă asiduă, Gough reuși să-și instaleze chiuveta. Îi plăti, pentru aceasta, meșterului suma cuvenită, îi făcu un pachet cu sandvișuri pentru drum și-i ură viață lungă. Apoi se duse la nevastă-sa, ca să audă că în casa lor pentru toate treburile sînt obligați să cheme câte un maistru, fiindcă el nu e în stare să repare nimic.

Invenția

1. "Ce nu pot realiza oamenii îndrăzneți?" –
Harşadeva, Ratn., la Bötlingk, Chrest.
2. "Cel deştept nu comite prostii neînsemnate." –
Goethe, Max., 223.

"«A doua zi după ce-şi susţinu epocala lucrare, se hotărî ca dl. dr. Gough să înceapă să-şi experimenteze practic ipotezele. Aşa că apărură afişe şi anunţuri prin care se interzicea categoric tuturor cetăţenilor să aprindă focuri timp de 24 de ore. Se arătă că această măsură este menită să împiedice eventuale accidente la contactul cu fumul a gazului experimentat la Institut.

Dr. Gough lucră cu înfrigurare toată noaptea, apoi toată duminica, iar asistenţilor le era imposibil să ţină pasul cu el. La cantină, oamenii au primit conserve de carne, mezeluri şi fructe.

În cursul serii, în faţa porţilor Institutului s-a adunat o mulţime impresionată. Dr. Gough le vorbi oamenilor despre pericolul focului deschis în condiţiile experimentelor sale.

În aceeaşi noapte au început să se facă socoteli pentru a se afla cât timp ar putea aduce prejudicii fumul la atingerea cu noua substanţă a lui Gough. Din aceste calcule s-a putut trage concluzia că respectivul gaz se volatilizează cu o penetraţie practic nelimitată, făcând explozie la contactul cu fumul. Dar câtă vreme va rămâne în aer această substanţă?

A doua zi, dr. Gough continua să lucreze. Spre dimineaţă, mulţimea de la porţile Institutului plecase acasă. Începuse o nouă săptămână.

Marți încă nu s-a putu relua lucrul în oraş. Nu se ştia dacă gazul mai persistă sau nu deasupra localității.

Miercuri s-a petrecut o catastrofă: la 200 km. depărtare, o localitate a sărit în aer. Se părea că noul gaz se împrăştia concentric cu o viteză de 10 – 20 km/h.

Un comunicat internațional a arătat că în câteva săptămâni tot continentul va fi contaminat. Peste tot a fost interzis să se facă foc. O lună mai târziu, s-a descoperit în Urania un sistem de foc cu fum captat. Fabrica la care a fost inaugurat acest sistem a sărit după zece minute în aer şi odată cu ea întreaga regiune a Insulelor Guru-Guru.

În țara Purdea, un bețiv a aruncat în văzduh suburbiile Purdea-Town-ului, încercând, într-o noapte, să se încălzească la un foc, pe un maidan.

În Raica, un răufăcător fanatic a făcut să explodeze opt sate. În acelaşi timp, muri, bineînțeles, şi el.

Societatea Noua Generație Pierdută din Baga a lansat un apel de noncolaborare la prohibiția focului. Proiectul, însă, nu şi-a găsit nici un partizan.

Societatea Anglicană a Antifumătorilor din San Silar a arătat limpede într-un editorial al organului său "Mens sana in corpore sano" că fumul a ajuns să-l supere şi pe Dumnezeu, care acum îi pedepseşte pe oameni pentru fărădelegile fumătorilor. Zvonuri din surse informate afirmau că şi Vaticanul pregătea o bulă.

Mâncare exista berechet, însă oamenii nu mai aveau curajul s-o fiarbă. În octombrie, lipsa hranei gătite începu să răspândească epidemii.

Emisfera australă fu atinsă prin decembrie. Insulele Cangurilor pieriră din pricina ignoranței băştinaşilor, oameni primitivi care n-au putut fi convinşi să renunțe să-şi mai fiarbă mâncarea.

În mai multe colonii, 6.741 de negri au fost închişi pe termene lungi, fiind acuzați de tentativa de a face focul.

În cadrul unor societăți internaționale, s-a hotărât ca toate țările membre să-și unească eforturile spre a găsi un remediu acestei situații fără precedent.

În februarie, se părea că lumea a ieșit din impas: în Coralia s-a descoperit focul fără fum. În martie, dintr-o neglijență, Coralia a sărit în aer. 2 martie fu declarată zi de doliu mondial.

Aceste însemnări au fost făcute pe baza unor bogate cercetări arheologice prestate în anul 31 546.

Nota bene:

După dispariția mâncării fierte, oamenii au renunțat la civilizație, cu excepția Marii Britanii, a cărei populație a preferat să moară de inaniție.»

Materialul de față are o valoare cu atât mai mare cu cât azi ne aflăm din nou în fața perspectivei decivilizării din cauza descoperirii așa-zisei substanțe numite..."

Aici se întrerupe și acest manuscris...

CARTEA A DOUA

Partea întâi: despre uneltirile banilor

în care este vorba despre părerea pe care şi-a făcut-o destoinicul domn Gough în legătură cu preţuirea banilor şi cum a acţionat el în consecinţă, precum şi despre lipsa de înţelegere şi îngâmfarea dovedite de Finch cu acest prilej şi totodată despre modul cum înţelepţii lumii au cugetat şi pe marginea acestor demne de laudă isprăvi şi la ce învăţăminte au ajuns (dacă e să le dăm crezare lor şi altora, asemenea lui Th. Simenschy, care n-au pregetat să le adune gândurile). Măreţe sânt paginile care urmează...

Ce ne spun documentele vremii?
"Omul numără banii,
Viaţa numără anii,
Odihnească-se în pace!"
(Epitaf pe mormântul lui Gough).

Drepturile pentru invenție

"Dăruirea averii este o foarte mare asceză în această existență." – (Somadeva, Kath, 28, 9.)

Gough își primise, în sfârșit, drepturile pentru invenție.

Cumnatul lui veni în grabă să-i ceară o mică sumă pentru datoriile pe care le avea.

Finch, prietenul amicului său, îl rugă să-i procure bani pentru o mătușă de a sa. (Știa că Gough a primit un cec frumos pentru minunata sa realizare.)

Bahadur îl bătu la cap zi și noapte, să-i vândă un orologiu antic. Îi cerea o sumă fixă cu care și-ar fi putut trimite fiica infirmă la băi. ("Bine, dar tocmai ați vândut una dintre casele dumneavoastră", îndrăzni să-i amintească Gough. Dar din banii aceia Bahadur avea de gând să-și cumpere o mașină nouă. Și întrucât îl cunoscuse atât de bine pe tatăl lui Gough... Acum când Gough a fost, în fine, remunerat pentru invenție...)

Un vecin, ce aștepta de multă vreme evenimentul, îl somă să-i dea un important împrumut.

Thor Jock în conjură în genunchi să-i împrumute o sumă frumușică. Era dator vândut după o seară nefericită la cărți.

Dl. Krupa îi ridică – păi, nu? – chiria. Acum că a primit Gough banii...

Gough le aminti de unul și de altul care au vândut câte un teren, s-au ales cu o moștenire sau au făcut în alt mod rost de parale. Însă acestea erau cazuri prea banale, nu constituiau câștiguri muncite, constituiau dreptul inalienabil al fiecăruia, așa că nu le lua nimeni în seamă. Și

nici nu era frumos ca acum, când a primit remunerația pe invenție, remunerație așteptată de toți de atâta vreme...

După ce, în urma unor târguieli penibile, cedă și le promise la toți că-i va ajuta, Gough trebuise să se împrumute în stânga și-n dreapta spre a-i putea satisface.

La sfârșit, veni și doamna Smith (de fapt, Smithuber). Pentru ea îi era imposibil să mai facă rost și de o lețcaie. Tocmai pentru doamna Smith, care îi amintea de atâtea ori pe zi că a lucrat întotdeauna pentru el ca ultima slujnică... și acum asta îi era răsplata! Și, fiindcă era văduvă și părăsită și fiindcă de ani de zile aștepta ca domnul Gough s-o răsplătească, mintea și nervii doamnei Smith (în realitate Smithuber) cedară. Într-o seară, îi turnă otravă de șobolani în ceai.

Încă înainte de a apuca să fie înmormântat Gough, toți prietenii și cunoscuții săi – și nu numai ei – îi scotoceau noaptea în grădina casei, făcînd săpături cu scopul de a afla unde și-a ascuns răposatul banii.

Seiful

"Nici o răsplată, oricât ar fi de mare, nu egalează acea mulțumire nespusă pe care o simte un om care poate spune, arătându-şi opera: Vedeți? S-a făcut!"

– Wassermann, Stanley, 145.

I

La început a avut banii. O sumă considerabilă: monede de tot felul, cu chipuri de regi, împărați vulturi, steme, hârtiile cu efigiile aceloraşi bărbați şi femei şi cu încă alte chipuri, desene sau locuri. Unele monede nu se mai foloseau demult, dar erau valoroase prin metalul pe care erau imprimate, altele, noi-nouțe, străluceau, aruncând scântei. Îi plăcea să le privească mai mult decât bancnotele – metalul dă mai degrabă senzația de tezaur. Cu toate acestea, nu se poate spune despre Gough că ar fi fost un avar de soiul celor zugrăviți în romane. El prefera doar să ştie că are aceste monede şi aceste hârtii, că banii ce-i stăpânea pot să-i satisfacă o mulțime întreagă de servicii şi să-i îngăduie unele capricii. Şi şi le îngăduia.

Apoi s-a pus problema cum să-i păstreze. Banii săi erau siguri şi de toate felurile. Cei care nu erau de aur purtau desenele unor state ce n-au cunoscut inflația. Şi erau mulți. Atât de mulți încât nu mai dorea alții. De aceea nu avea nevoie să-i speculeze sau să-i bage în acțiuni ori în alte investiții. Îi ajungeau.

Nu-şi bătea capul cu probleme de circulație a valorilor şi nu avea încredere în bănci. Voia să-şi trăiască viața, să se bucure de tot ceea ce poate ea să-i ofere şi nu

dorea să fie deranjat. Cu nimic: nici cu o cădere de bursă, nici cu un crah bancar, nici cu alt soi de faliment.

Aşa că a fost sfătuit – şi a ajuns şi singur la idee – că are nevoie de un seif, de un loc sigur unde să-şi poată păstra banii.

La început, Gough se apucă să studieze tot felul de camere blindate, de dulapuri de fier, de sertare secrete. Însă toate acestea se integrează într-o ştiinţă a lor, şi ca orice ştiinţă şi ştiinţa seifurilor îşi are savanţii ei. Cărţile şi le-a procurat mai uşor, la fel şi revistele. Cu savanţii a mers mai greu.

Până la urmă a ajuns la concluzia că oamenii cei mai pricepuţi în ştiinţa seifurilor nu sunt aceia care le ştiu închide, ci cei care le pot deschide. Iar aceştia se numesc, de regulă, "spărgători". Desigur că şi printre spărgători majoritatea o reprezintă simplii borfaşi, însă elita gangsterilor se pricepe într-adevăr în meseria pe care o iubeşte şi pe care o onorează prin spirit creator.

N-au fost ieftine consfătuirile cu aceşti artişti. A reuşit totuşi să le realizeze, ceea ce n-a fost puţin lucru dacă avem în vedere că a trebuit să se deplaseze în fundul unei mahalale sau în celulele de onoare ale unor închisori. Toate acestea n-au fost întotdeauna prea simple şi l-au costat destul de mult, dar, după un timp, Gough a devenit un fel de erudit în materie, ca şi iluştrii săi maeştri.

Totuşi, pentru a se putea folosi de noile cunoştinţe în descuierea unei broaşte, era în prealabil necesar s-o fi încuiat cineva. Îşi dădu seama că a parcurs drumul invers, însă cum fiecare neajuns îşi are şi părţile-i bune, în felul acesta a reuşit să-şi imagineze zaruri mai deosebite şi cifruri mai ingenioase. Şi, cum Gough n-a vrut să rămână nici în această direcţie un diletant, izbuti să facă astfel încât să-i cunoască pe cei mai pricepuţi maeştri în încuietori. Îi găsi în câteva ateliere modeste şi în mari uzine cu benzi rulante, iar în doar puţine luni i se patentă un complicat sistem de lacăt. Avu, bineînţeles, grijă să nu-

şi divulge cel mai ingenios prototip, invenţie pentru care era la fel de mândru ca un artist de cea mai bună operă a sa, ca un tată de progenitura-i iubită.

Doar faptul că nu se putea lăuda tocmai cu cea mai izbutită lucrare, l-a readus la motivul pentru care a realizat-o. Şi l-a costat din nou destui bani...

Cum orice încuietoare trebuie să fie ataşată unei uşi pe care s-o fixeze de perete prin mecanismul ei – altfel încuietoarea respectivă pierzându-şi sensul – se punea problema făuririi seifului însuşi şi se dovedi că, în privinţa aceasta, părerile erau cât se poate de divergente în legătură cu materialul necesar asamblării.

O mică uzină îl ajută pe Gough la probele tehnice şi alta la lucrările propriu-zise. Testele de rezistenţă la diferiţi explozivi – şi nu numai cei folosiţi în spargeri – dădură rezultate dintre cele mai surprinzătoare şi munca deveni cu atât mai palpitantă cu cât metalul se opunea mai dârz la distrugere.

Doi ani au lucrat din plin oamenii săi, însă munca se desfăşura uşor şi cu plăcere fiindcă muncitorii şi inginerii se molipsiră de entuziasmul nereţinut pe care Gough reuşi să-l împrăştie în jurul său.

Când totul a fost terminat – un spion industrial a divulgat, între timp, unei uzine de tancuri secretele fabricaţiei şi a fost necesar ca întreaga muncă să fie luată de la capăt –, când materialul a fost turnat în plăci şi când materialul a rezistat la toate probele, a apărut problema asamblării. Un complicat sistem de sudură – cumpărat în exclusivitate de la un bătrân savant laureat al premiului Nobel – a rezolvat şi această problemă.

Pentru ca să se convingă de rezultatele obţinute, Gough a hotărât să le verifice în modul cel mai eficace cu putinţă: a adunat un grup restrâns de spărgători, elita acestora, le-a propus să deschidă, pe rând, seiful acum terminat, iar celui care ar fi reuşit s-o facă îi făgădui un

premiu pentru care şi cei mai solicitaţi gangsteri îşi luară timpul necesar să încerce. Dar n-a reuşit nici unul.

Ultima problemă, nu şi cea mai simplă, era asamblarea seifului. (De dragul artei, unul dintre iluştrii spărgători furase casa de bani cu totul, însă o înapoie, după un timp, fiindcă nu avu ce să facă apoi cu lada închisă şi grea.)

Spre a nu mai putea fi furat, însă şi pentru a nu avea oaspeţi nepoftiţi în clipele când seiful ar fi fost tocmai deschis, fură montate în jurul încăperii cu pricina, dar şi în jurul clădirii, o serie întreagă de celule fotoelectrice, cât şi unele capcane medievale, altele nou imaginate, câteva idei preluate după vechile mijloace de securitate din piramidele antice. (O călătorie cu o expediţie arheologică îl documentă în acest sens.)

Şi, când totul fu gata, Gough constată că nu mai are bani. Minunatul seif era gol.

II

Un dulap masiv din metal foarte dificil de descuiat, împresurat de o reţea întreagă de capcane – aceasta era tot ce a mai rămas din averea lui Gough. Când îşi terminase "dulapul", într-un ziar apăru o notiţă despre seif şi o caricatură înfăţişând un cunoscut spărgător purtând în servietă o bombă cu hidrogen necesară deschiderii casei de bani.

Uitat acum de toţi, Gough trebui să înceapă să lucreze pentru a se întreţine. Timpul liber şi-l folosea ungând niturile şi verificând complicatele aparataje. Era conştient de faptul că seiful îşi pierduse raţiunea, neconţinând nimic, dar continua să-l îngrijească, nu dintr-o afecţiune morbidă faţă de un obiect sau de un ideal pierdut, ci pentru că spera vag că va mai putea folosi cândva casa de bani pentru scopul pentru care a inventat-o şi a construit-o.

I s-a propus, la început, să organizeze în jurul seifului un concurs, apoi i s-a sugerat să-l vândă, să-l transforme într-un muzeu, să-l patenteze. El, poate mai mult datorită inerției, a refuzat. Așa că, încetul cu încetul, alunecă în uitare.

Însă și uitarea este ceva relativ. Un timp te afli pe coama valului, după aceea aluneci și când nici nu te aștepți, poți reveni din nou la înălțime. Problema este doar să fi învățat ceva din experiențele trecute.

Îl descoperi, întâmplător, unul dintre foștii săi prieteni. Apoi altul. După aceea deveni omul zilei: omul cu cel mai formidabil seif din lume, omul cu un seif perfect care n-are ce pune în el. La început, publicitatea din jurul lui Gough a fost de factură ironică și destul de răutăcioasă. Se simțea pe vremea aceea mai rău decât atunci când fusese uitat de toți. El, care se manifestase întotdeauna ca o fire veselă și optimistă, rămânea tot mai mult cu ochii pironiți într-un punct. Uită până să-și mai ungă seiful. Gânduri sumbre îi treceau prin minte și într-o zi îi veni ideea năstrușnică să se închidă pe el însuși în casa de bani pe care a conceput-o, găsind în acest gest fel de fel de simboluri, care de care mai poetice.

Dar întotdeauna se ivește și câte un om plin de idei, o fire întreprinzătoare și suficient de pisăloagă încât să descopere mereu undeva o afacere. După multe și repetate cicăleli, omul nostru a admis să-și parceleze casa de bani și s-o închirieze la diferite firme.

Se constitui un monopol asupra "dulapului" său, se tipăriră acțiuni, mai multe cete de bandiți au rămas prinși ca muștele în miere în încercări nereușite de efracție, ceea ce mări reclama afacerii. Orice om bogat ce se respecta cât de cât nu-și putea permite să nu se laude în societate – după scurt timp – că-și ține hârtiile de valoare, bijuteriile, actele secrete în acest colosal seif. Dar depunerea unui obiect pentru un timp limitat era tot mai scumpă și, firesc, tot mai puțini se puteau bucura de acest privilegiu.

Gough prosperă cum n-a mai prosperat niciodată. Dar şi impozitele creşteau vertiginos. Până la urmă, se învoi să-şi vândă tot stocul de acţiuni şi să-şi înstrăineze opera.

Noii proprietari ai seifului se certară între ei şi cineva divulgă secretele. Seiful, fostul lui vestit seif, devenise vulnerabil.

Avea acum din nou bani, avea din nou atâţia bani câţi îi trebuiau, era plictisit de speculaţiile cu care era tentat din toate părţile. Nu mai era tânăr, nu mai voia altceva decât să trăiască fericit şi în linişte.

Dar unde să-şi depună banii?

Făcu planuri, căută alţi ingineri vestiţi, alţi gangsteri de elită, descoperi un nou laureat al premiului Nobel. Imagină ceva grandios.

Între timp, Gough îmbătrânise doar cu alţi câţiva ani.

101

Nenorocosul

1. "Pe cine nu-l amețește norocul devenit pe neașteptate favorabil?" – Somadeva, Kath., 5,2.
2. "Cea mai grozavă durere omenească este a plănui multe lucruri și nu a izbuti în nici unul."
– Herodot, 9, 16.

Părăsiră șoseaua și se opriră obosiți lângă un copac cu ramuri stufoase. Cât vedeai cu ochii era numai câmpie și iar câmpie. Ici-colo, un pâlc de copaci se interpunea orizontului. Finch își coborî arma de pe umăr și se așeză sub copac. Gough rămase în picioare. Când Finch îi făcu semne să se așeze mai încolo, Gough îl privi umil și se lăsă să alunece în iarbă.

Căldura era sufocantă, iar pe cer nici urmă de nori. Finch își desfăcuse toți nasturii de la tunică și se propti de trunchiul arborelui. Chiar și la umbră, șiroaie de sudoare i se prelingeau pe spate, pe piept, de sub brațe. Căldura și soarele îl toropeau și, ca să nu adoarmă, se silea să-și țină ochii larg deschiși.

La stânga, șoseaua pustie părea moartă. Până și praful se odihnea, în lipsa vântului. Numai Finch trebuia să vegheze. Se uita cu ciudă la Gough, care ședea țeapăn sub soarele fierbinte. Finch simțea că-l urăște pe Gough pentru că acest nemernic a vrut să ucidă, pentru că l-a pus pe drumuri într-o asemenea zăpușeală, pentru că există indivizi de acest soi. Pentru Finch, Gough îi reprezenta pe toți infractorii periculoși..

Între timp, Gough privea cu aerul său umil șoseaua. Nu avea ce să vadă. Gough încercase să-l ucidă pe

cumnatul său, dar n-a reuşit – la fel cum n-a reuşit nimic de ceea ce a întreprins până atunci în viață. Fusese bun la învățătură, însă n-a izbutit la bacalaureat, fusese miop, dar l-au luat să-şi satisfacă serviciul militar, îşi iubise nevasta, dar ea îi pusese coarne. Încercase să ucidă, nu reuşise şi acum se plimba sub escortă şi va fi închis şi va sfârşi la ocnă.

Avea bani şi-l rugase pe polițist să-l lase să cumpere ceva de mâncare, însă Finch i-a interzis să vorbească şi continua să se uite la el cu ură. Îi era foamei şi se simțea îngrozitor de obosit. De *atunci* nu mai dormise. Şi nici înainte.

S-au sculat şi au mers mai departe. La barieră au fost opriți. Oraşul era în carantină. Finch nu ştia ce să facă, nu ştia cui să-i predea deținutul.

Au mers lungul drum înapoi. De astă dată pe ploaie S-au aşezat iarăşi: Finch sub copac, Gough mai încolo. Apoi un fulger a lovit copacul şi l-a omorît pe Finch. Gough s-a întors în oraş. Spunea oricui că trebuie să fie judecat fiindcă a încercat să ucidă, dar oamenii tocmai îşi îngropau morții. Gough fiind singurul om cu carte dintre toți câți au rămas în viață, a fost numit primar. Însă el susținea că a vrut să ucidă şi că trebuie să fie judecat.

Înainte fusese contabil. Acum l-au făcut şi directorul fabricii.

– Am vrut să ucid, repeta Gough, n-am reuşit şi am fost arestat. Acum sunt directorul fabricii şi primarul oraşului. Cum o să se termine toate astea?

Într-o zi veni cumnatul său la el, îl îmbrățişă şi-l rugă să se împace. Şi veni şi nevasta lui Gough, cu un domn ce-i făcea curte, un domn foarte influent în parlament. I-a primit pe toți şi le-a dat casă şi masă, cumnatului cu cei patru copii şi soției şi domnului foarte influent în parlament, precum şi unui ofițer ce fusese pe vremuri ofițer în marină (dar care n-a putut să dovedească acest lucru niciodată).

Gough câştiga bine şi, pe deasupra, a mai primit şi o moştenire de la o mătuşă vitregă, de care habar nu avusese până atunci.

Apoi l-au făcut prefect.

Plătise mult în stânga şi în dreapta pentru a ajunge prefect. Iar când a reuşit, l-a chemat pe cumnatul cu cei patru copii şi pe nevasta cu domnul foarte influent în parlament şi pe presupusul fost ofiţer de marină – care, însă, n-a putut veni, fiind ţintuit la pat de o criză de ficat, unde se plângea că avea pietre, deşi medicii n-au confirmat diagnosticul niciodată. Şi când au fost cu toţii acolo şi l-au felicitat, Gough le-a mulţumit.

Apoi, s-a aşezat tacticos la biroul său pentru a-şi întocmi mandatul de arestare.

Tribunalul îl achită din lipsă de probe.

– De ce? îl întrebă pe cel mai înţelept om din prefectura sa.

– Înainte n-aveai destui bani spre a putea scăpa de rigorile legii, acum ai prea mulţi pentru ca ea să te mai poată atinge.

Dar Gough nu-l putea înţelege. Era, de acum, şi pentru aceasta prea bogat.

Contabilul

„Banii sunt suflet pentru sărmanii muritori" –
Hesiod, Op., 686.

Gough s-a pomenit în situaţia în care n-a mai avut nici un bănuţ pentru mâncarea celor şapte copilaşi. Aşa că s-a rugat la Dumnezeu şi Acesta s-a milostivit şi i-a permis să-şi ia atâţia bani câţi poate număra. Gough a numărat o zi întreagă şi parcă nu i-a venit să se mai oprească. Păi, nu era păcat să piardă o asemenea ocazie?

Seara l-a întrebat pe Dumnezeu dacă poate face o pauză în număratul banilor, însă Domnul i-a răspuns că un om nu se întâlneşte decât o singură dată cu o asemenea pleaşcă, aşa că să facă bine să numere până la capăt, cât vrea el, să-şi ia banii şi să le dea de mâncare copilaşilor.

– Şi haine nu le trebuie copiilor?

Dumnezeu s-a supărat şi nu i-a mai răspuns nimic nesătulului.

Gough a continuat să numere bani, dar, obosit fiind, I-a mai făcut o propunere lui Dumnezeu:

– Am obosit, Doamne, se căină el, nu s-ar putea să emiţi bancnote cu valoare mai mare, ca să mă pot culca şi eu, după ce am tot numărat hârtiile astea de nimic de patrusprezece ore?

Dumnezeu era pe punctul de a se înfuria de-a binelea. Acel pârlit de Gough întrecea orice măsură!

După trei zile, vreme în care n-a dormit şi n-a mâncat nimic, istovit până aproape de leşin, Gough, cu o voce sfârşită, s-a supărat şi mai mult pe Domnul:

– E limpede că eu am să mor în curând. Nu mai am salivă în gură de cât mi-am muiat degetul pentru a putea

dezlipi afurisitul ăsta de mărunțiș. Copilașii o să piară de foame, fiicele o să rămână fete bătrâne, casa făcută cu atâta trudă de bunicul Gough se va dărâma și ea. Și eu nu ți-am cerut, Doamne, decât niște bani pentru a le da de mâncare copilașilor.

– Ți-am dat bani, s-a auzit Vocea din Ceruri. Cheltuiește-i!

– Dar pentru asta ar trebui să mă opresc din numărat, banii s-ar duce și copilașii ar rămâne tot flămânzi.

Domnul a tăcut din nou, iar bietul Gough, abia mai mișcându-și degetele, fără salivă în gură și lihnit de foame și de oboseală, continuă să numere bancnotele acelea atât de devalorizate.

Până la urmă, lui Dumnezeu I s-a făcut milă: nu de acest nou Midas, lacom și incapabil de a se opri din număratul banilor, ci de copilașii nevinovați. Cu o voce blândă, a făcut următorul compromis:

– De azi încolo, poți să numeri bani cât vrei, noaptea ai voie să te odihnești, iar de sabat te vei gândi la mine. Până vei crede că ai numărat destul, vei primi lunar un avans din sumă, ca să poți supraviețui, ca să aibă copilașii ce mânca, fetele o dotă cuviincioasă pentru când se vor mărita, iar casa să rămână și ea în picioare.

Gough se arătă mulțumit. Tratativele cu Domnul s-au finalizat mulțumitor, așa că a continuat să numere bani toată viața și să-și ducă traiul modest, dar cinstit, până la adânci bătrâneți. Oamenii l-au numit "contabilul".

Lecția de economie politică

"Când doi fac acelaşi lucru, nu-i acelaşi lucru." -
Syrus, Seneca, Epistole.

Domnul Gough stătea de jumătate de oră şi-l urmărea pe Finch pescuind. Era o adevărată plăcere să-l vezi pe omul ăsta, trecut de prima tinerețe, neras, jerpelit, însă totuşi atât de destins în activitate. Se vedea de la o poştă că Finch e un adevărat profesionist. Şi, într-adevăr, domnul Gough a putut constata cum în acea jumătate de oră, Finch scoase la mal trei peşti frumoşi, trei exemplare superbe. Alături, mai mulți pescari amatori se străduiau în zadar să prindă peşte dintr-o mare care, pentru ei, părea să fie lipsită de orice vietate.

Dar, spre surprinderea domnului Gough, după ce pescuise exemplarul cel mai frumos – şi cu câtă uşurință se agățau peştii de cârligul lui Finch, spre disperarea celorlalți pescari, profesionistul îşi adună lucrurile, se retrase la umbra unui copac şi se culcă. În doar câteva clipe, ațipi.

"Uite, gândi Gough, de ce sunt prăpădiții ăştia atât de săraci... Dacă n-ar fi atât de leneşi şi ar lucra conştiincios, în câteva luni li s-ar ameliora simțitor situația." Tot gândindu-se, domnul Gough se enervă de-a binelea. Până la urmă, nu mai răbdă, se îndreptă spre copacul sub care dormea marele pescar şi tuşi de câteva ori. Finch se trezi.

– Ascultă, îi spuse domnul Gough cu blândețe nefericitului. Eu vreau să îți luminez mintea.

– Luminați-mi-o.

– Uite, zise domnul Gough, încurajat de admirabila receptivitate a pescarului. (Unii oameni sunt plini de

bunăvoință. Păcat că, de cele mai multe ori nu este cine să-i lumineze...) Uite, tu ai prins acum trei pești. Trei, nu? Acum să-mi spui de ce te-ai oprit din muncă?

– Păi, ce era să mai fac?

– Să prinzi mai mulți pești!

– De ce?

– Cum de ce?! Ca să-i mănânci.

– Dar mie și neveste-mi ne ajung câți am prins. Ba, mi-e tare teamă să nu trebuiască să mai și aruncăm unul.

– De ce să-l arunci?! Poți să-l vinzi!

– Da? De ce?

– Să-ți cumperi o undiță mai bună.

Finch se scărpină după cap.

– Mda, recunoscu el, ar fi o soluție, Dar o undiță mai bună e mult mai scumpă ca un pește.

– Vezi? De aia îți spun că nu trebuia să te oprești din munca ta! Tu ești pescar? Ești! Ce trebuie să faci? Să pescuiești. De aia ești pescar. Deci, dacă mai lucrai o oră, puteai să-ți cumperi din peștele obținut o undiță mai bună.

– Da? Mda... Dar de ce-mi trebuie mie o undiță mai bună?

– Cu o undiță mai bună ai prinde mai mult pește. Și asta cu același efort.

– Asta-i clar, spuse Finch. Dar de ce să prind mai mult pește?

– Ca să-ți cumperi o undiță. La fel de bună.

– Încă una? De ce?

– Ca să prinzi și mai mult pește. Cu două undițe bune, un pescar ca dumneata ar putea scoate... ohohoho!

– M-aș descurca eu, nu zic nu... Dar de ce să prind mai mult pește?

– Pentru ca să-l vinzi! Nu înțelegi, omule? Din banii primiți, în scurt timp, ai putea să-ți cumperi o barcă.

– Ehei! Cu o barcă m-aș duce cu ea goală și m-aș întoarce cu ea plină.

– Vezi? Vezi c-ai priceput? Ai putea prinde atât peşte încât în câteva luni să-ţi cumperi un vaporaş.

– Da? Aş putea, admise Finch, mai scărpinându-se o dată după cap. Un entuziasm încă necunoscut îl cuprinse. Dar unda trecu la fel de repede pe cum a venit. Şi ce să fac eu cu un vaporaş?

– Cu un vaporaş? Dacă ai avea un vaporaş, ai putea să-ţi angajezi câţiva pescari, băieţi de nădejde, să pescuiască ei în locul dumitale.

– De ce să pescuiască ei în locul meu?

– Pentru că dumneata ai avea bani.

– Da? Şi ce să fac cu banii?

– Dar nu înţelegi? Domnul Gough era de-a dreptul revoltat în faţa unui caz atât de evident de lipsă de înţelegere a economiei politice. Ei ar pescui, iar dumneata ai putea să te culci şi să dormi.

– Da? mai întrebă pentru ultima dată Finch. Dar, vă rog frumos, aşa ce fac? Şi se culcă la loc, protejat de copacul bătrân şi noduros, îşi aşeză pălăria jerpelită peste faţa nerasă şi, după câteva clipe, începu să sforăie.

Ratatul

"Este soarta obişnuită a celor fără noroc
de a avea în viață un început foarte vesel,
dar un sfârşit foarte trist." – Graciam, Or., 59.

Gough, aflat la sfârşitul vieții, constată că n-a avut niciodată noroc în viață. De mic copil dorise să devină astronom: deja de atunci pasiunea lui fusese aceea de a scruta noaptea cerul şi de a se imagina în mijlocul nenumăratelor stele colindând de o eternitate bolta. Visase să devină astronom, dar nu s-a putut.

La început, a trebuit să învețe o meserie "sigură" spre a-şi putea întreține mama, rămasă văduvă cu doi copii. Muncise mult, lucrase într-un spital, obținuse o bursă, iar la 23 de ani era medic. Intenționase să se ocupe, în timpul liber, de astronomie, însă îşi deschise un cabinet şi avea atât de mult de lucru, încât nopțile, când ar fi putut scruta cerul, adormea de îndată ce punea capul pe pernă.

Apoi veni moştenirea. Devenise, pe neaşteptate, unul dintre cei mai bogați oameni din oraş. Nu mai trebuia să-şi facă griji materiale, dar era obligat să-şi administreze importanta avere. Era atât de prins încât nici vorbă să-i rămână timp pentru astronomie.

Cât timp lucrase din greu în cabinetul lui de medic, câştigase binişor, însă faima nu-i depăşise cartierul. Acum, când îşi deschisese o clinică, pe unde dădea de două ori pe săptămână, devenise un specialist de reputație națională, fiind ales în tot felul de comitete şi organizații de specialitate, toate astea îndepărtându-l şi mai mult de astronomie.

Căsătoria sa fusese un eveniment monden de pagina întâi a ziarelor şi revistelor ilustrate. Soția sa provenea dintr-o veche familie nobiliară, era frumoasă şi cultă şi se îndrăgostise de el, ascultându-l cît de frumos povestea visele sale astronomice. În curând, îi dărui trei copii, care i-au moştenit, din plin, toate calitățile. Când să se mai ocupe Gough de astronomie?

După toate astea, viața păru să fi înnebunit cu totul în privința lui Gough. Numai şi numai spre a-l îndepărta iremediabil de astronomie, îl copleşi, într-o avalanşă neîncetată, cu onoruri peste onoruri, titluri peste titluri, obligații peste obligații. Bietul om deveni atât de bogat şi atât de celebru, încât nu mai avea timp nici măcar zece minute pe zi, dacă acestea nu erau programate riguros de trei secretari particulari cu o lună înainte. La marea lui pasiune, la astronomie, Gough nici nu se mai putea gândi decât, cel mult, în timpul cât se odihnea în avionul său personal sau cât asculta un discurs plictisitor la vreo recepție solemnă.

Şi – spre a-şi arăta în întregime cruzimea – viața aranjă în aşa fel lucrurile încât Gough să aibă la dispoziție un ultramodern observator astronomic propriu, pe care, însă, să nu fi apucat să-l viziteze decât la inaugurare, atunci când s-au rostit alocuțiunile şi s-a băut şampania.

Bătrân, bogat şi celebru, făcându-şi bilanțul vieții, Gough trebui să-şi recunoască întreaga înfrângere: astronomia, singura mare pasiune a vieții sale, a rămas departe pentru el ca şi stelele pe care nu le-a putut cerceta niciodată. Citise în ziare că Finch, colegul său de bancă din timpul şcolii, veşnicul corigent, cel care divorțase de şase ori şi umpluse lumea cu copii nelegitimi, Finch, cel abia achitat de instanță pentru tot felul de relații mai mult decît dubioase, alcoolicul acela notoriu, s-ar fi apucat de astronomie, după ce a absolvit la 40 de ani facultatea şi, după ce n-a făcut o viață nimic altceva decât pungăşii, la 70 de ani a descoperit o stea.

Iar Gough, deşi a lucrat atât de mult de când se ştia, n-a reuşit niciodată să ajungă astronom, deşi şi-a dorit-o atât de mult...

E prea multă nedreptate pe lume asta, îşi zise Gough în ziua când fusese ales preşedintele statului, e prea multă nedreptate. Două lacrimi i se prelinseră din ochi şi-şi rostogoli din revolverul său de platină un glonţ în creier*.

Între timp, ticălosul de Finch, învingător şi beat mort, câştigă într-o cârciumă trei dolari la cărţi de la nişte cheflii, nu mai buni decât el.

* Insinuările presei de scandal cum că ar fi fost vorba despre un atentat sau că sinuciderea s-ar fi datorat unor cauze financiare nu sunt decât nişte simple invenţii. Astronomia a fost cea care l-a ucis pe Gough, chiar dacă prea puţină lume este dispusă să priceapă lucrul acesta.

Campionul

"Banii n-aduc fericirea!"
– Corina Chiriac, în timp ce cânta.

Vineri a avut loc meciul de box pentru titlul european al semigreilor, iar sâmbătă Finch se afla deja în căutarea unui challanger pentru proaspătul campion european. Avea, bineînțeles, multe nume în vedere, o listă întreagă pe care modifica lunar ordinea ce atesta la zi ierarhia categoriei pe vechiul continent.

Gough îi spuse:

– Eu, maestre, boxez cu oricine, dar dacă-mi mai aduci vreodată un sac cu grăsime în care să-mi pierd mâinile, să ştii că te las pe dumneata să te descurci cu el!

Ofertele nici nu lipseau, dar nici nu reprezentau cine ştie ce. Finch asistase mulți boxeri celebri, la categoria grea se simțise întotdeauna cel mai bine, întotdeauna putuse să mai câştige un ban. La fel şi la categoriile mici. La semigrei, însă, nu se anunțau atâția: sau se înghesuiau doar nişte amărâți, sau nişte indivizi prea puternici. Pe Gough îl adunase de pe drumuri, îi aranjase câteva meciuri şi-l făcuse destul de repede candidat la titlu. Apoi a avut noroc şi l-a scos campion. Devenea însă tot mai clar, pe zi ce trecea, că Gough nu va putea rezista pe culme decât printr-un şir neîntrerupt de miracole. Iar acestea nu se prea întâmplă, ori dacă se întâmplă, se mai strecoară şi ceva normal pe undeva şi atunci toate celelalte miracole nu mai valorează doi bani.

Finch avea de ales între un boxer față de care Gough nu avea nici o şansă şi un altul poate şi mai amărât decât elevul său. Primul putea câştiga, dar nu aducea bani. Al

doilea nici atât. Optase, totuşi, pentru acesta din urmă: îi promise titlul pentru întreaga reţetă a încasărilor.

Gough pierdu meciul la puncte, aşa cum fusese prevăzut.

Cu punga plină, dar uitat de toţi, Gough intră într-un bar. Acolo făcea o figură cunoscută, însă în ziua aceea nu i s-a mai acordat nici o importanţă. Nu mai era campion. Îl stimau (era bogat), dar nu-l mai băteau pe umăr, ca înainte. Şi, cu toţi banii pe care îi avea, Gough se plictisea de moarte. Acum visa până şi la "sacul de grăsime", numai să audă din nou tribunele urlând, prinse în febra meciului, iar, prin mişcările sale din ring, să dirijeze iarăşi entuziasmul mulţimii.

Dar nu se mai putea. Îi oferi tot ce avea lui Finch pentru un singur aranjament. Toţi banii pentru câteva minute în ring. Pentru câteva minute netrucate.

– Dai o avere pentru a fi bătut! îl avertiză Finch, luând banii.

Dar Gough se plictisea atât de îngrozitor, iar nostalgia ringului era atât de puternică, încât n-avea de ales.

Adversarul îl făcu K.D. de două ori în prima repriză. La pauză, însă, acelaşi adversar, bine "sfătuit" în colţ, deveni parcă alt om şi, până la urmă, pierdu lupta.

Gough nu fusese destul de bogat pentru a-şi putea permite să fie bătut bine. Dar asta n-a aflat-o niciodată. Aşa că a mai boxat ani de zile, primindu-şi în rate mici bătaia, bătaia pe care şi-o cumpărase cu atâtea speranţe.

Plata

"Să trăim mereu cu gândul că va trebui
să dăm socoteală." – Cicero.

Gough, terminând de mâncat, își curăță farfuria cu o bucată de pîine. Apoi, satisfăcut, se șterse cu colțul feței de masă pe gură și râgâi inteligent de câteva ori, după datină.

Sprinten și rutinat, chelnerul se repezi spre el, întrebându-l dacă mai dorește ceva și vârându-i cu eleganță nota de plasă sub nas.

– Cât?

– 19 lei, zise chelnerul, vizând polul cu o tristețe profesională.

– Bine, atunci am să-ți plătesc 18.

– Cum 18? 19.

– De ce?

– Aveți de plătit 19 lei. Și chelnerul începu să facă socoteala celor consumate. Deci 19 lei.

– Bine. Atunci am să-ți plătesc 18.

Cu un gest nobil, chelnerul cedă stoic.

A doua zi, după ce Gough termină de mâncat, și după ce șterse farfuria cu ultima bucată de pâine, după ce se frecă cu fața de masă și râgâi atât de cuviincios, chelnerul se înfățișă din nou cu nota de plată.

– Cât?

– 18 lei.

– Bine, atunci am să plătesc 17.

.....

Chelnerul se înfățișă, deci, în fața lui Gough pentru cea de a optsprezecea oară. Gough, căruia i-a priit vizibil mâncarea restaurantului, respira fericit.

– Îmi place aici. Cât am de plată?

Chelnerul, pentru prima oară cu o mină mai optimistă, zise:

– Zero. Nu aveți de plătit nimic.

(În ziua aceea chelnerul avea un ten într-adevăr sănătos)

– Bine. Atunci dă-mi dumneata un leu!

Un devotat slujitor al presei

"A suporta înseamnă a birui destinul nostru." –
La Bulwer Lytton, Pompei.

Gough a fost un om cu totul şi cu totul imposibil. Nu numai că avea mereu păreri personale, dar se încăpăţâna să le şi afirme peste tot. Era mereu revoltat, mereu peste măsură de nemulţumit pentru ceva şi de fiecare dată dădea fuga pe la diferitele redacţii spre a-şi impune punctul de vedere.

Finch profita excesiv de această însuşire scârboasă a lui Gough.

Se întâmpla, de pildă, ca nesuferitul de Gough să intre într-o redacţie pentru a protesta energic împotriva unui element necinstit strecurat într-un post important (cum ar fi, de pildă, un anume poştaş, căruia dacă nu-i dădeai un bacşiş gras, nu-ţi aducea decât o dată pe săptămână cotidianul la care erai abonat; sau gestionarul de la magazinul de coloniale, care vindea pe faţă numai şi numai cunoscuţilor), se întâmpla ca Gough să toace din nou timpul domnilor redactori cu protestele sale caraghioase, că imediat ce apărea şi Finch, ca din întîmplare, prin birourile publicaţiei. Finch acesta îşi făcuse o faimă din faptul că era singurul om de pe suprafaţa pământului care ştia să-l ia pe Gough cu binişorul şi, fiind un personaj inteligent şi capabil, mai era în stare chiar şi să exploateze la maximum realităţile lumii. Pentru că, observase Finch, nu era un om în redacţie care să nu fie dispus să-i ofere câteva parale numai să-l scoate pe Gough din birouri. Iar Finch, înţelept, pentru a nu tăia

găina care dă oul de aur, se mulțumea cu puțin: dacă domnii redactori n-aveau bani la ei, Finch era dispus să primească doar şi un calup de săpun, o căpățână de zahăr sau un pumn de linte pentru serviciul inestimabil pe care-l făcea. (Păi, şi el avea necesitățile sale şi de aceea pretindea de la chelnerul ce-l servea un bon de decontare, iar consumația era trecută în mod tacit în contul cheltuielilor redacționale. Cum altfel? Ca să-l poată scoate dintr-o redacție pe domnul Gough spumegând de furie, Finch trebuia să-l ademenească la un local. Acolo, în timp ce înfulecau, Gough îşi vărsa pe mai departe necazul, iar Finch se făcea că-l ascultă, însă, de cele mai multe ori, profitând de indignarea neconsumată a celuilalt, îi şterpelea acestuia o bună parte din porție. Pe deasupra, Finch nici nu era cu totul cinstit în ceea ce făcea, el având în permanență tampoane de vată asupra sa şi, pretextând o otită rebelă, îşi astupa urechile tocmai atunci când Gough ajungea la punctul culminant. Fapt ce îi producea de fiecare dată indignatului o nespusă tristețe. Finch ar fi putut fi acuzat chiar şi de sadism în demersul său atât de necesar, de n-ar fi avut şi el scuzele sale, mai ales că o bunică de a sa asurzise, într-adevăr, la nouăzeci şi opt de ani din pricina unei otite netratate la timp. Şi după toate astea, Finch trebuia să mai şi plângă, la sfârşit, împreună cu Gough, lucru convenit în contractul nescris asumat, mai ales că nu-i venea deloc greu, cu atât mai mult cu cât nu se ştia niciodată dacă transpiră sau dacă lacrimi îi curg din ochi. Gough era mulțumit şi aşa.)

Gough se defula încetul cu încetul, iar, în final, îi mai rămânea şi recunoscător lui Finch. Adevărul este că niciodată nu s-ar fi putut aştepta la atâta înțelegere din partea vreunui redactor ca de pe urma acestui om brav şi suferind, care era Finch, om cumsecade, unde nu numai că găsea înțelegere, care nu numai că dădea tot timpul din cap cu interes, ci îl mai şi invita la o masă bună. Finch constituia o consolare pentru toată lumea.

Aşa că, pe nesimţite, şi Gough observă că merită se te indignezi peste măsură de câte se întâmplă implacabil în univers. Te enervezi, mergi la o redacţie, te descarci, apare omul acela cumsecade şi te invită la un restaurant. Nu e rău deloc! Ba, dimpotrivă, e chiar bine! Atât de bine încât Gough acceptă să întocmească şi un orar riguros pentru a avea un itinerar echitabil pe la diferitele redacţii. Dacă mergea prea mult într-un loc, oamenii se supărau şi nici nu mai apăreau şansele necesare ca acel Finch să ajungă la timp.

Gough şi Finch deveniră personaje notorii în lumea presei. (Şi ce dacă era Gough cunoscut doar ca pisălogul tipic? Toate defectele lui se echilibrau îndată prin apariţiile providenţiale ale lui Finch.) Redactorii se mai schimbau, mai erau daţi afară, mai îmbrăţişau alte meserii, alţii mureau ("Şi întotdeauna, dom'le, mor cei mai cumsecade dintre oameni!"), însă Gough şi Finch reveneau la fel de regulat şi la fel de proaspeţi, ca de obicei. Pe faţa lor nu se putea citi deznădejdea decât atunci când se pomeneau în dreptul unei redacţii proaspăt închise din cauza unui faliment. (Dar asemenea lucruri nu se petreceau decât în cazul publicaţiilor ai căror redactori se zgârceau cu Finch, atunci când acesta, în altruista lui pornire, se angaja să-i elibereze de cicălelile şi scandalurile lui Gough. Lucrul devenise atât de evident, încât nu exista superstiţie mai ferm fixată între conducătorii de publicaţii decât aceea că fondurile alocate lui Finch se întorc înzecit, iar zgârcenia faţă de acelaşi om se termină falimentar. Falimentar! Încât nu exista lucrător al presei care, în fiecare dimineaţă, atunci când se trezea, să nu-şi dorească, drept cel mai frumos dar al zilei respective, să aibă prilejul să-i dea lui Finch un cadou cât mai semnificativ.) Da, era frumos, era de-a dreptul înălţător momentul când puteai să-l chemi pe domnul Finch la o parte şi să-i spui că-l rogi să-ţi facă favoarea de a primi o mică, o neînsemnată atenţie, cu

rugămintea de a-l lua pe veşnicul indignatul Gough de acolo. Să-l ia şi să-l ducă unde o vrea!

– La restaurant? obişnuia să întrebe Finch.

– La restaurant, consimţea redactorul, întregind atenţia.

Şi Finch îl lua pe Gough, cel ce spumega iarăşi şi iarăşi de furie şi, pe drum, se gândea cu admiraţie la lumea asta mare şi atât de bine organizată, încât nu se mai termină motivele pentru care neîmblânzitul Gough se tot poate enerva, ba că aceste motive proliferează mulţumitor, că se tot schimbă, astfel încât accesele de furie ale lui Gough nu păcătuiesc niciodată prin monotonie.

Meseria lui Finch nu era tocmai uşoară: era şi aceasta o artă ce pretindea talent şi îndemânare. Gough nu putea fi luat pur şi simplu de guler şi aruncat într-un restaurant. Însă fiindcă domnul Finch se pricepea aşa de bine să-l îmblânzească pe Gough şi întrucât era în stare să-l îndepărteze din redacţii (exact atunci când lucrurile atingeau apogeul), calităţile sale erau răsplătite pe măsură.

Finch a trăit demn şi util. Rolul său a fost imens în lumea presei, chiar dacă, pentru marele public, aportul său a trecut neobservat. Este oare întâmplător că după moartea-i prematură – probabil pricinuită de surmenaj –, este oare întâmplător, întrebăm, că după moartea lui Finch au dat faliment atâtea publicaţii? Este întîmplător?

P. S.: După moartea prematură a domnului Finch, crizele de furie ale lui Gough au devenit neproductive şi profund neplăcute pentru lumea presei. Până la urmă, Gough a fost internat într-un lăcaş pentru bolnavi mintali. Acolo îi este locul...

CARTEA A DOUA

Partea a doua: despre lipsa de scrupule a concurenței

în care este vorba despre ciudatul obicei al contemporanilor lui Gough de a face același lucru, despre neajunsurile și păcatele ce decurg de aici, despre "concurența concurenței" și despre insinuările perfide ale lui Finch în aceste pilde, despre răutate și grandoare și nu mai puțin despre decădere, precum și despre felul cum înțelepții lumii, gândind la acestea în mare taină, au ajuns la demne de toată lauda cugetări

---

Ce spun documentele vremii?
"... iar concurența..."
(W. Finch, Amintiri despre Gough,
Opere, ed. XXI, vol. IX, pp. 961 ș.u.)

Un martir al concurenței

"Lucrurile care sunt fără măsură nu pot să dureze mult timp."
– Boccacio, Dec., Întrod.

Secretarul își închise cu grijă servieta. Aborda un aer jignit, care se asorta perfect cu hainele sale de culoare închisă.

– Bună ziua, zise, și pe obraz i se putea citi disprețul pentru întreaga omenire.

Apoi se întoarse încet și demn, vrând parcă să-i mai dea o posibilitate celuilalt pentru a se răzgândi.

Cam așa i se întâmpla de ani, aproape zilnic: venea să aducă actele la semnat, acestea erau iscălite, după care le ducea înapoi. Unui secretar i se cerea o ținută corectă și sobră, așa că el își formase personajul după chipul și asemănarea unui chelner deosebit de distins de la GRAND HOTEL.

– Ia stai puțin...

Cu aceeași mină, secretarul se afla deja în dreapta fotoliului din spatele biroului. Nu era uimit, i se mai întâmplase și asta, adică șeful să se răzgândească și să-l cheme înapoi. Pe față nu i se putea citi nimic. Cel mult un reproș respectuos.

– Ia spune-mi, cine-i acest domn... a... îi... ă... cu "F", parcă.

– Finch?

– Da, exact, Finch.

– Domnul Finch este noul director tehnic al MIKEY-FRED-ului.

– Și ce fel de om e?

Secretarul se afla în situația delicată a unui oberchelner care, fiind întrebat asupra unui fel dubios din lista de bucate, nu poate nici să compromită reputația localului, dar nu-i e permis nici să-i vâre pe gât unui client vechi ceva compromițător.

– Domnul Finch a venit, cred, să rezilieze contractele noastre cu MIKEY-FRED-ul.

– Te-am întrebat ce fel de om e! Ce hram poartă.

– Ca orice director al MIKEY-FRED-ului, director tehnic, vreau să spun...

– Adică?

– Adică...

MIKEY-FRED își avea, pe vremea aceea, sediul într-o fostă spălătorie comunală. (Încă nu se mutase în fastuoasele saloane de deasupra ștrandului olimpic.) Ca și multe alte firme de veche tradiție, și MIKEY-FRED-ul scăpătase. Aflându-se obositor de monoton în delicata situație lui "a fi sau a nu fi". Procedeele tradiționale de care-și legase numele îi asigurau stima vechii clientele, însă cum și aceasta era condamnată la pieire, concurența, cu noile-i metode, atrăgea ceilalți clienți, încât unica soluție pentru MIKEY-FRED era să lupte până la capăt cu armele moștenite de la fondatorii săi, fiecare în parte un adevărat gentleman,

– Adică... mă tem că vom avea duel.

– Ce să avem?!

– Îmi permit să vă reamintesc că și directorii altor două mari întreprinderi au murit în duel cu directorii tehnici ai MIKEY-FRED-ului. De altfel, și predecesorul domnului Finch a căzut la datorie în același fel.

– Duel azi?!

– Bineînțeles că nu cu pistoale sau săbii. Domnul Finch va propune ceva mai modern.

(Se părea că, după atâția ani, secretarul se simțea, pentru prima oară, mai în largul său. Până atunci, niciodată nu și-a permis să rostească într-o singură zi atâtea cuvinte.)

Domnul Finch, continuă secretarul cu multă bunăvoință, domnul Finch vă va propune, domnule director Gough, să încercați personal vanele MIKEY-FRED-ului. Apoi se va declara și dânsul dispus să se supună unei demonstrații în băile fabricate la noi. Bineînțeles, ordinea se va trage la sorți... Însă... ă... permiteți-mi această remarcă de a cărei gravitate îmi dau perfect de bine seama: până acum nu l-au desemnat niciodată sorții pe vreun director al MIKEY-FRED-ului să trebuiască să se supună primul tratamentului concurenței.

Gough își privi lung secretarul. În ziua aceea, secretarul semăna mai mult ca oricând cu un cioclu de profesie, absolvent al unui institut superior de ciocli.

– Nu pricep. Dumneata ai căpiat?

– Vă rog să mă iertați, dumneavoastră ați întrebat...

– Când am mii de subalterni, de ce să mă bălăcesc eu într-o cadă MIKEY-FRED? Cu toate că, între noi doi fie vorba, căzile MIKEY-FRED nu sunt deloc rele.

(În privința aceasta, secretarul avea ideile sale. Nu putea pricepe, de pildă, de ce toate vanele de baie sunt făcute din metale atât de prost conducătoare de căldură, încât partea corpului care se află în apă riscă mereu să se opărească, în timp ce spatele îți atinge tot timpul o suprafață ca de gheață. Însă pe zâmbetul său politicos nu se putea citi nimic din toate astea.)

– Și apoi, ce rost ar avea să ne bălăcim, pe rând, în băile concurenței?, continuă directorul.

– Iertați-mă, dar dumneavoastră m-ați întrebat. Eu vă stau la dispoziție. De altfel, îmi permit să vă amintesc faptul că nu este lipsit de importanță ca măcar unul dintre directorii concurenței să participe la acest "duel".

– Bine, dar n-o să-și închipuie cineva că un asemenea personaj se va dezice, după toate astea, de marfa pe care o reprezintă.

– Bineînțeles că nu. Dar vor fi de față și fotoreporteri.

– ?!

– Vă dați seama ce reclamă năucitoare pentru MIKEY-FRED? Un director al concurenței fotografiat într-unul dintre tipurile de baie fabricate de ei...

– Și dacă nu accept... această... această confruntare idioată?

– Evident că nu vă poate nimeni sili s-o faceți, deși...

– Deși ce?

– Deși văduva domnului director Ragnar de la Trustul Băilor Bizantine ar da azi oricât ca sărmanul domn Ragnar să fi acceptat această luptă dreaptă. Știți, el a fost un fanatic al băilor bizantine. Cred că, în felul său, a avut parte de moartea cea mai frumoasă. A fost găsit înecat într-o cadă fabricată de trustul său, însă, din păcate, pe pereți se putea citi inscripția: "ÎNTR-O CADĂ MIKEY-FRED NU MI S-AR FI PUTUT ÎNTÎMPLA UNA CA ASTA!"

Gough se uită năuc la secretarul său.

– Și crezi că ar îndrăzni și cu mine?

Celălalt îi oferea doar un obraz de chelner căruia, după ce i-au fost solicitate tot felul de servicii, i-a venit, în sfârșit, vremea revanșei – plata.

– Eu n-aș îndrăzni niciodată să vă dau un sfat...

– Ba, îndrăznește!

– Sunt prea mărunt.

– Dar dacă ai fi în locul meu?

– M-aș sacrifica... mi-aș sacrifica totul... dar nu viața. Evident, un director poate să judece altfel. Poate că dacă v-ați angaja o gardă personală însărcinată să vă însoțească peste tot...

Gough îl ascultă, însă a doua zi dimineața, când vru să între în baia apartamentului său. Îl străfulgeră gândul că oamenii angajați de el ar putea fi plătiți de MIKEY-FRED și, poate, abia așteaptă să-l vadă în vană. Nu făcu baie și peste câteva zile simți că nu va mai avea curajul să intre

vreodată acolo decît dacă ar ceda... Pe urmă, trebuia să se gândească şi la familie.

– Ascultă, îşi consultă secretarul, dacă aş accepta circul acela, m-ar lăsa în pace?

– Ce circ?

– Cel cu bălăcitul în baie...

În dimineața următoare, s-a tras la sorți ordinea. Gough fu felicitat: domnul Finch, contrar oricăror antecedente, trebuia să intre primul în baie. Pentru aceasta, tot trustul amenajă o cadă model, fură desemnate două tinere fete care să-l ajute pe domnul Finch la îmbăiere în fața câtorva zeci de reporteri, fusese invitată şi cinematografia.

Directorul Finch era un domn mic şi slab. Primul lucru pe care l-a făcut a fost că s-a împiedicat în fața vanei, căzând peste ea şi rupându-şi o mână. Apoi, când cele două zâne l-au băgat în apă, omul dispăru cu totul sub spumă. Au trebuit să-l caute până să-l găsească sub şampon, însă pe cât era de mic şi de slab, pe atât era de greu domnul Finch. Cele două încântătoare fete n-au reuşit singure să-l scoată. A trebuie să vină un contabil vânjos care, răsturnând cada, l-a putut astfel recupera. Domnul Finch şi-a mai rupt, între timp, două coaste şi şi-a spart proteza dentară.

Pentru Gough, rezultatul a fost dezastruos.

Îi veni şi lui rândul să se bălăcească în vanele MIKEY-FRED-ului. Aceştia n-au făcut atîta reclamă evenimentului. L-au lăsat să intre singur în camera de baie. Dar Gough nu se lăsă păcălit. Suspectă duşul, gaura cheii, oglinda şi becul. Era încredințat că de peste tot va fi fotografiat. Se strâmbă la contactul cu apa, răsturnă cada, arătă prin mimică şi gesturi cît de puțin confort oferă MIKEY-FRED-ul. Apoi făcu bilanțul şi trebui să-şi recunoască limpede că față de brațul rupt, coastele fracturate şi dantura spartă, ceea ce a făcut el pentru firma

sa nu era decât apă de ploaie. Într-un entuziasm sublim, intră în cada fierbinte şi se înecă.

La înmormântare, MIKEY-FRED trimise o coroană pe panglicile căreia se putea citi: "Vedi MIKEY-FRED, puoi mori".

Iar Finch, cu aceeaşi răbdare, începu să-şi pregătească noua notă de plată.

Cei şapte hoţi nocturni

"Banii găsesc prieteni."
– Sophocles, la Stobaeus, Flor., 94, 8.

Domnul Gough i-a spus, într-o seară, cu ciudă domnului Finch:

– Măi, mare noroc mai ai tu! Se sparge azi o bancă? Unde? De către cine? Eu-s om sărac, muncesc toată ziua după tejghea şi nevastă-mea stă la casă şi, când e zi de târg, ne mai ajută şi cumnată-mea. Şi la cine crezi tu că se întâmplă să vină hoţii în fiecare joi? La mine. La mercerie.

Domnul Finch, care era cam surd, n-a prea înţeles cele spuse de domnul Gough. El zâmbea la orice se vorbea şi dădea fericit din cap. Apoi, în cele mai nepotrivite momente, obişnuia să spună:

– Soţia mea iar aşteaptă un copil, după care dădea mai departe mulţumit din cap.

Nevasta lui Finch năştea destul de des câte un prunc şi întotdeauna domnul Finch îşi bălăbănea satisfăcut capul. Iar vineri seara obişnuia să vină şi domnul Gough la cafenea şi să-i spună, la despărţire, domnului Finch: "Iar m-au jefuit. Astă-noapte au fost şase!".

Se întâmpla ca în fiecare noapte de joi spre vineri să se înfăţişeze mai mulţi tâlhari la merceria lui Gough. La început, pe vremea când domnul Gough avea doar o prăvălioară, a venit în fiecare noapte de joi spre vineri câte un tâlhar. Apoi, domnului Gough au început să-i meargă ceva mai bine treburile. Dar şi bandiţii îl jefuiau. Întotdeauna în noaptea de joi spre vineri

Sărmanul domn Gough privea cu jind la burta mare a domnului Finch şi aştepta mereu cu groază ca acesta să spună, din nou, pe un ton mulţumit:

– Nevastă-mea aşteaptă iar un copil!

Şi domnul Finch spunea:

– Nevastă-mea aşteaptă iar un copil!

Într-o noapte de joi spre vineri, domnul Gough i-a aşteptat pe cei şapte tîlhari. (În ultima vreme, hoţii soseau în efectiv complet.)

Aceştia au spart, ca de obicei, cele şapte lacăte, au intrat prin uşa de sticlă şi s-au apucat imediat de lucru la seif. Domnul Gough le-a propus să meargă şi la domnul Finch la bancă şi, pentru ca acei şapte gentlemeni să nu-şi irosească atât de preţiosul lor timp cu forţarea seifului, le dădu un rând de chei. În schimb, în vremea rămasă din noapte, cei şapte bărbaţi s-au angajat să treacă şi pe la banca domnului Finch.

A doua zi seara, la cafenea, domnul Gough aştepta cu nerăbdare să audă şi lamentările domnului Finch, însă cum acesta nu dădea decât mulţumit din cap, domnul Gough îşi imagină că domnul Finch tace spre a nu-şi alarma creditorii. Totuşi, într-un târziu, domnul Finch i-a spus:

– Astă-noapte m-au căutat nişte domni la bancă. Mi-au propus să instalez pentru dânşii şi un serviciu de noapte. Se pare că vor depune în fiecare noapte de joi spre vineri o sumă de bani.

Oficiul de obiecte pierdute

"Din pricina banilor mulți au păcătuit
și cine caută să se îmbogățească,
își întoarce ochiul de la dreptate."- (Panciatantra,
b., 2, 82.)

Gough avea numai necazuri din cauza lui Finch. Acesta fura tot felul de lucruri și le preda la ghișeul de obiecte pierdute, cu scopul vădit de a-i face responsabilului, deci lui Gough, greutăți. Îi râvnea funcția și a declarat, de altfel, unor cunoștințe comune că până în toamnă postul de responsabil al Oficiului de obiecte pierdute va fi al său.

Îi aducea lui Gough pălării, serviete, fulare, mănuși, dar și zeci și zeci de creioane, lame de ras sau tirbușoane. Ba, i-a mai venit și cu câini, pisici, papagali*. O dată a sosit cu un acvariu uriaș, altă dată cu pălăria și proteza dentară a notarului.

Dar ultima și cea mai dură lovitură a fost aceea când i-a adus o instalație complicată cu tot felul de butoane și pârghii, pe care abia de a reușit să o transporte cu un camion cu remorcă.

Gough își ieși din fire:

– Asta de unde o mai ai?

– Am găsit-o.

– Cum ai găsit-o, domnule? Ce? S-o fi plimbat cu ea cineva pe stradă și i-a căzut din buzunar?

– Nu știu. N-am văzut. Eu nu mi-am făcut decât datoria: am găsit-o și am adus-o aici.

– Și unde vrei să bag hardughia asta?

– Nu ştiu. Vă priveşte! Şi eu care credeam că o să-mi mulţumiţi pentru serviciile aduse spre a vă putea oferi acest... acest obiect! Omul nu-şi face decât datoria şi vine câte unul care nu numai că nu apreciază gestul, dar îţi mai provoacă şi greutăţi. Este problema dumneavoastră să vă administraţi economicos spaţiul. Dacă nu puteţi, spuneţi! Eventual, se va găsi altul mai capabil!

Gough trebui să cedeze şi, cu ajutorul unei macarale şi a muncii mai multor hamali, după o zi de efort susţinut, monstrul se afla la adăpost de intemperii.

– Ştiţi, îi spuse Finch, trecînd pe acolo spre seară, am uitat să vă dau broşura cu regulile de folosire a agregatului.

– Şi ce mă privesc pe mine aceste reguli?

– Păi, vă privesc, pentru că dumneavoastră aveţi datoria să înapoiaţi obiectele pierdute în starea în care le-aţi primit, însă agregatul acesta, dacă nu este pus în funcţiune, se uzează singur.

– Şi ce face, mă rog, acest agregat?

– Macină stânci. În fiecare zi ronţăie [illegible]0 m^3 de stâncă. Dacă nu primeşte această cantitate de rocă, se mănâncă pe el însuşi. Mi-e chiar teamă că, dacă până mâine la prânz nu-şi primeşte "hrana" de care are atâta nevoie, când îl va găsi păgubaşul, va fi prea târziu.

"Pentru cine?" vru să întrebe Gough, însă se mulţumi să se intereseze cum ar putea face zilnic rost de [illegible]0 m^3 de rocă.

– Nu ştiu... Vă priveşte! Vi se plăteşte un salariu, după câte sunt informat...

Gough nu reuşi să doarmă toată noaptea. Spre dimineaţă se linişti cu concluzia că totul nu este decât o minciună a lui Finch, menită să-l înfricoşeze, să cedeze şi să-şi dea demisia. Cine a mai auzit de o maşină care să nu poată fi oprită, scoasă din funcţiune?

A doua zi, dis-de-dimineaţă, observă însă, cu groază că maşina macină, într-adevăr, în gol, dar că stă lângă un

raft cu serviete pierdute şi că şi-a apropiat fălcile de acesta. Nu trebui să mai aştepte mult până să vadă ce se va mai întâmpla: maşina înşfăcă raftul şi-l măcină împreună cu toate lucrurile de pe el. Apoi se îndreptă spre stelajul următor.

Era clar că Gough trebuia să se hotărască rapid. Reuşi să manevreze instalaţia spre şosea iar maşina începu să pască asfaltul, etalând o deosebită poftă. După ce îl termină, se apucă de zidul casei de peste drum.

Peste o săptămână, în jurul Oficiului de obiecte pierdute se afla un teren viran. La început, Gough sperase că un agregat atât de puternic şi de costisitor trebuie să aibă un stăpân care să-l caute şi că acest stăpân îl va salva cât mai rapid, în interesul ambelor părţi. Însă, pe măsură ce trecea vremea, i se părea tot mai puţin probabil să existe un om normal dispus să ia înapoi, liber şi nesilit de nimeni, o asemenea pacoste.

Gough nu mai putea dormi, nu mai putea mânca, se chinuia îngrozitor. Încercă să aducă de la munte roca necesară măgăoaiei, dar aceasta ar fi costat mult peste puterile sale. Trebuie să cedeze. Îşi înaintă demisia şi predă tot ce mai rămase, adică terenul viran şi agregatul, lui Finch.

Dar era prea târziu: nici Finch nu mai reuşi să stăpânească monstrul.

În faţa acestei situaţii, Oficiul de obiecte pierdute trebui să fie închis. În mod normal, Finch şi-a pierdut slujba. Ca o răsplată binemeritată a ticăloşiei sale.

Gough, în schimb, s-a retras la munte, acolo unde oricând ar fi avut suficientă rocă pentru orice monstru hrăpăreţ. Ar fi trăit în continuare în linişte şi până la adânci bătrâneţe.

Agregatul, abandonat în plin câmp, a ruginit, după ce s-a autodevorat pe jumătate. Oficiul de obiecte pierdute a putut fi din nou deschis şi s-a apelat la experienţa şi priceperea lui Gough.

Iar Finch se căzni se repare pe maidan ceea ce a mai rămas din lacoma maşină. Între timp, se mulțumea să-i aducă, din nou, lui Gough, creioane şi păsări cântătoare.

* De obicei, când îi aducea păsări vii, Finch avea grijă să strice coliviile, astfel încât abia ajungea păsărica în raft, că îşi şi lua zborul. Apoi Finch îl denunța pe Gough că n-a avut grijă de bunurile cetățenilor.

Gough şi Finch

"Ca o vacă nebună, zeița cea oarbă a norocului se opreşte unde nimereşte." – (Mahabharata, 5, 1510.)

Soarta părea că înnebunise cu totul în ceea ce-l privea pe Finch. Dreptatea parcă adormise în întregime, întoarsă cu fața la perete.

O viață întreagă i-au mers lucrurile din plin lui Finch, în vreme ce Gough a tras mâța de coadă, sperând în nici el nu ştia ce.

La început, Finch îşi maltratase ani de-a rândul mama – asta poate s-o confirme tot cartierul – şi, drept răsplată, bătrâna muri în ziua în care câştigase la loteria națională lozul cel mare. Devenit peste noapte bogat, Finch îşi băgă banii în tot felul de speculații murdare şi nechibzuite. Banii i se înzeciră.

Având această situație, reuşi cu uşurință să-i strice logodna lui Gough, cel care întreținea de trei ani familia viitoarei sale soții. În ziua când îşi pierdu logodnica, Gough trecu neatent strada şi fu lovit de un tramvai. A rămas invalid pe viață. Finch, în schimb, îşi bătu doar joc de logodnica lui Gough, după care o părăsi.

Gough, invalid, se angajă portar la o mare bancă. Finch cumpără banca, demolă clădirea şi-l lăsă pe Gough – şi alături de el pe mulți alții – şomer. Şi – culmea! – sub dărâmături găsi tezaurul incaşilor. (Alții spun că n-a fost vorba decât despre fondurile secrete ascunse de Cleopatra în străinătate, într-un acces de prudență.)

Gough reveni la logodnica-i părăsită. Finch se căsători de unsprezece ori. Avu douăzeci şi trei de copii

blonzi, pe care i-a dat pe toți la orfelinat. Gough avu un singur copil, dar și acela pistruiat, sașiu și chel. La treisprezece ani, Gough Junior își omorî mama.

Gough hotărî să-și caute norocul peste ocean. Călători cu același transatlantic cu care-și urmă și Finch itinerarul fărădelegilor. Pe drum, deși locuiau la clase diferite (bineînțeles!), Finch, care săvârșise o nouă crimă, reuși să arunce toată vina pe Gough.

În timp ce-l duceau sub escortă, Gough se îmbolnăvi de malarie.

Finch fusese cu adevărat bolnav doar o singură dată în viață: atunci când a fost convocat pentru serviciul militar.

– De ce nu l-ai ucis? l-a întrebat cineva pe Gough la închisoare.

– Pentru că nu există ca până la urmă să nu se întoarcă roata, răspunse el.

În vreme ce Gough își ispășea pedeapsa, Finch înființă douăzeci și opt de restaurante de lux, dar cam deocheate.

Când a început războiul, Gough a fost grațiat și trimis pe front, iar Finch a fost, în sfârșit, prins cu niște matrapazlâcuri și închis. Exact în ziua când Gough, pe o ploaie torențială și fără mâncare, ocupa de 72 de ore înălțimea pe care a primit ordin s-o apere cu orice preț, Finch protesta oficial că, în calitate de deținut, nu primește hrana reglementară. Degeaba i s-a explicat că noile circumstanțe cer întregii populații să se supună privațiunilor. Prin acoliții săi, Finch își câștigă drepturile. (Era hrănit zilnic cu o cantitate de alimente care în vremurile acelea, la bursa neagră, ar fi echivalat cu venitul mediu al tuturor cetățenilor unei străzi întregi.) Pedeapsa îi expiră, desigur, tocmai în prima zi de pace. În lunile tulburi de după război, gras și odihnit, Finch reuși să-și refacă înzecit întreaga avere.

Gough, singurul invalid mobilizat (o coincidență nefericită de nume încurca metodic toate hârtiile care ar fi trebuie să-l trimită la vatră), primi, în sfârşit, o pensie substanțială. Se părea că, până la urmă, se trezise şi dreptatea. Mai mult, Gough îşi regăsi feciorul, acum om în toată firea, respectat cap de familie, vindecat de strabism şi cu o minunată perucă. Îi venea ca turnată. Gough simți că toate se vor schimba. Află din ziare că Finch a murit subit de un atac de cord.

– N-aş fi bănuit că un astfel de om are şi inimă şi mai ales că poată să moară din aşa ceva, glumi Gough, în vreme ce se afla într-un taxi care ar fi trebuit să-l ducă la aeroport, unde-l aştepta aparatul predestinat să-l transporte pentru totdeauna departe, spre o viață mai bună. Doar că întreaga circulație era gâtuită de cortegiul funerar al lui Finch, cortegiu ce ocupa toată strada, tot cartierul şi Gough văzu cu groază că taxiul nu mai poate înainta, că s-a înțepenit cu totul în alaiul ce-l conducea pe Finch pe ultimu-i drum, în vreme ce avionul cu care ar fi trebuit să plece Gough se săturase să-l aştepte şi survolă lin oraşul.

Chibrite fără garanție

"Ceea ce n-a avut loc niciodată,
poate avea loc mâine." – Maeterlinck, Sabl., p. 175

Mutându-se în alt cartier, Gough nu mai cumpără tutun şi chibrite din debitul domnului Finch. Acesta, însă, puțin receptiv la asemenea argumente, nu-i putea ierta lui Gough trădarea, după ce l-a avut muşteriu timp de peste treizeci de ani, de când Gough-liceanul venea să cumpere pe furiş țigări. O statornicie de atâta vreme merita, după părerea domnului Finch, o altă soartă.

Într-o zi, aflându-se, întâmplător, prin apropiere, fără să-şi dea seama că deschide o veche rană, Gough intră în tutungeria domnului Finch şi-i ceru o cutie de chibrite. Tutungiul, acum chel şi îmbătrânit, călcându-şi pe suflet, întrebă amabil:

– Ce fel de chibrite doriți?

– Chibrite, răspunse Gough, dând din umeri.

Domnul Finch îl privi cu milă, apoi îi întinse o cutie de chibrituri ieftine.

– Nu-mi iau nici o răspundere pentru această marfă, mai adăugă.

Băgând distrat cuta în buzunar, Gough se interesă:

– De ce? Nu ard?

– Ba, de ars ard, îl asigură domnul Finch şi, pentru o clipă, pentru o singură clipă, în ochi i se putu citi o mulțumire diabolică.

Gough salută grăbit şi ieşi în stradă. Avu o zi grea şi lucră până seara. În pat, înainte de a adormi, îşi aminti de întâmplarea din tutungeria lui Finch şi, pentru câteva momente, vechi amintiri îl năpădiră. Ei, tinerețea... Căută

cutia şi o examină. Era aproape goală. Pe etichetă avea desenat un om aprinzându-şi o ţigară. Puse cutia pe noptieră şi încercă să adoarmă. Privind-o în semiobscuritatea din cameră, după ce stinse lumina, observă că omuleţul de pe etichetă întindea din când în când flacăra spre el.

Gough se frecă la ochi şi reaprinse veioza. Individul din desen se linişti pe loc, ocupându-se cuminte şi interminabil cu ţigara sa. Gough cercetă încă o dată cutia, o puse cu modelul spre perete, stinse lumina şi aţipi.

Visă o pădure şi un foc de tabără. Stătea prea aproape de flăcări şi fumul îl deranja. Nu era singur: domnul Finch era lângă el şi îi repeta mereu: "Eu nu-mi iau nici o răspundere! Eu nu-mi iau nici o răspundere!".

Se trezi. În încăpere era fum. Cutia căzuse pe covor, iar omuleţul se distra dând foc ghetelor lui Gough, după ce reuşise să incendieze o carpetă, care ardea acum cu flăcări mari. La aprinderea luminii, micul piroman se potoli, întorcându-se la interminabila lui ţigară. Noaptea aceea, Gough nu mai îndrăzni să doarmă.

A doua zi încercă să arunce chibritele pe geam, să le piardă pe stradă, să le dea înapoi la tutungerie, să le azvârle în râu, în W.C. Gough încercă totul. Dar, de fiecare dată, ele se întorceau înapoi la locul lor de pe noptieră, de unde, dacă nu erau supravegheate, făceau ravagii.

Gough fu obligat să-şi ia concediu. Stătea toată ziua în pat, uitându-se la cutie; mai mult din plictiseală, într-o zi învăţă omuleţul să joace şah. Acesta deprinse repede jocul şi în trei luni deveni un şahist de forţă. Participă la trei turnee internaţionale, pe care le câştigă. Însă din turneul interzonal a fost eliminat pentru că, profitând de o pană de curent, aprinse toate tablele de joc, şi, o dată cu ele, şi clădirea. Scandalul se rezolvă prin împrejurarea că omuleţul se îmbolnăvi de apendicită şi muri pe noptiera sa.

De atunci, Gough deveni foarte circumspect cu chibritele pe care şi le cumpăra. Dar acestea erau de calitate mai bună, probabil, fiind neînsufleţite.

Poarta

"Fiecare ar fi ajuns să exceleze în ceva, dacă şi-ar fi cunoscut aptitudinea sa de căpetenie." - (Gracian, Or., 34)

Nereuşind să-şi termine chiar cu totul poarta, deşi lucrase mai multe veri la ea, Gough nu putu să-l ducă la nunta soră-si şi pe fiul său Finch. Cineva trebuia să păzească gospodăria, pentru că, deşi cu poarta se mai putea ajunge la capăt, se putea, de exemplu, lega cu sârmă, necazul era cu stâlpul care o susținea, sau mai bine spus n-o susținea întrucât nu era fixat ca lumea. Oricum, Finch trebui să rămână acasă.

Aşa că se culcă. Şi dormi. Dar nu sforăi. Deloc.

Apoi veniră hoții. Douăzeci şi opt hoți.

Pe Finch îl trezi guițatul porcului. Deschise ochii, se uită să vadă ce se întâmplă şi văzu douăzeci şi şapte hoți. Pe unul nu-l văzu fiindcă acesta ținea stâlpul porții, de frică să nu cadă tot gardul peste nelegiuiții săi tovarăşi.

Finch îi văzu pe cei douăzeci şi şapte şi se culcă la loc. Ce era să facă? Erau prea mulți, iar el şi scroafa prea puțini. Dar nu putu dormi. Scroafa guița din răsputeri şi Finch se sculă din nou. Şi începu să latre. Înfiorător. Hoții se speriară foarte tare şi fugiră care încotro, în afară de cel care ținea stâlpul şi care rămase pe loc. Însă nu-l observă nimeni.

Pe urmă, se află în tot satul despre isprava minunată a lui Finch, fiul lui Gough

Este adevărat, au existat şi unele neajunsuri. De pildă, după ce au aflat cu ce dulău au de a face, la început, e drept că numai la început, hoții se lăudară că nu se mai

tem de el. Dar Finch îi muşcă năprasnic. Tot numai la început. Pentru că, pe urmă, ceru să li se lipească un anunț între acareturi, în care să li se atragă atenția hoților să se spele pe picioare înainte de a purcede la josnica lor treabă. Nu-i vorbă că, mai târziu, nici pe hoții cei mai curați Finch nu şi-a mai permis să-i muşte de picior.

Apoi sosi o echipă de filmare şi se turnă un frumos film, de fapt o completare la un film, completare în care Finch se zbenguia de şase ori într-un eastmann collor prin cadru. Lătratul l-au scos fiindcă personajul nu era capabil să facă play-back.

Completarea plăcu foarte mult. Finch fu distribuit în producții tot mai importante. De două ori cu Dean Martin şi John Wayne, o dată cu Florin Piersic şi Marga Barbu.

Pe urmă, Gough repară şi stâlpul porții, în sensul că-l fixă în ciment pe hoțul ce încercase să fugă şi, drept urmare, a putut să-l ia cu el şi pe Finch la nunta nepotului său, ajuns controlor pe tramvaie. Finch nu mai fu distribuit în nici un film şi-şi pierdu şi slujba de la cooperativă. Acum stă în fiecare seară pe o băncuță în fața casei şi povesteşte cui vrea să-l asculte.

CARTEA A TREIA

după ce s-a dovedit fără nici o posibilitate de tăgadă că tehnica, banii şi concurenţa au creat minunatele îndeletniciri prin care omul se deosebeşte atât de minunat, de superior şi, totodată, de gingaş de animal, a sosit vremea să vorbim şi despre originea carierei, fiind încredinţaţi că nobilii noştri cititori sunt de acum suficient de bine pregătiţi pentru a înţelege de unde s-au născut în mintea fiecăruia preocupările şi cum au reuşit mâinile să le pună în aplicare. Mare minune este omul!
Iată, aşadar,

ORIGINEA CARIEREI
– O ISTORIE A FONDATORILOR MARILOR MESERII -

Ce ne spun documentele vremii? „Prea-sfântul împărat se regăseşte aşezat, în acelaşi timp, pe tron şi pe scaunul vrăjitoarelor. Cu o fesă de partea bunului Dumnezeu, cu cealaltă de partea diavolului, fapt ce îl poate scoate din minţi. Şi chiar va înnebuni."
(Jaqueline Dauxois, Împăratul alchimiştilor, Rudolf al II-lea de Habsburg, Allfa, 1999, p. 153.)

Managerul de fantome

„Iată acum reîntruparea: numărul oamenilor este mereu acelaşi, iar sufletele lor trec succesiv în diferite trupuri, urcând sau coborând pe scara fiinţelor, după cum au respectat sau nu perceptele adevăratei religii şi practica celor şapte porunci ale acesteia." - Serge Hutin, Societăţile secrete Pro Editură şi Tipografie, FA, p. 31.

Sir Helmuth Ivan Gough Grubowsky a fost înnobilat la 30 martie 1967, la vârsta de 70 de ani. Meritele sale incontestabile în fondarea şi în consolidarea meseriei de manager de fantome îşi au originea într-o constatare a lui Sir Helmuth Ivan Gough, când acesta, ajuns la borna 56 a prolificei sale vieţi, încercând să intre în contact cu vechi prieteni şi colaboratori, a constatat că:

> trei amici au murit subit;

> doi congeneri se aflau în spital;

> trei dintre cei sunaţi la telefon se pregăteau de câte o operaţie (Sir Helmuth Ivan nu îndrăzni să ceară amănunte)

– despre două vechi cunoştinţe nu reuşi să afle nimic. Absolut nimic!

Total zece cazuri, care n-au reprezentat decât începutul unei serii nesfârşite.

– Am ajuns să ne sunăm nu din pricina unor iniţiative concrete sau pentru a ne felicita de anul nou, ca înainte, îi spuse fostul său coleg de bancă din şcoala primară, Petrowsky, am ajuns să ne sunăm pentru a vedea dacă mai suntem în viaţă.

Grubowsky trebui să-i dea dreptate vechiului să prieten, mai ales că şi alţi apropiaţi de-ai săi au plecat, în următoarele luni, la cele veşnice. Situaţia devenise profund descurajatore. Oamenilor, de la o anumită vârstă, începea să le fie frică să se mai caute reciproc, de teamă să nu audă, de fiecare dată, alte necazuri şi nenorociri. O depresie puternică îi cuprindea, mai ales că oricare dintre ei nu se putea opri să nu se gândească la posibilitatea ca următorul de pe listă să fie chiar el: "Viaţa, simţeau ei, filosofând, nu este decât loterie rusească".

Tot cugetând la şocul cumplit resimţit de orice om normal, atunci când află atât de brusc despre marile neplăceri prin care trece câte un apropiat al său, Sir Helmuth Ivan Gough Grubowsky imagină un leac simplu şi eficient: înfiinţă o societate cu răspundere limitată - devenită, în 1963, celebrul CLUB AFTER – unde toţi doritorii erau instruiţi cum să-şi înzestreze telefoanele cu MpOE (mesaje pentru orice eventualitate). În felul acesta, chiar dacă ai fi decedat în următoarea perioadă, puteai insinua impresia, pentru cei ce te căutau, că totul este în regulă. Beneficiind de un colectiv de specialişti de cea mai bună calitate, Grubowsky – preşedinte director general al lui CLUB AFTER – reuşi, într-un timp neverosimil de scurt, atât să realizeze programe extrem de performante, cât şi să atragă un număr tot mai mare de membri. (Iniţial, au fost acceptate doar persoane trecute de 50 de ani. Pe urmă, când afacerea a început să se coaguleze, s-a renunţat la clauza de vârstă, chiar dacă majoritatea tinerilor nu au încă dimensiunea cerută pentru a aprecia la justa valoare beneficiile oferite de societatea lui Grubowsky.) Pentru doar 80£ taxă de înscriere şi o cotizaţie lunară de 95£, fiecare membru primea un program de calculator şi perfecţionările ce se succedau într-un ritm ameţitor. Dacă, într-o primă fază, la apelul telefonic, vocea celui sunat răspundea cu un text invariabil, în doar doi ani, calculatorul a reuşit să realizeze posibilitatea ca replica să

fie firească şi să se refere punctual la întrebările născute din dialog. În afară de aceasta, inflexiunea vocii devenise extrem de optimistă, încât reuşea să binedispună şi interlocutorul.

Şi toate astea n-au constituit decât prima etapă, pe care fanii CLUB-ului AFTER o evocau cu duioşie drept epoca de pionierat. Pentru că atunci a intervenit, din plin, geniul lui Grubowsky[1]: el a remarcat că societatea lui – era încă SRL – nu-i ajuta decât pe cei de la un capăt al firului. (Câţi ne-am fi dat seama de asta, deşi lucrurile sunt atât de evidente?) Aşa că şi-a extins serviciile şi la emiţător: azi şi cel ce apelează o adresă poate să-şi satisfacă plăcerea unui dialog, chiar şi dacă a murit de mult. Efectul? S-a ajuns la lungi colocvii prieteneşti între doi decedaţi, fiind doar suficient să fie cineva care să apeleze numerele sau adresele e-mail. (Lucru de care se ocupă, desigur, CLUB AFTER, care, în funcţie de contractul iniţial semnat cu beneficiarul, stabileşte legătura o dată pe zi, o dată pe săptămână sau o dată pe lună.)

Singura problemă a intervenit atunci când facturile telefonice şi de poştă electronică a celor decedaţi nu era plătite de nimeni. Dar, imediat, şi de acest lucru s-a ocupat tot Sir Helmuth Ivan, care, cu priceperea-i dovedită, a prevăzut în taxele de participare ale membrilor depozite bancare ce nasc dobânzi suficiente pentru ca fiecare contract să se poată derula fără probleme.

Dialogul între decedaţi a primit o asemenea amploare încât societăţile de comunicaţii au prosperat ca niciodată. Discuţiile sunt confidenţiale şi apărate de

---

[1] Geniul reprezintă Graţia lui Dumnezeu de a-ţi facilita să te manifestezi exact în domeniul unde eşti atât de dotat. Cei ce nu beneficiază de această Graţie divină nu-şi vor valorifica niciodată excepţionalele aptitudini, pe care le vor ignora până în ultima clipă a vieţii. Se spune că, atunci, în ultima clipă a vieţii, apare Graţia şi-ţi spune: "Vezi ce ai pierdut?". (Şi-ţi înşiră lista de beneficii pe care ai ratat-o, în calitate de geniu. Şi toţi suntem geniali, dar nu ştim.) La care muribundului i se va face o asemenea ciudă, încât carevasăzică numaidecât dă ortul popii. (Grubowsky însuşi n-a fost genial în alt domeniu.)

coduri. Dar, la dorință, clienții pot să permită accesul și anumitor altor persoane – indiferent dacă vii sau decedate – sau pot fi difuzate chiar public. Mai mult, relațiile dintre cei în viață și morți s-au îmbunătăți simțitor: în decurs de 20 de ani de acces nefiind semnalate decât 216 acțiuni judecătorești, în urma unor asemenea convorbiri. Ceea ce, proporțional la cele câteva miliarde de contacte – cifra exactă n-o vom putea afla niciodată, fiind strict confidențială și păstrată în seifurile bine păzite[1] ale lui CLUB AFTER. Procesele aflate încă pe rol se referă, în 34% dintre cazuri la învinuiri de calomnie, 43% înșelătorie și doar 13% cereri de divorț pentru incompatibilitate de caracter între doi soți decedați de mai multă vreme. Iar cauzele în care sunt implicați decedați versus persoane în viață sunt și mai puține. Inutil să spunem că satisfacțiile, armonia și fericirea predomină în marea majoritate dintre apeluri. Și ce este mai reconfortant decât să stai de vorbă ca între doi morți de treabă? Înnobilarea lui Grubowsky nu este, așadar, decât o infimă recompensă pentru inestimabilele bucurii pe care le-a adus întregii omeniri.

Și, astfel, a început și s-a desăvârșit cariera lui Sir Helmuth Ivan Gough Grubowsky, primul veritabil manager de fantome. Un adevărat Sir.

Anunț!

Bineînțeles, pentru doar 399£, puteți afla mai multe de la însuși Sir Helmuth Ivan, decedat în anul 2001, la frumoasa vârstă de 94 de ani! Pentru trei astfel de convorbiri de câte 30 de minute, puteți obține un bonus de 10 minute de convorbiri speciale cu pionierul managerilor fantomelor!! Nu pierdeți ocazia!!! Ofertă limitată!!!!

Ocazie! De la 1 iunie, pentru numai 59£ puteți avea acces la o convorbire confidențială originară între Grubowsky și colegul său de bancă, Petrowsky, decedat în 19[illegible]6! Oferta este promoțională!

---

[1] Au și de unde investi în securitatea documentelor firmei...

Compozitorul

„Eros îl face pe poet (pe cel îndrăgostit), chiar dacă mai înainte era lipsit de inspirație." (Euripides, la Plutarchus Am 25)

Din monografia TAFT[1] (Vol. XII, pp. 629-654), despre opera componistică a lui Poolo[2], aflăm o sursă minunată de inspirație pentru cei cu har. Iată cum a ajuns celebrul dirijor Poolo tată a trei copii deosebit de înzestrați. În turneu cu orchestra prin țară, s-a nimerit ca maestrul să doarmă într-o cameră de hotel perete la perete cu cineva care sforăia puternic în apartamentul vecin. La început enervat[3], pe urmă însă tot mai atent, Poolo constată că sforăitul acela nu putea fi decât expresia unei muzicalități deosebite: jetul de aer ieşea producând sunete armonioase, lipsite de orice disonanță, de orice falset. Un uşor tremolo nu numai că nu conturba cursul logic al întregii producții, ci dădea un farmec aparte unei linii melodice de factură baroc. Pauzele, inspirat intercalate, creau o tensiune lăuntrică irezistibilă, născând aşteptări şi provocând imaginația. Apoi, noul pasaj cădea şi mai puternic, drept răspuns la momentele anterioare. Câteva măsuri într-un forte fortissimo debordant reprezentau concluziile unor afirmații melodice meticulos pregătite.

---

[1] După cum se ştie, Monografia TAFT este cea mai cuprinzătoare enciclopedie a domeniilor înrudite.

[2] Articolul se referă la relația dintre creația originară, artă şi amor. Până la cele relatate mai jos, Poolo n-a fost cunoscut decât prin remarcabila sa activitate concertistică în calitate de dirijor.

[3] Oamenii se enervează când cineva sforăie. Nu numai cei lipsiți de educație se irită în asemenea momente.

Maestrul ascultă încântat toată noaptea şi notă conştiincios întreaga partitură.

Dimineața, primul gând a fost să afle cine a realizat acel superb recital. Surpriză: era o femeie! O femeie care nu l-a dezamăgit deloc. În continuare, au colaborat uniți, dormind împreună, ea sforăind uşor, cu un timbru inconfundabil, el acompaniind-o cu acordurile grave ale unui bărbat satisfăcut. Dimineața ascultau caseta înregistrată şi puneau totul pe note.

Cu trecerea anilor, discursul a devenit mai grav, exuberanța delicată a începuturilor fiind înlocuită cu note ale întrebărilor existenţiale.

Succesul se cunoaşte iar cele şaptezeci de milioane de discuri vândute au asigurat o educaţie îngrijită şi un viitor luminos celor trei copii realizați în timp ce compozitorii se aflau în relaş.

Puțini oameni se pot lăuda că au trăit arta şi iubirea în acelaşi timp! Iar geneza operei componistice a lui Poolo se bazează pe trăiri adevărate.

Geamgiul

„Zgomotele se făceau tot mai confuze cu cât creştea aşteptarea" – Max Blecher, Întâmplări din irealitatea..., Aius, p. 156

Lui Gough, nevastă-sa i-a lăsat geamul deschis la coridor, aşa că abia a deschis el uşa, când a venit acasă, că vântul a şi trântit fereastra, făcând sticla ţăndări.

– Niciodată nu eşti atent, îl dojeni femeia, iar el nici măcar nu se mai obosi să-i răspundă, să-i spună că, de fapt, vina nu este decât a ei, că ea a lăsat geamul deschis, că este un lucru firesc să se işte curentul sau că, pentru a putea pătrunde în casă, un om este obligat să folosească uşa, mai ales dacă locuieşte la etajul al doilea.

– Cioburile ar fi putut să cadă peste cineva în stradă, mai continuă femeia, am avut noroc mare, continuă femeia: puteam să ne pomenim cu cine ştie ce pocinog şi mai mare!

"Norocul mă-ti!", mai scrâşni din dinţi Gough şi hotărî să nu mai vorbească, până mâine, nici un cuvânt cu soţia.

Fără să se uite măcar la ea, cotrobăi în debara, îşi luă cleştele şi o şurubelniţă mare şi curăţă rama de bucăţile de sticlă rămase. Apoi măsură şi notă cifrele pe o bucată de hârtie, întrucât "caietul de serviciu", caietul unde obişnuia să însemne diferitele probleme casnice, parcă-l înghiţise pământul. Înainte de a pleca să cumpere un geam nou, mai mătură pe jos şi adună cioburile de lângă fereastră. Pentru nevastă-sa nu cheltui nici măcar o privire.

– Vezi să nu faci iar curent, când te întorci, o mai auzi spunând. Așa că trânti în mod ostentativ ușa la intrarea în apartament.

Când reveni încărcat cu geamul, soția, desigur, dispăruse de acasă. Așa că el îl ținu, el prinse cuișoarele, el potrivi chitul și el spălă sticla. *În asemenea cazuri*, începutul e mai greu, când nimic nu e încă fixat și trebuie să ai măcar trei mâini pentru toate câte le ai de făcut în același timp. Gough este un om îndemânatec, ceea ce nu l-a scutit de două ori să-i pice lucrul din mână. "De ce nu scoți fereastra din țâțâni?" parcă o auzi pe nevastă-sa, însă el se încăpățână să prindă ochiul pe perete, fiindcă lemnul era destul de vechi și balamalele mai mult ca sigur că erau ruginite, iar, *în asemenea cazuri*, ai toate șansele să cazi din lac în puț și fie să rămâi cu fereastra în mână, fie să n-o mai poți pune la loc. De aceea, e mult mai înțelept să te străduiești puțin și să lași lucrurile în vechea lor matcă. Iar, dacă ai și puțină îndemânare, nu se poate întâmpla nimic rău.

Gough avea mai mult decât puțină îndemânare și, după numai o jumătate de oră, ședea deja în fotoliu și urmărea serialul de pe canalul 5. Totuși, o frântură de gând nu-i dădea pace și aproape că reuși să-i strice plăcerea întregii vizionări, dacă nu ar fi depus un efort de voință pentru a se concentra asupra acțiunii filmului. Apoi uită de toate astea.

Noaptea, însă, gândul acela găsi prilejul de a-l sâcâii pe îndelete, așa că Gough se sculă din pat și ieși în coridor să se convingă. Într-adevăr, privind prin geamul proaspăt pus, văzu un colț din piața de pește. Numai că piața de pește fusese desființată de peste 30 de ani și în locul ei se afla acum luxosul sediu al Băncii Atlantida, atât de nepotrivit în mijlocul unui cartier muncitoresc. Omul mai scotoci o dată în debara, luă un pulovăr vechi și frecă bine geamul. Dar clădirea băncii tot acolo era. Atunci se îmbrăcă în liniște și coborî să vadă minunea. (Bineînțeles

că uşa scârţâi şi nevastă-sa simţi nevoia să-l întrebe unde a pornit-o în miez de noapte. Dar el se ţinu tare şi nu răspunse nimic, răgazul de două zile, cât şi-a impus să nu-i mai vorbească, era încă în plină desfăşurare.)

În stradă nici vorbă de dezafectata piaţă de peşte, imobilul din beton şi sticlă tronând solitar printre casele vechi din jur. Dar, stând din nou în spatele geamului de la coridor, Gough regăsi iar locul aşa cum a fost el pe vremea când părinţii săi se mutaseră aici. Ca să vezi!? Reveni în dormitorul care dădea spre aceeaşi priveliişte, privi prin geam şi regăsi Banca Atlantida. De fapt, nici n-ar fi trebuit să se ducă până la geam, puternicele lumini intermitente ale reclamei băteau chiar până la ei în odaie. (Neveste-si îi plăcea, pe el îl enerva modul cum se schimbau culorile din jumătate în jumătate de minut. Iniţial, şi emisiunea de la televizor fusese bruiată, dar oamenii au reclamat la primărie şi banca a fost obligată să aducă nişte scule foarte performante ca să nu mai fie perturbate emisiunile. Altfel oamenii au spus că vor sparge reclama aceea. Că atâta bucurie are omul simplu: să se uite la televizor...)

Reveni în coridor, privi în stradă şi văzu piaţa de peşte.

Soţia chiar că începu să se enerveze, aşa că o luă de mână – de vorbit încă nu-i vorbea – şi o duse să vadă minunea. Femeia continuă să bodogănească, aşa că Gough trebui să-şi calce pe inimă şi s-o facă şi pe ea conştientă de minune.

Nevastă-sa nu se mai deplasă în dormitor pentru a compara, ci se mulţumi să privească prin alt ochi de geam. Într-adevăr minune! Printr-un ochi se vedea vechea piaţă de mult dispărută, prin celelalte apărea Banca Atlantida.

A doua zi, dis de dimineaţă, cei doi soţi începură să-şi cheme vecinii – până să nu plece la serviciile lor – şi le arătară fenomenul. Domnul Răpiţeanu, care locuia acolo de peste 70 de ani, descoperi un lucru şi mai uluitor: prin geamul de la capătul coridorului familiei Gough nu se

vedea numai pur şi simplu vechea piaţă de peşte, ci şi personajele care, odată cu începutul zilei, au început s-o populeze. Şi domnul Răpiţeanu izbucni în plâns, când îşi văzu răposata mamă târguindu-se cu un vânzător. Fu atât de mişcat, încât i se făcu rău şi căzu lat.

– Să nu ne învinovăţească pe noi că l-am omorât cu gemul tău! îi şopti la ureche soţia. Şi el hotărî să nu-i mai vorbească alte trei zile.

Geamul acela deveni prilej de senzaţie şi fu exploatat ca atare nu numai de către presă, dar şi de către oficialităţi. Grupuri de istorici, de etnografi, de fizicieni, de jurişti gestionau, fiecare conform propriei specializări, fenomenul. (Un avocat reuşi să scoată un deţinut condamnat pe viaţă de după gratii, după ce a putut dovedi că acuzaţia de crimă nu se justifică, odată ce o întâmplare veche de aproape 35 de ani se derulă iarăşi prin faţa ochilor juraţilor chemaţi la acel recurs epocal.)

Geamul de la capătul coridorului familiei lui Gough fu închiriat cu ora, afacere ce se dovedi atât de profitabilă, încât timpul de folosinţă individuală fu, în curând, înjumătăţit, după care taxa se contoriză cu minutul.

După o jumătate de an, Gough fu bântuit de un nou gând. Îi trebui o săptămână să-l desluşească. Lângă râu avea o baracă unde-şi ţinea undiţele. Înlocui şi acolo un ochi de geam, însă peisajul din spatele sticlei nu se schimbă.

După o altă jumătate de an, răstimp în care viaţa i s-a schimbat radical, stând pe terasa noii sale vile, realiză că, în cazul cabanei, n-avea ce peisaj să se schimbe, întrucât râul curgea în aceeaşi matcă de cine ştie câte sute de ani. (Şi apele mai rod din maluri şi îşi mai schimbă cursul, mai gândi, dar, încurajat de prima revelaţie, sfărâmă sticla de cristal din sufragerie, o înlocui şi admiră, câmpul gol de dinaintea construirii cartierului rezidenţial.

Au urmat ani dificili: Gough fu solicitat să înlocuiască sticla de către nenumăraţi doritori de istorie.

Clienții trebuiau să se programeze cu ani de zile înainte, iar tarifele crescură corespunzător. Câteodată peisajele se schimbau, câteodată nu. Taxa era fixată după cât de vechi tablouri reuşeau să reactualizeze ferestrele puse. O lege specială interzicea ca pe aceeaşi fereastră să fie fixate două ochiuri diferite. Asemenea experiențe s-au dovedit profund periculoase, trecerea prea bruscă dintr-o epocă în alta ducând mai multe persoane mai sensibile la o nebunie ireversibilă. (Dar, trebuie recunoscut, chiar dacă mai dădea şi el de destule ori chix, că Gough şi numai Gough era capabil să fixeze geamuri în ferestre care să modifice întru totul priveliştile.)

Când îmbătrâni, nici cel mai celebru geamgiu din istorie nu mai avu succes. Era mai bine aşa: pensionându-se din acea muncă minunată, putu să savureze şi el odihna binemeritată, certându-se doar cu soția şi scriindu-şi memoriile.

Un asemenea maestru în domeniu n-a mai apărut niciodată. Cei de astăzi nu sunt decât simpli epigoni.

Aceasta este desigur o povestire romanțată. Celor interesați, pentru o mai bună documentare, oferim o foarte sumară bibliografie selectivă:

→ Alecu Friedlender, *Gough, Viața şi opera,* Grumell şi Fiii, 1999;

→ Şeikul Abdul, *Geamgiul, între mit şi mitologie,* Gro, 2001

→ Max Osborn, *Istoria geamurilor fascinante,*Revista Ştiinței Ferestrelor şi a Geamurilor", număr unic, Raack, 2000

→ Oskar Popescu, *Istoria fascinantă a geamurilor,* Proch, 2012

Istoricul

"Există nu numai greşeala, dar şi bănuiala." –
(Bacon, Essays, XI, 7.)

Ludwig Gough Astra fusese remarcat, încă din şcoala generală, de către profesorii săi, pentru zelul cu care citea tot felul de cărţi vechi şi datorită modului cum povestea, apoi, cele aflate. Era de subliniat cum reuşea un simplu contabil să istorisească subiecte atât de ciudate, ascultate cu multă plăcere, indiferent de categoria socială din care i se recruta publicul.

Problemele lui Ludwig Astra au apărut atunci când a încercat să-şi depăşească simpla condiţie de povestitor şi când s-a dus cu un manuscris gros la o editură ştiinţifică. Redactorul cu care a vorbit, i-a spus, la întâlnirea fixată, că, pentru a publica la un asemenea nivel, ai nevoie de recomandări din partea unor oameni de specialitate, profesori universitari ori cercetători recunoscuţi. Dar, l-a mai atenţionat redactorul, nimeni dintre aceştia nu va fi dispus să întocmească un referat favorabil unei lucrări ce nu se bazează pe o bibliografie corespunzătoare şi care, mai mult decât atât, nu-şi motivează ipotezele pe texte unanim acceptate.

Degeaba a insistat Ludwig Gough Astra pe la diferite edituri şi pe la numeroase personalităţi în domeniu. Rezultatul era mereu acelaşi, fie că îi era aruncat cu duritate în faţă, fie că îi era servit sub formă de recomandări politicoase: munca de istoric nu poate fi luată în seamă în cercuri cât de cât serioase, decât dacă fiecare cuvânt se bucură de trimiteri precise la surse verificate.

La vârsta de 62 de ani, Ludwig Gough Astra, dezamăgit şi scârbit de atâtea refuzuri, îşi edită manuscrisul la o mică tiparniță din capitala de județ. Cele 200 de exemplare se epuizară repede. O parte le-a trimis acelor oficiali care nu l-au repezit cu o infatuată grosolănie, altele le-a dat cunoştințelor. A primit câteva răspunsuri de mulțumire politicoase – vreo opt –, iar în jurnalul local a apărut o recenzie binevoitoare, precum şi fotografia autorului. Ludwig Gough Astra a murit la 67 de ani şi i-a cucerit până în ultimele-i zile pe cei cărora le povestea faptele uimitoare ale celților, subliniind, de fiecare dată, cum se oglindesc ele în viața contemporană.

J.D. White provenea dintr-o familie sosită de trei generații în America. El o cunoscuse pe Judith Millar încă de la colegiu şi se căsători cu ea. J.D. reuşi să obțină un post de profesor de istorie la şcoala din localitate, îşi făcea meseria conştiincios, iar în timpul liber studia şi formula diferite ipoteze cât se poate de nonconformiste, pe care le verifica în discuții cu elevii. Tinerii se arătau interesați de cele auzite, mai ales că nu semănau cu textele seci, obligatorii, de la celelalte obiecte de studiu.

J.D.White şi-a trimis rezultatele preocupărilor la mai multe publicații de specialitate, însă a fost mereu refuzat, sub motiv că încercările sale nu conțineau şi aparatul ştiințific obligatoriu şi, în primul rând, pentru că ipotezele atât de surprinzătoare nu erau susținute de surse confirmate.

Într-o zi, J.D., aflat în vizită la o mătuşă de-a soției, dădu peste un volum vechi, semnat de un oarecare Ludwig Gough Astra, despre care n-a auzit niciodată. Judith Millar află şi ea, abia cu acea ocazie, că era o descendentă directă a acelui autor necunoscut, care emitea, într-un stil mai degrabă epic decât ştiințific, idei extrem de interesante. Multe dintre ele compatibile cu propriile convingeri ale lui J.D.. Din păcate, nici referirile la acea carte rară nu l-au

ajutat pe White să-şi impună premisele, iar volumul său, "Unele aspecte ale civilizaţilor vechi, cu accent pe istoria celţilor", scoasă în regie proprie, a trecut cu totul neobservată. Exemplarele expediate numeroşilor specialişti au rămas fără ecou, dacă facem abstracţie de o scurtă însemnare a unui tânăr doctorand arogant, care a amendat lucrarea drept "un exemplu de amatorism nedigerabil pentru un om de meserie şi otrăvitor pentru marele public şi, mai ales, pentru tineret". J.D. White muri tânăr, la nici 40 de ani, într-un accident de maşină.

Tot în Statele Unite, un alt profesor de istorie, Amos Robinson, care l-a cunoscut vag pe White, a luat legătura cu Judith Millar, văduva lui J.D., şi a obţinut un volum din "Unele aspecte..." Preocupat şi el, printr-o pură coincidenţă, de istoria celţilor, Robinson – despre care se afirma că ar fi fost un individ deosebit de dificil -, găsi în carte confirmarea ideilor sale total neacceptate de specialişti, dar şi numeroase alte ipoteze surprinzătoare. Acrit de veşnicele refuzuri şi ironii cu care îi erau întâmpinate articolele, Robinson reuşi să tipărească tocmai în Europa, printr-o întâmplare fericită - venită după atâtea eşecuri –, o lucrare masivă, în două volume de peste 1000 de pagini fiecare, întitulată simplu "Celţii". Din păcate nici Amos Robinson nu a avut să se bucure de lucrarea sa: munca istovitoare l-a îmbolnăvit şi, cum n-a avut niciodată pe nimeni în preajmă, a fost găsit mort, la mai multe zile după deces. Pachetele cu volumele primite ca drepturi de autor abia dacă a avut vreme să le mai desfacă şi să mai trimită o parte dintre cărţi în cele patru vânturi.

Curând după aceea, Carol Jan Kukla, un student foarte înzestrat din Brno, şi-a prezentat lucrarea de licenţă cu un subiect despre celţi. Dacă toţi colegii săi, mult mai şterşi, au promovat examenul cu succes, tocmai Kukla, cel atât de apreciat, a trebuit să facă faţă unor discuţii extrem

de tranşante. Până la urmă, i s-a recunoscut efortul şi originalitatea demersului şi a fost declarat şi el "admis". Continuând, însă, pe linia începută, tânărul iscă un adevărat scandal printre oamenii de specialitate, atunci când dezvoltă ideile din lucrarea de licență în pregătirea pentru doctorat. Fiindcă nici un profesor nu acceptă să conducă o asemenea teză, Kukla, având tot viitorul în față, se mulțumi să publice fragmente. Când nu era acceptat în cercul istoricilor, cu toată bibliografia sa americană, atât de apreciată în alte ocazii, reuşea să strecoare materialele în reviste de cultură, multe de un foarte bun renume. Numele începu să-i circule şi, odată cu el, şi ideile-i atât de revoluționare. Totuşi, Carol Jan Kukla n-a reuşit să-şi dea niciodată doctoratul atât de necesar pentru o carieră cu adevărat recunoscută ştiințific.

În fine, în zilele noastre, marele istoric Luigi di Campo, beneficiar, în tinerețe, a mai multor burse de studii, a comunicat, în „Revista de Istorie", o lucrare care a aruncat o lumină cu totul nouă asupra percepției celților. Se poate spune despre "Celții şi rudele lor" că stă la baza întregii problematici moderne în domeniu şi este greu să mai afirmi ceva în materie, fără să te referi la documentatul material al lui di Campo.

Ideile originale ale savantului de la Verona se bazează, ca de fiecare dată, pe o bibliografie cvasi exhaustivă, cunoscându-se rigoarea profesorului. "Numai un noroc ieşit din comun şi o şansă dintr-un milion îți poate oferi, în labirintul nelimitat al lumii cărților, exemplarele peste care am dat eu în diferitele anticariate ale Europei şi ale Statelor Unite. Ba una dintre piesele de bază ale acestui puzzle uriaş am găsit-o tocmai într-o dugheană din Cairo", precizează eruditul în *Introducere*. Aşa că, de data aceasta, sursele cele mai interesante provin din autori mai puțin cunoscuți, "adevărații pionieri ai noii orientări", cum i-a numit cu recunoştință însuşi marele Luigi di Campo: "Ludwig Gough Astra, J.D.White, Amos

Robinson şi Carol Jan Kukla, oameni pe cât de diverşi, provenind din arii geografice atât de diferite, dar cu toţii conduşi de aceeaşi admirabilă pasiune, perseverenţă şi iluminare divină".

Astăzi, studiile despre celţi se bucură de sursele acestei bibliografii de neatacat.

Portarul

1. "Cine va păzi păzitorii înşişi?"
– (Iuvenalis, Satirae, 6, 347 sq.)
2. "Cel care arată cu bunătate calea celui rătăcit face ca şi cum ar aprinde o lumină pentru altul; ea îi luminează totuşi şi lui."
– (Eunius, Trag., 372, la Diehl, Poet.)

Gough dobândi cea mai importanță funcție din cariera sa: deveni portar la primărie.

Acum, desigur că nu vreau să insinuez prin aceasta că numitul Gough ar fi obținut acest post fără a fi deținut calitățile necesare, că totul ar fi fost rodul unor mașinațiuni sau al unor înalte protecții. Nu, departe de mine gândul: Gough, pot s-o spun – şi faptele au dovedit-o cu prisosință –, a fost un excelent portar.

El poseda, e drept, şi proprietățile necesare: avea un metru nouăzeci şi opt înălțime, fusese halterofil şi boxer de categoria grea şi, din cauza unui K.O. mai dur, gândea puțin mai încet. (Cel puțin aceasta era versiunea lui, dar noi nu deținem indicii că ar fi putut gândi măcar înaintea acelei lovituri nenorocite.)

Era un portar atât de desăvârşit încât, de la venirea sa, nu se mai putea rezolva nici o problemă. Sau, mai bine spus, nici n-a mai apucat cineva să aibă probleme în incinta clădirii: tot ce trebuia rezolvat rămânea la poartă împreună cu solicitantul. Făcând uz de fizicul său impunător şi de părul său argintiu, Gough oprea pe oricine încerca să intre: o femeie cu o cerere, doi tineri însurăței pentru a se căsători, un bărbat pentru o reclamație, într-un cuvânt, Gough deveni de netrecut.

La două zile după numirea sa în postul de portar, nu mai răzbi nici măcar şeful spre biroul său, lucru care, însă, un timp, nici n-a prea fost observat, deoarece, de la venirea lui Gough, şeful tot n-au putut să-şi facă simţită prea eficient prezenţa.

Timp de o săptămână lucrurile continuară în acelaşi ritm domol, puţin certăreţ, dar, în general, principial.

Totuşi, începură să se adune şi probleme ce nu sufereau amânare, dar şeful, în fruntea unei delegaţii de subalterni, nu reuşi să obţină permisiunea portarului de a intra în clădire.

– Nu se poate, le spuse Gough, ieşindu-le maiestuos în faţă.

– Eu lucrez aici de treizeci de ani, se lamentă un funcţionar mai în vârstă.

Dar Gough nici nu clipi.

– Ai o dovadă că mai deţii şi astăzi postul?

– Dar aici e şi şeful!

– Eu pe tine te întreb!

Reieşi că, într-adevăr, nici unul dintre funcţionari nu avea asupra sa o dovadă ştampilată şi cu data la zi că mai deţine vreo funcţie.

– Vedeţi? îi întrebă cu un reproş părintesc Gough. Eu nu pot să-mi iau răspunderea! Dacă s-a constatat, să zicem, ieri că nu mai sunteţi capabil sau, Doamne fereşte, că aţi delapidat? Cum să vă las să intraţi?

– Dar...

– Pe mine mă plăteşte statul să păzesc această clădire. Eu nu i-am lăsat nici pe alţii să intre, darămite pe voi! Eu nu fac nedreptăţi sau favoruri. Vreau să mor cu convingerea împăcată.

Iar un bătrân care şedea acolo de mai multe zile, încercând zadarnic să intre pentru a obţine o adeverinţă, zâmbi binevoitor:

– Dumnezeu să-l ajute, că tare drept mai e portarul ăsta.

Nici şeful nu reuşi să-l înduplece cu nimic pe bravul şi intransigentul Gough.

Dar slujba-i slujbă şi treburile erau urgente. Se găseau strânşi cu uşa şi obligaţi să ia măsuri. Şeriful era prea firav pentru a-l putea da la o parte pe vânjosul portar. Ajutorul lui se alese cu un braţ rupt şi două măsele lipsă.

Nici pompierii n-avură mai mult succes. De altfel, nici un furtun n-ar fi putut să stingă elanul eroicului portar.

O bătrână îl blestemă două zile şi două nopţi într-una, în speranţa că poate-poate va reuşi să-l facă să moară de gută, pentru a putea ea intra la domnu' care împarte bilete la oamenii care vor să vândă grădina de pe deal. A treia zi, în zori, bătrâna îşi dădu ea duhul, încă înainte de a apuca să zică blestemul cel mare, lăsat în taină de bunica bunicii ei.

După acest tragic eveniment, situaţia deveni alarmantă. Şefului îi era ruşine să ceară ajutoare de la oraş pentru un asemenea caz. Adică, vreau să spun, îi era jenă fiindcă nu ştia cum să-şi formuleze cererea, nefiind clar în care paragraf de instrucţiuni se încadrează ea.

În următoarele trei zile şi trei nopţi, oamenii au stat şi s-au gândit ce să facă. Ce să facă? Până ce i-a venit unuia dintre ei ideea să meargă la Gough şi să-i ceară adeverinţă cu semnătura, ştampila şi data la zi cum că mai e portar.

– N-am, recunoscu speriat Gough.

– Atunci, ce mai stai aici? Cu ce drept încurci lumea?

Că "mâr", că "câr", dar nimic nu-i mai folosi portarului ca să rămână portar. Fu destituit pe loc şi trimis la ale lui. Şi bine i-au făcut!

Şeful a putut din nou să intre în biroul său, ceilalţi funcţionari în ale lor, oamenii să stea la rând înăuntru şi nu în faţa clădirii.

Doar că, atunci când urgentele treburi restante fuseseră rezolvate, cel trimis să ducă situaţia la district, nu o putu preda fiindcă, la intrare, tânărul portar Finch, proaspăt uns în post, nu-l lăsă să intre în clădire.

CASA DOCTORULUI

„Unde nu-ți iese în întâmpinare, unde nu sunt conversații plăcute şi unde nu se vorbeşte despre calități şi defecte, în acea casă să nu te duci." – Pańcatantra, 2, 65: Böhtlingk, Ind. Spr., 1 546)

Cine să mai creadă? Cine să mai creadă? Totul nu este decât pământ, lemn, foc şi apă. Casa lui Poolo a fost din lemn. A venit, la început, apa şi a luat-o. Apoi, casa lui Poolo a fost din nou din lemn. Şi a venit focul şi a mistuit-o. Focul cu apa s-ar fi anihilat reciproc, însă au venit pe rând. Pe urmă, a venit iarăşi apa. De atâta apă s-a surpat malul şi pământul a acoperit casa din lemn.

Atunci, Poolo şi-a clădit casa din beton. Apa, focul şi pământul au distrus-o din nou. Doar lemnul nu s-a amestecat niciodată în treburile astea. Poolo iubea lemnul şi s-a retras în pădure.

Aceasta era varianta lui.

Versiunea vecinilor era cu totul alta. „Poolo e nebun", spuneau ei. La început, Poolo a fost un om ca toți ceilalți. Cu totul stimabil. Fusese medic şi venise în sat de tânăr. Se stabilise acolo şi se bucurase de stima oamenilor. Doar că nu s-a însurat. (Mai înainte să-şi facă o casă, zicea ea.) În rest, însă, (încă) n-avea nimeni ce să-i reproşeze. Ba dimpotrivă, mulți trebuiau să-i mulțumească pentru că le-a salvat viața şi i-a redat traiului lor. Când să-şi termine casa – şi ce casă! -, apele i-au luat munca de vreo zece ani. Casa era cu două etaje, cu piatră de râu la bază, din lemn lăcuit, cu nişte candelabre cum n-a mai văzut nimeni, cu nenumărate rafturi pentru cărți, pentru colecția de fluturi, pentru ierburi. Cu o sală de aşteptare albă ca neaua. Apele

au dărâmat totul – dovadă că nici n-a fost construită casa ca lumea, prea îl interesau pe doctor doar fleacurile şi nu chichiţele importante -, n-au rămas decât brâul de pietre de râu de la bază. Dar nici ele toate. Din râu au venit, în râu s-au întors. Şi împreună cu ele tot restul. După alţi câţiva ani, s-a dus şi a doua construcţie, foarte asemănătoare cu prima. De data asta, totul a pornit de la un foc. Din pietrele de râu de la bază n-a mai rămas nici jumătate. (Cum o să mistuie focul piatra? O fi uitat smintitul să le pună a doua oară. Adevărul este că medicul s-a cam scrântit după incendiu.) A treia casă a fost mult mai modestă. Un fel de prostie din lemn. Nici geamurile nu erau la locul lor, nici scara interioară nu avea balustradă, iar treptele erau atât de inegale încât nu ştiau niciodată cum să pui paşii, nici uşile nu se deschideau ca la toţi oamenii, ci una în interior, alta în exterior, nu se ştie cine a proiectat o asemenea strâmbătate. Pe deasupra, aşa-numita casă era aşezată chiar pe malul pârâului, iar chiar în curte se afla un izvor ce scotea din pământ un fir de apă de care medicul era foarte mândru. Când s-a umflat pârâiaşul din curte, malul s-a prăbuşit şi hardughia s-a răsturnat. De nebunie ori de ruşine, doctorul a plecat să trăiască singur în pădure. O vreme mai putea fi întâlnit şi sătenii îl mai chemau la o urgenţă. Pe urmă, s-a mutat un nou doctor în comună, un om cu scaun la cap, gospodar, puţin beţiv, dar medic bun, cu nevastă şi copii. (De ăştia nu s-a ales mare brânză, dar asta-i de acum o cu totul altă poveste.) Pe medicul nebun nu l-a mai văzut nimeni. L-or fi sfâşiat fiarele.

Totuşi, după ani şi ani, cineva l-a întâlnit la oraş. Să fie el? Să nu fie el? L-a întrebat direct şi s-a dovedit că era chiar el.

Doctorul nu arăta chiar rău, după toate prin câte trecuse. Ba, nu arăta deloc rău. Fusese, o vreme, medic de ţară, cel puţin aşa spuneau bătrânii, pe urmă a avut nişe necazuri cu soţia şi a plecat în străinătate. S-a întors cu mulţi bani şi şi-a deschis o clinică de boli nervoase.

Obişnuia să le povestească tot felul de poveşti pacienţilor săi şi aceştia se făceau bine. Cele mai multe relatări, se pare, erau despre propria lui viaţă. O viaţă într-adevăr uimitoare. Bolnavii se minunau atât de mult de istorisirile medicului lor încât se făceau bine. Numai că, atunci când părăseau clinica, medicul care i-a vindecat de necazuri, îi sfătuia să nu vorbească între ei despre cele ce le povestise el. Erau poveşti *strict profesionale*, îi asigura cu o mină foarte gravă. Cei ce nu l-au ascultat, au ajuns să se certe crunt între dânşii. În două cazuri s-a ajuns până la omor. După asta, doctorul le lua o declaraţie tuturor bolnavilor săi că, de acum încolo, vor vorbi doar pe proprie răspundere despre terapia urmată.

Adevărul este că e foarte greu de spus dacă medicul nostru şi-a pierdut într-adevăr toate cele trei case pe vremea cât a activat în sat. În primul rând, pe la noi nu se prea fac case din lemn cu două sau trei etaje pe brâuri de piatră de râu. La noi, mai degrabă se foloseşte lutul ars. În al doilea rând, nimeni nu-ţi dă aprobarea să-ţi ridici o construcţie ca aceasta te miri unde. Toată povestea pare cârpită cu aţă albă. Probabil că toţi cei ce o susţin nu sunt decât nişte bolnavi care nu s-au vindecat de tot şi nici nu-şi ţin gura. Dar cei mai mulţi oameni din sat nu fac asemenea imprudenţe, nu povestesc nimic, semn că s-au făcut ireversibil bine. Azi, când îi întrebi de medic pretind că e o confuzie la mijloc, că doctorul n-a fost decât felcer, că nu i-a fost arsă casa, ci doar prădată de hoţi şi că era vorba despre un caz tipic de exagerare. „În ce codrii lu' peşte să te retragi la noi? De când cu hoţii de lemne şi cu braconierii, săptămânal – sau, cel mult lunar -, poliţaii şi pădurarii se fac şi ei că îi caută pe infractori. Şi chiar dacă nu-i prind niciodată, la noi e ordine în pădure şi fiecare mai are de unde să bea un pahar de apă."

În sat e un medic de treabă, om la locul lui, cu nevastă şi copii. Din când în când, mai bea şi el un pahar la cârciumă. Nu-i încrezut. Bea cu oricine.

Când i-a luat şi lui foc casa, pompierii n-au mai venit. „Pe urmă, o să vină apele mari şi o să se surpe pământul La ăsta chiar că n-are rost să vii. Iar de nu se vor întâmpla toate astea, înseamnă că întreaga poveste nu e decât o minciună. Ca data trecută."

Era un raționament sănătos. N-aveai ce să reproşezi.

(Adevărul e că trei pompieri au vrut totuşi să meargă să stingă focul. Dar fiecare semnase certificatul de vorbire pe proprie răspundere şi:

1. Ar fi încălcat angajamentul
2. S-ar fi trădat că au fost pacienții clinicii de boli nervoase. (Chiar dacă doar în tinerețe.) Şi cine să te mai lase să fii pompier, dacă află unde ți-ai petrecut tu o parte din tinerețe?

   Cine?

   Nimeni.

CARTEA A PATRA

în care se dovedeşte încă o dată că dragostea este un lucru mare, arătându-se în acelaşi timp şi primejdiile ei de netrecut cu vederea, precum şi învăţămintele ce trebuie trase din aceste împrejurări, aşa cum bine au făcut şi înţelepţii lumii de ieri, de alaltăieri şi dintotdeauna, atunci când au formulat, pe baza pildelor lui Gough, subtilele lor cugetări

---

Ce ne spun documentele vremii?
"Gough o sărută cu o
nespusă duioşie pe Poyy pe frunte."
(Afirmaţia revine de opt ori în
"Amintirile sentimentale ale domnului Gough",
apărute la Baga în ediţie postumă, nedatată.)

Telefoanele

"Ce nu pot realiza doi oameni care sunt de acord?" – (Somadeva, Kath., 5, 12.)

El – Gough – ştia că ea există şi, lucru mai important, ştia şi unde se află. Se părea că nimic nu se poate pune în calea fericirii lor. N-avea decât să-i dea un telefon. Aşa că formă numărul.

În timpul acesta – cum se întâmplă de atâtea ori între îndrăgostiţi – şi Ea se gândea la El. Îi putea vorbi, lucru pe care-l dorea nespus de mult. Se instală lângă telefon pe o pernă moale, aşezată direct pe parchet, şi se pregăti cu nesaţ pentru o convorbire pe care o voia cât mai lungă. Formă numărul.

Dar, fiindcă sperau atât de mult să-şi vorbească, ridicară receptoarele în acelaşi timp şi de aceea, la capătul celălalt al firului, telefonul indica mereu "ocupat".

Şi n-au pus nici unul receptorul la loc, fiecare dintre ei formând iar şi iar numărul atât de dorit şi neprimind altă răspuns decât mereu "ocupat", în minţile fiecăruia dintre ei ciuda începu să fie înlăturată de gelozie, apoi de revoltă: când tu doreşti din tot sufletul să auzi vocea celui drag, acesta de ce discută cu cine ştie cine?

Au încercat amândoi ore în şir să-şi vorbească şi, pentru că n-au reuşit, pasiunea lor s-a stins în acelaşi timp şi au pus amândoi deodată receptorul în furcă.

Acum ar fi putut vorbi oricât ar fi dorit unul cu celălalt...

O dată, peste ani, formând greşit un număr, i-a răspuns Ea:

– Cred că ați greșit numărul, i-a spus, fără să-și amintească vocea lui.

– Vă rog să mă scuzați, i-a răspuns El, fără s-o mai recunoască.

Nevoia de obiecte

"Adesea singurul leac al durerilor noastre constă în uitare; dar noi uităm leacul." – (Gracián, Or., 262.)

Gough avea o iubită care credea cu convingere în el. Când erau împreună, se vedeau doar unul pe celălalt şi ignorau mulţimea de obiecte din jur.

Dar când îi pleca iubita, Gough trecea prin momente grele: pierdea tot (şi mereu lucruri de care avea neapărată nevoie). Era de-a dreptul disperat şi oferea un spectacol jalnic celor din jur cu panica sa continuă. Găsea întâmplător un obiect? Pierdea imediat altul. Nu mai putea lucra, nu mai putea ieşi în lume, nu se mai putea descurca deloc: rătăcea paltonul, rătăcea ochelarii, rătăcea lingura în timp ce mânca (şi se scula să caute altceva), îşi pierdu într-o zi până şi patul din casă.

(Asta s-a întâmplat cam aşa: se trezise brusc, după ce în vis – ca urmare a unei preocupări intense din timpul zilei – i se arătase aparatul de bărbierit, rătăcit cu vreo săptămână în urmă. Se făcea că aparatul respectiv se afla sub covorul mare din sufragerie. Cum a ajuns acolo, Gough renunţă să se mai întrebe. Mută, deci, toate mobilele de pe covor în dormitor, iar pe cele aflate aici le împinse spre debara.

Din păcate, sub covor nu găsise decît costumul negru şi actul de naştere, pe care le rătăcise mai demult. Tot împingând când un dulap, când un scrin, când o canapea, mai dădu de o seamă de lucruri ce îi dispăruse deja din memorie. Aparatul de ras, bineînţeles, nu-l găsi.

Apoi mută totul la loc. Cu excepția patului. Care parcă s-ar fi topit.)

Era o situație atât de neobișnuită, încât nu-l crezu nimeni. Nici măcar iubita sa, care ținea foarte mult la el, și pe bună dreptate, pentru că altfel era un om integru, virtuos și inteligent. Îl aprecia atât de mult, Doamne, cât îl aprecia!

Până la urmă, trebui să recunoască și ea că doar amorul lor nebun îl făcea pe Gough să nu mai aibă nevoie de nimic atunci când erau împreună. Însă când era singur...

Așa că, în continuare, au avut grijă ca dragostea lor să ardă mai domol, spre a putea vedea obiectele ce le lipseau, gândindu-se ei că dragoste, dragoste, dar mai trebuie să fii și prevăzător, din iubire nu se poate trăi la nesfârșit. Și au început să caute din nou, amândoi împreună și fiecare în parte, tot ce le lipsea.

Pentru liniştea regimentului

"De zece ori pe zi trebuie să te
învingi pe tine însuți." –
Nietzsche, Zarathustra, 1, p.37.

Sosirea lui Gough în oraş fusese cu adevărat binevenită. După ce divorță a doua oară şi crezu că s-a convins definitiv în problema femeilor, reuşi să se îndrăgostească, pentru un timp, de soția colonelului. Asta s-a întâmplat cam aşa: tânăra doamnă colonel venea din când în când în cazarmă şi, în clipa aceea toată lumea lua poziție de drepți, toți o priveau ca pe un fel de supremă decorație a autoritarului ei bărbat, nimeni nu îndrăznea să-i remarca talia subțire sau – Doamne fereşte! – picioarele zvelte. Ea era conştientă de acest lucru şi se plângea soțului ei, reproşându-i că şi-a luat o nevastă tânără şi aspectuoasă, când toți subalternii lui ar fi privit-o la fel şi dacă ar fi fost ştirbă şi cheală. Şi, cum tot cercul lor de cunoştințe se reducea în mod practic la ofițerii şi soțiile ofițerilor din garnizoană, adică la inferiorii colonelului, doamna simțea tot mai mult că se transformă într-unul dintre multele însemne ale bărbatului ei.

Colonelul avea o nevastă cu douăzeci de ani mai jună ca el, dar care ştia perfect ce vrea. Iar lucrul pe care-l voia nici nu era chiar atât de neobişnuit: era prezentabilă şi dorea să fie privită ca o femeie, aşa cum fusese obişnuită să întoarcă bărbații capul după ea pe stradă, pe vremea cât fusese domnişoară şi înainte de a se muta într-un oraş unde toată lumea ştia că *aparține* fiorosului comandant al garnizoanei şi că e mai bine să o priveşti ca pe un obiect tabú. Aşa că, la început, a fost doar surprinsă, apoi jignită,

mai târziu pe cale de a se resemna, de a nu mai fi cochetă; deveni melancolică. O trezi din starea aceasta singura vizită pe care i-o făcuse, în tot timpul de când se căsătorise, "cineva de afară", o prietenă din copilărie. De atunci, se "scutură", se îmbrăcă din nou cu grijă şi începu să-i facă scene temutului colonel, ameninţându-l că-l părăseşte dacă va mai fi tratată ca un obiect de inventar al armatei.

Colonelul era un om practic. Convocă la el un tânăr ofiţer şi-i dădu ordin s-o distreze pe doamna, s-o plimbe şi s-o ducă la curse. Dar, deşi n-ar mai fi fost nevoie, i-a mai atras atenţia junelui locotenent să nu întreacă măsura, aducându-i aminte ce l-ar putea aştepta în caz contrar.

Bietul tânăr se prezentă, a doua zi, atât de fiert la doamna colonel, se purtă atât de băţos, tăcea cu încăpăţânare şi dacă vorbea, o făcea cu tonul cu care se adresa plutonului său*, încât, spre marea sa mulţumire, după doar câteva ore fu calificat drept imbecil de către doamnă şi consemnat în cazarmă pe două săptămâni de către colonel. Dar eliberat de această misiune atât de periculoasă.

Ceea ce n-a rezolvat, însă, şi problema colonelului. Doamna i se plictisea şi el n-avea nici timpul şi nici elanul necesar pentru a o distra. Până apăru Gough, un om atât de neînsemnat încât nimeni nu se obosi să-l pună la curent cu necazurile soţiei comandantului. Întâlnind-o pe stradă şi neştiind cine e, Gough îndrăzni să-i facă avansuri şi tânăra femeie îi răspunse mai direct decât ar fi putut el spera. Gough se îndrăgosti pe loc. Apoi aventura ar fi decurs aşa cum decurg toate aventurile între un ofiţer şi o femeie cunoscută întâmplător pe stradă, dacă la a doua întâlnire pe care şi-au dat-o într-o cofetărie n-ar fi fost văzuţi de un ofiţer. Vestea se răspândi fulgerător în toată cazarma. Gough fu scutit de toate corvezile serviciului său, fu lăudat pentru iscusinţă şi propus pentru avansare. Sărmanul om nu putea pricepe de ce-l copleşeşte soarta cu atâta

generozitate, însă nici nu-şi făcea mari probleme din asta. Până ce un căpitan, din exces de zel, îl lăudă pe față pentru modul corect şi demn în care se poartă cu doamna colonel.

– Care doamnă colonel?

– Doamna cu care te plimbi mereu...

– Dânsa e...?! Gough luă poziție de drepți, se făcu alb, renunță să se mai facă şi violet.

La întâlnirea la care tocmai se pregătea să meargă lipsi, motivând ulterior – culmea! – că l-au reținut obligații de serviciu. Doamna, cu toate eforturile-i supraomeneşti, simți că-l pierde.

Actul următor s-a consumat cu uşile închise în apartamentul colonelului. Urmare a fost că domnul Gough a fost convocat a doua zi la comandant, atrăgându-i-se atenția că dacă nu continuă s-o distreze pe doamna, l-ar putea aştepta soarta tânărului locotenent. La care Gough mulțumi cu dragă inimă, în cea mai corectă poziție de drepți. Doamna, şi ea de față, nu părea la fel de încântată şi, cu cât subofițerul se împroşca mai mult cu invective, cu atât devenea mai de neînlocuit. Punctul culminant fu atins când, jucând totul pe o carte, Gough mărturisi că e a doua oară divorțat, că are cinci copii şi o țiitoare la țară.

Ordinul fu scurt, dar ferm: trebuia s-o distreze, în continuare, pe doamna.

În aceeaşi seară, mai mulți ofițeri, în frunte cu un maior, l-au convins pe Gough timp de peste trei ore că pacea garnizoanei se află în mâinile sale.

– Pentru liniştea regimentului trebuie să se jertfească fiecare militar, tună maiorul şi toți cei de față luară poziție de drepți.

Gough începu s-o ducă pe doamna la cârciumă, şi ei îi plăcu; îi mărturisi că e topit să vadă cum trec trenurile şi ei stăteau ore în şir să aştepte doar-doar o trece vreun marfar, însă ei îi plăcu şi asta; îi comunică, decis, că el nu poate dacă nu joacă o oră pe zi şaizeci şi şase, începu să joace şi ea (şi-l bătea "pe cinstite"); când era cu dînsa, se

oprea la fiecare colț cu cîte cineva pentru a discuta la nesfârşit despre fotbal, dar se băga şi ea în vorbă. Pînă la urmă, Gough constată că nu e nimic de făcut, îşi dădu demisia, dar fu avansat ofițer.

La sfârşit, se obişnui cu gândul că toate-s bune şi frumoase, stabili cu colonelul relații asemănătoare cu cele dintre socru şi ginere, îl lăsa pe bătrân să-l bată în fiecare seară la şaizeci şi şase şi ar fi dus-o împărăteşte şi în continuare (sau mai ales în continuare), dacă nu s-ar fi îndrăgostit din nou, dar nebuneşte, de o fată de la poştă şi dacă nu i s-ar fi raportat colonelului de această legătură a curtezanului oficial al soției sale.

Jignit în onoarea sa, însă mai ales presimțind că liniştea îi va fi din nou spulberată, colonelul, după ce chibzui îndelung, după ce avu mai multe discuții dure cu Gough şi după ce ținu timp de o săptămână garnizoana în stare de alarmă, dispăru pe neaşteptate din oraş. Peste puțină vreme plecă şi fata de la poştă. N-au mai fost văzuți niciodată.

Atât Gough, cât şi doamna colonel n-au putut da nici o explicație.

* Bietul locotenent spera ca vorbind mereu cu voce ridicată să aibă martori că nu i-a şoptit vorbe nereglementare soției comandantului său.

Căsătoria

"De aceea, cel care leagă pe veci, să cerceteze dacă inimile sunt de acord! Iluzia este scurtă, căinţa lungă." – (Schiller, Lied, 8., 4.)

La nunta fiului său, doctorului Gough îi fu dat să asiste, împreună cu toţi cei de faţă, la un spectacol straniu:

– Edgar Gough, întrebă preotul, vrei s-o iei în căsătorie pe...

– Edgar Gough sunt eu, se repezi mirele fericit.

– Edgar Gough, vrei să..., vru să reia preotul.

– Edgar Gough sunt eu, răspunse inoportun mirele cu aceeaşi voce piţigăiată.

În această fază a evenimentului, se strecură o clipă de tăcere. Asistenţa şoptea plină de bunăvoinţă: "Edgar Gough, vrei să iei în căsătorie pe...", iar Edgar Gough răspundea tot în şoaptă, însă piţigăiat: "Edgar Gough sunt eu".

– Ştiţi, mie nu mi se pare important să precizez acest lucru într-un moment atât de solemn, pentru că altfel ar putea să se dea oricine drept mine şi să se însoare în locul meu.

– Dar te cunosc, fiule, de când erai mic...

– M-am mai schimbat de atunci.

– Bine, dar sunt de faţă, părinţii tăi, rudele...

– Ei, da! Să zicem că eu sînt în regulă. Dar dumneata cine eşti?

– Eu sunt preotul care te va cununa, Edgar Gough.

– Cum vă cheamă? Ştiţi, e bine de spus totul. Până nu e prea tîrziu.

– Eu sunt abatele Henric Krupa.

– Henric..., repetă gânditor Edgar Gough. E bine, mătuşică, să te cunune un preot care se numeşte Henric?

– Pe mine m-a cununat abatele Gheorghe Krupa. A murit în 1914.

– Atunci e mai bine să-l cheme Henric, aprobă repede Edgar Gough. Henric... Henric...

– Numele ăsta îl am de la tata, se pomeni abatele spunând plin de mândrie.

– Şi celălalt?

– Care celălalt?

– Păi, ziceaţi că vă cheamă şi Krupa. Sau mă înşel? Părinte, dacă problema asta vă e penibilă, am putea să discutăm între patru ochi. Hai, copii, ieşiţi puţin să admiraţi cimitirul comunal!

Rămaşi singuri, abatele Krupa se simţi brusc stânjenit. O vreme, domni liniştea.

– Între noi n-ar trebui să existe tăcere, spuse, în sfârşit, Edgar Gough.

– Ţi se pare că nu e ceva în regulă?, îl întrebă abatele.

– Să nu ne grăbim cu concluziile! Să nu ne grăbim cu concluziile!

– Atunci?

– Adevărul e că nimănui nu-i e scris pe frunte ceea ce este şi în ce scop este ceea ce este.

– Mă cunoaşte tot orăşelul!

– Dar nu te cunosc eu! De altfel, nu-l cunosc nici pe brutar, nici pe măcelar şi nu-mi cunosc nici lăptăreasa. Dar îi cred fiindcă şi ei tot aşa zic: că-i ştie tot orăşelul... În fine, de ce să-mi fie ziua nunţii altfel? Şi acum, ce-i cu dumneata, de ce te-ai ruşinat?

– Ai făcut un gest urât! Nu trebuia să-i dai afară! Să-ţi trimiţi mireasa în ziua nunţii în cimitir...

– Toţi ajungem acolo, suspină Edgar Gough.

– În cimitir e multă lume, spuse naşul, în timp ce se întorcea cu ceilalţi în biserică.

– Îl aşteaptă pe abate la o înmormântare, spuse socrul mare.

– Se face frig, vine iarna, mai spuse cineva.

– Să ne grăbim, spuse Edgar Gough.

În continuare, ceremonia a decurs normal.

Ultimii de pe Gulliver

"Cel mai drept şi cel mai destoinic este acela care împarte răsplata cea mai mare celor mai vrednici."
– (Democritus, la Diels, fr. 263.)

Gough, rătăcit prin părul lui Gulliver, făcu o faptă bună. Atunci veni zâna cea frumoasă şi-i făgădui îndeplinirea a trei dorinţe.

Gough o rugă să-l scoată la lumină, să-i dea un măr să-l mănânce şi o fată să-l iubească.

Într-o zi, hoinărind prin livada sa, la braţ cu Poyy, Gough, văzând o liană înaltă ce se căţăra pe copaci, îi povesti fetei cum a bâjbâit el prin părul lui Gulliver, cum vâna acolo puricii cu lancea şi cum se descurca de minune prin mlaştinile de mătreaţă. Apoi, a doua zi, îi vorbi despre întunericul plin de romantism şi de mister din părul uriaşului. Şi-i povesti şi a treia zi, şi a patra zi.

O dată, făcând şi Poyy o faptă bună, veni iarăşi zâna cea frumoasă şi-i făgădui împlinirea a două dorinţe. Poyy o rugă s-o ducă în părul lui Gulliver şi să-i dea voie să-l ia cu ea şi pe Gough.

În părul uriaşului cei doi au dus-o greu. Gulliver începea să chelească şi de aceea îşi îngrijea părul cu fel de fel de loţiuni ce îl îmbolnăveau pe Gough de reumatism, iar Poyy contractă o aprindere de plămâni.

Şi, făcînd ei împreună o faptă bună, veni din nou zâna cea frumoasă să le promită îndeplinirea unei dorinţe. Însă ei, bolnavi şi bătrâni, fiindu-le teamă să nu vor putea birui o călătorie lungă, dar neavînd nici ce spera în duhoarea şi întunericul din părul lui Gulliver, n-o mai rugară pe zână nimic. Iar dacă mai făceau fapte bune, le

făceau discret şi seara se duceau pe întinderea unde uriaşul începea să chelească mai tare şi de unde puteau privi luna şi stelele.

Doar o singură dată o mai rugară pe zână să le mai satisfacă o dorință, iar zâna veni şi le mai primi rugămintea şi-i lăsă să moară împreună. Ei au fost ultimii oameni din părul lui Gulliver: Gough şi Poyy, un bătrîn reumatic şi o femeie ce tuşea mereu.

Apoi zâna cea generoasă îi acoperi cu mătreață şi plecă altundeva, să răsplătească şi acolo oamenii cei buni.

Fetițele născute gravide

"Pentru a trăi, lasă să trăiască... Ascultă, vezi şi taci." – *(Gracian, 192.)*

La Spitalul Clinic Universitar, s-a produs un eveniment care a stârnit multă vâlvă printre specialişti, penetrând însă şi în mass-media prin titluri de o şchioapă pe prima pagină a mai tuturor publicațiilor. Studenta Zettelmeyer-Stoicikov Gudrun a născut la cinci luni o fetiță sănătoasă de 4,280 kg. Tânăra mamă, în vârstă de numai 13 ani, a fost considerată şi înaintea acestui fapt un copil minune, mai făcând oarecare senzație performanța ei de a vorbi opt limbi la trei ani neîmpliniți şi absolvirea cu brio a bacalaureatului la 11 ani şi jumătate. Studentă eminentă la secția de Istoria gastronomiei a Facultății de Nutriție Teoretică şi Pedagogică, Gudrun Zettelmeyer-Stoicikov s-a pregătit pentru examenul de licență până în ultima zi înainte de a naşte, eveniment care a surprins-o cam nepregătită, fiind abia în luna a cincia a sarcinii, ea nădăjduind că atunci când îi va veni sorocul va fi deja absolventă şi cu doctoratul susținut. Dar lucrurile s-au precipitat, copilul a sosit pe lume mult mai repede decât a fost aşteptat – Slavă Domnului că era sănătos! – şi totul ar fi fost socotit în limitele normalului, fiind vorba de Gudrun Zettelmeyer-Stoicikov, care, se ştie, realiza fiecare lucru în mod mult mai rapid decât oricine.

Însă, în cazul ei, n-ajungi să te opreşti dintr-un motiv de uimire, că te şi găseşti într-o nouă situație uluitoare. De data aceasta, minunea o constituia faptul că Aristotela-Phythagoreia Zettelmeyer-Stoicikov, cum a fost botezată fetița, era în altă stare deja la venirea ei pe lume.

Ceea ce este, oricum am lua-o, un record absolut. O comisie de opt specialişti, veniţi din toate colţurile lumii, a supus-o pe mica Aristotela-Phythagoreia la toate testele posibile, constatând că sarcina este indubitabilă şi că, la paisprezece ani, Gudrun va fi bunica unui băieţel.

Cercetările au relevat că Aristotela-Phythagoreia a fost însămânţată genetic, poate şi ca o consecinţă a vastei culturi livreşti a mamei sale.

Aristotela-Phythagoreia a născut un băiat de 3,200 kg., pe care l-au botezat Mucius Cornelius Gough. El s-a dovedit un copil absolut normal dotat, iar la grădiniţă s-a împrietenit cu Poyy Zeppelin, care la şase luni a născut-o pe Estera Evanghelina, gravidă în luna a şaptea. Aceasta a născut-o, curând după aceea, pe Cornelia Gracha, care născuse deja în stare intrauterină pe Amalia Arabella. Amalia Arabella a născut trei gemeni, pe Iudidt, pe Rahela şi pe Rebeca.

Aceste mutări genetică nu erau mutări genetice, s-a constatat, fiind vorba, mult mai degrabă, de un efect al total nepotrivitei alimentaţii caracteristice vremurilor noastre. Lucrul a fost dovedit ştiinţific şi fără putinţă de replică de Gudrun Zettelmeyer-Stoicikov, în lucrarea ei de doctorat şi în cercetările-i ulterioare, pentru care a şi primit de două consecutiv premiul Nobel.

Gudrun nu împlinise încă nici douăzeci de ani şi era deja stră-stră-stră-străbunică. Situaţia ar fi scăpat de sub control fără cercetările ei de o excepţională valoare teoretică şi practică.

Din păcate, "ceea ce iese din pisică, şoareci mănâncă!". Amalia-Arabella – după unele păreri strănepoată a lui Gudrun, datorită implicării (nedovedite) a lui Mucius Cornelius Gough – din păcate, Amalia-Arabella s-a ocupat şi ea de la o vârstă fragedă de Istoria Gastronomiei, preluând la numai şase ani fotoliul de decan al Facultăţii de Nutriţie Teoretică şi Pedagogică. Într-una dintre contribuţiile ei senzaţionale, ea a reuşit să infirme

teoria lui Gudrun şi să dovedească limpede că nutriţia defectuoasă nu poate avea drept consecinţă naşterea de fetiţe gravide.

Aşa că, timp de trei ani, s-au născut încă 27 654 de copile însărcinate. Ritmul cazurilor acestora era tot mai mare şi nu se ştie cum s-ar fi terminat totul dacă Socrata-Platona n-ar fi demonstrat definitiv că toate acestea nu se pot întâmpla. Teoria Socratei-Platona n-a fost niciodată infirmată şi, de atunci, nu s-au mai născut fetiţe gravide.

Sărutul

"Rațiunea şi iubirea nu se prea însoțesc." –
Shakespeare, Visul unei nopți..., 3, 1.

Gough îl dojeni aspru pe fiul său Finch. Acesta i se plânse că, vrând să se sărute sub clar de lună cu Poyy, constată, spre imensa lui stupoare, că bolta nu mai conține nici o lună. Era o noapte senină, stele câte vrei, dar luna ia-o de unde nu-i. Gough era un om serios şi respectat şi nu putea să dea crezare aşa, cu una cu două, vorbelor unui mucos. Îi explică, aşadar, fiului său că luna este pe cer, că şi alte corpuri astronomice nu pot fi văzute cu ochiul liber, dar că ele se află totuşi undeva, într-un loc anumit din univers şi că după calculele cele mai exacte – aici bătrânul folosi în interesanta sa expunere şi un ingenios material didactic intuitiv – după cele mai exacte calcule, deci, luna trebuie să se afle pe boltă, undeva între locul marcat de hornul casei şi vârful plopului din curte.

Finch oftă în ignoranța sa şi reveni în grădină pentru a se săruta cu Poyy sub o lună existentă, aritmetic, vorbind. Însă, spre stupoarea sa indolentă, îi fu dat să constate că, între timp, pe cer nu se mai găseau nici măcar stelele. Nevenindu-i s-o mai sărute pe Poyy sub o boltă goală-goală, îi spuse şi noua sa descoperire tatălui său. Acesta, mâhnit peste măsură de slaba putere de sintetizare a fiului, îi explică pe larg cum vine treaba cu corpurile cereşti existente, indiferente la simțurile noastre atât de imperfecte. Aşa că Finch mai prinse puteri când aflase că totul este în regulă şi că pe boltă lucrurile ar putea fi puse şi în fața celui mai ciufut controlor financiar, fără teama de a apărea un minus la inventar.

Aceasta fiind situația, reveni în grădină ca să o sărute, în sfârşit, pe Poyy lui dragă. Dar, spre nemărginita lui uimire, n-o mai găsi nici pe aceasta acolo. "Nu-i nimic", îi spuse tatăl său, "o ființă nu se poate dezintegra chiar aşa, cum ai zice peşte" şi scoțând rigla de calcul, îi arătă şi unde se află Poyy... Lui Finch nu-i mai rămânea decât să sărute locul.

Doar că, între timp, dispăru şi Finch însuşi. Ceea ce-l făcu pe bătrân să-i explice nimănui cum există acesta totuşi. Şi, de atunci, nimeni o sărută cu înfocare pe nimeni, sub o boltă, aritmetic vorbind, plină cu stele.

Soția iubitoare

"Cum e soția, așa-i și gospodăria." – (Cănakya 90; Böhtlingk, Ind. Spr., 4088.)

Alături de pânza cu "Nevasta frumoasă/ Face mâncarea gustoasă" s-a întâmplat o dramă matrimonială. Gough, bărbatul de pe cealaltă pânză, cea cu "Eu cu drag i-am gătit/ Soțului meu iubit", nu punea la îndoială sentimentele soției sale, dar fu cuprins de disperare când, timp de ani de zile, era obligat să mănânce supa tot sleită – e drept, plină de dragoste –, friptura tot arsă – e drept, cu garnitură de amor înfocat – și prăjitura tot cu aluat crud și iubire sinceră. Azi așa, mâine așa, până ce bietul om s-a săturat și a părăsit pânza de pe peretele bucătăriei. Spre surprinderea sa, soția lui continua să-i gătească, bineînțeles tot cu drag, cu toate că el o lăsase de câteva zile bune. Atunci și-a dat seama că avertismentul pe care a vrut să i-l dea nevestei era fără conținut, deoarece ea nu pe el îl iubea, ci doar sentimentul de a-i găti cuiva cu drag. Asta îl enervă cumplit. În felul lui, era de înțeles: ce soț ar putea privi cu nepăsare amănuntul că nu este indispensabil în căminul său?

Așa că și omului nostru îi trebui o vreme până să se poată decide cu sânge rece ce să facă și cum să dreagă. Hotărî să revină pe pânză, pe pânza conjugală, dându-și seama că, de fapt, soția care "cu drag i-a gătit" era indiferentă la soarta "soțului ei iubit" și că singurul pedepsit era el, rămas fără de adăpost și expus pierzaniei.

Doar că, între timp, stăpâna bucătăriei observă că una dintre pânzele de pe perete s-a deșirat într-un mod îngrozitor. Așa că o luă de acolo, o examină cu luare-

aminte şi cusu un alt soţ iubit pentru nevasta care găteşte cu drag (însă, din păcate, atât de lipsit de gust). Noul soţ, pe numele său Finch, deşi stăpâna bucătăriei nu ştia amănuntul respectiv, avea o frunte proeminentă, maxilare puternice şi un gât neverosimil de subţire. Dar era mai puţin pretenţios şi părea mulţumit de meniul servit de soţia lui (cu multă dragoste). Această soţie era înzestrată cu o fire fericită: deşi toată lumea ştia că a părăsit-o primul ei bărbat, ea nu lăsa să se observe nimic pe înfăţişarea ei, fiind în stare să-l primească la fel de proaspătă şi de voioasă şi pe cel de-al doilea.

Iar primul soţ... Vai de capul lui! Aproape complet deşirat, Gough a încercat zadarnic să-şi caute un nou cămin sau măcar un adăpost cât de cât salubru. A sfârşit pe făraş, măturat, într-o dimineaţă, de gospodina ce nici nu-l recunoscu. În schimb, Finch, al doilea soţ, deşi cu gâtul atât de neverosimil de subţire, a trăit fericit până la ruperea definitivă a pânzei.

Cabana

"Cei fără minte umblă după dorințele (pentru lucrurile) din afară; de aceea cad în mrejele întinse ale Morții." – *(Katha-Upanişad, 4., 2.)*

Vijelia părea că se mai potoleşte. Dar Finch, rătăcit pe acel vârf de munte, simțea că numai o minune îl mai poate salva. Îi era tot mai greu să înainteze prin zăpada înaltă de un metru şi simțea tot mai nestăvilit imboldul de a se culca în marea aceea ca de puf, în care să doarmă, să doarmă...

Apoi văzu casa...

Între timp, Gough îşi blestema soarta. Îşi făcea bilanțul vieții, însă lucrurile din jur îi captau atenția şi, până la urmă, adună în socoteală doar bietele boarfe de lângă el. Locuia într-o casă situată la capătul lumii, singur ca un câine, printre obiecte urâte, caricaturi jalnice ale viselor sale. Pe întuneric, luminate doar de flăcările focului din sobă, lucrurile mai amăgeau într-o oarecare măsură, ajutate de imaginație şi dorință. Dar Gough ştia că splendidul scrin sculptat, pe care se mințea că-l are alături, nu este, la lumină, decât un nenorocit de bufet zgâriat, şchiop şi ca vai de el, un fel de simbol al ratării sale. Stătea aşa de cine ştie când, patul nu-l atrăgea, ar fi trebuit de prea multă vreme să schimbe aşternuturile, dar n-a făcut nici măcar atât.

Apoi bătu Finch la uşă. Fu o bătaie atât de uşoară, atât de istovită şi de rugătoare, încât Gough nu avu nici o clipă de ce să se teamă. Dimpotrivă, chiar se bucura la gândul că ar exista cineva apt să-i ucidă măcar pentru câteva ore singurătatea, apt să-l smulgă din gândurile sale

dureroase. Fu chiar pe punctul de a deschide uşa, însă îşi aminti de mizeria din casă, de faptul că până şi feţele de pernă au rămas murdare. Îşi spuse că poate străinul o fi obosit şi va trebui să-l culce şi unde s-o facă în aşternutul neîmprospătat?

Aşa că reveni de la uşă şi se aşeză înapoi lângă foc. "Se vede, îşi zise el, se vede că pentru mine nu s-a creat decât singurătate" şi-şi blestemă în linişte viaţa ingrată, în care nici măcar o faţă de pernă nu s-a ivit vreodată curată în puţinele cazuri când ar fi avut nevoie de ea.

Peste un timp, auzi, din nou, loviturile în uşă, dar erau atât de slabe, încât Gough nu era convins dacă nu s-a înşelat şi prima oară: oare nu cumva dorinţa lui arzătoare de a nu fi singur i-a jucat vreo festă? Se sculă cu gândul de a merge să se convingă. Însă în uşă îşi spuse că o fi totuşi vreun drumeţ istovit care, odată intrat în casă, va dori să se culce. Iar aşternuturile sale, la fel ca toate lucrurile din casă...

Şi Gough se aşeză înapoi, abătut, lângă foc şi stătu aşa toată noaptea.

Dimineaţa găsi excursionistul degerat în faţa cabanei. Cu o nesfârşită milă, Gough îl răsuci pe Finch pe toate părţile şi când fu cu adevărat sigur că străinul e mort, deschise ospitalier uşa pentru a-l târî înăuntru în încăpere.

Pumnalul şi păpădia

"Nu-ți pierde timpul cu dorinți sau vei sfârşi rău." – papirus egiptean.

Puțini specialişti în heraldică ar fi în stare să spună cum s-a născut blazonul înfățişând un pumnal şi o păpădie pe un cer albastru.

La orizont se profila, sumbră, clopotnița bisericii învăluită în ceață. Finch se furişă cu pumnalul spre perechea tolănită la picioarele bătrânului stejar. Cu un strigăt dement, Finch ridică brațul, gata de a lovi.

În aceeaşi clipă, rola se blocă şi filmul începu să se zbată neputincios pe loc.

Finch rămase o secundă descumpănit, doar mâna îi mai alunecă puțin în jos (din cauza inerției). Apoi strigătul i se transformă într-o grimasă isterică, o adevărată mostră de virtuozitate, continuând într-un horcăit confuz.

Săltându-se puțin în cot, Gough îşi prelungi cât îşi prelungi groaza, dar, după un timp, pricepând situația, încercă să se amuze pe seama sărmanului Finch. Vru să-i lege o păpădie de pumnal, însă nu reuşi să rupă floarea şi nici măcar să-şi mişte privirea de la brațul înțepenit deasupra sa. Era, indiscutabil, o situație neobişnuită.

Poyy, adunându-şi întreaga duioşie şi dragoste, se strădui să-l mobilizeze pe Gough împotriva ticălosului ucigaş. Cu voința unită – sublim rezultat a două suflete ce se iubesc –, Gough şi Poyy reuşiră să-şi ridice mâinile cu câțiva centimetri. Fu un gest abia perceptibil, mai mult rugă decât amenințare, dar era totuşi o mişcare, şi din ochii lor se putea citi întreaga bucurie - puțin rea - a

îndrăgostiților față de sărmanele ființe din restul universului. Îi vor anina o păpădie de lama pumnalului, gândeau ei – ar fi fost o pierdere prea mare de energie să și-o spună, însă nici nu era nevoie –, îi vor anina o păpădie de lama pumnalului ticălosului intrigant, prins în timp ce încerca să ucidă. Ce sfidare mai mare la adresa răului s-ar mai putea născoci? Și cât de semnificativ va fi gestul!

Încetul cu încetul, Poyy și Gough ridicară păpădia – tulpina subțire și patru palme galbene. Floarea li se păru grea, ei ridicau o lume. În ochi aveau un licăr șăgalnic: o păpădie aninată ironic de tăișul care ar fi trebuit să-i ucidă, tăișul pumnalului ce nu mai putea tăia nici măcar un fir de iarbă...

Dar tocmai atunci se refăcu angrenajul, iar Finch îi ucise pe cei doi ținând încă, uimiți, păpădia în mâinile lor împreunate.

Confirmarea prin dragoste

"... semnele inverse, cu ajutorul cărora ne exprimăm sentimentele prin contrariul lor se citesc atât de limpede..." (Prosut, Sodoma şi Gomora, II, 235.)

În timp ce dr. Gough îi făcea curte lui Poyy, îi vorbi astfel:

– Draga mea, sunt conferenţiar şi, poate, în curând profesor plin la Universitatea J X J*.

Datorită faptului că nu mănânc şi nu dorm niciodată, am foarte mult timp şi cred că nu m-ai deranja prea tare. De altfel, banii economisiţi pe mâncare vor ajunge pentru un cămin îndestulat.

Dar Poyy nu putea iubi un om care nu mănâncă şi nu doarme niciodată. Apoi, specialitatea lui Gough – geometria descriptivă, aşa cum o pricepea el – i se părea prea abstractă spre a-l putea înţelege.

Însă Gough nu avea niciodată timp să-i asculte şi îndoielile.

O invită, într-o zi, acasă la el. Biroul său de lucru era ticsit cu cărţi, însă Poyy observă cu surprindere că nu erau lucrări de specialitate. Pe pereţi atârnau două tablouri încadrate în superbe rame aurite.

– Aceştia doi au fondat, după părerea mea, geometria spaţială, îi explică el. Cel din dreapta este Leonardo da Vinci. Celălalt – şi arătă spre un bătrân bonom – celălalt a fost bunicul meu. A slujit ca ofiţer şi, după ce a ieşit la pensie, a devenit un grădinar de geniu. Jurnalul său intim îl solicit drept unică bibliografie obligatorie tuturor studenţilor mei.

Dar Poyy nu putea înțelege legăturile. Se căsători cu Finch, a cărui materie i se părea mai accesibilă fiindcă se ocupa de formule și nu de aprecieri atât de bizare.

Întorcându-se trist, noaptea târziu, de la nuntă, intrând în cameră și aprinzând lumina, găsi dormind, tolănit pe două fotolii, un tânăr, desigur un student. La aprinderea candelabrului, tânărului se trezi și sări în picioare:

– Sunt fratele lui Finch și studentul dumneavoastră, se prezentă el.

– Și ce cauți aici?

Fratele lui Finch se așeză într-un fotoliu și începu să citească dintr-o carte groasă.

– Ei, ce cauți aici?

– Dacă nu tăceți, nu mă pot concentra. Dumneavoastră ne pretindeți, drept unică bibliografie, jurnalul intim al bunicului dumneavoastră.

– Și ce-i rău în asta?

– Știți, la geometrie descriptivă, studenții din alte facultăți studiază tratatele de specialitate...

– Studiază jurnalul și ajunge!

– Dar bunicul dumneavoastră n-a fost nici măcar matematician...

– A fost ofițer și, mai târziu, grădinar, însă nu știu unde vrei să ajungi.

Fratele lui Finch își ceru scuze și plecă.

Dr. Gough lucră până spre seară la tratatul său de geometrie descriptivă. Se pregătea tocmai să interpreteze figura lui Iuda* din Cina cea de taină, când fu chemat la rector.

Ce au vorbit cei doi domni acolo, nu s-a putut afla, singurul lucru care se știe este că doctorul Gough a venit ca turbat în sala de curs. La aceste prelegeri asistau, de obicei, puțini studenți, din pricina orei cam neobișnuite la care se țineau: între 23 și 02. De data aceasta, se aflau

prezenți toți cei şase studenți, dar, ațâțați de fratele lui Finch, refuzară să audieze expunerea.

Gough s-a întors la rector. După o oră reveni şi mai turbat ca înainte. Studenți au rămas pe poziții. Dr. Gough îşi repetă naveta între amfiteatru şi cabinetul rectorului, însă înregistrând cel de-al treilea eşec, renunță.

În fața Senatului universității, dr. Gough prezentă referatul său privitor la contribuția adusă de portretele lui Leonardo da Vinci geometriei spațiale. Lucrarea nu avu succesul scontat, dimpotrivă. La un moment-dat, întrerupându-l pe unul dintre criticii săi, care tocmai îi reproşa lipsa demonstrației celor afirmate, ridică printr-un gest patetic două scaune şi, aruncându-le în lături, scaunele au trecut prin uriaşele geamuri opuse ale imensei săli.

Apoi spuse:

– Mai gândiți-vă, domnilor!

Apoi se duse să se culce, pentru prima oară după mulți ani.

Luând în considerare faptul că dr. Gough afirma contrariul celor îndeobşte cunoscute în ştiință, trebuie să le amintim onoraților cititori că şi Giordano Bruno, de pildă, a afirmat contrariul celor ştiute de contemporanii săi şi acum se pare că totuşi el a avut dreptate. De aceea, personal, răsfoiesc zilnic, cu o îndreptățită emoție, ziarele şi revistele de specialitate, în speranța de a găsi unanim confirmate îndrăznețele idei ale doctorului Gough referitoare la geometria spațială. În ştiință, asemenea răsturnări s-au produs prea des şi găsesc că este cazul ca activitatea doctorului Gough să fie reconsiderată.

Un prim semnal ar fi acela că, la doar doi ani de la cele povestite aici, Poyy îl părăsi pe Finch şi reveni la prima şi marea ei dragoste, Gough. Acesta nu era încă recunoscut pentru originalitatea contribuțiilor în geometria spațială, dar i se conferise Marele Premiu al municipiului Lugoj pentru preocupările-i din teoria şi practica grădinilor

artificiale. Şi pentru că Poyy era din Lugoj şi trebuia să se laude şi ea cu ceva...

* Jago, Yoga, Judo.

** După părerea lui Gough, Iuda era parte dintr-o specialitate înrudită cu disciplinele de bază ale Universităţii (Jago, Yoga, Judo) şi îi dedica o atenţie pe măsură.

CARTEA A ŞASEA

în care ne sunt povestite cu multă ştiinţă câteva remarcabile întâlniri ale domnului Gough cu oameni instruiţi de tot felul: medici, profesori şi alţii nu mai buni ca ei, precum şi felul cum s-au desfăşurat aceste întâlniri şi cum s-au sfârşit ele, fără a uita a fi notat în această carte şi modul în care oamenii înţelepţi au izbutit în cuvinte puţine să tragă învăţăminte preţioase de pe urma iscusinţei cu care au ştiut să se descurce Gough şi Finch în mijlocul unor oameni atât de învăţaţi.

Ce ne spun documentele vremii?
"Doctorii sunt de două feluri: medici şi de alte profesii. La fel şi profesorii.
Rămâne să alegi, la timpul oportun,
cărei categorii să i te adresezi când te doare capul."
(Gough – "Cugetări şi impresii", vol. II, p. 9, ediţie nedatată şi prescurtată).

Pulsul

"Arta medicinii e vastă, în timp ce viața e scurtă."
– Hippocrat, Aphor., 1.

– Desigur, a spus doctorul, situația nu e chiar atât de gravă.

Gough era întins pe pat, cu mâinile pe lângă corp şi cu fața lividă.

– A pierdut sânge mult, a spus şi sora.

Bolnavul tresărea, din când în când, cu putere, apoi revenea la liniştea sa.

– Lucruri de felul acesta se întâmplă des, a mai spus doctorul.

Iar sora îi şopti soției bolnavului, în timp ce o conducea afară din cameră:

– Nu vă faceți griji! Domnul doctor se va strădui, atât cât va fi omeneşte posibil. E un medic deosebit de capabil. De altfel, şi faptul că e atât de solicitat...

Vocea i se pierdu pe coridor, în timp ce Gough a rămas întins pe patul său.

Bolnavul din stânga îşi întrebă vecinul:

– Crezi că ne aude?

– Nu cred. Ai văzut ce femeie frumoasă e soția lui?

Doctorul îşi vârî capul pe uşă:

– Şi-a revenit?

Bolnavul din stânga se sculă din pat şi veni foarte aproape de Gough. Vru să-l atingă, dar se opri şi-şi retrase mâna. Medicul intră în salon să se conving personal.

– Mda, făcu apoi.

Cearceaful era leoarcă de sudoare şi respirația era întretăiată de scurte horcăituri.

Vecinul lui Gough se uită lung la medic şi se culcă la loc, tocmai când veni şi sora înapoi.

– N-ați văzut poşeta doamnei? A uitat-o aici.

Medicul, însă, era atent la cele câteva picături întunecate care începură să se prelingă din gura lui Gough.

– Cred că ar fi mai bine să laşi acum poşeta... Cheam-o înapoi pe doamna!

Sora ieşi în fugă din salon şi Gough auzi țăcăniturile regulate ale tocurilor ei pe coridor. "Să nu confunde medicul zgomotele astea cu pulsul meu. Dar oare..." Şi, în timp ce paşii se auzeau tot mai slabi, mâna medicului se încordă tot mai tare pe încheietura lui Gough. Apoi se auzi din nou țăcănitul tocurilor pe coridor şi fața doctorului se destinse. Paşii deveniră tot mai puternici, inima lui Gough se zbătea nebuneşte, iar medicul zâmbi. Când intrară cele două femei, medicul vru să le spună ceva, dar ele se opriră şi pulsul încetă din nou sub degetele ce-l căutau. După o tăcere de câteva clipe, Gough îl auzi pe doctor şoptind:

– A murit.

Gough gândi: "Dacă ele ar porni din nou, poate că mi-ar reveni pulsul. Încă nu s-au produs degenerări. Dacă ar porni din nou..."

Însă ceilalți ascultau acum explicațiile savante ale medicului.

Vaccinatorul

"(Medicii) învață cu riscul nostru şi experiențele pe care le fac costă vieți." – Plinius – Nat.

Dacă în ziua aceea ar fi călătorit cu trenul, Gough ar fi avut, desigur, următorul dialog:

– Am nevoie urgentă de un voluntar, ar fi spus el cu o voce în care s-a fi citit, cu siguranță, bucuria unui mare sacrificiu de sine.

Oamenii, în mod cu totul firesc, s-ar fi uitat mirați unii la alții:

– Ce fel de voluntar?

– Du-te, domnule, şi caută-ți voluntarii la clasa a doua!

– Ştiți, eu sunt vaccinator, ar fi lămurit situația Gough. Şi, după câteva clipe cât ar fi urmărit, fără să-şi poată ascunde satisfacția, efectul spuselor sale, ar fi continuat: Ştiți, anul acesta nu am avut nici o epidemie şi nu pot să-mi fac norma. Eu mă aflu în perioada de practică. Joi am examenul de vaccinator principal.

La asta, bineînțeles, toată lumea ar fi sărit plină de admirație în picioare, i-ar fi strâns mâna, o bătrână l-ar fi sărutat pe frunte, iar o doamnă i-ar fi căutat cu insistență inelarul mâinii stângi spre a vedea dacă viitorul vaccinator principal e liber, ignorând cu desăvîrşire că fiica ei, căreia Gough părea să-i fie hărăzit, era cam cu o jumătate de metru mai înaltă decât ipoteticul candidat.

– Acum, să vedeți, şi-ar fi continuat Gough explicațiile, dacă nu duc o dovadă că am vaccinat zilnic patru persoane, n-am dreptul să mă prezint la concurs.

– Ah! E concurs?! ar face dezamăgită lumea din jur, iar controlorul de bilete l-ar privi cu o asprime foarte rău disimulată.

– Dar voi fi singurul candidat.

În continuare, s-ar fi pus problema cine să se prezinte drept voluntar. (Ar fi fost admiși doar cetățeni majori, absolvenți a cel puțin șase clase primare sau studii complete echivalente. Acest lucru ar fi făcut situația jenantă pentru mai mulți călători, mai ales că ne-am fi aflat într-un compartiment de clasa I.)

– Și eu am cunoscut, pe vremuri, un domn vaccinator, și-ar fi adus cineva aminte – fără a-și dezvălui identitatea și competența în materie –, dar dânsul era mai înalt decât dânsul.

– Mde..., ar spune altcineva, neîncrezător.

– Ei, ar întreba Gough, pregătindu-și instrumentele.

Aici s-ar fi deschis două posibilități: fie că trenul tocmai ar fi intrat într-un tunel (și atunci, desigur că nu s-ar mai fi putut face nimic, în vagon intrând majestuoase, ca un giulgiu colectiv, tenebrele întunericului), fie că ar fi mers mai departe sub soarele arzător și n-ar fi fost nici vorbă de vreun tunel.

– Ei? Ei?

Un tânăr pistruiat ar fi propus drept voluntar pe un individ înalt și cu o servietă atât de frumoasă, încât n-ar fi existat ca stăpânul ei să nu fi avut studiile corespunzătoare. O altă propunere nu s-ar mai fi făcut, toată lumea găsindu-l foarte potrivit pe domnul înalt și cu o servietă atât de frumoasă.

După felicitările de rigoare și în timp ce Gough și-ar fi terminat pregătirile, ar fi ieșit la iveală surpriza cea mai neașteptată.

Dar, din păcate, în ziua aceea Gough n-a călătorit cu trenul, fiind prea prins de treburile legate de viitoarea lui carieră. De altfel, intenționa să se și însoare. Cu mama celei a cărei fiică i-ar fi fost hărăzită în tren.

Pantalonii

"Ecourile trezite de personalitatea sa, mai întâi printre inferiori şi abia treptat şi în cele din urmă printre superiori, deveniră evidente pentru tânărul bărbat..." (Hermannn Hesse, Jocul cu mărgelele de sticlă, 135.)

La prestigiosul liceu din localitate se întâmplase un lucru cu totul neobişnuit. Profesorul Gough, după ce fusese socotit prea multă vreme un cadru excepţional pregătit, dar cam rigid – asta se vedea şi după felul băţos cum umbla pe stradă –, dădu naştere la una dintre cele mai penibile istorii din trecutul învăţământului local.

Într-o dimineaţă, în timp ce asista în sala de gimnastică la repetiţia unui grup de elevi din ciclul mediu pentru serbarea de sfârşit de an, profesorul Gough avu senzaţia ciudată că nu are pantalonii pe el. Se uită speriat în jur, ieşi în coridorul gol, stătu până să se liniştească şi reintră să vadă repetiţia. Dar simţi din nou că se află printre elevi doar în indispensabili. Ieşi cât putu mai neobservat, se furişă în vestiarul unde îşi lăsau şcolarii hainele şi, furând o pereche de pantaloni, se grăbi să ajungă cât mai repede acasă. Dar îi fu mult mai greu când, peste doar câteva zile, se pomeni, în mijlocul unei ore de curs, că nu mai poartă nimic de la brâu în jos. De data aceasta nu mai avea asupra sa nici măcar indispensabilii. Îl apucă o spaimă îngrozitoare. Se lăsă cât mai adânc în scaun, iar catedra – cel puţin pentru moment – îi oferea o pavăză pentru ochii elevilor. Însă se afla rău situat faţă de uşă şi dacă ar fi intrat cineva, directorul, elevul de serviciu pe şcoală cu vreo comunicare sau cine ştie cine..., dacă ar fi intrat cineva...

Gough nici nu îndrăznea să-şi imagineze ce ar fi urmat.

Ora trecu şi mai încet ca de obicei pentru elevi şi, pentru prima oară în cariera sa, şi profesorul Gough abia aştepta clopoţelul de ieşire. Îl aştepta ca pe o izbăvire. Ruşinea chiar nu i-o puteau vedea pentru că şi-o ascundea cu poalele cămăşii, ceea ce nu-i îmbunătăţea, totuşi, situaţia în mod semnificativ. Îşi aşeză în faţă şi catalogul, prefăcându-se că lucrează la el şi îi anunţă pe elevi că, de data asta, vor ieşi din clasă înaintea lui, care mai avea de completat ceva la situaţia şcolară. Dar abia după ce părăsiră elevii sala de curs, îşi dădu cu adevărat seama profesorul Gough în ce situaţie disperată se afla. În zece minute va suna de intrare şi nu va mai avea unde se refugia. Să părăsească încăperea era imposibil – coridoarele erau pline de elevi şi profesori, poate chiar şi de părinţi, cine ştie? –, iar să rămână în clasă devenea cu fiecare minut ce trecea mai dificil.

Gândurile îi fură întrerupte de deschiderea uşii: un copil vru să intre. "Afară!" Vocea aceea mult prea cunoscută, până şi în vis, de către elevi, îl făcu pe băiat să nu mai aibă curajul nici măcar să privească către profesor.

Iar timpul trecea. Profesorul Gough îşi făcea cele mai absurde planuri – dictate de tulburarea provocată de spaimă, bineînţeles – şi cele mai ridicole imputaţii: de exemplu, de ce nu i-a pus pe toţi elevii să-şi dezbrace pantalonii pentru un control igienic mai detailat, să le distragă cu ceva atenţia şi să-şi fure nişte nădragi pentru el.

Iar timpul trecea. Sunase de intrare. Copii se îngrămădeau la uşă. Veni şi profesorul care preda disciplina următoare.

– Dar domnule coleg, spuse acesta, intrând în clasă.

Însă sala era goală. Prin geamul deschis, profesorul Gough sări de la etajul III în stradă. Când l-au găsit, mai trăia. În drum spre spital, în ambulanţă, şopti ultimele-i cuvinte: "O pereche de pantaloni verzi, cadrilaţi..."

Pantalonii săi, pantalonii decenţi de culoare închisă nu i-au mai fost găsiţi niciodată.

SCH

Caria

"Strâmtorarea este mama îndrăznelii." –
Shakespeare, Cymbeline, 3, 6.

Gough îşi uscă mustaţa cu şerveţelul. Apoi se sculă şi ieşi din restaurant. Resturi de mâncare îi rămăseseră în carie şi el plescăia, din când în când, neplăcut cu limba. În tramvai, începu să bâzâie măseaua cu scobitoarea. Dar lemnul prea subţire se rupse uşor. Deschise un ziar, însă automat căuta cu limba caria cu rămăşiţele de mâncare. Ascuns după paginile mari, încercă să se ajute cu unghia. Spre surprinderea sa, degetul îi încăpu uşor în cavitate. După care, băgă mâna până la cot. Bucăţica de carne se afla mai adânc, aşa că domnul Gough băgă şi cealaltă mână şi se aplecă imprudent asupra cariei▼.

Dar tocmai atunci vatmanul frână tramvaiul. Gough îşi pierdu echilibrul şi căzu cu capul înainte în propria sa carie. Înăuntru era un miros greu şi locul era destul de strâmt, aşa că el se simţea de parcă ar fi călătorit cu tramvaiul supraaglomerat prin aerul viciat al marelui oraş. Din cauza poziţiei – căzuse cu capul în jos – avea senzaţia că percepe sângele coborându-i spre creier. Spre seară, începu să-i fie foame şi mai ales sete. Se afla în întuneric fiindcă, după ce căzuse în gaură, îşi închisese gura. Aşa că nu ştia dacă e zi sau noapte, nu ştia dacă zace în propria sa carie de o lună sau de o săptămână. Începu să strige până ce, în sfârşit, fu auzit...

Mai întâi încercară să-l elibereze cu o scobitoare, însă îl înţepară năprasnic. Nu puteau să-i extragă nici dintele, întrucât acesta începuse să puroieze. Dar până la îmbunătăţirea situaţiei, viaţa lui Gough se afla în

primejdie. Apoi, nimeni nu-şi putea lua răspunderea legală de a-l scoate pe Gough din propriul său dinte. Pentru aceasta ar fi fost nevoie de o declarație scrisă din partea lui Gough, iar el, de unde se afla, n-o putea da.

Gough hotărî să se bazeze numai pe forțe proprii. Cu eforturi uriaşe, reuşi să iasă de-a buşilea pe pereții abrupți de dentină. Dar atunci interveni neprevăzutul. Picioarele eliberate gâdilară cerul gurii şi Gough sughiță. Torentul mare de aer îl smulse din carie şi se înghiți. Alunecă prin trasee mai strâmte sau mai largi şi se opri în stomac.

Aici locul era mai puțin strâmt şi se putea mişca. Societatea Internațională a Crucii Roşii îi comunică prin difuzoare puternice o hartă perfectă a interiorului unui om normal. Problema era dacă domnul Gough putea fi considerat sau nu normal. Oricum, el hotărî să nu întreprindă nimic şi să aştepte până ce se va autoelimina. Societatea Internațională a Crucii Roşii îi atrase atenția, prin aceleaşi difuzoare, că trebuie să se grăbească: în curând va începe digestia. Fu convocat Consiliu de Securitate O.N.U., iar specialiştii N.A.T.O. se arătată interesați de caz. Comitetul Helsinki protestă în numele violării drepturilor omului.

Gough nu mai avu timp să urmeze traiectele naturale. Cu briceagul, cu unghiile, cu dinții începu să-şi croiască drum acolo unde harta îi indica grosimea cea mai mică a pereților stomacului. Dar parcă nu înainta destul de repede şi forțele îi scădeau mereu. Cînd reuşi să străpungă, în sfârşit, stomacul, o slăbiciune cumplită îl doborî şi Gough îşi pierdu cunoştința.

.....

La spital, medicul de gardă completă certificatul de deces cu diagnosticul: *stomac perforat.*

Părinți săi i-au spus de atâtea ori să stea acasă, la țară, acolo unde aerul este mai curat, să umble cât mai mult pe jos, să nu se încreadă în vehiculele acelea nebune. Dar Gough nu i-a ascultat și a urcat în tramvaiul care a înlesnit producerea groaznicelor întâmplări ce au urmat. Și nici măcar nu a mai apucat să-și imagineze cât de frumos ar fi putut sta în tot timpul acela să asculte susurul sonor al izvoarelor și behăitul mitic (sau mioritic?) al oilor.

Cel mai trist om din lume

"Toți oamenii superiori în filozofie,
politică, poezie sau artă sunt melancolici"
- Aristotel, Probl., 30, I.

De o vreme, lui Poolo i-a mers vestea că ar fi cel mai trist om din lume. Atât de trist încât oricine se uita la el își petrecea restul zilei cuprins de o nețărmurită melancolie. Dar ce spun "restul zilei"? O săptămână întreagă după ce-l întâlneai nu mai erai bun de nimic. O durere atât de adâncă îl înconjura din toate părțile încât te și mirai cum de mai poate trăi ființa aceea atât de încercată.

N-a trecut mult timp și ziarele, mereu în căutare de senzațional, au început să se ocupe tot mai insistent de bietul om. La început, un articol pe pagina 17, apoi altul, ceva mai amplu, pe pagina 3 și, în curând, un reportaj cu fotografii pe chiar mijlocul mai multor publicații. Însă ziarele au trebuit să renunțe la acest subiect gras: cititorii refuzau să le mai cumpere, îngroziți peste măsură de nefericirea personajului.

Nici posturile de televiziune n-au trăit o experiență mult diferită: emisiunile cu Poolo nu puteau fi suportate decât de privitorii cu nervi de oțel. Pe lângă toate celelalte, când era convins să și spună câteva cuvinte în fața camerelor de luat vederi, tristețea pe care o emana cel mai trist om din lume depășea orice închipuire, iar bunele gospodine, mame, soacre și bunici, călite în lungi vizionări de telenovele interminabile, renunțau chiar și ele, disperate, după doar câteva clipe.

Poolo a fost plasat în *Cartea recordurilor* şi părăsit definitiv, mai ales după ce a apărut o Societate Anonimă pentru Salvarea Omenirii de Tristeţe (S.A.p S.O. d T.), societate care a arătat cu date irefutabile primejdia extraordinară degajată din "magnetismul sindromului tristeţii", pe care l-ar fi emanat Poolo.

Într-o zi mohorâtă de toamnă, Finch, un agent secret fără scrupule, cu gândul doar la avansare, a dat, din întâmplare, peste un ziar vechi şi şi-a adus aminte de *cazul Poolo* în toată gravitatea sa. Convins că omul cel mai trist din lume, posesorul "magnetismului sindromului tristeţii", ar putea deveni, la nevoie - bineînţeles numai în cazuri extreme -, după cum îşi asigură şiret şefii îngroziţi de idee, o armă de nimicire în masă deosebit de eficientă, Finch hotărî să ia problema în serios şi, fără să spună nimănui, plecă să-l caute pe Poolo.

Sosi a doua zi dis-de-dimineaţă în marele port, se cază la Hotel Parc şi-l întrebă, ca într-o doară, pe recepţioner ce se mai aude despre acel vestit individ... ââ..ă.. Cum l-a chemat? A, da! Poolo! Mai trăieşte?

Recepţionerul se întristă brusc şi marginile buzelor îi căzură până aproape de bărbie.

– Sigur că mai trăieşte. E toată ziua pe malul mării, stă pe o stâncă şi-şi pune marile probleme ale existenţei.

Recepţionerul îşi şterse ochii umeziţi, iar Finch mulţumi indiferent şi se grăbi spre locul indicat. Şi, fără să mai trebuiască să întrebe pe cineva, îl recunoscu de departe, stând cu spatele spre ţărm şi meditând profund. Poate că dacă n-ar fi avut norocul să-l vadă la început cu spatele, Finch nici n-ar mai fi avut tăria să se apropie. Aşa, îşi luă inima în dinţi şi, conştient de pericolul la care se expune, intră în vorbă cu cel mai trist om din lume.

Poolo nu făcu nazuri, nu se întrebă despre interesul străinului şi povesti firesc şi abătut motivul tristeţii sale.

– De ce sunt atât de trist? Păi, cum să nu fiu? Eu am crescut într-o familie foarte săracă şi la vârsta de opt ani

păzeam oile pe toți coclaurii. N-am avut bucuriile altor copii, însă eram fericit. Eram deosebit de fericit. Doar că trăiam foarte singur. Se întâmpla să nu întâlnesc săptămâni în şir nici o ființă cu care să mai schimb două cuvinte. Cu timpul, aproape că am uitat să mai şi vorbesc. Am crescut aşa, printre oi şi când am ajuns la o anumită vârstă, n-am avut şi eu parte de o fată cu care să mă sărut. Într-o zi blestemată, m-a văzut cineva călare pe o mioară. Eu m-am ruşinat, dar era prea târziu, nenorocitul mă filmase în momentele cele mai nepotrivite. Dar jur: s-a întâmplat o singură dată, tocmai atunci când s-a nimerit să fie un om de față.

De supărare, am lăsat turma în plata Domnului şi am plecat cât am văzut cu ochii. De încrâncenat ce eram, n-am refuzat nici o muncă. Lucram cât zece. Treptat, roadele au început să se vadă. Mi-am deschis propria afacere, apoi mai multe afaceri şi, după douăzeci de ani, am ajuns primarul acestui mare oraş.

Poolo tăcu şi privi amărât în zare. Când Finch crezu că n-o să mai scoată şi restul povestirii de la el, cel mai trist om din lume continuă:

– Vezi vapoarele acelea din larg? Aceea este o mică parte a flotei mele comerciale. Cu ea dau de mâncare la mii de marinari, precum şi familiilor lor. În sfârşit, Poolo se răsuci pe stâncă spre marele oraş. Dar cartierul acela de clădiri îl vezi? Sunt locuințele sociale în care locuiesc şaizeci de mii de cetățeni, care până acum câțiva ani n-aveau nici o speranță la un apartament încălzit, cu lumină şi cu apă curentă. Toate blocurile acelea din banii mei s-au construit, iar oamenii plătesc o chirie mai mult simbolică. Dar şoseaua aceea suspendată peste munți o vezi? Până acum trei ani, satele din partea cealaltă a versantului erau rupte de lume. Bineînțeles că şi autostrada tot eu am făcut-o. Şi mă mai întrebi de ce sunt omul cel mai trist din lume? Păi, nimeni nu-mi mulțumeşte pentru câte am făcut, nimeni nu mă invidiază pentru averea pe care singur am

agonisit-o, nimeni nu menționează că eu am scos din cea mai lucie sărăcie întreaga regiune. Toată lumea își aduce aminte numai de singura greșeală din viața mea și îmi spune doar ***Poolo, amantul oii.***

Finch l-a ascultat și a plecat. Deocamdată, arma lui cumplită n-a fost încă pusă în aplicare. Dar serviciile secrete nu dorm.

Macabra pasiune a profesorului Gough

"Orice viciu are totdeauna scuza sa." – Syrus, 643.

Gough, profesorul de fizică, avea un umor negru: la începutul fiecărui consiliu profesoral cerea un minut de reculegere pentru colegii morți de la ultima ședință. Prima dată, toți membrii consiliului s-au sculat grav în picioare, unii chinuindu-și memoria pentru a afla pentru cine stau în liniște, alții gândind doar la ale lor. Directorul, un om foarte distrat, se simțea penibil neștiind despre care dintre colegi e vorba, făcând în mintea sa de zece ori apelul, căutând zadarnic în amintire pe cel lipsă, neamintindu-și vreun profesor mort nu de mult, lucru destul de grav întrucât, socotea el, s-ar fi cuvenit să țină un mic discurs în memoria camaradului dispărut, însă, neștiind numele acestuia, nu putea să vorbească decât în general.

– În fond, cu toții vom ajunge acolo, spuse directorul, în timp ce se așezau.

La următoarea ședință a consiliului profesoral, profesorul Gough ceru din nou un minut de reculegere. De data aceasta, cineva îndrăzni să întrebe pentru cine se vor scula în picioare.

– Pentru sărmanul coleg Finch, zise Gough, privind imperturbabil la locul burtosului profesor de esperanto, care, dacă ar fi fost prezent, s-ar fi aflat pe punctul de adormi, ca de obicei, în fotoliul său. Finch era în concediu și dormea acasă. Dar s-a trezit până și el la aflarea tristei vești. În continuare, domni o atmosferă apăsătoare.

La următorul consiliu profesoral, profesorul Gough ceru din nou un minut de reculegere.

– Acum pentru cine? se interesă un alt coleg.

– La toţi ne va veni rândul, declară Gough grav şi arătă spre un alt fotoliu care se nimeri să fie gol, deoarece titularul catedrei de acustică spaţială suferea de gingivită şi fusese scutit din acest motiv pentru acea zi.

Partea mai neplăcută începu, însă, atunci când, peste vreo două săptămâni, apăru din nou colegul Finch primit cu priviri dojenitoare de către profesorii consternaţi. De altfel, i se şi explică imediat că nu poate să mai participe la următoarele consilii profesorale pentru că fotoliul său fusese dat la reparat şi nu se ştie când va fi gata.

Înaintea următorului consiliu, directorul îl luă pe Gough la o parte.

– Stimate domnule coleg, începu el, v-am fi cu toţii recunoscători dacă astăzi ne-aţi scuti de acele penibile momente de reculegere. Pe profesorul Finch l-am îndepărtat din mijlocul nostru, de altfel, l-am propus şi pentru pensionare, eminentul nostru coleg, profesorul de acustică spaţială, şi-a cerut transferul. Nu se poate să ne decimaţi astfel şi în continuare.

– Şi dacă va fi din nou cazul să cer să ţinem un minut de reculegere?

– Numai dacă, în prealabil, vom vedea cu toţii cadavrul, sfârşi enervat directorul discuţia.

–"Îl veţi vedea!" îşi zise Gough în gând, urcând în podul şcolii. Se postă acolo, între boarfe inutilă şi prăfuite, şi aşteptă să treacă un domn coleg pe sub streaşină. Apoi desfăcu o ţiglă şi-i dădu drumul.

Foamea şi pofta sau proteza alimentară

"Foamea aparţine animalului, pofta este o emanaţie a spiritului"
– Gough, Cugetări şi impresii, vol. 2, p. 66.

Lui Poolo îi era foame şi simţea o poftă nebună de mâncare caldă. Parcă ar fi fost o femeie însărcinată. "Numai morţilor nu le este nici foame şi nici poftă", a spus înţeleptul.

Poolo avea foarte mult de lucru, abia dacă apuca să soarbă, din când în când, din ceaşca de cafea aflată tot timpul pe biroul său. Treburi presante îl ţineau, de săptămâni întregi, toată ziua în faţa computerului şi noaptea, când se culca, adormea imediat buştean. Seara era prea obosit să mai poată mânca, iar, atunci când îl apuca foamea, n-avea timp să înfulece mai mult de un sandvici, dar şi asta în mod cu totul mecanic, în timp ce privirea îi rămânea - şi pe mai departe - agăţată de ecranul calculatorului. De o mâncare caldă, de o supă, de pildă, nu mai avusese parte de nici nu-şi mai amintea când. Doar de acele sandviciuri anoste - umplutură inodoră pentru stomac - şi de sticlele de lichide cu chimicale se mai atinsese în tot acest răstimp. Colegii pretindeau că a mai băut şi câteva beri pe zi, dar el nu ar fi putut spune când sorbea din conserva de pepsi şi când din cealaltă, cea de care aminteau tovarăşii săi de muncă.

– O să te umfli de atâta bere, îl luau colegii peste picior.

– O să mă umflu pe dracu! răspundea el ursuz. Mi-e o foame de crăp, mi-e dor de o ciorbă, de o garnitură de cartofi cu mazăre, de ceva cald în stomac...

Într-adevăr, de câteva zile simțea o foame tot mai necruțătoare, o foame dureroasă, o foame ce nu-l mai lăsa să se concentreze, o foame ce nu se mai mulțumea cu veșnicele pâini cu salam sau cu brânză. Amintirile aromelor îl torturau conștient și inconștient. Îi reveni în minte o carte pe care o cumpărase cândva în studenție și care conținea sfaturi despre modul cum poți să nu mănânci decât o dată pe zi. Era o lucrare mai mult pentru fete doritoare să-și mențină silueta, însă și pentru toți cei ce nu prea dispun de bani pentru hrană. Mort de oboseală, căută volumul acela vechi și-l găsi într-o debara cu boarfe ponosite, boarfele pe care tot spui că o să le arunci și niciodată nu ai inima s-o faci. Citi până ce adormi, iar a doua zi constată că a uitat ceea ce a vrut să-și reamintească din lectura ratată.

Așa că a doua seară, netrebuind să mai caute după carte, o luă de pe noptieră și reuși să parcurgă două capitole: introducerea și cuvântul traducătorului. Nici asta nu-l ajută prea mult, însă în a treia noapte reluă primele trei capitole. La slujbă, în fața calculatorului, deși trebuia să se concentreze intens doar la muncă, reuși să-și amintească de sfaturile din carte și să-și amăgească foamea cu ele.

În ultima lună, au lucrat fără pauză de sfârșit de săptămână. Comanda era într-adevăr prea importantă pentru a o rata, mai ales că s-a stipulat prin contract ca trei institute să se ocupe de același subiect și cel ce va da soluția cea mai bună și în timpul cel mai scurt va beneficia de toate avantajele proiectului. Nu numai Poolo lucra atât de mult, tot etajul era într-o febră fără precedent, dar Poolo era creierul, el era cel ce trebuia să se afle în fiecare clipă cu un pas înainte, astfel încât colegii să-i poată prelucra ideile. Adevărul era că lui îi și plăcea ceea ce făcea, iar ceilalți aveau tot interesul să-i stimuleze elanul, altfel rolul lor ar fi luat sfârșit. Da, dar ei puteau să mai coboare la cantină, puteau să mai stea pe coridor la o țigară, puteau să

mai dea un telefon soției sau prietenei. În vreme ce mintea lui Poolo era mai activă, ei se bucurau de scurte pauze şi îşi mai reveneau.

Poolo nu era atât de obosit, pe cât îi era poftă de mâncare caldă. Câteodată, avea iluzia unei anumite arome de friptură, altădată, îl chinuia mirosul de ardei umpluți. Singura oară când a coborât şi el cele cinci etaje la cantină, a înghițit două linguri, apoi i-a venit o idee - pe care o căuta de mult - şi s-a întors în fața computerului. Ca să nu mai vorbim de senzația de moleşeală care te apucă după un prânz adevărat. Nu, o mâncare caldă nu era pentru el!

Cartea cu sfaturi pentru postit nu l-a ajutat nici ea în mod deosebit. Îi lua pofta de mâncare, îl făcea să fumeze mai mult ca de obicei (Poolo era singurul angajat din institut care avea voie să fumeze şi în sala de lucru), întrecea măsura, senzația de foame se transforma într-una de greață. Se ştie: nici greața şi nici foamea nu sunt propice randamentului. "De fapt, îşi spuse Poolo, nici măcar nu mi-a fost atât de foame, cât mai ales poftă... Imaginația era cea care mă chinuia. Acum mi-e silă doar la gândul de a mânca ceva." Hotărât lucru, cursul pentru slăbit nu era o soluție.

Eforturile echipei lui Poolo n-au fost zadarnice: ea a fost cea care a câştigat proiectul, ea a fost cea care s-a bucurat de întreaga recompensă şi de un contract ce îi scutea, pentru multă vreme, pe membrii grupului de studiu de grija zilei de mâine. La cheful organizat la aflarea veştii, lui Poolo i-a fost rău. Cumplit de rău.

– Nu mai este obişnuit cu mâncatul în tihnă, îşi dădură cu părerea colegii, însă în tot timpul concediului, binemeritat, de două săptămâni, omul nostru n-a putut îngurgita decât câteva jumătăți de sandviciuri.

L-au dus la medic, acesta l-a consultat îndelung, i-a solicitat o mulțime de analize de laborator şi i-a dat medicamentația adecvată unui diagnostic eminamente ştiințific. Un diagnostic excepțional! Efectele, însă, au

întârziat să apară, pacientul nu slăbea, dar refuza orice mâncare normală.

Poolo boli o jumătate de an. Într-o zi, veni o nouă comandă extrem de tentantă. Deşi nerefăcut, Poolo hotărî să încerce.

Lucră iarăşi optsprezece ore pe zi, începu să-i fie din nou poftă de mâncarea caldă, leşină de două ori de foame. Mai în glumă, mai în serios, amintindu-şi de un film celebru al lui Chaplin, responsabilii proiectului i-au confecţionat o instalaţie ingenioasă, care îi permitea să se hrănească în timp ce lucra. Era perfect! Omul nostru îşi desfăşura activitatea cu un randament maxim.

Poolo nu s-a mai despărţit de aparatura aceea creată mai mult în joacă. Şi la restaurant, şi la numeroasele conferinţe ştiinţifice, şi acasă, ea a devenit singura cale de a-l ajuta să se mai hrănească. Era de parcă ar fi purtat cu el o proteză. Păi, era chiar o proteză. Oamenii îl priveau cu milă şi se minunau prin câte poate trece un biet bolnav.

Lui Poolo nu-i mai era nici poftă, nici foame. Era mulţumit şi se bucura de un randament maxim în muncă. Şi nici măcar nu era mort. Ceea ce nu vrea, în nici un caz, să demonstreze că înţelepţii n-ar avea întotdeauna dreptate. Înţelepţii au întotdeauna dreptate!

Încă un eşec al cercetării medicale

"Necesitatea ordinei, a unui loc pentru orice lucru şi a oricărui lucru la locul lui." –James Joyce, Ulise, 2, 353.

– La vârsta de şaptezeci de ani nu te mai poţi juca de-a copiii, obişnuia să spună domnul Gough, ori de câte ori simţea că e pe punctul de a se enerva.

Ascultase o scurtă prelegere a vecinului său, domnul Finch, un impostor cu cel puţin şapte ani mai mic decât el. Finch ocupa funcţia de administrator la un cămin de bătrâni, o slujbă foarte respectabilă, încât era prieten cu mai mulţi conorăşeni de vază, devenind el însuşi o personalitate a urbei. Doar pe Gough nu-l impresiona starea socială a lui Finch, vecinul său, căruia nici prin cap nu-i trecea să se pensioneze.

În rezumat, domnul Finch îi vorbi în ziua aceea lui Gough despre ceapă: proprietăţile terapeutice şi modul de cultivare în condiţii de stress urban. (Şi să nu uităm nici smogul, care şi el trebuie luat, negreşit, în considerare!) În privinţa cepei, administratorul dispunea şi de teorii proprii şi de o bogată experienţă practică: în fiecare zi, pensionarii căminului său erau serviţi cu cel puţin două feluri din acest aliment: drept urmare, bătrânii deveneau mai optimişti, mai bronzaţi, cu sfincterele sub control şi cu o viziune cât se poate de materialistă asupra lumii.

– N-o să-mi spui dumneata, îl lua din scurt Gough, arborând figura sa cea mai ironică, n-o să-mi spui dumneata că din cauza cepei aveţi voi coeficientul de sinucideri mult mai mic decât media pe judeţ!

– De ce să n-o spun? Când am primit medalia, de asta am primit-o! (Domnul Finch fusese decorat cu "Meritul Sfîntul Caius", clasa a IV-a. Sfîntul Caius nu apare în nici un calendar creştin, aşa că, probabil, era vorba despre vreo zeitate păgână, poate chiar despre protectorul cepei.)

– La vârsta de şaptezeci de ani nu te mai poţi juca de-a copiii, începea să se enerveze Gough. Cum, adică, de asta ai primit medalia? Toată lumea ştie că ai fost decorat fiindcă te-a găsit ministrul aici când căminul nostru a împlinit o sută de ani de activitate. Şi dacă aveai o singură ureche şi-ai fi fost la fel de tâmpit ca şi ceapa dumitale, tot ai fi fost decorat. Directorul cu clasa a doua şi administratorul cu clasa a patra. Aşa-i obiceiul!

– Directorul n-a primit clasa a doua, remarcă pentru a o suta oară Finch.

Mai discutaseră problema asta... Directorul nici n-a primit Ordinul Sfântul Caius (şi nici măcar Meritul Sfîntul Caius!) ci doar medalia "Om de treabă", clasa a III-a. Bineînţeles că faptul acesta a constituit o mare decepţie pentru întregul oraş. (Medalia "Om de treabă" clasa a III-a a primit-o şi măcelarul Bahadur, când a salvat un copil de la înec. Pe urmă, s-a constatat că medalia cu pricina fusese realizată din greşeală şi în cantităţi prea mari şi autorităţile erau preocupate să epuizeze cât mai repede stocul. Directorul însuşi s-a interesat despre cele ce s-au întâmplat şi a aflat că medaliile "Om de treabă" clasele I şi II au fost emise în număr mult mai rezonabil şi nu se găsea nici un exemplar disponibil. Altfel, l-a asigurat un funcţionar din minister, altfel ar fi primit chiar şi clasa I. În depozit mai existau doar câteva bucăţi ale ordinului "Om de treabă" cu eşarfă şi spade, ceea ce, oricum, era prea mult pentru un director de cămin de bătrâni. Dar toate ţin acum de istorie.)

– Nu există nici o dovadă că ar exista o scădere semnificativă a sinuciderilor în cazul mâncătorilor de ceapă, se încăpăţână Gough.

Domnul Finch se supără, dispăru pentru câteva clipe în clădire şi reveni cu un material xeroxat: "Unele aspecte ale eradicării suicidului în cazul consumului optim de ceapă".

– Lucrarea aceasta, i-o vârî el sub nas domnului Gough, lucrarea aceasta este o dovadă!

Gough privi cu dispreţ tipăritura:

– Mare scofală! Directorul tău a scris-o, el o citează! La şaptezeci de ani nu te mai poţi juca de-a copiii!

– Şi pe mine m-a băgat în cartea asta! se mândri Finch şi o deschise la pagina 31, unde, în mijlocul unei fotografii de grup, printre pensionarii azilului, era vizibil şi administratorul. Directorul nostru e doctor!

Dar Gough nu era în stare să se bucure de bucuria altuia. Mâncă timp de zece zile doar ceapă şi, pe urmă, se spânzură. Însă avusese grijă să trimită din timp o plângere la Procuratură prin care ceru despăgubiri post-mortem, întrucât – în pofida "reclamei" – nu numai că nu l-a liniştit ceapa directorului azilului de bătrâni, dar chiar l-a împins să-şi ia viaţa.

Procesul dură destul de multă vreme. Până la urmă, prin hotărâre judecătorească definitivă, Curtea Supremă a dispus ca lucrarea intitulată "Unele aspecte ale eradicării suicidului în cazul consumului optim de ceapă" să fie retrasă din circulaţie, iar lui Gough i se conferi post-mortem medalia "Om de treabă" clasa a III-a, din care şi aşa mai existau câteva sute de mii nedistribuite.

Iată un episod în legătură cu care nici unui locuitor al urbei nu-i place să se discute.

Un copil bolnav

„Nemulțumirea suscitată de arbitrariul unei discriminări care nu ținea cont nici de rang, nici de etichetă, ca şi umilința încercată de cei excluşi, erau totuşi mai puțin grave decât deducțiile care se făceau asupra a ceea ce se petrecea dincolo de uşile închise ale micilor apartamente" – Benedetta Craveri, Amante şi regine, Curtea Veche, Bucureşti, 2006, p. 222

El a fost „el". Nici nu-i spuneau vreodată pe nume. El a fost doar „el", rostit pe un ton conținând o milă amestecată cu lehamite. Mai mult cu lehamite. „El" a fost pata neagră a familiei, subiectul mereu amestecat cu suferință, cu lipsa de perspectivă şi cu veşnica întrebare: „De ce a trebuit să ni se întâmple *asta* tocmai nouă?".

Când s-au căsătorit, domnul doctor Poolo cu domnişoara Poyy, toată lumea era încredințată că îi aşteaptă o viață de mare succes: erau frumoşi amândoi, unici copii la părinți – şi ce părinți! Ai lui proprietarii unui lanț prosper de farmacii, ai ei, tatăl director general în minister, mama conferențiar universitar doctor în medicină -, băiatul medic rezident, fata absolventă de drept, dar, persoană activă, şi-a luat viața în propriile mâini şi, după ce a fost asistentă în cel mai mare birou de avocatură din județ, a devenit la, numai 27 ani, asociata patronului. Erau tineri, dar au reuşit (şi) cu forțe proprii să aibă la nici 30 de ani apartamentul lor, maşinile lor şi tot ceea ce trebuie într-o gospodărie modernă.

Singura pată – dar ce pată! – a fost „el”. Când s-a născut, toată lumea părea să-i fie destinată. S-a dezvoltat normal, era adorat de părinți, răsfățat de bunici și bine văzut de întregul cerc de elită din jurul casei lor. Prima suspiciune a apărut atunci când „el” s-a dovedit că refuză orice contact cu ceilalți copii: nu se juca deloc împreună cu ei, nici nu-i lua în seamă. Nici la grădinița engleză, unde a fost dus la trei ani, nu s-a comportat altfel. Inițial, medicii i-au pus diagnosticul *autism*, dar lucrurile nu s-au confirmat, băiatul comunica totuși cu cei din jur, doar că o făcea doar în limitele strictului necesar. Așa că rudele s-au mai liniștit.

Poyy, mama, mai plângea câteodată, noaptea când nu putea să doarmă, însă soțul ei o liniștea. Numai că a făcut și el o gafă, când i-a mărturisit propriile-i temeri: „Nu-i autist, asta e clar, dar tare temă mi-e să nu fie schizofren”. Odată scăpată pasărea din gură, n-a mai putut-o lua înapoi, chit că garanta cu diploma sa de medic că nu poate fi vorba despre așa ceva. („Da, dar tu nu ești psihiatru!” i-o întorcea soția.)

Totuși, fără să participe prea activ la activitățile grupei, „el” a învățat ușor limba engleză și n-a pus prea mari probleme lui Mss. Evelyn, educatoarea. Care nu-i reproșa decât că „e prea serios” și că nu se joacă decât mai mult silit cu colegii lui.

Din punct de vedere material, „el” s-a bucurat de facilități mult peste medie, primind tot ceea ce și-ar fi putut dori, deși el nu și-a arătat niciodată vreo pretenție și părea foarte mulțumit cu ceea ce avea.

Momentul adevărului a venit în clasa întâi. La prima ședință cu părinții, învățătoarea – desigur cea cu prestigiul cel mai mare din oraș – a luat-o la o parte pe doamna Poyy și i s-a plâns că „el” nu e un copil ca toți ceilalți, e adevărat că nu perturbă desfășurarea activităților, e la fel de adevărat că este ascultător, dar nu are nici o inițiativă, nu se integrează defel în colectiv și pare a nu-l interesa nimic.

L-au dus din nou la medic. L-au dus şi la un profesor celebru de la Bucureşti. Acesta a dat un diagnostic pe care până şi doctorul Poolo a trebuit să-l caute într-o carte de specialitate. Nu, nu e nici schizofren, l-a asigurat profesorul, este o formă de introvertire severă şi va depinde de evoluţia ulterioară, mai ales la pubertate, de ce se va întâmpla în continuare.

Până la pubertate, „el" a trecut clasă de clasă, fără a străluci, dar acumulând suficiente cunoştinţe pentru a promova pe cinstite. Cu toate atenţiile familiei faţă de învăţătoare, aceasta n-a reuşit să se ataşeze de un elev care nu juca în clasă un rol mult mai mare decât cuierul de haine.

Şi, totuşi, până la pubertate s-a întâmplat ceva, un lucru hotărâtor: „el" a învăţat să citească şi să scrie. De atunci, era nedespărţit de pix. Scria mai tot timpul. Docil, se supunea programului impus, dar, în tot restul timpului – „În loc să se joace la fel ca toţi copiii!" –, stătea şi scria.

Altfel, părinţii şi profesorii de la şcoală n-aveau de ce se plânge: „el" nu punea probleme la ore, răspundea atunci când era solicitat, nu era cel mai bun elev din clasă, însă nici cel mai slab. Nici acasă nu făcea lucruri nepermise, doar că nu era un copil ca toţi copiii: chiar şi faptul că n-a făcut niciodată nici o boacănă a început să devină îngrijorător. Iar obiceiul – mania! - că îşi petrecea toată vremea scriind îl făcea *altfel*, îl transforma într-un caz. (La un moment-dat, părinţii au citit ce scria „el", dar nu erau decât însemnări de copil, nimic deosebit. Cum îndeletnicirea aceea a devenit evident paroxistică, au încercat să-i ofere distracţii mult mai interesante. A fost singurul caz în care s-a opus, întorcându-se mereu la mâzgălelile lui. I-au luat un calculator performant, sperând ca, plictisindu-se de scris, să acceseze jocurile care le mâncau celorlalţi copii timpul şi energia. Nici vorbă! „El" a continuat să scrie.

La adolescență, părinții s-au împăcat cu gândul: „El" era *altfel.* Un alt copil n-au mai dorit, doctorului fiindu-i frică să nu care cumva, al doilea copil să fie cu adevărat de neajutat. („Ăsta măcar, așa cum e, a terminat un liceu, va absolvi și facultatea și se va întreține, dacă n-o să mai fim noi în spatele lui!")

Într-adevăr, „el" a urmat și o facultate, a devenit inginer, dar nu a practicat niciodată. I-au cumpărat un apartament de bloc de două camere, i l-au mobilat, iar el stătea toată ziua și scria.

„Poate că o femeie l-ar putea aduce la viață!" îi tot dădea ghes bunica Poolo, dar, deși „el" constituia indiscutabil ceea ce se numește *o partidă bună*, din nici o combinație pusă la cale de rude n-a ieșit nimic.

El a fost „el". Nici nu-i spuneau vreodată pe nume. El a fost doar „el", rostit pe un ton conținând o milă amestecată cu lehamite. Mai mult cu lehamite. „el" a fost pata neagră a familiei, subiectul mereu amestecat cu suferință, cu lipsa de perspectivă și cu veșnica întrebare: „De ce a trebuit să ni se întâmple *asta* tocmai nouă?".

Acum, că locuia singur, că nu-l mai vedeau toată ziua cocârjat deasupra veșnicelor sale caiete, părinții au hotărât să-și trăiască propria lor viață, atât cât mai puteau spera de la ea. Doctorul Poolo a devenit un medic apreciat, a fost o vreme și directorul spitalului județean, doamna Poolo nu-și vedea capul de nenumărații clienți, având reputația celui mai eficace civilist (nu numai din baroul județean), ambii și-au dat doctoratul, ambii au predat o vreme și la universitate, doar că timpul nu le-a permis să continue cariera academică. Erau încă tineri, mult mai tineri decât vârsta biologică - arătau bine. (Despre domnul doctor au circulat zvonuri în legătură cu niște relații extraconjugale, dar lucrurile n-au scăpat de sub control, iar perechea era văzută ieșind împreună la concerte și la teatru, la fel cum împreună își petreceau și concediile. La un moment-dat, doamna a fost racolată de un partid politic,

devenind consilier judeţean, dar amândoi au preferat să nu se încurce „cu o îndeletnicire care până la urmă te murdăreşte”.)

„El” trăia singur, i-au făcut rost de o mică pensie de boală (tot „schizofrenie”, desigur), dar i-au deschis şi un cont personal, nu cine ştie ce, dar el nici nu avea pretenţii la mai mult.

Nu se poate, totuşi, spune că n-au încercat totul. Timp de mai mulţi ani, l-au dus la diferiţi medici celebri, chiar şi la Viena şi la Taranto, dar lucrurile nu s-au ameliorat. Dimpotrivă: dacă a acceptat să urmeze liceul şi chiar să-şi dea licenţa, mai mult n-a fost dispus! Cel mult, să meargă o dată pe săptămână, la un psiholog. De fapt, la o psiholoagă. Părea că se duce cu plăcere acolo şi rudele au început să-şi facă iarăşi iluzii: psihologul era fiica unor prieteni de familie şi – cine ştie? – poate va ieşi ceva de acolo... S-au mai văzut cazuri când s-au născut căsnicii dintr-un pacient şi, de pildă, o femeie medic stomatolog. Uite, Ronaldinho, de pildă! Pe urmă, însă, a venit vestea – care a căzut ca un trăsnet – că domnişoara psiholog s-a logodit cu fiul unor alţi prieteni de familie. Şi chiar au fost invitaţi la nuntă. Unde au făcut faţă cu distincţia lor obişnuită. „El” a rămas în apartamentul lui, cu pixul lui şi cu caietele lui.

„El” continua să frecventeze conştiincios în fiecare joi de la 15 la 16 cabinetul de psihologie, dar părinţii nu mai erau deloc interesaţi de acest lucru.

Până atunci, diferiţi medici şi psihologi s-au interesat de cele scrise de „el”. Un psihanalist a decretat că pixul reprezintă pentru pacientul nostru instrumentul falic de care nu se poate desprinde. Altul a recomandat nişte medicamente, pe care, însă, acelaşi pacient nu le-a suportat, provocându-i vome puternice. Cineva a propus un experiment: l-au izolat într-o rezervă singur. Cât timp l-au privat de hârtie, „subiectul” a intrat într-o gravă criză. Odată ce a primit un pix şi un caiet, simptomele secundare au dispărut pe loc, iar „subiectul” a suportat fără probleme claustrarea. Nici măcar

nu s-a mai interesat vreodată cât va mai fi ținut izolat. Pixul și hârtia îi erau absolut suficiente pentru a-i înlocui orice alte cerințe. Cazul a pătruns și în literatura de specialitate, fiind prezentat cu mult succes la un congres internațional, iar tabloul descris a intrat în vocabularul psihiatriei sub numele „sindromul scriitorului".

Până la sfârșit, „el" a devenit o temă despre care nu se mai vorbea în familie. O dată sau de două ori pe an, de ziua lui și, eventual, de marile sărbători, părinții îl vizitau, stăteau de vorbă, dar era evident că ei abia așteptau să plece, iar el tânjea să-și poată continua nestingherit mâzgălitul veșnicelor sale caiete școlărești.

Când, la apogeul carierei lor profesionale, părinții s-au mutat în capitală și, doi ani mai târziu, au emigrat în Monaco, pe „el" l-au mai vizitat, din când în când, doar bunicile. După ce au murit, nu l-a mai vizitat nimeni. O menajeră, plătită prin cont din străinătate, îi făcea cumpărăturile, îi gătea, îi spăla și îi plătea facturile. Se vorbea că au și trăit împreună.

La nici 30 de ani, brusc, „el" a încetat să scrie. După doar câteva zile, a contactat o viroză gravă și, după, nici o lună, a murit. Deși au făcut tot ce se cuvine într-o astfel de situație, deși au purtat timp de un an doliu sever, părinții au simțit că, în sfârșit, le-a căzut o piatră de pe suflet. S-au ferit să mai discute vreodată despre „el".

Menajera a strâns nenumăratele caiete rămase în urma lui și le-a dat la o editură. Părinții n-au avut nimic împotrivă, dar au cerut - în mod imperativ! - ca, dacă se va întâmpla ca cineva să publice acele mâzgăleli, ele să apară sub un pseudonim și să nu se facă niciodată legătura cu numele real al familiei.

Cărțile se află astăzi în mai toate librăriile și au provocat adevărate furtuni. Menajera le-a publicat sub numele ei. Spre bucuria părinților. „El" și așa nu s-a prea bucurat niciodată de vreun nume.

Ochii răbdători ai bătrânului

"Noi apucăm avizi o lege, care serveşte ca armă pasiunii noastre." – Goethe, Iph., 5, 3.

E cald afară, în soare. E cald şi în umbra camerei.

Se scoală de la masa de scris – o masă demodată cu fel de fel de sertare şi sertăraşe (a scris şi bunicul la ea!) – şi încearcă să mai bea din apă. (Până ce să duci paharul la gură, după ce l-ai umplut, dar mai ales cât timp îl umpli, apa pare plină de promisiuni – promisiuni ce se scurg odată ce-ţi torni lichidul pe gât. Apa e caldă. N-are nici un gust.)

În faţa sa, pe fotoliul uzat dintr-o piele ce a fost odată maro, un bătrân strică aerul cu o ţigară din tutun prost.

– Îmi pare rău, domnule, îi mai repetă, într-un târziu, avocatul. Bătrânul tace, însă îl priveşte cu ochi inteligenţi. (Juristul îşi aminteşte că îndeobşte despre câini se pretinde că ar avea ochi inteligenţi.) Aţi pierdut procesul... L-aţi pierdut... Nu se simte nici o inflexiune în vocea avocatului, nici părere de rău, nici compasiune, nici ciudă faţă de clientul care îl reţine de atâta vreme.

– L-am pierdut, domnu' doctor, spune bătrânul.

– L-ai pierdut, conchide avocatul şi se aşează înapoi la birou.

– Şi ce facem, domnu' doctor? întrebă bătrânul.

– Nu mai e nimic de făcut.

Avocatul se apucă să răsfoiască nişte hârtii: totuşi, din păcate, nu-l poate da afară pe bătrân, Dar, după un

timp, izul mahorcii şi gâfâitul celuilalt îl fac să lase jos actele – pe care şi aşa nu le citeşte.

– Acum ar trebui să plecaţi, să vă culcaţi, să mai beţi un păhărel... O să treacă şi asta...

– Unde să mă duc?

– Acasă.

Bătrânul îl priveşte mai departe cu ochi inteligenţi şi tuşeşte. Nu răspunde, gâfâie şi-l priveşte.

"Nu pot să-l dau afară, gândeşte avocatul. Ceilalţi înţeleg, se plâng, înjură, se înfurie, dar pleacă. Ar trebui să-i spun că am de lucru, că aştept pe cineva..."

– Dacă aveţi de lucru, eu pot să aştept şi afară, domnu' doctor...

– Unde afară?

– Afară! şi iese.

"Nu pot să-l las să stea pe scări, gândeşte avocatul. Nu pot din cauza oamenilor şi pentru că... nu pot!".

Bătrânul stă iarăşi în fotoliu în faţa sa, gâfâie şi-l priveşte.

E cald afară. Zăpuşeală. E cald şi înăuntru, în biroul ticsit de hârţoage şi mobile vechi.

Avocatul socoteşte printre rafturile bibliotecii – o bibliotecă veche, cu uşi de sticlă, a fost şi biblioteca bunicului – te îndrepţi spre ea şi încerci să scoţi cine ştie ce speranţe dintre hârtiile îngălbenite, speranţe îngălbenite şi ele. Totul e plin de molii.

În faţa biroului, în fotoliul uzat de piele, un bătrân gâfâie şi vorbeşte în somn. De câtă vreme stă bătrânul în fotoliul de piele? Avocatul îl ştie acolo încă de pe vremea bunicului. În fiecare dimineaţă, când se trezeşte, avocatul are impresia că trebuie să-l anunţe că a pierdut procesul. Atunci bătrânul îşi aprinde o ţigară puturoasă la chibritul pe care i-l oferă chiar avocatul, dă drumul la un nor de fum şi întreabă:

– Şi ce facem, domnu' doctor?

"Bătrânul nu mai are mult de trăit, îşi zice avocatul. O să fac tot ce voi putea, dar va muri. Măcar atunci îl vor lua de aici..."

Bătrânul îl trezeşte din gânduri, întrebându-l:

– Şi ce facem, domnu' doctor?

CARTEA A ŞAPTEA

în care se va vedea că viața ciudată a lui Gough s-a desfăşurat suavă, asemenea versurilor cântecelor muzicanților, având, însă, şi părți înfricoşătoare, luate parcă din dramele cele mai cumplite ale celor mai afurisiți autori şi în care, pe deasupra, mai iese la iveală cât se poate de limpede şi rolul jucat de acel numit Finch, gata să sară în orice clipă din culisele vieții în scena cea înfricoşătoare, precum se va vedea iarăşi cât de bine au ştiut apoi înțelepții lumii să restrângă toate acestea în oglinda cuvintelor puține.

Ce ne spun documentele vremii?
"Toată viața e un spectacol",
cugetare atribuită lui Gough Plantagenetul.

Vedeta

"E mai uşor să cunoşti pe om în general decât să cunoşti pe om în particular." – La Rochefocauld, Max., 436.

La ieşirea actorilor, mulţimea de gură-cască aştepta nerăbdătoare: Gough, marele Gough, trebuia din clipă în clipă să-şi facă apariţia. Era vorba despre Gough, cel care în ultimul film, reuşise cu o singură lovitură de pumn să răstoarne un echipaj cu cai, oameni şi bagaje, Gough, care cu o singură sabie reuşise să ţină în loc un escadron de cavalerie, inclusiv vivandierele, Gough, care cu un singur foc de pistol bine ţintit reuşise, deşi se afla cu spatele, să arunce cât colo din mâna criminalului cheia de la seif, Gough, pentru a cărui unică inimă din filmul "Jartiera cântătoare" opt femei se ucid între ele, iar alte trei pleacă în Japonia numai şi numai spre a învăţa să-şi facă harachiri sub fereastra lui Gough, acelaşi Gough care în "Elefantul roib" se ia la trântă cu un tanc, iar în "Rezervat pentru reptile" cântă cu aceeaşi dezinvoltură din harpă, liră şi nai, în timp ce în scenele lirice îl omoară pe Finch pe o arie din "Nunta lui Figaro", Gough, acelaşi care în costumul său alb imaculat reuşeşte să treacă la fel de imaculat prin toate peripeţiile din "O soacră pentru calul meu", fără a se murdări, inclusiv marea scenă din fântână când, bolnav fiind de ciumă, podagră şi apendicită, reuşeşte, totuşi, să ţină în loc bandiţii ce încercau să strice logodna prietenului său cu fata pe care Gough o iubea în taină, fiind vorba, bineînţeles, de unul şi acelaşi Gough cu Gough, cel care în "Ambuscada" reuşeşte tot filmul să danseze step, deşi până la ultima secvenţă* este legat fedeleş de leşioasa şi insipida nepoată a învăţătorului, Gough, care în scheciul pentru televiziune

"Tânăra ajutoare de contabil în dimineața divorțului iubitului ei ajutor de contabil de nesuferita și antipatica ajutoare de contabil F. S.", jucând rolul iubitului ajutor de contabil în dimineața divorțului său de F. S., reușește, timp de treizeci de minute, să sărute atât de cuceritor (și, între timp, mai făcându-și vreme și loc pentru a consuma foarte cuviincios și plin de tact o jumătate kilogram de crenvurști), ca să nu mai vorbim de senzaționalul Gough din "Iubiți H2SO4", în care, după ce e scalpat de indieni, astfel încât timp de trei secvențe poate fi văzut natural și fără perucă în toată grandoarea cheliei sale, mai are puterea să țină o interesantă disertație filosofică în fața unei nostime cete de fete care, după această experiență zguduitoare, o vor apuca pe un drum nou, parte din ele devenind stewardese, celelalte hangițe, Gough, neînfricatul cavaler al dreptății din "Ceapa cu zurgălăi", acțiunea petrecându-se la Polul Nord în timpul solstițiului de toamnă al unui neuitat an bisect.

S-a deschis ușa, mulțimea amuți, blitz-urile aparatelor de fotografiat fulgerară, aparatele de filmat începură să bâzâie și val-vârtej, trei indivizi, cu ochelari negri și cu gulerele ridicate, ieșiră în stradă, se aruncară în mașina ce-i aștepta și dispărură.

Oamenii se risipiră copleșiți că au fost de față, că l-au văzut.

Se zvonea că celebrul Gough fusese cel din mijloc, alții afirmau că a fost cel cu pălăria neagră**, în orice caz era cel care în "Stiloul" circulase singur și sigur pe el pe acoperișul unei bănci, mâncând semințe de dovleac și dârdâind de frig în așteptarea ticăloșilor bandiți.

* Bazat pe faptul că în celebru rol în travesti realizat de Gough în "Capra sare masa" se arată pentru prima oară în prim-plan atât piciorul de lemn, cât și segmente ale protezei sale dentare.

** Pornind de la faptul că unii critici afirmă că într-o peliculă istorică, vedeta purta o pălărie asemănătoare.

"Altă femeie"

-eseu-

"Cine îşi stăpâneşte gura, îşi păstrează viaţa." –
(Septuaginta, Prov., 13, 3.)

(►Precizare:

Om foarte cult, doctorul Gough a scris studii de o valoare hotărâtoare şi în domenii atât de subtile ca, de pildă, hidrotehnica sau prozodia. Dăm, spre exemplificare, una dintre clasicele sale contribuţii în estetică):

Fusese distribuită "Altă femeie" într-un spectacol în care joacă, se spunea, până şi prima amoreză un rol de vecină. Cam asta era politica teatrului: distribuiau în fiecare piesă câte o actriţă importantă într-un rol mărunt şi, pe chestia asta, nu se mai puteau revolta celelalte, atunci când se vedeau distribuite din nou şi din nou în nişte partituri de te apuca plânsul: "Cina este servită, doamnă contesă!", "A venit un sol de la curte, domnule general!", "Am înţeles, alteţă!". Şi nu putea să se revolte şi fiindcă odată au pus-o să fie ea regina, numai că i-au găsit o piesă în care nu trebuia decât să spună de două ori: "Vai ce plictiseală!" şi o dată: "E drăguţ, contele, nu?"

Dar povestea asta cu "Altă femeie" e puţin mai altfel. În primul rând că, dacă te apuci să citeşti afişul sau programul de sală, e prea puţin probabil să mai perseverezi până la "O femeie", "O vecină", darămite să mai ai răbdare să afli şi cine este "Altă femeie". Şi toate astea deşi "Altă femeie" nu e nici măcar "O femeie", ea e ceva deosebit de toate femeile, sintetizate în rolul "O femeie"; ea ar fi putut

la fel de bine să se numească şi "Altceva", delimitându-se de tot şi nu numai de femeie în special.

Istoria "Altei femei" e, în general, cam asta*: spăla rufe împreună cu "O femeie"**, legătură exterioară şi înşelătoare, când, aclamat, călare pe minunatul său cal sur, prinţul trecea tocmai pe acolo. Un destin implacabil veţi spune, acelaşi destin care l-a scos pe celălalt prinţ în calea Cenuşăresei, pentru că este într-adevăr o dovadă de mare curaj din partea autorului să plaseze itinerarul plimbării suveranului în preajma locului unde "Altă femeie" spăla rufe. Aspect esenţial, neobservat de critică, însă exemplar pentru existenţa "Altei femei".

Dar înainte de a pătrunde mai adânc în universul, vom vedea, atât de tenebros al avatarurilor "Altei femei", trebuie să răspundem la întrebarea cât se poate de legitimă: de unde vine ea, cine a fost ea înainte de a-l vedea pe minunatul prinţ ce i-a atins tangenţial existenţa, printr-o plimbare? Prin ce s-a opus ea, până acum, "Unei femei", întrucât, trebuie să recunoaştem, în scena cu pricina şi numai în ea, "Altă femeie" nu s-a opus nimănui cu nimic? Şi totuşi! Şi totuşi...

Nu putem trage o concluzie definitivă despre viaţa cuiva numai şi numai pornind de la o clipă izolată, relevată nouă printr-o întâmplare neînsemnată.

Nenorocirea face că "Altă femeie" apare în mai toate piesele clasice – Goethe, de exemplu, păstrând o dragoste neascunsă faţă de cumsecadele nostru personaj –, însă, nebăgată în seamă şi plutind în mister, eroina noastră rămâne implacabilă la orice tentativă a autorilor de a o scoate în evidenţă. (Există asemenea tentative? O mulţime...)

Drama ei este, însă, cu totul alta: în clipa când ni se relevă, "Altă femeie" dispare ca un fum, odată cu încercările noastre de a-i fixa contururile. Încercaţi să vă imaginaţi o piesă despre "Altă femeie", o piesă în care ea să fie personajul central, în sensul că viaţa şi întâmplările

ei să preocupe firul principal al acțiunii. În clipa aceea, "Altă femeie" va primi un nume, o biografie şi, în cel mai bun caz, va deveni "O femeie". Dar, undeva, ascunsă într-un ciob de replică, "Altă femeie" va apare din nou, va scoate capul şi va pluti în misterul fals, reflectat în oglinda în care am încercat zadarnic să-l prinde, atunci când – tentativă necugetată – am sperat s-o putem face eroină principală. Când, bine se ştie, ea este în toate piesele eroina principală...

* Nu se va cunoaşte cu precizie niciodată această istorie şi, de aceea, un nimb de mister, trebuie să recunoaştem, o va învălui pentru totdeauna. (Nota lui Gough din ediția originală)

** "*Suflecată până la brâu,/ Spăla, spăla rufele la râu*", în varianta românească sau "*Bidu Bu'j/ Bidu bwa'j*", în insulele Guru Guru.

Tabloul

Arta își găsește existența.
– Suetonius, Nero, 40

Venind, seara, spre casă, Poolo găsi, aruncată lângă un zid, o ilustrație într-o ramă cu sticla spartă. Era o reproducere preluată dintr-o revistă ilustrată, iar imaginea, ușor decolorată, îi conferea o anumită vârstă, la fel cum, de pe ramă, vopseaua se scorojise în mai multe locuri. Cine știe cine s-o fi săturat de tablou?

Poolo văzu mai întâi doar ilustrația, o luă de pe jos, se miră că nu se udase, că era în perfectă stare. Apoi descoperi și rama. Încercă să le potrivească, dar rama părea prea mare. Până ce, scotocind intrigat printre gunoaie, dădu și de paspartú, un carton mov, în stare perfectă, în gaura de la mijlocul căruia ilustrația nu numai că se potrivea, dar se și fixa perfect între pliuri. Rama, dintr-un lemn tare, bogat ornamentat, avea prinsă o etichetă de metal pe care scria 1882. Poolo potrivi încă acolo întregul, lângă zidul acela nenorocit, îndepărtă cioburile de sticlă rămase și sprijini tabloul de perete. Arăta frumos.

Femeia se bucură cu adevărat când i-a arătat ce i-a adus. Era o reproducere după un peisaj bucolic, unde, într-o poiană, o tânără domnișoară mângâia o pisică, iar cavalerul ei îi cânta la chitară. Personajele se bucurau de o gustare în aer liber. Ea ședea pe o pătură pe care se mai găseau și farfuriile cu carne de pui, platourile cu fructe, o carafă cu vin, două pahare și un coș în care se zăreau și alte bunătăți. El stătea în picioare, cu o mână pe corzile chitarei și cu privirea în zare. (Nici ea nu se uita spre el, ci

se ocupa distrată de pisică.) În jur, copacii erau destul de deşi, doar, în stânga imaginii, o cascadă cădea de pe o stâncă, acompaniind cântecul bărbatului. Din depărtare, de pe o culme golaşă, îi supravegheau severe ruinele unei cetăţi.

E frumos, spuse femeia, neputându-şi lua ochii de la tablou.

Poolo şi-a adus aminte că i-a rămas în magazie o bucată de sticlă de la un geam spart şi, după mai mult timp, reveni triumfător lângă femeia care încă mai admira reproducerea. Sticla era destul de mare şi Poolo o aşeză pe dulap, urmând ca, duminică, să împrumute de la un vecin un diamant spre a o tăia la dimensiunile ramei.

Stătură amândoi fără să vorbească, apoi Poolo dispăru din nou în magazie şi reveni cu nişte cuie mici, tot pentru duminică, atunci când va tăia sticla şi va avea nevoie de ele spre a o fixa de ramă. Ciocan întreg nu mai avea, pentru că bătrâna sculă şi-a frânt coada şi el nu apucase încă să-i meşterească alta. Nici cuişoarele nu erau toate la fel, dar el le găsi locul provizoriu într-o cutie de chibrituri şi le aşeză, tot provizoriu, lângă geamul spart de pe dulap. Totul era pregătit, mai urma doar să fixeze, duminică, sticla de ramă.

Până atunci, trebuiau să găsească un loc potrivit pe perete. Femeia părea fascinată de tablou şi nu găsea niciunde potrivit să-l atârne. În bucătărie, chiar deasupra sobei de gătit, rămăsese un cui stingher, încă de pe vremea foştilor chiriaşi. Nu, în nici un caz acolo, spuse femeia, acolo desenul se va afuma, mai ales că nici nu-i încă apărat de sticlă. Va avea şi sticlă, o asigură Poolo şi desprinse cuiul din zid, privind-o întrebător unde să-l fixeze.

Au convenit să-l pună în sufragerie, dar asta ar fi însemnat să nu mai mănânce în linişte, privirile riscând să le rămână atârnate de tablou. Până la urmă, au căzut de acord să-l pună în cealaltă cameră, în dormitor: ilustraţia invita la reverie şi, stând culcaţi, puteau s-o privească pe

îndelete şi să se trezească având în faţă o imagine ce le dădea o perspectivă atât de frumoasă pentru întreaga zi..

Trezindu-se dimineaţa, Poolo o văzu admirând, în penumbra zorilor, tabloul. Da, fusese inspirat şi îi părea foarte bine că i-a făcut femeii o bucurie atât de mare. Era cu adevărat frumos să te trezeşti cu o asemenea privelişte reconfortantă în faţă, gândi el, în timp ce bâjbâia automat după pachetul de ţigări de pe noptieră.

Te rog, nu fuma, făcu ea, fără a-şi lua ochii de pe perete. Îl afumi!

Pe faţa lui Poolo trecu o umbră evidentă, dar ea îl îmbrăţişă şi-l trase spre ea. Doar că şi în vreme ce făceau sex, Poolo văzu că ea căuta din ochi tabloul, iar seara, când reveni acasă, găsi în dormitor două vecine. Le-am arătat şi lor tabloul, spuse femeia, în timp ce-i punea mâncarea în farfurie. Ştii că nu-mi plac persoane străine în dormitor, zise el, e ca şi cum ne-am fi mutat în piaţa publică. Nu mai fii atât de pudic, îi şopti ea, dar Poolo hotărî: tabloul trebuia mutat totuşi în sufragerie.

Însă tocmai atunci reveni una dintre cele două vecine cu un diamant şi cu un ciocan. Peste faţa lui Poolo trecu din nou o umbră. Tăie în linişte sticla, o potrivi în ramă, apoi scoase din geantă o bucată mare de carton. Se gândeşte la toate, îl privi femeia cu recunoştinţă, deşi simţea nemulţumirea lui. O fi găsit cartonul tot printre gunoaie, îşi mai spuse ea. Principalul e că e gospodar şi că se gândeşte la mine, îşi continuă gândul femeia, ce importanţă are de unde le aduce pe toate? Îl privea cum lucrează în linişte şi un uşor sentiment de vină o cuprinse şi pe ea. Bărbatul era îndemânatic şi fiecare lovitură de ciocan cădea acolo unde era necesar. E ciudat cum de nu am nici o teamă că ar putea să distrugă rama, îşi mai spuse femeia şi iar o cuprinse un val de duioşie. Ea nici măcar nu îndrăznise să spele lemnul vechi, de teamă de a nu-l

deteriora. Abia ce l-a şters cu multă grijă cu o cârpă umezită.

Când mai veniră şi bărbaţii celor două vecine, Poolo bătu un cui deasupra scrinului din sufragerie şi atârnă tabloul acolo. 1882, vedeau oaspeţii inscripţionat pe o tablă de alamă prinsă de rama veche. 1882, mai exclamau o dată şi dădeau din cap. 1882 a fost anul cu recolta cea mai bună de vin spuse unul, dar nu-l luă nimeni în seamă. Cine să mai ştie ce a fost în 1882? După care îşi băură în tăcere rachiul servit de gazdă.

Puteai să aştepţi până duminică, îi reproşă el, iar ea veni în dormitor cu tabloul şi-l atârnă de cuiul unde se odihnise şi noaptea trecută. Dacă vrei să ştii, eu am vrut să cumpăr în mod special un diamant, vineri, când voi primi nişte bani. Iar ciocanului o să-i fac, oricum, o coadă. Omul trebuie să aibă lucrurile lui, nu să fie la cheremul oricui. Bărbatul se culcă, se întoarse cu faţa la perete, dar nu reuşi să adoarmă decât spre dimineaţă.

Iniţial, Poolo se bucurase sincer de bucuria femeii, atunci când adusese tabloul acasă. Ulterior, însă, nu mai era sigur că procedase bine. În locuinţa lor, în intimitatea lor, se strecurase un străin. Care a adus după el o mulţime de alţi străini. Deşi ilustraţia nu era decât o reproducere dintr-o revistă, poate rama, poate calitatea hârtiei (care, să nu uităm, a rezistat perfect chiar şi acolo unde a găsit-o), poate paspartú-ul îi dădea o anumită prestanţă, îşi recunoscu Poolo. În cartierul de locuinţe închiriate, trăiau oameni săraci, însă toate interioarele erau păstrate într-o curăţenie desăvârşită. Tabloul adus de Poolo nu reprezenta singura tăietură de revistă din casele acelea. E adevărat, cele mai multe ilustraţii înrămate aveau subiect religios, altădată, însă, era vorba despre fotografii ale unor maşini de lux sau ale unor artiste de cinema. Scena rustică era un lucru nou pentru acele locuri, probabil că şi provenea dintr-una dintre revistele mai scumpe, dintre cele ce se

vedeau expuse doar în chioşcurile din centru sau din cartierele rezidenţiale. Iar rama, chiar dacă nu intactă, îşi avea şi ea rolul în admiraţia vecinilor. 1882 trăda, totuşi, o vârstă venerabilă.

Un tablou este doar un tablou, încerca să se amăgească Poolo şi îşi repeta fraza asta tot mai des, de multe ori fără să mai gândească la conţinutul ei şi fără ca ea să aibă vreo legătură cu situaţia concretă în care se afla. Avea o problemă cu şeful şi-şi repeta: un tablou este doar un tablou, îl durea capul şi-şi repeta: un tablou este doar un tablou. Cu vremea, a ajuns să se controleze tot mai puţin şi spunea, în cele mai nepotrivite momente, un tablou este doar un tablou. Şi acasă, indiferent ce-l indispunea, îi scăpă de câteva ori această formulă. Până la urmă, şi femeia începu să se uite la rama de pe perete, simţind că trebuie să se decidă în legătură cu ilustraţia. Însă tabloul era într-adevăr frumos. Atât de frumos...

Într-o seară, când şi-a văzut bărbatul mai ursuz ca de obicei, a consimţit să renunţe: a găsit mai multe vecine fericite să ia tabloul la ele. Nici una nu l-ar fi vrut pe gratis, desigur; tabloul era frumos şi avea o ramă din 1882, aşa încât fiecare era dispusă să-i ofere ceva în schimb. Chiar şi bani.

Primul lucru care-i trecu prin cap lui Poolo, luat pe nepregătite, fu amintirea unei ştiri dintr-un ziar pe care l-a găsit la intrarea în gara de metrou: un cetăţean a dat de o pânză murdară, în podul casei pe care a cumpărat-o, pânză care, până la urmă, s-a dovedit a valora peste cinci milioane de dolari. Numai că el nu găsise o pânză, ci o ilustraţie tăiată dintr-o revistă. Cine ştie, spuse femeia, gânditoare, cine ştie dacă o ilustraţie ca aceasta nu valorează şi ea infinit mai mult decât credem. Cum ne-am simţi dacă am da tabloul şi un vecin ar lua cinci milioane de dolari pe el? Chiar tu ai recunoscut, mai înainte, că este vorba doar de o hârtie şi nu de o pânză.

În ziua următoare, femeia îi arătă triumfătoare o carte pe care a adus-o în mod special de la biblioteca de cartier. În carte, scria negru pe alb că unii pictori, ajunşi să realizeze rețete fabuloase pentru lucrările lor, au folosit drept suport hârtia. Dar nu înțelegi că e vorba de o reproducere apărute în zeci de mii de exemplare? Femeia nu părea deloc convinsă. Un grup de vecini, sosiți sâmbătă seara în vizită, se dovedi având şi el convingeri împărțite. Cei ce erau de părerea lui Poolo, cum că o tăietură din ziar, chiar şi într-o ramă din 1882, nu putea costa mai mult de câțiva cenți erau priviți cu suspiciune – nu vă place tabloul? Ba da, recunoşteau ei, iar ceilalți îi considerau necinstiți: probabil că voiau să pună mâna pe opera de artă pe un preț de nimic.

Un tablou e doar un tablou. Poolo revenea cu tot mai puțină plăcere acasă, acolo unde şi-a pierdut intimitatea vechilor tabieturi. Mai făcu o tentativă de a scăpa de tablou, dar femeia punea condiții tot mai inacceptabile. Nici nu te interesează lucrarea, nici nu te mai încântă rama, tu nu vrei decât să profiți material de pe urma lor, îi reproşă el.

Poolo se retrăgea tot mai mult în sine şi, întârziind, într-o seară cu băieții, cunoscu o fată. N-a fost decât o aventură scurtă, însă, după aceea, se îndrăgosti de o alta. Aceea n-avea pretenții estetice, în schimb era extrem de atrăgătoare. Poolo se mai întâlni de câteva ori cu ea.

Într-altă seară, pătruns de remuşcări, venind acasă, i-a propus femeii să ardă tabloul în sobă, cu ramă cu tot, şi să revină la viața lor de dinainte. Domnişoara de pe ilustrație continuă să se ocupe netulburată de pisică, iar cavalerul ei, tot privind în zare, cânta de mama focului, de parcă nici nu se sinchisea de soarta pe care i-o pregătea stăpânul casei. Mai grav era că femeia se supără şi n-a vurt să audă de propunerea lui. Poolo îşi luă haina şi o mică valiză cu schimburi şi plecă.

N-a revenit nici a doua zi, nici a treia. N-a mai revenit niciodată. Femeia a rămas singură și – lucru cu adevărat ciudat – de pe ilustrație a dispărut și tânărul ce se acompania la chitară. Domnișoara își mângâia melancolică pisica și contamina totul din jur cu o dulce și infinită autocompătimire. Vecinii mai veneau din când în când, admirau minunea, dădeau un păhărel de rachiu pe gât și își spuneau că, în fond, cu un tablou din 1882 totul este posibil. Cine să mai știe ce a fost în vremurile acelea îndepărtate?

Bibliotecarul

"Numai bibliotecile sunt memoria sigură şi durabilă a omenirii, ai cărei membri au, fiecare în parte, numai o memorie foarte mărginită şi nedesăvârşită." – (Schopenhauer, Parerga und..., 2, 254.)

Până la urmă, Gough fu obligat să consulte un specialist.

– Domnule doctor, începu el, nu ştiu ce se întâmplă cu mine. De fapt, sunt conştient de cele ce se petrec în jur, însă nu pot să înțeleg anumite lucruri. Ştiți, eu sunt bibliotecar. În meseria mea, am fost obligat să citesc mult, Dar, de la o vreme, nu mai ştiu ce se petrece în realitate şi ce am citit prin cărți.

– Şi cum v-ați dat seama de acest lucru?

– Ştiți, domnule doctor, se întâmplă să vină, câteodată, cineva după o carte şi străjerii nu-l lasă să intre. Mă duc să văd ce se întâmplă şi mă pomenesc cu Švejk şi cu Don Quijote. "Aici e clar că nu e ceva în regulă!" îmi zic imediat, ăştia nu pot veni în acelaşi timp, au trăit la distanțe prea mari. Aşa că mă uit la ei ochi în ochi să văd care e cel fals. Dar se întîmplă ca ei nici măcar să nu clipească. În alte cazuri, e, însă, mult mai rău: dacă vin, de exemplu, cavalerii teutoni, nu mai apuc să-mi dau seama dacă-s adevărați sau nu, pentru că trec peste mine cu caii lor grei cu tot. Când îmi revin, abia pot să mă mişc...

– O clipă numai, făcu doctorul, o clipă numai! Atunci când vă uitați ochi în ochi cu vizitatorii, cum vă dați seama care este fals şi care nu?

– Am descoperit o metodă sigură: nu le dau importanță și atunci se divulgă singuri. Stau, de exemplu, de vorbă cu un individ în zale, când vine lângă noi și Iuliu Cezar. Anacronisme de acest fel mi se întâmplă la tot pasul. De multe ori merg pe stradă și uit orașul în care mă aflu. Odată am plecat la serviciu prin pădure. Desișurile erau pline, în ziua aceea, cu lupi și biciclete. Un cârd întreg de cavaleri în armuri pedalau pe biciclete pentru a-l salva pe regele Arthur. Sir Boss era foarte neliniștit de teamă că vor ajungea prea tîrziu. Pe drum, se intercalară tătarii. De fapt, pe mine tot tătarii m-au dus în robie. Era iarnă și frig Noroc atunci cu gerurile Rusiei. Eu am venit înapoi cu troica, ascultând zurgălăii. Am stat și prin conacele boierești, un timp. Apoi, mi-am adus aminte că trebuie să merg la serviciu. Am luat metroul și, într-un colț al vagonului, am zărit o femeie moartă. În jurul ei se înghesuiau o droaie de polițiști. Un detectiv cobora dintr-o mașinuță, am profitat de acest lucru, am sărit în ea și astfel am reușit să evadez. Dar trebuia să merg la serviciu. (Era tare cald. Therese tocmai încercase să-și ucidă soțul. Eu n-am putut să cred o iotă din toată povestea.) Mă plimbam prin pădurea de mesteceni și meditam. De cealaltă parte, trei surori mergeau la Moscova. Apoi a fost omorât cineva în duel și n-au mai făcut drumul. Sau, poate, s-a petrecut altceva... un incendiu sau o inundație... nu-mi aduc bine aminte. Oricum, totul s-a sfârșit când am ajuns la bibliotecă. Clădirea era încercuită de oamenii cardinalului... sau de turci? Nu mai știu, excelență, dar am reușit să intru. Acum, excelență, rămâneți cu bine, mai am de lucru la bibliotecă.

Însă în ușă fu răpit de oamenii lui John Picior de Fier.

"Iată un caz interesant" își spuse medicul, încărcându-și pușca, în timp ce două păstorițe și un satyr îl duceau pe Gough înapoi în bibliotecă.

Melodramă

"Nimic nu-i de crezut în viața omenească." –
(Menander, la Stobaeus, Ecl., 1, 237.)

Gough stătea întins pe canapea şi nu înțelegea ce a găsit lumea interesant în filmul tocmai difuzat într-o atmosferă de entuziasm general, entuziasm la care doar el – sau poate şi alții, pe care nu i-a observat – nu s-a alăturat. Acțiunea i se părea confuză, evenimentele se succedau într-o înlănțuire puțin verosimilă, caracterele erau şterse şi Gough era încredințat că peste două zile nu-şi va mai putea aminti decât cu mari sforțări vreo secvență.

În film se povestea cum un tânăr oarecare, după ce nu găsi mult timp o slujbă, fu obligat să asiste la agonia lentă a iubitei sale bolnave şi infirme, căruia, neputându-i oferi un tratament costisitor, îi oferea, în schimb, iluzii ce se năruiau rând pe rând, în timp ce în torentul de suspine şi lacrimi ce venea din sală, iubita muri grațios şi blondă pe mai multe sute de metri de peliculă. Răvăşind indiscret printre lucrurile dispărutei, tânărul, copleşit de durere, dădu de un maldăr de scrisori pe care blonda şi nefericita lui iubită le-a primit de la o ceată neverosimil de numeroasă de amorezi. În continuare, într-o succesiune de secvențe filmate alb-negru pe fondul supraproducției în culori, o învălmăşeală de obiecte animate voia să redea plastic, după cum asigura şi critica de specialitate, o judecată de apoi, un apocalips şi un infern. În finalul sepia, tânărul, care între timp şi-a dat seama că lumea este frumoasă, iese pe stradă, se urcă în *Jaguarul său roşu* şi moare într-un accident de circulație.

Gough nu putea înțelege de ce tânărul seminebun de durere după moartea iubitei sale și trecut printr-un infern halucinant se lasă, brusc, convertit la gânduri roz. Nu putea înțelege nici delirul sălii și nici de ce trebuia să moară personajul pe dezolantul drum pustiu sub două caroserii sfărâmate și stinghere, în mijlocul colbului panoramic.

Apoi se sculă și se spălă. Încetul cu încetul, filmul, după cum prevăzuse, îi dispăru din memorie. Gough se bucură că nu are o iubită infirmă și blondă și că nu va muri într-un accident de circulație. Șoseaua nu era pustie și *Jaguarul său* nu era roșu, cerul nu era albastru ca ochii iubitei blonde și copacii nu erau verzi ca acuarela, pulovărul lui nu se asorta cu ei și nici măcar muzica de supraproducție nu era de față spre a acoperi scrâșnitul fierului și al omului răsturnat în șanț, în timp ce un colb gălbui și ieftin îl acoperea. Încetul cu încetul.

Gestionarul

"Faptele acelora care au putere mare şi care îşi duc viața într-o sferă înaltă sunt cunoscute de toți muritorii." – (Sallustius, Catilina, 51, 12.)

Gough, gestionar din tată în fiu, lucra la un aprozar, unitatea de legume şi fructe nr. 83. Era un om blând şi generos. Bunica lui spunea mereu despre el:

– Gough este cel mai bun nepot al meu: e un om cu frica lui Dumnezeu.

Bunica lui Gough avea 97 de ani şi nu putea pricepe că nepotul ei a evoluat şi că a devenit un om fără frica lui Dumnezeu. (Apoi, evoluând iarăşi, a început să-i fie frică iarăşi de Dumnezeu.)

Oricum, un lucru trebuie să-l recunoască toată lumea: Gough era gestionar din creştet până-n tălpi: avea statură de gestionar, voce de gestionar şi nevastă tot fiică de gestionar. (Doar frate-său, tot gestionar, fireşte, făcu o mezalianță, căsătorindu-se cu o simplă vânzătoare.)

Gough era un gestionar atât de gestionar, încât nu exista material publicat în vreo gazetă care să nu fie inspirat din viața şi activitatea sa. Trebuia criticat vreun gestionar necinstit? Reporterul se şi înfățişa la tejgheaua aprozarului nr. 83. Trebuia arătată proasta aprovizionare a vreunui cartier? Unde să meargă ziaristul? Tot la Gough, bineînțeles. Se întâmpla ca, din contra, să se scrie un articol despre cinstea gestionarilor – că doar n-o să se pretindă că toți gestionarii sînt şnapani – unde să meargă bietul redactor? Tot Gough, drăguțul de el, servea şi aici drept model.

La un moment-dat, unitatea de legume şi fructe nr. 83 deveni un punct de întâlnire al oamenilor presei şi pentru ca acestora să nu le lipsească nimic, li se amenajă şi lor un colţ acolo, format din trei birouri, un telex, două cabine telefonice şi cinci dactilografe. (Acestea din urmă erau transportate în fiecare seară la domiciliile lor, iar dimineaţa readuse la datorie. Restul inventarului rămînea şi peste noapte în prăvălie.)

Totuşi, prin tot felul de maşinaţiuni, cei care au reuşit să-şi ia partea leului din împrejurarea că exista un Gough gestionar dinastic au fost umoriştii şi, în special, caricaturiştii. Aceştia au terminat prin a se muta, pur şi simplu, la aprozarul 83, care, astfel, obţinu cea mai bună publicitate posibilă. Dacă i-a fost imortalizată viaţa cuiva zi de zi, sau chiar de oră cu oră, apoi acesta n-a fost un autor celebru, un savant laureat al premiului Nobel sau un mare conducător de oşti, Nu acesta n-a fost, până astăzi, decât Gough, gestionarul tipic, despre care se putea scrie orice de bine, pentru că era un om dintre cei mulţi şi care, totodată, putea fi caricaturizat în fel şi chip pentru că nu se supăra – şi dacă s-ar fi supărat, ce? N-avea decât! –, nu făcea nazuri şi rămânea pe mai departe gestionar.

Ajunşi în acest punct, trebuie să remarcăm că viaţa romanţată a lui Gough, gestionarul, în curs de apariţie într-o ediţie prescurtat în patruzeci şi şase de volume (şi trei anexe), alcătuită pe baza unei selecţii a numeroaselor materială apărute despre el, nu este nici ea altceva decât o simplă biografie trecută prin filtrul unor imaginaţii de multe ori năstruşnice, adaptate după nevoile autorului întâmplător.

Într-o seară, Gough, obosit de celebritatea sa, de vârstă şi de boală, leşină în timp ce încerca să închidă magazinul. Animaţia între umorişti şi caricaturişti fu uriaşă. Chiar şi un umorist celebru simţi că-l aşteaptă zile grele: despre câte cărţi de ale lui nu s-a spus că satirizează

unele deficiențe ce au mai rămas în actualitatea noastră numai și numai fiindcă s-a legat de bietul Gough?

De altfel, scriitorii intenționaseră să țină și un congres științific cu tema *Goughismul și lumea de azi.*

Dar bravul gestionar nu-și mai recăpătă niciodată cunoștința. Moartea sa a constituit o pierdere grea pentru obștea scriitorilor, rămasă neconsolată.

Creatorii au participat în mod activ la înmormântare. S-au citit epitafuri, rondeluri, pasteluri, nuvele triste, s-a cântat uvertura la opereta *Gestionarul păcălit* și o arie din opera tragică *Fiica gestionarului.*

Apoi s-a aflat că la gestiunea aprozarului 3 a ajuns Finch, fiul lui Gough. Lumea a răsuflat ușurată. Umoriștii s-au întors la soțiile lor, ziariștii au lăsat gândurile sumbre la o parte, iar obștea scriitorilor a trimis primele invitații la congresul *Neogoughismul și lumea viitorului.*

Zilele deveneau mai lungi, iar nopțile mai scurte. Păsărelele se întorceau din țările calde. Tocmai se făcea primăvară.

N. B.:

După căderea comunismului în estul Europei, s-a crezut că rolul gestionarului va intra în istorie. Eroare! Singurul lucru anacronic a devenit firma aprozarului nr. 3. Cuvântul "a gestiona" a primit sensuri mărețe, iar gestionarul și-a reluat locul primordial din centrul tabloului.

Spectacolul I

"Renumele pe care-l dă poezia este veşnic." –
(Ovidius, Amores, 1, 10, 62.)

... iar ei nici măcar nu-şi cunoşteau rolurile ca lumea.

Ceea ce producea însă o impresie şi mai neplăcută era că nu-şi ştiau locurile pe scenă. De aceea, se îngrămădeau în grupuri, cei mai mulţi stând înghesuiţi unul în celălalt, doar câţiva fugind de la un grup la altul, răzgândindu-se din nou, schimbându-şi mereu direcţia.

Priviţi din sală, dădeau o imagine haotică, o senzaţie de dezordine, de zadarnice căutări. Printre ei – ei care nevăzând întregul, dar simţind totuşi instinctiv ceva, un stress, o neplăcere, o pudoare nelămurită şi disperată descurajare – printre ei agitaţia deveni cu atât mai imperioasă cu cât din afară, din culise, se auzeau noi paşi, paşii acelor care voiau – sau trebuia – să intre în scenă.

Dar tocmai atunci se petrecu un lucru ciudat – un fel de fatalitate, credeau ei, –, un lucru ce dădu mai târziu mult de gândit spectatorilor aflaţi în primele rânduri ale sălii: încercând să intre în scenă, noii veniţi smuceau uşa, o împingeau, trăgeau de ea, însă, înţepenită în balamale, intrarea rămânea închisă. La început, amănuntul acesta nu fu interpretat prea tragic pe scenă: actorii începută să vorbească mai tare ca să acopere zgomotul, interpretau mai cu patos, se străduiau să atragă cât mai mult atenţia asupra lor. Numai că spectacolul a început să treneze, acţiunea se tărăgăna şi actorii, obosiţi de lupta cu rolul şi cu acoperirea incidentului intervenit, începuseră să se retragă, cuprinşi de acea apatie ce te copleşeşte, paralizându-te, după ce ai

luptat prea mult pentru un scop... care ți-a devenit aproape indiferent. Retrăgându-se, deci, actorii şi înghesuindu-se ei în uşă, accidentul deveni cunoscut şi la galerie, cu toate că acolo se răspândi zvonul că autorul însuşi a încercat să intercaleze în textul piesei acest episod, spre a obține anumite efecte noi.

Din momentul acela uşa nu s-ar mai fi putut folosi, chiar dacă ar fi funcționat, pentru că oamenii au uitat în toiul panicii în care parte se deschidea. Fiecare dintre ei o smucea în toate direcțiile şi sfârşiră prin a zgâlțâi întreg decorul.

În mijlocul scenei, rămas singur, actorul principal făcea imposibilul pentru a da grandoare şi măreție unui rol pe care nu-l mai urmărea nimeni. Acesta fu, de altfel, şi momentul în care actorii încercară să oprească spectacolul şi în care şi galeria observă că e ceva ce nu e în regulă. Publicul urmărea în linişte şi cu o satisfacție rea nenorocirile *adevărate* prin care treceau actorii, însă nu făcea decât să se înghiontească încet şi să pufnească în batiste.

(Dar teatrul nu-şi putea permite să înapoieze banii.)

Sufleurul sări în scenă, ceru să se facă linişte, dar nimeni nu-l luă în seamă. Înciudat, începu să plângă, proptindu-se în decor. Iar acolo unde şi-a lipit el fața de carton, se făcu o uşă nouă. Şi, uitând ce a vrut să spună, sufleurul privi o clipă (dezorientat şi caraghios în lumina reflectorului) în hăul sălii, apoi, venindu-şi în fie, sări înapoi în cuşca sa.

Gough, care urmărea spectacolul din rândul şase, îl întrebă pe vecinul său de scaun:

– Ce-a fost asta?

Finch îi răspunse, răsfoind programul de sală:

– Actul întâi.

Spectacolul II

"Ceea ce-i aici, aceea-i şi acolo; ceea ce-i acolo, aceea-i şi aici." – Katha-Upanişad, 4, 10.

Gough întrebă ce piesă se joacă, apoi îşi cumpără un bilet de intrare. Ajuns în sală, constată că spectacolul începuse, iar el avea locul la mijlocul rândului; ca să nu deranjeze, se aşeză pe interval. Mai veniră şi alţi întârziaţi şi toţi şedeau pe podea.

Pe scenă se pălmuiră doi domni, apoi se bătură în duel. La sfârşit, se află că au fost fraţi. Fiecare frate avea câte un fiu doritor să-şi răzbune tatăl, iar fiecare fiu avea câte un fecior doritor să-şi răzbune bunicul. O domnişoară cânta o melodie tristă, iar Gough plictisit, vru să iasă afară.

Pe scări şedeau cei care au întârziat după el, iar uşa era ticsită de cei care nu mai aveau unde să intre. În sală era cald şi câteva doamne leşinară. Cineva ucise pe altcineva şi doi domni anchetau cazul împreună cu asistentul de regie. În timp ce pe scenă se desfăşura drama nepoatei, în loja a treia de rangul doi izbucni o molimă şi lojele fură puse sub carantină. Apoi, când s-a sinucis şi ultimul nepot, spectatorii părăsiră grăbiţi sala întrucât afară aşteptau alţii, cei ce voiau să vadă spectacolul de seară.

Gough, ajuns cu bine în stradă, se grăbi să ia un taxi şi se îndreptă cu viteză maximă spre cel mai apropiat restaurant. Mâncă friptură de vită cu cartofi pai şi murături. Apoi cumpără un ziar şi află că la teatru fusese ucis cineva şi că acel cineva fusese chiar el.

– Ca să vezi?!

Noaptea dormi normal.

O dragoste de o jumătate de mileniu

"Timpul nu este o calitate a lucrurilor, ci numai un mod de a gândi." – Spinoza, Cogitata metaphysica, 4.

– Să-mi mai aduci şi pantofii de la reparat, îi mai spuse soția, în timp ce Gough îşi punea paltonul, grăbindu-se să mai ajungă autobuzul de la "şi jumătate".

Gough era obosit. Trecea printr-una din zilele acelea când îi era lehamite de orice, o zi când îşi "punea marile probleme", după cum afirmau ironici colegii săi. Erau zilele care se terminau, de obicei, scăldate în coniac.

Gough privea prin geamul autobuzului, dar afară ploua şi sticla devenise opacă, iar el nu-şi vedea decât propriul chip, un chip de care, în clipele acelea, îi era scârbă, aşa că se uita la alții, însă nu-l entuziasmau nici ei.

Pe urmă, în timp ce se machia şi *trebuia* să se uite la fața ce i-o oferea oglinda – tocmai atunci – veni şi secretarul artistic să-i anunță că în sală se află nişte critici foarte importanți. Unul dintre aceştia îşi făcu mai târziu apariția în culise, arătându-şi figura gravă, vorbind mult şi împrăştiind în jur duhoare de alcool.

Gough îşi zise că una din două: sau se va îmbăta şi el turtă sau nu va avea încotro şi va trebui să se oprească la al doilea păhărel şi va juca dumnezeieşte, adică nu-şi va spune doar replicile, va uita, pur şi simplu, unde se află şi cine este, nu va vedea în fața ochilor decât evul mediu şi nu va fi nici el nimic altceva decât evul mediu. Aşa că făcu un legământ şi hotărî că, dacă prima ființă care va intra în cabina sa va fi bărbat, se va scufunda în alcool cu totul, râzându-şi deliberat de imbecilii ce vin la teatru în hainele

lor de sărbătoare şi de frumoasele parfumate şi indiferente la ceea ce se petrece în scenă, răzbunându-se pe ceilalţi imbecili, pe cei ce "lucrează" scriind prostii despre piesă şi interpreţi, precum şi pe soarta care nu l-a putut încă doborî de tot, odată ce i-a mai rămas puterea să se îmbete la spectacol nu din patima alcoolului sau din pricină că n-ar mai vedea nici o altă ieşire, ci fiindcă aşa vrea el, el cel încă suficient de puternic spre a-şi râde de toate şi de toţi, incluzându-se, adică, şi pe sine însuşi – dar, evident, toate astea nu erau decât simple minciuni: şi-şi spuse că dacă persoana care va deschide prima uşă va fi femeie, nu va mai bea nimic, va deveni Don Cezaro şi-i va uita şi în felul acesta pe indivizii de toate felurile ce-l vor privi şi se va uita şi pe sine, întrucât va trebui să-i facă loc pe scenă grandului.

Pe urmă, însă, nu mai veni nimeni în încăpere, îl chemară în scenă prin difuzor, dar el se tolăni pe canapea şi aşteptă să vină cineva să-l caute, să-l zgâlţâie şi să încerce să-l urnească din loc. Şi când veni acel cineva – o femeie – şi înţelese că nu mai trebuie să bea, că alternativa cu îmbătatul s-a dus în seara acea pe copcă, Gough se sculă şi ieşi pe culoar şi *se strădui* să nu mai observe pe nimeni. Îi fu destul de uşor, tot era sătul de ei, sătul dar nu furios, aşa că întreaga-i conştiinţă preluă, cu bucurie, această îndepărtare. Doar o singură clipă, înainte de a intra în scenă, avu o părere de rău, ar fi vrut să-şi mai ude o dată gâtlejul şi în secunda respectivă fu descumpănit, fu o secundă când eu-l lui nu ştia unde se află şi de unde să-şi procure acea înghiţitură de coniac.

Apoi o văzu pe Dona Ines, se îndrăgosti de ea instantaneu, îi căzu la picioare şi-i declară dragoste eternă. O zugrăvi în culorile cele mai calde şi-i spuse o mulţime de lucruri ce nu erau consemnate în piesă, autorul nu avusese de unde să ştie cu patru sute de ani în urmă cum va arăta frumoasa care-i va apărea lui Don Cezaro în cale.

Pe urmă veni Don Aurelio şi-i căută ceartă lui Don Cezaro şi acesta simţi că nu e ceva în regulă, i se păru că Don Aurelio face pe nebunul, că-i asamblat ca o jucărie mecanică şi că nu execută decât un ordin. Aşa că Don Cezaro încercă să-l facă pe Don Aurelio să fie rezonabil, să se astâmpere şi, cel puţin, să-şi vadă de treabă, dacă de mai mult tot nu e capabil. Dar degeaba, Don Aurelio părea fanatizat cu totul, voia neapărat să se dueleze cu Don Cezaro, voia să-l omoare şi pentru acesta nu făcea decât să repete tot mai obsedant aceleaşi fraze şi să şoptească printre dinţi lucruri de neînţeles despre un text nerespectat.

Dar toate au o limită! Don Cezaro era Cavaler şi nu simplu fecior de han, insultele lui Don Aurelio îl răneau mai grav decât l-ar fi putut atinge vreodată suliţele maure. Aşa că trecu peste dragostea sa faţă de Dona Ines şi-l omorî în duel pe Don Aurelio, cel pe care şi l-ar fi dorit drept cumnat. Atunci când căzu, Don Aurelio dădu impresia – spre uimirea lui Don Cezaro – că e aproape fericit.

Pe urmă, Don Cezaro n-avu de ce să se mire când Don Pedro, tatăl Donei Ines şi al lui Don Aurelio (ucisul), nu mai vru să ştie de el decât pentru a-i dori moartea.

Dona Ines se îmbrăcă în doliu şi Don Cezaro plecă în surghiun. În actul trei ar fi trebuit să se întoarcă în taină şi travestit la Medina, însă, în loc să-şi petreacă răstimpul dintre actele doi şi trei în cabină, Don Cezaro plecă la Cordoba unde căzu în mâinile unor bandiţi de drumul mare, conduşi de nemernicul Don Finch.

Actorul nu mai reveni niciodată acasă şi soţia lui rămase fără pantofii pe care Gough ar fi trebuit să-i scoată de la reparat.

Vândut unor piraţi, Don Cezaro aşteptă în zadar să-i fie adusă răscumpărarea. Toată puterea şi-o mai trăgea doar din imaginea Donei Ines, pe care o purtă pe mai departe în suflet, Dona Ines - moartă într-o mănăstire cu aproape jumătate de mileniu înainte de a se naşte El.

CARTEA A OPTA

în care se va vedea că lumea e mare şi nesfârşită şi că Gough şi Fich n-au parcurs-o în zadar în lung şi în lat, ci au lăsat peste tot urme de minunată dibăcie şi măreţe pilde pentru înţelepţii lumii, care n-au avut apoi decât să adune la un loc această strălucită deşteptăciune, dăruindu-ne-o nouă prin câteva cuvinte, întru uimita noastră admiraţie.

Ce ne spun documentele vremii?
"Nimic nu se transformă, totul se pierde."
(Gough, Anticipaţii,
capitolul Lumea e mare şi infinită, ediţia
definitivă.)

Scurtă istorie

"Rezultă ca şi cum bunul Dumnezeu ar fi creat lumea pentru ca s-o ia dracul." –Schopenhauer, Parerga und..., 2, 177.

Seara, la gura sobei, dr. Gough obişnuia să le povestească nepoților. Le istorisea cum a coborât el din copac în burta mamei sale, cum a copilărit fericit în peşterile de la Cromagnon, cum, murindu-i părinții devreme, a trebuit să se angajeze la construcția unei piramide. În timpul liber, citea la biblioteca din Alexandria şi se iubea cu Circe. Apoi le povestea despre vremurile de bejenie, când s-a înhăitat cu avarii. Nu uita însă niciodată să le spună că i-a venit totuşi mintea la cap, e drept, că la o vârstă destul de înaintată, când s-a apucat să învețe, luând ore de la un oarecare doctor Faust. Despre acest doctor Faust, Gough le povestea tot felul de basme, pe care nepoții le credeau numai pentru a-i face plăcere bătrânului.

Gough era atât de bătrân şi trecuse prin atâtea, încât a rămas o enigmă pentru nepoți tâlcul vitalității sale.

Când i-a venit şi lui rândul, Gough s-a culcat în grădină, unde a adormit sub un copac. Şi, răsuflând o dată mai tare, sufletul ieşi din el şi se căță ră, ciripind, înapoi între crengi, acolo de unde coborâse odată şi Gough în burta mamei sale.

Apoi veni Finch cel mic şi rău şi ochi între ramuri cu praştia.

Dispariția

"Totul se poate găsi dacă, nu fugim de osteneala de care-i legată căutarea." –Philemon, Cat., la Stobaeus, Flor., 29, 28.

Într-o dimineață, în timp ce ridica pătura de la fereastra dormitorului ei, doamna Smith rămase cu gura căscată. Locuia de treizeci de ani într-un apartament modest de două camere la etajul III al unei vechi clădiri, peste drum de spitalul orașului. Zilnic, când se scula dis-de-dimineață, era obișnuită să vadă, atunci când lua pătura de la fereastră, clădirea mohorîtă a marelui spital. De fapt, nu numai dimineața, când scotea pătura de la geam, dar și cu alte ocazii putea vedea aceeași construcție veche, mâncată de vreme. Și, totuși, în dimineața aceea, oricât se freca la ochi, spitalul refuza să i se înfățișeze privirilor. Doamna Smith luă un calmant și coborî în curte.

Jos, în stradă, o mulțime de oameni din cartier discutau cu aprindere despre dispariția misterioasă a edificiului. Polițiștii, chemați la fața locului, cercetau cu minuțiozitate terenul viran pe care nici un fir de iarbă nu stânjenea monotonia pământului bătătorit. Câțiva agenți în civil căutau amprente, iar alții smuceau niște câini dresați. Un grup numeros de fotoreporteri se înghesuia în jurul unui ofițer, care răspundea cu greu întrebărilor.

Până seara, nu se găsiră indicii, în afara unor resturi menajere ce puteau însă, la fel de bine, să fi rămas de pe urma spitalului, cât și de la vecinii care începură să folosească maidanul drept depozit de gunoaie.

Guvernul se afla într-o situație deosebit de penibilă. Rudele bolnavilor voiau să știe ce s-a întâmplat cu

neamurile lor suferinde, iar presa de opoziție lansa zvonuri dintre cele mai macabre despre soarta bieților dispăruți.

Oricât de paradoxală era, situația trebuia rezolvată, iar casa de sănătate găsită cu orice chip. Domnul Gough, șeful poliției locale, luă personal problema în mână. Reuși cu greu să stabilească o primă legătură cu personalul. Un medic în concediu fu rechemat de pe litoral, însă în fața autorităților nu reuși să relateze amănunte cât de cât interesante. Singurul fapt ciudat, de care își amintea, era că se aflau mai mulți bolnavi decât paturi, conform fișierelor existente, deși nu puteai afla în nici un salon înghesuială sau doi bolnavi într-un singur pat. Domnul Finch, așa îl chema pe medic, povesti că fiecare bolnav fu confruntat cu fișa pe care o avea întocmită. Dar el personal n-a mai așteptat rezultatul pentru că plecase tocmai atunci la mare.

Nemulțumit de numai atât și presat de superiori săi, domnul Gough hotărî să urgenteze lucrurile, mai ales că trei bolnavi se însănătoșiseră, între timp, trebuind să fie redați societății. Abia peste opt zile, poliția dădu de primul indiciu sigur: la o topitorie de fier vechi fuseseră aduse câteva sute de bare de oțel – recunoscute drept gratiile de la paturile spitalului. Două luni mai târziu, fu arestat un tânăr care vindea cărămizile clădirii, iar peste un an, un geamgiu făcea comerț cu ferestrele edificiului dispărut. Cei doi nu putură să dea amănunte despre originile cărămizilor și ale sticlei, fiindcă susțineau amândoi că sunt doar intermediarii unui lung șir de afacerişti. Cu toate strădaniile ei, poliția nu reuși să ajungă la prima verigă a acestui lanț.

Mulțimea nerăbdătoare hotărî să ajute autoritățile. S-au format mai multe comitete pentru salvarea sărmanilor suferinzi, cum au fost "Comitetul pentru Salvarea Bolnavilor Dispăruți" (C.S.B.D.), "Noul Comitet pentru Salvarea Bolnavilor Dispăruți" (N.C.S.B.D.), "Societatea pentru Vindecare în Contumacie" (S.V.C.), precum și S.I.B.D. (Societatea Internațională a Bolnavilor Dispăruți).

În mai multe state, aceste asociații și societăți s-au organizat în partide politice și au obținut majoritatea în parlamente. (Ca, de exemplu, în Insulele Guru-Guru sau în Cyclania.) S.I.B.D. a intrat în programa electorală a acestor partide și a devenit echivalentul prosperității generale.

Până ce, într-o dimineață, în timp ce lua pătura de la geam, doamna Smith revăzu spitalul pe locul său*.

* Ceea ce n-a împiedicat unele partide ambițioase din noile democrații născute în estul Europei să-și clădească propaganda, și în continuare, pe doctrina S.I.B.D.

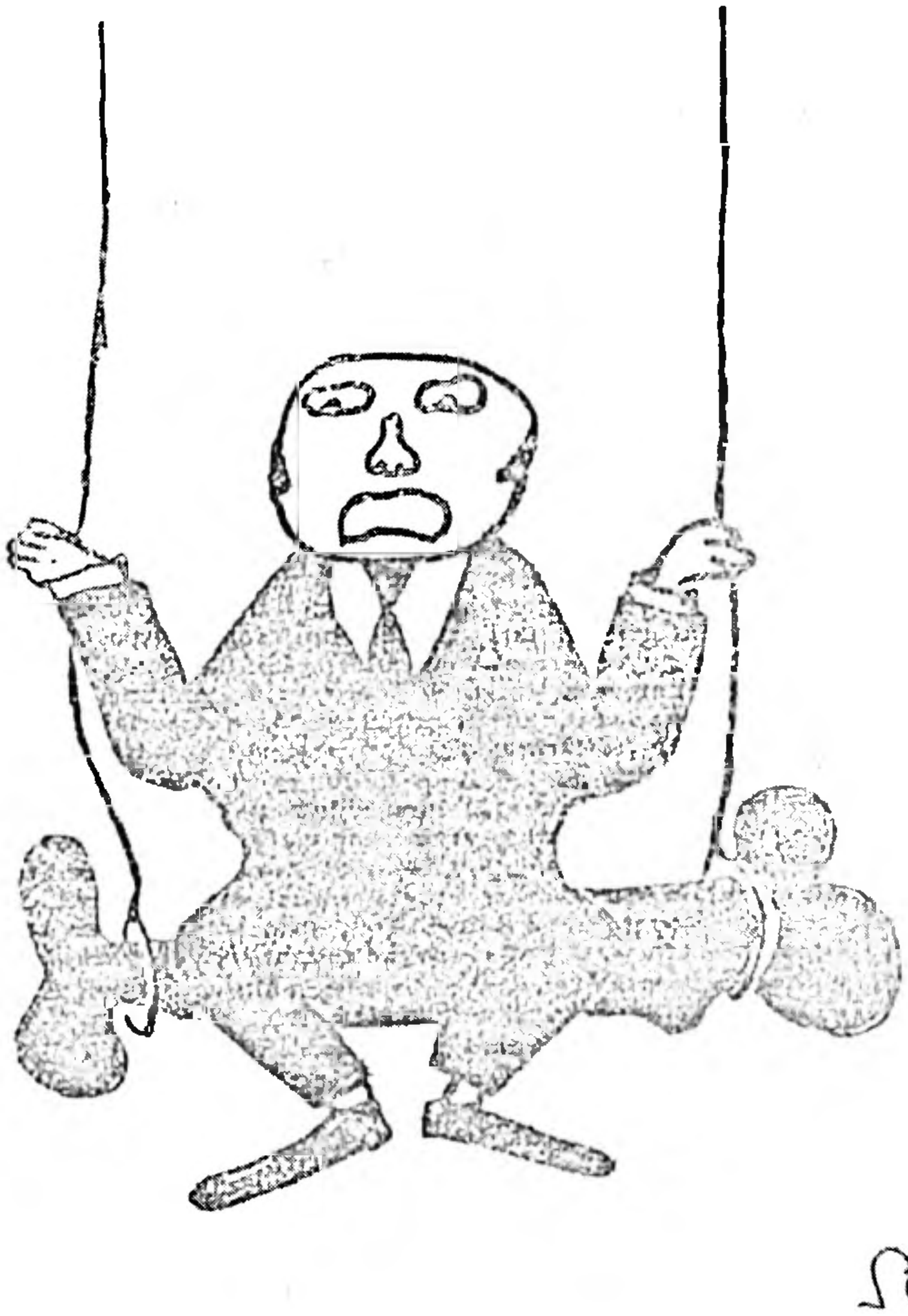

SCH

Naufragiul

"Ce-i bun zboară pe dinaintea noastră, ce-i rău urmează." – (Seneca, Epist., 66, 46.)

La început, Gough, căpitanul marelui transatlantic, le ceru părerea celor mai bătrâni marinari, deşi totul era cât se poate de limpede şi nu dorea decât să-şi liniştească propria-i conştiinţă. Apoi, când nu putu să se mai mintă, le ceru ofiţerilor şi întregului personal să dea dovadă de curaj şi bărbăţie, să nu stârnească panică în zadar şi să facă tot ce le va sta în putere pentru a salva ce se mai putea salva, în primul rând vieţile pasagerilor, bineînţeles, apoi bunurile cele mai de preţ şi nu cel mai la urmă, prestigiul de marinar şi de reprezentanţi ai unei vechi linii navale. Pentru că, dacă vor da dovadă de un devotament exemplar faţă de interesele călătorilor în asemenea momente dificile, acest lucru nu va fi trecut cu vederea, dimpotrivă, lumea o să-şi spună că şi în asemenea momente grele te poţi baza pe oamenii companiei lor maritime.

După ce le adresă câteva cuvinte înălţătoare şi încă multe altele, Gough îşi trimise oamenii fiecare la locul lui, începând să evacueze încet şi cu migală pasagerii. Timp avea destul: vasul promitea să mai rămână cel puţin patru-cinci ore deasupra unui ocean limpede şi liniştit.

La început, Gough, arborând cel mai ştrengăresc zâmbet de care dispunea în clipa aceea, intră în marea sală restaurant unde se plictiseau de aproape două săptămâni cei mai de vază călători, atunci când, sătui de şezut pe bord, de plajă şi de înot în ştrandul de pe puntea superioară, se refugiau în ambianţa binefăcătoare a unei răcori artificiale şi a unei excelente orchestre de negri.

Zâmbind, deci, nevinovat, căpitanul le explică acestor persoane că le propune un fel de joc, un exercițiu de salvare, o situație, imaginară, desigur, în care toată lumea să se comporte ca la un naufragiu autentic.

Oamenii au acceptat jocul şi nu se ştie nici astăzi când au înțeles adevărul şi care a fost motivul pentru care au început să se îmbrâncească. La fel cum nu se cunoaşte nici împrejurarea datorită căreia au aflat şi cei de la etajele inferioare de pericol, încă mult înaintea bucătarilor, servanților şi celorlalți angajați.

Destul că, deşi mai aveau la dispoziție trei-patru ore, aproape toți se găseau înghesuiți în splendidele şi nepracticele bărci de salvare. Se striga şi se înjura, se îmbrâncea şi se împingea, se cerşea şi se implora, se plătea şi se promitea, se ofta şi se gemea, se plângea şi se strângeau dinții bărbăteşte, se insulta şi se lovea, se dădeau porunci şi se abandonau cei de la care se primiseră cu o oră înainte palme în poziție de drepți, se fura şi se jefuia, se tuşea şi se strănuta, se ridicau rugi la Dumnezeu şi la câte un marinar mai zdravăn, se iscau pasiuni şi se emiteau false expresii de admirație, unii vomitau, pe alții îi durea doar capul; era seara şi au uitat să-şi ia medicamentele şi lumânări sau lanterne, şi cățelul şi inelele, şi copilul şi bunicul, au uitat darul de nuntă şi dantura, fotografiile şi amintirile unice, contractele şi cele mai importante acțiuni, au pierdut mascotele şi tabieturile; se întrebau de ce nu mai pleacă odată de lângă epavă, iar epava se afla doar insesizabil sub linia de plutire, se rugau să mai aştepte doar câteva secunde măcar până să li se mai aducă un pled şi un serviciu de ceai chinezesc şi ochelarii pentru citit. Toată lumea vorbea, şi explica, şi se agita, şi nu se înțelegea nimic.

În timpul acesta, un singur om se mai afla la postul lui căutând prin căşti să primească o confirmare la mâna întinsă pe calea undelor. Şi, în timp ce mateloții de la pompe şi-au lăsat munca, târâți de nerăbdarea celor din jur,

în timp ce chiar şi Gough se pregătea să urce, ultimul, în cea din urmă barcă de salvare, Finch, telegrafistul, continua să-şi trimită apelurile în eter.

Da, era momentul când lansau de acuma şi ultima şalupă la apă, toate apelurile păreau că se sfârşiseră. Dar cineva, din necunoscut, îl anunţa clar în căşti pe ultimul om de pe vapor că marea se pregăteşte de furtună şi că doar o minune i-ar putea salva pe cei lansaţi la apă.

Ieşind din cabina sa, Finch se repezi spre bord, însă, în marea zăpăceală, dădu de puntea superioară, pe care se odihnea, uitat, un helicopter, Salvarea se afla acolo, în faţa sa, el nu avea decât să urce în carlingă şi să pornească motorul.

Marea începea să facă valuri, iar bărcile se legănau tot mai departe în larg, desfăşurate în evantai întrucât toată lumea vâslea la întâmplare, fără să ţină seama de direcţie, uniţi doar de curent. Şi, cu tot mugetul mării şi cu toată disperarea, ţipetele oamenilor ajungeau deslușit până la el.

"Nenorociţii aceia nu au nici o şansă", gândi Finch şi o senzaţie de dreptate îl copleşi, pentru că simţea drept un act de justiţie faptul că lui, celui care a rămas ultimul la datorie, soarta îi arăta scăparea, ca pe o răsplată firească. "N-au nici o şansă" îşi mai repetă în clipa când, de undeva de departe, dintre ţipete, se făcu auzit un acordeon. Privea îngerul din metal şi sticlă, maşina promiţătoare şi rece, gata de a-l salva, însă auzea în acelaşi timp şi vocile celorlalţi – tot mai slabe, deşi, parcă, tot mai agitate – şi le simţea chemarea. Fugi în cabina sa şi îşi adună în grabă albumul cu poze de artiste, după care se aruncă în mare, calculând că va mai putea ajunge ultima barcă. Doar o dată îşi mai întoarse capul şi se miră cum de n-a observat nimeni elicea helicopterului. Apoi înotă mai departe, spre glasul aproape omenesc al acordeonului*.

* Ciudat acest Finch: de data asta s-a comportat ca şi Gough. (n. a.)

Naufragiații

"Cel care nu-şi părăseşte casa spre a vedea întreg pămîntul plin de minunății, acela-i (ca) o broască într-o fântână." –Panciatantra, 1, 21.

Dr. Alain Bombard hotărî să pornească pe mare singur, fără apă şi fără mâncare. Era convins că, supraviețuind, toți naufragiații îi vor urma exemplul. Într-o zi, întâlnind în calea sa iahtul lui Gough şi Finch, care erau în vacanță, Gough se arătă încîntat de eroismul lui Bombard şi se angajă să tipărească pliante despre faptele acestuia pentru ca naufragiații să cunoască exemplul ce-l au de urmat. Finch râdea de Bombard şi râdea şi de Gough. Ba, mai mult, strecură câteva greşeli ortografice în pliantele lui Gough. Totuşi, aproape întotdeauna, pliantele au ajuns la timp la locul naufragiilor. Acolo, nefericiții se agățau de ele ca de nişte colace de salvare. Se înecau doar analfabeții.

Doctorului Alain Bombard i se ridică un bust într-un parc din Londra între statuile lui Kierkegaard şi a contelui Zeppelin, iar Gough îşi ridică un bloc cu zece etaje de pe urma pliantelor sale.

Dar toate acestea au luat sfârşit când beatless-i, ieşind din modă, a apărut mania naufragiaților, a bombarzilor. Mii de oameni naufragiau de bună voie, iar circulația marilor transatlantice deveni dificilă din cauza acestor intruşi ai apelor. Bombardismul luă o asemenea amploare încât producția materială începu să stagneze, iar uscatul să se depopuleze. La un moment-dat, oamenii uitară să citească şi accidentele au devenit tot mai dese,

încât s-a trecut la justificatele măsuri oficiale şi Gough dădu faliment.

Într-o zi, plimbându-se prin parcul din Londra, Finch se opri între statuia lui Kierkegaard şi cea a contelui Zeppelin. Bombard fusese înlocuit de câteva luni, iar soclul îi era ocupat acum de Cassius Clay. Gough, care-şi pierduse şi el importantul edificiu, partea de proprietate asupra iahtului şi tipografia de tipărit pliante, îşi deschisese, în apropierea locului unde fusese amplasată odinioară statuia lui Bombard, o şcoală de geografie a mărilor. Doar că elevii nu-l prea ascultau. (În special doi dintre ei, Rognavaldur şi Anikó.) În timp ce Finch îl privea, Cassius Clay, coborînd de pe soclu, zise: "Aici nu e deloc valabil!". Apoi, scuipând guma de mestecat peste Rognavaldur şi Anikó, care se sărutau la umbra lui, porni, alene, într-un naufragiu voluntar.

Paznicii

"Nu-ți pierde timpul cu dorinți, sau vei sfârşi rău." – papirus egiptean.

Gough coborî în curte şi-şi luă bicicleta. Era cu stomacul plin şi gândul că va trebui să pedaleze o jumătate de oră i se părea aproape de domeniul imposibilului. Gough era un bărbat burduhănos, cu mustața cenuşie, dar cu părul încă închis la culoare. Gâfâia greu, pedalând pe străzile în amurg. Opri la un chioşc şi cumpără un ziar de după-masă, apoi pedală mai departe, prin circulația destul de deasă a serii.

Când a ajuns la şantier, Finch, celălalt paznic, şedea pe nişte scânduri şi mânca. Finch mânca întotdeauna imediat ce ajungea pe şantier.

Gough îşi rezemă biciclete de un zid. Cu toate că era de ani de zile paznic de noapte, în seara aceea nu se putea acomoda deloc. Îşi înfundă mâinile în buzunarul hainei şi o luă prin şantier. Nu mai avea nici un chef de pălăvrăgeala lui Finch, iar peştele mâncat înainte de venirea la lucru i se oprise undeva în stomac şi o oboseală nefirească îl apăsa tot mai tare.

Întorcându-se lângă Finch, se aşeză pe un bloc de beton şi-şi aprinse o țigară. În seara aceea, paza de noapte i se părea inumană în lumea în care trăia. Când toți oamenii dorm, tu trebuie să te plimbi fără rost printre clădirile din ciment şi sticlă. Cine să fure o asemenea clădire şi, dacă poate un om să facă aşa ceva, cum să fie posibil ca pântecosul de Gough sau reumaticul de Finch să-l oprească?

– Şi ce?! răspundea Finch, cel mai bine e să dormi! Dacă vin *gangsterii* şi te văd că sforăi, te lasă în pace şi nu se mai încurcă şi cu tine. Dacă te opui, o mierleşti!

Dar Gough era de altă părere:

– Singura soluţie să putem dormi şi noi liniştiţi în timpul serviciului nostru ar fi ca toţi oamenii să fie obligaţi să-şi petreacă noaptea în pat. O, de-ar dormi cu toţii...

– Aiurea! Ţi-am spus că nu-i adevărat! Dacă vrei să chiuleşti, o faci oricum. Dacă n-ai stofă pentru aşa ceva, tot nu poţi să te sustragi de la obligaţii!

– Dacă toţi ar dormi... suspina Gough.

– Treaba lor! Finch se trânti peste nişte scânduri şi aţipi instantaneu.

Gough se sculă şi o porni spre cealaltă parte a şantierului. O umbră întunecată era rezemată de zid. La lumina lanternei, Gough descoperi un domn bine îmbrăcat, sforăind sprijinit de perete. Îl cercetă îndelung, apoi ieşi în stradă. În mijlocul drumului erau oprite două maşini. Cei dinăuntru dormeau duşi. Pe şosea, se vedeau zeci de automobile oprite, cu farurile aprinse. Toată noaptea Gough cutreieră împrejurimile spre a vedea dacă *toţi* oamenii dorm. Dimineaţa se simţi mai obosit ca de obicei.

A doua noapte, lucrurile se repetară. La aceeaşi oră, Gough îl găsi din nou pe domnul adormit rezemat de zid. Reveni la şantier şi se întinse şi el. Încercă să aţipească: nu mai era cine să pătrundă în sectorul pe care-l păzea. Totuşi, un gând nu înceta să-l tortureze: *"Dar dacă nu dorm cu toţii?"*

Se sculă şi începu să cerceteze străzile din jurul şantierului. "Nu se poate, îşi tot repeta, nu se poate ca toată lumea să doarmă. E exclus ca toţi, chiar toţi, să sforăie în paturile lor." Măcar doi îndrăgostiţi întârziaţi, un chefliu sau o persoană foarte studioasă tot va trebui să întâlnească. Îi căuta pe aceştia cu furie, Însă nu-i găsi şi, pe măsură ce da de mai mulţi oameni adormiţi în cele mai neobişnuite poziţii, Gough era tot mai convins că e tras pe sfoară, că

mai sunt pe undeva şi indivizi care nu dorm. Până la urmă, situația asta îl obosi în așa măsură încât a ajuns să spere ca lucrurile să revină la normal, să mai aibă cu cine schimba un salut, să nu mai fie ce să-şi demonstreze, *el ştiind că există cetățeni care dorm şi alții care nu dorm* şi, până la urmă, să mai poată ațipi şi el un sfert de oră, ghemuit undeva într-un ungher.

Doar Finch n-avea probleme. El dormea la fel de bine, indiferent la ce făceau toți cei din jur.

Schimbătoarele coridoare

"Cât timp trăieşti, nu poţi spune: Nu mi se va întâmpla aceasta." – (Menander, Xen. La Plutarhus, Tranq., 19.)

Gough se opri în faţa instituţiei, citi firma – din care nu înţelese mare lucru –, apoi compară cele scrise pe placa de pe zid cu însemnarea din notes şi intră. Fusese trimis să-l caute pe domnul Finch şi să-i dea un plic.

– Domnul Finch e plecat, îl anunţă secretara, în timp ce Finch intră în birou

Gough îl salută şi se recomandă. Îi dădu plicul şi ieşi.

În curte, îşi aminti că i-a dat domnului Finch plicul din buzunarul stâng şi trebuia să i-l dea pe cel din buzunarul drept. Băgă mâna în buzunarul stâng şi găsi un plic, în schimb, buzunarul drept era gol. Dar îşi amintea perfect că domnul Finch i-a strâns mâna şi atunci el a scos cu stânga un plic şi nu l-a putut scoate, în felul acesta, decât pe cel din buzunarul stâng. Încurcat, Gough hotărî să meargă înapoi la domnul Finch, să-i explice treaba şi să găsească împreună o soluţie.

Numai că, adâncit în gânduri, Gough o luase pe un coridor de care nu-şi aducea aminte, iar când se întoarse nu mai găsi intrarea, aşa că încercă, la întâmplare, prima uşă. Când o deschise, constată, cu surprindere, că dă într-o toaletă ce avea la un capăt o altă uşă, larg deschisă, care, la rândul ei, dădea spre un alt coridor. În timp ce stătea nehotărât, apăru un tânăr cu ochelari şi cu apărători negre la mâneci. Gough îi povesti că a fost la domnul Finch, că a încurcat drumul şi că ar vrea să se întoarcă în biroul aceluiaşi domn Finch. Tânărul, foarte amabil, îi arătă cu mâna drumul ce trecea prin W.C.

– Bine, dar eu nu ţin minte să fi venit pe aici, replică Gough.

Atunci tînărul îi explică, la fel de amabil, că toaleta nu se află tot timpul în acelaşi loc şi că fusese, probabil, de curând instalată. De altfel, n-ar fi exclus ca peste o oră să fie nevoie la alt serviciu de ea şi atunci au s-o mute. Ca să fie mai explicit, îi desenă lui Gough în notes o schiţă sumară de instalare rapidă a unei toalete, arătându-i, totodată, avantajele pe care le prezintă o asemenea instalaţie pentru disciplina salariaţilor. Gough ascultă atent, mulţumi, însă, când vru să treacă, uşa era închisă şi o voce dinăuntru îl somă că e "ocupat".

După un timp, Gough bătu discret la uşă şi, fiindcă nu primi răspuns, întrebă:

– Mai e tot ocupat, domnişoară?

– Da, domnule, îi răspunse o voce de bas.

Gough se uită la ceas şi îşi dădu seama că, dacă nu se grăbeşte, domnul Finch ar putea pleca şi atunci nu vor mai putea clarifica afacerea cu plicurile. Aşa că se întoarse şi porni în cealaltă direcţie. După ce hoinări un timp, constată că se rătăcise de-a binele. Se îndreptă spre un grup de funcţionari ce se îmbulzeau, râzând, lângă un perete. Pe zi era prinsă o caricatură ce-l înfăţişa pe Gough hoinărind printr-un labirint.

– De ce râdeţi? De ce m-aţi pus aici?

Oamenii se uitară lung la el, apoi unul îl întrebă:

– V-aţi rătăcit?

– Da, dar...

– Atunci ce mai vrei? Ce individ plicticos! spuse o femeie corpolentă şi oamenii plecară indignaţi.

Însă n-au reuşit să treacă, întrucât Gough a instalat rapid o toaletă de-a latul coridorului, blocându-le astfel ieşirea. Iar, în continuare, Gough preferă să rămână pe veci acolo, îngropându-i pe merit de vii pe funcţionarii cei haini şi pe femeia cea grasă.

Tainele Congresului de la Cartagina

"Aveam sentimentul sumbru că din izvorul ăsta nu va curge niciodată nimic." – Böhl, Opiniile unui clovn, 16, 192.

"N-am luat nimic de la Nasser!" strigă Gough, sclavul lui Hannibal.

Cartagina adormită se trezi. Încetul cu încetul, ulițele se umplură cu oameni. Congresul își începea sesiunile.

În acea dimineață de dinaintea erei noastre, trebuia să-și țină referatul Gough, reprezentantul gazdelor. Chiar dacă începuse comunicarea sa atât de spectaculos, Gough știa că nu va avea o misiune ușoară. Participanții la congres erau somități ale vremii: venise Syros din depărtata Eladă, și Finch din Persia, și Bahadur din Dublin și Ragnar din Texas.

Cu o zi înainte, Finch, persanul, ținuse un discurs de mare succes despre viitoarea evoluție a mesajului. Fich era prim-gâdilătorul puternicilor regi ai Persiei, iar, în timpul ce-i mai rămânea, îndeplinea și funcțiile de mare vistiernic, comandant suprem al armatelor și mare preot. La Congresul Profeților, Finch susținuse că gâdilatul se va transforma, în viitor, în mesaj și scrise și o istorie a mesajelor în patru table.

În piață se strânseră ascultătorii.

"N-am luat nimic de la Nasser!" repetă Gough cu vocea în transă.

Ragnar încercă să-l contrazică de la început, dar lumea nu credea că Ragnar există, pentru că dacă ar fi existat, n-ar fi putut trece Marea Apă din Texas până în

Cartagina şi, chiar dacă ar fi reuşit, tot nu putea fi din Texas, fiindcă nu mesteca gumă, adică celebra gumă de mestecare care nu s-a inventat încă. Aşa că Ragnar, care era un om gras, nici nu exista.

"N-am luat nimic de la Nasser!" strigă Gough pentru a treia oară. Se făcu linişte. Gough începu să se dezbrace. Era evident că se afla în transă profundă.

Când termină cu dezbrăcatul, Gough începu să vorbească: la început încet şi rar, apoi, pe măsură ce continua, cuvintele ieşeau tot mai repede şi mai puternic din gura sa.

"Aici, unde înainte de a se naşte bunicii bunicilor noştri, domneau faraonii cei mari, unde acum trăim noi şi copiii noştri, până vor veni romanii şi îi vor ucide, aici, pe acest loc, va arde Cartagina şi pe cenuşa ei vor sta romanii şi vor muri şi ei, şi vor veni arabii, şi maurii şi evreii, apoi spaniolii şi francezi. Apoi marele împărat francez va pleca şi vor veni alţii şi alţii. Şi vor veni englezii şi germanii şi iar englezii."

Gough tremura din tot corpul, Striga şi pe gură îi ieşea spumă, apoi spuma se transforma în aburi şi aburii în foc. Flăcări mari ţâşneau din trupul lui Gough, care, culcat pe spate, se zvârcolea pe platforma de piatră. Încetul cu încetul, convulsiile deveniră tot mai slabe, flăcările se retraseră şi Gough rămase culcat, leoarcă de transpiraţie peste blocul imens de piatră din mijlocul Cartaginei.

Comunicarea lui Gough n-a avut succesul scontat, fiind combătută în mod genial de către Finch, persanul. Acesta demonstră, fără putinţă de tăgadă, că filipinezii vor fi aceia care vor distruge Cartagina şi că pe locul respectiv se va înălţa capitala de mai tîrziu a regatului Danemarcei.

Cele spuse în transă de către Gough fură uitate, în schimb, premoniţiile lui Finch deveniră notorii, de ele ocupându-se şi astăzi trei institute specializate care – cu tot ajutorul dat de UNESCO –, n-au reuşit să descifreze încă nici 25% din proorocirile Geniului Antichităţii.

Acvariul

„Nu pescarii mint, ci chiar peştii sunt marile minciuni"- Karl Eg, Sentinţe apocrife, 34, 78.

Gough şi-a dorit de mic copil un acvariu. Din varii motive, n-a reuşit să-şi îndeplinească visul, până hăt târziu. În sfârşit, aflat acum la vârsta deplinei maturităţi, în magazinul de peşti, păsări cântătoare şi animale mici, începu să măsoare cu metrul de tâmplărie acvariile expuse. Vânzătorul, un om simpatic, deşi cu o privire cam şireată, încercă să-l ajute.

– Cam ce acvariu v-ar plăcea?

– Aş vrea ceva mai special. E visul meu din copilărie.

– Un acvariu special?!

– N-aveţi?

– Ba, de avut, avem, însă...

– Vedeţi, eu locuiesc la bloc şi nu am chiar atât spaţiu. Aş vrea să-l pun în dormitor, ca să adorm seara cu el şi dimineaţa tot cu el să mă trezesc. Aşa că am luat măsurile pentru unde aş putea să-l aşez. Ar trebui să-l văd şi când stau pe o parte, că uneori dorm pe spate şi sforăi şi atunci nevastă-mea stă trează toată noaptea şi se uită la tavan.

– De acum se va putea uita la peşti.

– Păi, să nu vă închipuiţi că sforăi în fiecare noapte: numai când sunt foarte obosit. Slujba... Şi Gough oftă adânc. Credeţi că se va putea uita la peşti? Eu nu cred: pe întuneric, ce să vadă? Aşa că mă străduiesc să dorm pe o parte. Dar atunci n-o să-i vadă de mine. Nevastă-mea. Însă la dimensiunile acvariului stabilite – că de prea multă vreme mi-l doresc ca să nu fi făcut până acum toate

calculele necesare –, la dimensiunile astea am şi oglinda pe peretele opus şi o să mai fixez încă una deasupra barului şi atunci peştii se vor vedea din toate poziţiile.

– Totuşi, un acvariu special...

– Eu asta îmi doresc: un acvariu special! Unii au parte din copilărie de ceea ce alţii trebuie să amâne ani de zile... până la paştele cailor! Vreau să am acest acvariu!

Zis şi făcut! Doar că Gough a resimţit o senzaţie neplăcută, atunci când a părăsit magazinul - vânzătorul acela, care nici nu era chiar atât de simpatic, ba, chiar dimpotrivă, fiindcă prea avea o privire şireată şi prea-şi ţinea tot timpul o mână ostentativ în buzunar, vânzătorul acela l-a prevenit că:

– Nu ştiu, zău, dacă lucrurile astea o să meargă!

– De ce să nu meargă?

– Vom vedea... Dacă e ceva, mai treci dumneata pe aici...

– Ce să nu meargă?!

Putea să spună măcar „Dumneavoastră" şi să nu-şi ţină toată vremea mâna aici în buzunar. Nu aşa se cuceresc clienţii, gândi Gough.

Într-adevăr, lucrurile n-au prea mers. În acvariu se găseau pietricele colorate, plante, chiar şi o mică vietate mitologică din plastic şi scoţând un jet de aer pe nări, dar şi două perechi de peşti. Deja după numai câteva minute, o pereche a început s-o urgisească pe cealaltă şi, încă în aceeaşi seară, doi peşti pluteau morţi la suprafaţa apei. Revenit în magazinul de peşti, păsări cântătoare şi animale mici, Gough protestă pentru modul cum a fost servit. Vânzătorul cel şmecher îi explică pe un ton destul de politicos că nu toţi peştii pot convieţui, şi-i recomandă o altă pereche, compatibilă de data asta.

Nu trecu decât o zi şi Gough reveni acum cu o altă problemă: peştii se ascundeau printre plante şi nu-i mai vedeai aproape deloc. Şi, atunci, de ce să-i mai cumperi? Dacă tot nu te poţi bucura admirându-i...

Vânzătorul îi recomandă nişte broscuţe şi două şopârle. Acestea, e drept, nu s-au ascuns printre ierburi, ci au sărit din acvariu direct pe covor. Pe una au mai găsit-o dimineaţa, pe alta deloc. Plus că soţiei lui Gough îi repugna gândul să se pomenească în pat cu o broască rece şi umedă.

Atunci, la sfatul aceluiaşi vânzător, au încercat cu jucării „ca vii" (însă care s-au stricat în doar o săptămână.), cu desene pe sticlă (care numai a peşti ornamentali nu arătau) şi, până la urmă, Gough băgă în acvariu piesele de şah (care au mâncat, se pare, perechea de peşti rămasă, deşi chestia asta n-a crezut-o nimeni, oricât de convingător s-a străduit Gough să fie). Apoi a introdus în apă toate obiectele mici din casă. La început, periile de dinţi şi nasturii de prisos, primele mâncându-le pe celelalte. După aceea, o şurubelniţă şi două creioane, acestea sfâşiind pur şi simplu periile de dinţi. Era interesant de urmărit cum, abia ajunse în acvariu, obiecte neînsufleţite ajungeau să se nimicească între ele. Gough observă că era suficient să-ţi bagi degetele unei mâini în „acvariul special", că pielea de pe unele începea să-ţi crape, iar celelalte să se umfle. Pe cât se subţiau unele degete, pe atât mai groase deveneau celelalte.

Aşa că trebui să consulte un medic. Doctorul îl examină îndelung, îl trimise să-şi facă o mulţime de analize şi-l lăsă să dea o avere pentru nişte medicamente ce n-au dat decât un rezultat foarte relativ.

Într-o zi, trecând prin faţa magazinului de peşti, păsări cântătoare şi animale mici, intră să vadă ce se mai poate cumpăra de acolo. Din una alta, sporovăind cu vânzătorul – ca nişte veterani ce erau -, acesta îşi scoase, în sfârşit, mâna din buzunar: avea două degete monstruoase, grase şi rumene şi trei doar urme de cioturi.

– La acvarii trebuie să te pricepi, oftă el, mai ales la un acvariu special, iar Gough observă că în priviri nu mai avea acea sclipire şireată, ci, mai degrabă, o scânteiere tristă de om înţelept.

Masca

"Eu văd că noi toți, câți trăim, nu suntem decât niște imagini sau o umbră ușoară." –(Sophocle, Aiax, 125 sq.

Ajuns la fața locului, Finch l-a găsit pe Gough răsturnat pe o targă, cu fața lividă, însă cu un surâs vag în colțul buzelor. Finch fusese vecin cu Gough, dar îl cunoscuse doar din vedere.

Gough a fost un om retras și nimeni nu a putut să dea informații precise despre el. Se știa doar că avusese 32 de ani, că a fost necăsătorit; nu i se găsiră rude apropiate; fusese medic specialist la un spital unde se bucurase de un renume bun. S-a mai aflat că în fiecare vineri seara obișnuia să cineze la o mătușă bătrână, pe care, de altfel, a întreținut-o el. Nu se găsiră scrisori, memorii, jurnale intime sau alte înscrisuri. (E adevărat, însă, că în numeroase cărți din biblioteca sa erau notate pe marginea filelor unele însemnări, însă acestea nu s-au dovedit în măsură să contribuie la bunul mers al anchetei.) Asupra sa, în buzunare, s-au găsit: o pipă, o pungă cu tutun, o trusă străină de manichiură, un ziar, o batistă, portmoneul și port-vizitul, trei chei mici și una mare, un bilet de cinema încă nefolosit, plus numeroase bucăți de hârtie, bilete de autobuz, chibrite, scobitori și chiar și o agrafă. Pe Finch îl intriga, mai ales, trusa de manichiură, având în vedere că Gough avea unghii mari și supărător de negre pentru un medic.

Gough a fost înjunghiat pe la spate într-un autobuz. Se găsea acolo de cine știe cât timp fără să-l fi observat nimeni. La capătul liniei, șoferul, care-l credea adormit,

încercînd să-l trezească, îl smuci şi Gough alunecă de pe banchetă. Martorii au fost adunaţi cu trudă, fără să fi fost cineva care să-şi fi amintit ceva suspect, în afară de o femeie care pretindea că Gough ar fi oftat adânc când s-a aşezat pe locul unde fusese găsit mort. Nici ea nu putea afirma cu precizie dacă victima fusese singură sau nu. La început, a spus că l-a văzut cu un domn, Când a fost întrebată cum arăta domnul, a răspuns că, de fapt, nici nu era vorba despre un domn, ci de doi copii, apoi s-a corectat, susţinând că l-ar fi văzut în tovărăşia unui militar căruia Gough i-ar fi spus cu o voce stranie: PARDON! Militarul păruse de la început o persoană profund suspectă, pe care n-o va putea uita în veci.

Apoi s-a aflat că dr. Gough fusese membru al unui club de hipism, că adorase muzica lui Wagner – despre care avea în biblioteca sa o literatură însemnată, Semnificativ în acest sens era că sub sticla biroului său era scris cu tuş negru pe o hârtie galbenă: "Wagner a realizat în muzică ceea ce nimeni n-a reuşit să facă până la el decât în clipele de dragoste şi de agonie". Sub sticla biroului se mai găseau un calendar, câteva numere corespunzând unor telefoane oficiale şi ale unor pacienţi mai vechi, o fotografie reprezentându-i pe părinţii săi (decedaţi în război) şi una înfăţişând o femeie identificată drept o stewardesă – clişeul fiind copiat după o revistă ilustrată.

Pe pereţi avea două desene realizate de un schizofren de la clinica la care lucra, o mască înfăţişându-l pe Wagner şi o acuarelă neînsemnată. Într-un sertar fu găsită încă o mască, dar strădaniile experţilor n-au reuşit să-i identifice originalul. Era o ceramică stranie, înfăţişând din profil un chip trist, aproape adormit, iar din faţă trăda o ironie nereţinută. Masca se sprijinea pe două mâini ale căror degete aveau unghiile lungi.

Finch a lucrat mult la acest caz: a adunat probe, a găsit nenumăraţi suspecţi, iar, la un moment-dat, a crezut că a dat de firul crimei. Pe urmă, faptele s-au încurcat

iarăşi, amănuntele nu s-au mai potrivit între ele, totul a devenit brusc ilogic, neclar, misterios. Finch avea 32 de ani, avansase rapid în grad şi îi stăteau deschise perspectivele unei cariere strălucite. Atâta doar că acum nu putea rezolva acest caz, caz ce făcea atâta vâlvă şi interesa opinia publică – ațâțată de ziare – în cel mai înalt grad.

Finch şedea la biroul său. Era miezul nopții, oră când clădirea dormita în linişte; coridoarele erau pustii. Pe față i se citea oboseala. Biroul era acoperit cu zeci de coli de ipoteze, fapte, ipoteze, nepotriviri şi iar ipoteze. Se mai aflau acolo şi o mulțime de hârtii boțite, deoarece Finch interzicea să i se arunce însemnările din coş până la rezolvarea definitivă a unui caz. În împrejurări grele, scotea din coş toate notițele aruncate acolo şi, uneori, acestea îl ajutau.

Toate faptele, toate lucrurile din jurul lui Gough erau mai mult sau mai puțin logice. Singură, înlănțuirea lor, interacțiunea dintre ele nefirească. Ca să le lege, Finch formulase ipotezele cele mai năstruşnice. Crima nu-şi mărturisea mobilul şi Finch îl căuta în zadar de săptămâni întregi.

O mulțime de voluntari, pe cât de entuziaşti, pe atât de sâcâitori, îl bombardau cu sfaturi, sugestii, ipoteze sau chiar certitudini. Confruntându-le între ele şi, apoi, cu propriile concluzii, Finch observă cu surprindere că toate se loveau de sacoul decent şi pantalonii blue-jeans, de trusa de manichiură şi de unghiile murdare, de viața austeră şi totodată frivolă mărturisită de lucrurile rămase de pe urma doctorului Gough. Finch înțelese că doar ceramica neidentificată cu profilul deznădăjduit şi fața ironică, cu degetele acelea lungi şi sfidător de neîngrijite, cuprindea în ea întregul destin şi sfârşit al lui Gough. Şi Finch mai înțelese că numai atunci va rezolva cazul, dacă va reuşi să-i smulgă măştii secretul.

Încă în aceeaşi noapte, Finch fu în vizită în locuința lui Gough. Privită la lumina artificială, ceramica arunca

reflexe arămiii. Finch o contemplă îndelung, o desenă, o pipăi şi ciocăni cu degetele. Cu ajutorul ceramicii, Finch păşi în personalitatea celui care a fost odată Gough. Faptele şi lucrurile din jur se înlănţuiau din nou şi primiră o formă în acelaşi timp deznădăjduită şi ironică. În zori, Finch intuise că e pe punctul de a pătrunde un destin. O emoţie apropiată de delir puse stăpânire pe el. Mai avea de făcut un pas, un singur pas.

Ieşi din baie şi se spălă cu apă rece, uitându-se prin uşa deschisă la masca de pe masă.

"Forma aceasta! În forma aceasta se ascunde misterul", îşi repeta Finch plină de speranţă.

Doar că în lumina zorilor, ceramica deveni culoare pură, pierzându-şi contururile.

În timp ce se ştergea cu prosopul, Finch ştia că va da, în sfârşit, în această culoare fără formă, de chingile în care se închisese timp de 32 de ani destinul tragic al unui om.

"Culoarea! Culoarea este cheia!" îşi spuse Finch din nou şi se pomeni că vorbeşte cu voce tare.

Doar că, atunci cînd s-a apropiat de ea, masca şi-a pierdut şi culoarea, iar pe masă nu se mai afla nimic.

"Întotdeauna am spus eu că şi în nimic se poate ascunde ciudăţenia!" raţionă Finch şi, de atunci, suspectează cu perseverenţă nimicul, căutându-l pe Gough şi – cine ştie? – câte alte lucruri. "Nimicul este suspect, căci în nimic toate se ascund."

Sinucigaşul

"Pierdut e ceea ce cade în mare, pierdută-i vorba pentru acela care nu aude, pierdută-i învățătura pentru cel care nu pricepe." – Mahabharata, 5, 1486.

Poyy l-a înşelat pe Gough cu Finch. De tristețe, Gough se aruncă în ocean. Muri şi se transformă într-un peşte mare.

Cuprins de remuşcări, Finch publică în milioane de exemplare următorul anunț:

– Copii, dacă-l prindeți vreodată pe Gough în undița voastră, aruncați-l înapoi în apă! A fost ultima lui dorință.

Poyy se reculege în fiecare săptămână la groapa lui Gough, cu care ocazie îi pune pe mormânt trei râme grase.

O moarte ratată

1. "Pe oameni îi aşteaptă după moarte ceea ce nu bănuiesc (şi) nici nu-şi închipuie." – Heraclit, la Diels, fr. 27.

2. "Plin e pământul cu rele, plină e marea." – Hesiod, Op., 101.

După ce-şi dădu duhul, Gough porni pe marea veşnică spre rai. Pe drum, însă, fu atacat de piraţii lui Finch. Superiori numericeşte şi dispunând de o tehnică de luptă mult mai modernă, piraţii lui Finch câştigară şi această luptă nedreaptă.

Dar Finch constată că nu are ce face cu Gough: nu-l putea nici omorî, întrucât Gough nu mai era viu, şi nici nu-l putea folosi în vreun scop, pentru acelaşi motiv. Însă nici mort nu era Gough, fiindcă nu ajunsese încă nici în rai şi nici în iad. Neavând ce face cu el, Finch îl aruncă înapoi în mare.

– Cititorule, îl poţi întâlni pe Gough în fiecare 29 aprilie, îl vei vedea hoinărind prin străzile pustii ale marilor porturi sau şezând la o masă retrasă a vreunei taverne. Trage-ţi un scaun lângă el şi oferă-i ceva de băut! Dar nu-i vorbi! În felul acesta îl ajuţi să moară. Poate va reuşi. Poate...

Conştiinţa

"Nimeni nu e liber, dacă-i sclavul corpului." –
Seneca, Epist., 51, 9.

Pendula bătu de douăsprezece ori, când soneria îl anunţă pe Finch, conştiinţa lui Gough.

"Vine odată cu stafiile", gândi acesta.

Finch îşi lăsă pelerina neagră şi bastonul în vestibul şi se aşeză lângă cămin. Focul viu îi colora faţa prelungă în reflexe galbene şi roşii. Conştiinţa lui Gough era cam palidă în noaptea aceea.

Finch fumă în linişte o ţigară, dar se vedea că-l roade ceva. Se sculă, într-un târziu, şi veni lângă gazda sa.

– Iată, suntem din nou împreună, îi spuse. Îşi trase un scaun şi se aşeză. Poate nu te aşteptai să mai vin. Şi, iată, am venit totuşi să-ţi ţin tovărăşie. Uitându-se la mâinile lui Gough, îi zise:

– Ţi-au cam crescut unghiile.

Finch sosea de acum tot mai rar şi întâlnirile cu el deveneau tot mai neplăcute. Gough gândi: "Decât să vină din an în paşte să mă tulbure cu nişte atât de inutile vizite, mai bine n-ar mai veni deloc."

Însă Finch era reumatic. Îi era tot mai greu să se deplaseze din înaltele sfere. Dar, de data asta, TREBUISE să vină.

– Tu, îi spuse lui Gough, te neglijezi îngrozitor! Ai să te sinucizi şi ai să mă omori şi pe mine.

"E şi ipohondru", îşi zise Gough.

– Nu mai pot sta aşa, fără să fac nimic, privind cum ne duci pe amândoi la groapă. Tu ar trebui să te gândeşti mai mult ca altul... ca un oarecare... tu ai o conştiinţă de

întreţinut! Dacă ai ştiut că nu-mi poţi duce grija, de ce m-ai luat? Ai o responsabilitate!

Lângă foc era plăcut, dar, probabil, pe drum, Finch răcise. Gough îi întinse o pătură, Finch îşi înfăşură picioarele în ea, însă, pe măsură ce vorbea, se înfierbânta tot mai mult şi pătura sălta încoace şi încolo, ca apucată.

– N-ai dreptul să uiţi de mine! Chiar atunci când te loveşti de probleme mai grave nu trebuie să uiţi, să te sinucizi şi să mă omori şi pe mine! Gândeşte-te cât m-am zbătut eu pentru tine! Acum, la bătrâneţe, cred că aş avea şi eu dreptul la o viaţă mai liniştită. Şi, în loc de asta, te găsesc surmenându-te, luând masa la ore neregulate, ba, chiar mai mult, uitând deseori să-ţi picăturile. Eu nu mai admit aşa ceva!

Gough se înfurie:

– Şi ce-ai să faci?

– Am să te oblig să te îngrijeşti.

– Cum?

Finch, care nu era numai o conştiinţă ipohondră, dar şi isterică, începu să turuie din nou despre îndatoririle lui Gough. Până ce acesta se plictisi de atâta morală şi încercă să-l dea afară.

– Nu, nu ies, ţipă Finch, nu ies până ce nu-mi promiţi solemn că ai să te îngrijeşti, că n-ai să mai lucrezi mai mult de două ore pe zi, că ai să ţii dietă, că...

– Lasă-mă, domnule, în pace!

Gough îl îmbrânci pe Finch şi acesta, jignit, mai adăugă doar atât:

– Decât să mă omori tu, mai bine te omor eu pe tine.

Scoase floreta şi-l străpunse.

Şi astfel muri Gough ucis de conştiinţa sa.

Lungul drum spre bucătărie

"Fără curaj nu se trece peste o nenorocire, chiar dacă-i foarte mică." – (Somadeva, Kaith., 18, 309.)

Pe vremea când Gough mai era lord, în fiecare seară, valetul îi aducea tava de argint cu cina.

– Mulțumesc, Finch, îi spunea de fiecare dată Gough.

Finch se înclina şi ieşea.

Finch era o fire meditativă. Faptul că lordul mânca în fiecare seară peşte îl umplea de mâhnire. Fusese valet al unor persoane mult mai puțin sus-puse, dar niciodată stăpânii săi nu s-au supus la un asemenea post.

Finch ieşea prin coridorul elegant. Paşii i se pierdeau în covoarele groase pe care călca. Pe pereți erau tablouri de valoare, goblenuri şi lozinci. Gough era un mare lozincar. Măcar lucrul acesta stârnea admirația netăgăduită a valetului. Finch chiar îşi îngăduia să-şi însuşească o lozincă galbenă atîrnată între un David şi un tablou ce reprezenta un domn, dar al cărui autor era necunoscut. Când îşi privea achiziția, Finch trăia senzația că a comis un sacrilegiu. Pe hârtia galbenă, imitație de pergament, scria "Ființa este cea mai reuşită creatură pe care...". Restul era mâncat de vreme. Literele mari, verzi şi negre, erau splendid ornamentate.

Apoi Finch ieşea din coridorul cu covor de pluş şi pe lespedea de piatră a gangului, paşii săi se auzeau până departe. Într-o mână ținea o torță, în cealaltă, tava de argint. Drumul acesta îl speria întotdeauna pe Finch. Coridorul era îngust şi întortocheat. De fiecare dată, la o

anumită răscruce se oprea, își consulta busola și harta. Dar întotdeauna Finch era pe drumul cel bun.

Finch mai mergea un timp, apoi se așeza pe o treaptă. Din tava cu fund dublu, scotea un sandvici și mânca. După care demonta torța și o transforma într-o mătură. Strângea atent firimiturile.

Și, din nou, cu torța într-o mână și cu tava în cealaltă, pleca mai departe. De obicei, pe drum, întâlnea mai mulți țărani și vreo doi călugări. (Bucătăria era, totuși, cam departe.) Avea mare noroc: nu dădea nici de tîlhari, nici de hoți de buzunare, doar câteodată se întâmpla să întâlnească trei trișori profesioniști și un individ scăpat de la ospiciu. (Întotdeauna de la același ospiciu...) În asemenea cazuri, Finch se adresa unui polițist, însă acela, din păcate, se confirma părerii generale că era un adormit.

Obosit, Finch obișnuia să intre într-o frizerie. Frizerul îi tundea părul și îi rădea barba. Firele i le restituia, așezându-le în evantai pe tava de argint.

După puțin timp, Finch ajungea la Bucătărie. Aprindea lumina și încerca să-și facă o cafea. Apoi, pînă ce adormea, lordul îi istorisea povești.

Răzbunarea

"Perseverența este temelia izbînzii."
(Panciatranta – K – 1, 329.)

Ura lui Gough împotriva lui Finch, chiar dacă era motivată cu vârf și îndesat, luase, totuși, forme prea violente. Adevărul e că Gough se plângea toată ziua că trăiește în junglă, că este pândit după legile junglei, că dacă nu ucide el, va fi la rândul său ucis. Astfel, ceea ce la început părea doar o amenințare, până la urmă se înfăptui: după ce au băut, într-o seară, prea mult, fiecare grozăvindu-se la masa lui, Gough – cu o fracțiune de secundă mai rapid – reuși să tragă primul. Finch căzu sub masă, rămânând cu o înjurătură pentru vecie neterminată.

Fugind în stradă, Gough se aruncă într-un compartiment al unuia dintre ultimele vagoane ale unui metrou întârziat. Vagonul era gol, doar un bărbat își citea, într-un colț, ziarul. La un moment-dat, Gough observă că omul nici nu citește, ci stă ascuns după paginile mari, plângând. Individul semăna leit cu Finch.

– Mi-ai ucis fratele, spuse, după ce se văzu descoperit. Am fost gemeni.

Apoi se repezi la Gough. Fu o pradă rapidă, după care, lui Gough îi fu destul de ușor să se descotorosească de el, aruncându-l într-o stație din vagon. Pe deasupra, nici nu fusese cine să vadă scena desfășurată în metroul pustiu. Căzând, celălalt mai strigă ceva. Fără să înțeleagă exact, lui Gough i se păru că fratele lui Finch a rostit un nume.

Coborî cât putu mai calm într-o stație centrală. La ieșire, văzu că-l pândește o fată. Cînd trecu pe lângă ea, fata

încercă să-l înjunghie. Gough îi prinse mâna şi-i întoarse lovitura. Înainte de a muri, fata mai apucă să spună:

– Sunt verişoara lui Finch. Jimmy ne va răzbuna.

Gough habar nu avea cine e acest Jimmy, însă asta nu i se părea atât de important. Ceea ce era cu adevărat important în clipa aceea era să plece cât mai departe. Şi asta cât mai repede.

În port, trebui să-l ucidă şi pe nepotul lui Finch. Acesta nu l-a atacat, dar l-a privit cu atâta groază, încât Gough n-avu nici un dubiu că nepotul lui Finch îl va pârî primului poliţist ivit în cale. Înainte de-al arunca în mare, celălalt mai avu puterea să spună:

– Jimmy... Jimmy ne va răzbuna pe toţi! Apoi dispăru, pentru totdeauna, în adâncuri.

Pe vapor era frig. Gough se cuibări undeva, în cel mai întunecat colţ. Alături, un individ îi povestea unei fete despre modul cum i-a ucis Gough rudele. De frică să nu păţească şi el la fel, încerca acum să emigreze.

– Da' mata cine eşti?, îl întrebă Gough.

– Pablo, răspunse individul, dându-şi seama de situaţie. Au fost ultimele lui cuvinte.

Fata începu să ţipe. Nu exista decât un mod de a o face să tacă. Apoi, cu cele două cadavre alături, Gough constată că nu mai e în siguranţă nici măcar pe vapor. Nu era imposibil, chiar foarte probabil, ca ţipetele fetei să fi fost auzite de cineva. Undeva, în apropiere, paşi precipitaţi coborau scările de metal. Timpul era preţios. Gough găsi un hublou destul de mare prin care reuşi să sară în valuri.

Gough se simţea puternic şi voia să trăiască. După trei zile, văzu la orizont pământ. Lupta cu marea se sfârşise. De aproape, putu admira arborii exotici şi verdeaţa ce se arăta atât de primitoare. Mai avut timp să se extazieze şi de florile roşii şi de fluturii cu aripile în toate culorile pământului, fluturi de care nu mai văzuse niciodată înainte.

Apoi săriră pe el mai mulţi canibali şi-l pregătiră pentru un ospăţ de-al căpeteniei lor.

Şeful canibalilor se numea Jimmy.

E atât de frig în Africa!

"Geografia este harta celor îndrăzneți" - Tuxman

Dr. Poolo întrebă – e drept, doar telefonic - la Agenția de Turism "*Alpha şi Omega*" dacă n-ar exista şi posibilitatea de a prinde din urmă grupul, întrucât, în mod cu totul neaşteptat, mătuşa Poyy, pe care n-a văzut-o de pe când el avea trei ani şi jumătate, şi-a anunțat vizita pe continent şi ar fi cu totul lipsit de politețe ca el să părăsească oraşul cu doar câteva ore înaintea sosirii venerabilei doamne. Vocea cristalină de la capătul celălalt al firului îl asigură că nu vede nici o problemă dacă domnul doctor va sosi abia cu două zile mai târziu la Veneția, urmând ca, de acolo, să parcurgă împreună cu ceilalți turişti circuitul convenit. Dar, din păcate, vocea atât de cristalină nu avea competența de a-l informa pe Poolo şi asupra mersurilor trenurilor şi al avioanelor, mijloace cu care acesta ar fi putut prinde din urmă excursia.

Dr. Poolo se afla într-o situație cu totul neplăcută, iar vizita inopinată şi amânată de atâtea ori a venerabilei doamne nu făcea decât să-l agite. (Ceea ce recunoştea el însuşi că nu e câtuşi de puțin frumos din partea sa, bătrâna – care a împlinit cu doar două săptămâni în urmă nouă decenii de existență – a jucat un rol decisiv în ascensiunea familiei, reprezentând întotdeauna exemplul obişnuit de perseverență şi onorabilitate dat urmaşilor. Cu atât mai urât era că nepotul, acum şi el un om în floarea vârstei, în loc să se bucure de întâlnirea de atâtea ori amânată, simțea un disconfort maxim la gândul că va pierde două-trei zile din croaziera plătită de un an.) Adevărul e că Poolo nu avea nici o amintire personală cu mătuşa Poyy, că tot ceea ce ştia despre ea nu făcea parte decât din mitologia familiei

şi că lui îi plăceau situaţiile limpezi, care nu solicită efort suplimentar şi riscuri inutile. El s-a pregătit sufleteşte să plece în excursie la 3 mai, şi-a planificat din timp concediul în mod corespunzător, şi-a stabilit toate întâlnirile în aşa fel încât nimeni să nu-i simtă lipsa pe răstimpul celor trei săptămâni cât va lipsi din oraş, a avut grijă ca plecarea să-i corespundă cu vacanţa fiicei mai mari, care, astfel, putea să se mute la el şi să aibă grijă de pisici şi de acvariu. Până la anunţata vizită a mătuşii, Poolo ştiuse că totul este achitat, astfel încât să nu trebuiască decât să-şi facă bagajele şi să fie punctual, joi, 3 mai, la ora unsprezece la sediul firmei, de unde vor fi alţii care să se îngrijească de tot şi de toate. Noua situaţie îi dădea tot acest confort îndelung gândit, în mod brutal, peste cap.

Suspinând adânc, dr. Poolo se interesă la compania aviatică despre modul cum ar putea ajunge duminică, 6 mai, la Veneţia. Din păcate, însă, pentru singura cursă de duminică nu mai erau locuri, iar o altă posibilitate, aceea de a zbura spre Viena şi de a schimba avionul acolo, i se părea lui Poolo mult prea complicată, ca să nu spun de-a dreptul riscantă. În primul rând, că se aude de atâtea ori despre bagaje rătăcite, în al doilea rând, că timpul dintre cele două curse era relativ scurt şi chiar şi o întârziere nesemnificativă a primului avion ar fi putut să-l împiedice să-l mai prindă pe cel de al doilea, încât ar fi trebuit să rămână în capitala austriacă şi peste noapte, până să prindă, abia luni, a doua cursă. Iar luni, grupul ar fi părăsit, de acum, Veneţia. Nu, cu avionul nu era nici o afacere să încerce să ajungă din urmă excursia. Rămânea varianta cu trenul sau cu o agenţie rutieră. Ultima se excludea de la sine: să călătoreşti în jur de douăzeci de ore cu autocarul, oricât ar fi acela de confortabil, numai concediu nu se poate numi. Cu un vagon de dormit, lucrurile s-ar fi putut aranja cât

de cât, doar că un tren direct până la Veneția nu exista. (Doar în sezonul de vară, însă acela începe abia la sfârşitul lunii, după cum i s-a explicat.)

Dr. Poolo se ghemui profund nefericit în fotoliu. Păstra neputincios în mână carnetul cu notițele făcute după cele aflate prin telefon şi calculă că n-a mai fost plecat în concediu de aproape patru ani, dar că, în tot acel răstimp, nu s-a nimerit nici o mătuşă Poyy ori vreo alto glorie a familiei să se anunțe în vizită, la fel cum, de ani de zile chiar nimeni nu l-a deranjat vreodată. (O singură oară mai pățise aşa ceva, când, în preajma vârstei de treizeci şi unu de ani, tocmai pe vremea cât era mai ocupat să-şi definitiveze diapozitivele pentru susținerea tezei de doctorat, s-a anunțat întreaga aripă a familiei emigrată la antipozi. Oamenii n-au mai fost nici ei, timp de o generație, în Europa şi au sosit cu copiii, cu toții dornici să vadă vestigiile culturale de pe bătrânul continent. Încât nu era decât firesc să fie plimbați, după atâta vreme, prin locurile de unde se trăgeau şi ei.)

Dr. Poolo îşi imagină cum va pierde grupul şi la Veneția şi cum va ajunge cu diferite mijloace de transport în câte un port de pe itinerarul excursiei, mereu cu două ore după plecarea vasului de agrement. Şi se vedea cărând toate cuferele acelea după el, încurcându-le şi pierzându-le. Şi asta după ce că a planificat totul fără cusur şi a achitat toate taxele şi toate comisioanele imaginabile, numai să nu aibă pe parcursul celor trei săptămâni nici o bătaie de cap, să poată sta lungit *pe şezlongul lui* de pe bord atunci când va avea chef să stea lungit *pe şezlongul lui* de pe bord şi să facă orice altceva, atunci când nu va avea chef să stea lungit *pe şezlongul lui* de pe bord. Până la urmă, sosirea mătuşii Poyy semăna cu o boală instalată pe nepusă masă, cu o pneumonie nesuferită ce mai mult te indispune, decât te doare. Poolo încercă să-şi alunge din preajmă asemenea gânduri, ce semănau cu o adevărată

blasfemie a familiei, dar ele îi produceau o reală ușurare în situația pe care o vedea tot mai fără de ieșire.

"Mai bine îmi rupeam un picior!" se tânguia omul, scufundat tot mai mult în fotoliu și privindu-și piciorul ce se odihnea pe măsuța din fața sa. "Cu un picior în gips aș fi putut foarte bine sta întins *pe șezlongul meu* de pe bord, iar lumea s-ar fi purtat cu și mai multă atenție cu mine. Iar în escalele din marile porturi m-aș fi deplasat cu autobuzul și nu mi-ar fi păsat de nimic". Numai că, în loc de așa ceva, s-a anunțat pneumonia, buna mătușă Poyy.

Poolo mai suspină o dată, și mai adânc decât prima oară. Decât să alerge cu gura scoasă dintr-un port într-altul după grup, mai bine anulează tot angajamentul, chiar dacă va pierde niște bani. Și nu chiar puțini. Însă n-are nici un rost să-și distrugă nervii, știind el prea bine ce înseamnă să transpiri cărând bagajele dintr-un taxi într-altul, dintr-o cameră de hotel în alta. Nu de aventuri avea nevoie doctorul Poolo, ci de odihnă. Acesta era scopul excursiei, așa cum i-a recomandat și medicul, după ce i-a constatat, la controlul periodic, o oboseală mărită, precum și o ușoară nervozitate suspectă și sâcâitoare în comportament. Desigur, toate din pricina eforturilor îndelungate, nimic grav, însă omul e dator să țină cont de limitele admise, nimeni nu are dreptul să-și biciuiască organismul până la epuizare, fiecare dintre noi n-are decât o singură viață. ("Și metempsihoza?", făcu Poolo, iar medicul se încruntă, așa că pacientul nu mai reluă întrebarea.) Atunci, la medic, se comportase bărbătește, însă acum simțea cum nu se poate sustrage frământărilor existențiale ce-i dădeau târcoale în cercuri tot mai strânse. Fotoliul parcă îl înghițea cu totul, voința îi dispărea mereu mai mult, îi era imposibil să se scoale în picioare, să ia o hotărâre, să bea un pahar de apă, să-și miște brațul care amenința să îi amorțească. O paralizie grea îi lua în posesie sufletul, trupul, îl înghițea în întregime.

În încăpere se întuneca, telefonul sună de mai multe ori, îndelung. Poolo nici n-a încercat să-şi întindă mâna după receptor. O parte din el călătorea pe un vas de agrement pe Mediterana, altă parte îi zâmbea tâmp mătuşii Poyy, iar amintirile îi coborau în copilărie, la o scenă în care el se juca în antreu cu cățelul, iar mama comenta nu foarte elogios rolul mătuşii Poyy în destinul familiei, provocând un adevărat val de indignare pe fața bunicii, a soacrei ei. Poolo stătea tolănit *pe şezlongul său* de pe bord, dar poziția nu era deosebit de odihnitoare, mai ales că nu putea nicicum să-şi mişte piciorul drept, greu de gipsul în care era prins, era singur pe vapor, ceilalți plecaseră să viziteze Cairo şi piramidele, dar dispăruse şi personalul de deservire – nişte oameni leneşi care nu mişcau un deget fără bacşişul aferent -, probabil că profitase şi personalul de deservire de escală şi coborâse în port pentru contrabandă sau femei. Iar bunica, mama tatălui, o dojenea pe mama că nu o apreciază pe mătuşa Poyy la adevărata valoare fiindcă nu vine din familia pe care tocmai mătuşa Poyy a ajutat-o atât de mult. Iar mama se gândea foarte serios chiar la un divorț sau la sinucidere. Între timp, în încăpere se întunecase de-a binelea, iar telefonul mai sunase o dată – şi mai prelung -, Poolo nu a răspuns nici atunci, păcat, ar fi aflat că mătuşa Poyy nu va putea veni nici acum, vechea sciatică îşi făcea iar de cap şi n-are nici un rost ca reîntâlnirea - după atâția ani - să se desfăşoare sub teroarea unei dureri ce tot revine, dar îți mai lasă şi răgazuri pentru a putea respira, cine a aşteptat zeci de ani, o viață, mai poate aştepta câteva săptămâni, toți nu suntem decât la dispoziția întâmplării, dar trebuie să mai intervenim şi noi, măcar atât cât putem, Poolo nu a ridicat receptorul şi nu a mai auzit toate astea, în încăpere s-a întunecat cu totul, doar, din când în când, câte un far mai puternic de maşină mai pătrundea prin țesătura deasă a draperiilor moştenite încă de la bunica, aceeaşi care nu înțelege cum de îşi permite mama să vorbească atât de

lipsit de respect despre mătuşa Poyy, dar nu înțelege nici de ce se gândeşte mama tot mai mult la sinucidere, cum tot mai mult îl doare pe Poolo piciorul, poate că nu i l-au pus bine în gips şi, oricum, a fost o idee cât se poate de nechibzuită să plece astfel într-o croazieră atât de lungă, iar telefonul sună pentru a treia oară, şi mai lung, de data asta se interesează vocea cristalină de la Agenția de Turism "Alpha şi Omega" ce a hotărât domnul doctor, însă durerea din picior s-a răspândit în tot corpul şi Poolo e tot mai aproape de mama, întunericul nu mai e întuneric, telefonul nu mai sună, vaporul de lux nu mai stă acostat în rada portului. Croaziera îşi urmează cursul, Poolo se află întins *pe şezlongul său*, durerea i-a dispărut, o liniște binefăcătoare îl cuprinde, nu mai are nici o importanță că personalul nu s-a mai întors de pe mal, Poolo e singur pe bord, doar cu mama, cu câinele din hol şi cu luminile care mai străpung, tot mai rar, draperiile familiei.

E atât de frig în Africa.

Totuşi, excursia

"Tot ce-i căutat este găsit, dacă nu te laşi şi nu fugi de osteneală." – (Alexis, Achais la Stobaeus Flor., 29, 33.)

Gough era unanim socotit un om foarte instruit. Călătorea mult, cunoştea numeroase cuvinte străine şi ştia unde se găsesc ciorapi de damă mai ieftini.

În anul acela, plecă în excursie cu un grup organizat. Au vizitat împreună tot oraşul. La început, muzeul de artă*, apoi muzeul de istorie, apoi muzeul de ştiințe naturale, apoi câteva case muzeu** şi, la sfârşit, câteva expoziții industriale, economice, de curiozități şi alte colecții de lucruri demne de văzut.

În zilele următoare, au vizitat bisericile, monumentele istorice şi principalele obiective economice.

În continuare programului, au făcut excursii în împrejurimi, de-a lungul râului şi pe culmile din jurul oraşului. După care au fost la teatru, la operă şi la filarmonică. La cinematografe n-au fost pentru că filme se pot vedea şi acasă.

Seara şi dimineața, au mâncat la diferite localuri, iar la prânz, mereu la alt restaurant. Profitând de zilele călduroase, au fost la ştrand şi pe litoral. Au mai vizitat două şcoli model, universitatea şi un spital. În mod excepțional, li s-a permis să asiste la o operație de apendicită şi la mulgerea automată a unei veci de rasă într-o fermă zootehnică.

În cea de-a treisprezece zi, au vizitat cimitirul. Era programată înmormântarea unei celebre actrițe care s-a sinucis din motive sentimentale. Mulțimii de gură-cască i se adăugase şi grupul de excursionişti. Din cauza epidemiei, în ziua aceea mai erau prevăzute şapte înmormântări. De aceea, ritmul de înhumare fusese accelerat şi aparținătorii diferitelor sicrie şi coroane se amestecară între ei. Toate procesiunile erau blocate de un car mortuar, deocamdată gol, pentru că, deşi medicii au asigurat că "nu mai e nici o speranță", cel care trebuia să ocupe sicriul era de trei zile abia în comă. În aşteptarea mortului, mulțimea îngroşă rândurile celor ce priveau la trecerea turului ciclist prin fața cimitirului. Din nefericire, tocmai când sosiră cicliştii şi când o ambulanță aducea trupul aşteptatului mort, excursioniştilor li se termină timpul disponibil, întrucât aveau program la expoziția de grafică modernă***. Încercând să iasă pe poarta cimitirului, autobuzul excursioniştilor lovi ambulanța, provocând o busculadă printre cicliști. Maşinile însoțitoare frânară pe trotuar, iar oamenii năvăliră unii peste alții în cimitir, în vreme ce caii dricului, speriați, porniră în galop.

Gough regretă că excursia se termină, din nefericire, tocmai în ziua următoare şi n-a mai rămas timp pentru

vizitarea locurilor ce purtau vestigiile acestor tragice incidente.

Îşi vându, însă, bine lucrurile aduse cu el, iar pentru anul următor îşi programă o excursie în Insulele Franz Iosif****.

* Pentru că aşa se cade...

** Asta numai fiindcă biletele de intrare erau cuprinse în costul excursiei. Oricum, Gough nu ea singurul din grup care ar fi preferat să colinde prăvăliile.

*** Şi pentru această manifestare biletele fuseseră plătite cu mult timp înainte (spre disperarea lui Gough).

**** Acolo se puteau vizita cele mai ciudate peşteri, celebrul muzeu al amnarului, iar preţurile ceasurilor deşteptătoare sunt cele mai mici din lume.

Tainele carismei

„Respectul nu suportă apropierea, ci se ține mai totdeauna departe, pentru că, în prezența celui respectat, el se topeşte ca untul la soare" – Schopenhauer, Par., 2, 242.

Poolo n-a fost pe tot timpul vieții sale o ciudățenie pentru cei mulți. Putem spune, fără teama de a greşi, că, până la vârsta de patruzeci de ani, nu s-a vorbit în legătură cu el decât ca despre un domn cu totul respectabil, ca despre un om pe deplin realizat şi cu perspectiva certă de a ajunge chiar şi mai sus pe scara socială. Dar tocmai după ce a fost numit şef de departament la Prefectură şi se vorbea că asta n-ar fi fost decât trambulina pentru un post de subsecretar de stat la turism, distinsului personaj i-a crescut un deget în podul palmei drepte. Poolo s-a prezentat la medic, însă acesta nu l-a putut ajuta în mod eficient, ca înainte. (Cu tot secretul profesional, medicul i-a mărturisit doamnei Ingemar că a reuşit, în răstimpul a patru ani, să-i opereze lui Poolo al doilea apendice, începutul unui nou stomac şi un ficat micuț-micuț, apărut chiar sub inimă. De data asta, însă, degetul din podul palmei drepte era astfel concrescut, încât periclita însăşi mâna cu care importantul personaj semna acte de cea mai mare însemnătate.)

Doamna Ingemar, o femeie foarte cumsecade, bună gospodină şi excelentă bucătăreasă, a mai povestit cum cariera distinsului domn Poolo era presărată cu asemenea întâmplări neplăcute, astfel încât, odată cu fiecare avansare, îi crescuse şi până atunci, ici-acolo, câte un nou organ. Totuşi, până să fi fost vorba de a fi promovat chiar

subsecretar de stat, aceste apariţii se iveau în interiorul corpului, ferite de priviri indiscrete. Ceea ce se explica, în mod simplu, prin faptul că respectivele avansări nu priveau decât o comunitate restrânsă, în vreme ce un post atât de important în minister îl propulsa automat pe titularul său în atenţia întregii ţări.

Şi, într-adevăr, în capitală, Poolo se pomeni şi cu o ureche crescută în creştetul capului, chiar acolo unde părul începea să i se rărească mai mult. Dacă se obişnuise să ţină mâna dreaptă mereu strânsă pumn, pentru a nu i se vedea degetul ilicit din podul palmei, spre a-şi ascunde cea de a treia ureche, îşi comandase o perucă. (Pe care a trebuit să şi-o înlocuiască de mai multe ori, întrucât pavilionul acela tot creştea şi tot creştea.) Însă, atunci când îi înmugurise un nas de toată frumuseţea chiar în mijlocul frunţii, demnitarul simţi că trebuie să-şi dea demisia. Nu mai era nimic de făcut. Cei mai buni medici i-au spus că, dacă îi vor amputa cel de al doilea nas, acesta va creşte în formă dublă, mai înainte pe un obraz şi apoi, prin simpatie, pe celălalt. Toată problema era că nu s-a putut prevedea cu certitudine pe care obraz va apărea primul nas din perechea anunţată. Deşi al doilea nas părea să reprezinte o chestiune medicală deosebit de incitantă pentru specialişti, dovadă că s-au realizat mai multe teze de doctorat pe această temă şi că o delegaţie academică l-a rugat pe domnul Poolo, în numele omenirii întregi, să accepte operaţia de pe frunte, spre a se vedea în mod practic pe care obraz îi va apărea cel de al treilea nas şi pe care cel de al patrulea, punându-se, în felul acesta, capăt unei dispute ştiinţifice extrem de tensionate prin controversele pe care le-a declanşat, subsecretarul de stat îi refuză. Problema lui era cu totul alta: ministrul i-a atras, personal, în mod sever atenţia în legătură cu ţinuta pe care trebuie s-o adopte un înalt funcţionar.

Dacă până ce a ajuns să fie numit la minister, Poolo se prezentase absolut întotdeauna impecabil la serviciu,

sobru şi perfect adaptat la situaţiile cărora era, de fiecare dată, gata să le facă faţă atât de strălucit, acum afişa o perucă tot mai excentrică, mănuşi din piele de căprioară chiar şi în timpul consfătuirilor, iar, mai nou, îşi prindea fruntea într-o banderolă cu steagul naţional. Mai ales acest ultim aspect începuse să îngrijoreze sferele înalte, existând temeri serioase că Poolo ar fi intenţionat să înfiinţeze un partid naţionalist, apt să pună în dificultate complicatul caleidoscop politic al momentului. Aşadar, sau va renunţa domnul subsecretar de stat să-şi acopere fruntea cu însemnele drapelului naţional, sau va fi demis din funcţie. Bietul Poolo ar fi fost dispus să renunţe la orice, dar cum să apară în public cu un nas deasupra ochilor. Mai ales atunci când era răcit... Ezitarea îi fu luată drept argument de negociere şi i s-a propus un post de secretar de stat la agricultură. Poolo acceptă să înlocuiască bentiţa cu culorile naţionale cu o alta, din mătase neagră, sobră, fără nici un însemn, însă şi această transformare putea fi considerată baza unei noi fracţiuni politice. Mai ales că metamorfozele amplu mediatizate ale ciudatului personaj au prins, cu totul neaşteptat, extraordinar la public, iar Poolo crescuse în preferinţele electoratului la nişte cifre apropiate de cele ale şefului partidului şi al guvernului. Nonconformismul său atât de evident cucerise populaţia într-o perioadă în care, din pricina inflaţiei, funcţionarii cu gulere albe se bucurau de tot mai puţină trecere.

Ascensiunea fulgerătore a carismaticului nou lider devenise subiectul principal al mass-media, dar şi al speranţei de mai bine a naţiunii. Cu totul alta era problema lui Poolo: nasul din frunte îi creştea atât de repede, încât o simplă bentiţă nu-l mai putea ascunde. Pe deasupra, oamenii de ştiinţă nu încetau să insiste să se lase operat, spre a se elucida una dintre ipotezele contradictorii ale priorităţii obrazului pe care se va ivi cel de al treilea nas, înainte de a apărea, prin simpatie, şi cel de al patrulea. Şi, cum ştiinţa nu cunoaşte morala, savanţii au sfârşit prin a-l

înştiința că vor face public ce ascunde iubitul om politic sub acoperământul frunții sale.

Poolo fu nevoit să cedeze. Ce era să facă? Se lăsă operat, o echipă formată din opt medici, dintre care cinci academicieni şi doar trei simpli profesori, îi ampută nasul de pe frunte. Subsecretarul de stat renunță la banderola incriminată, dar guvernul nu se ținu de cuvânt nici de data asta şi nu numai că nu-l promovă la agricultură, ci-l suspendă şi din funcția avută. Numai că domnul premier nu ştia cu cine are de a face... (Nu funcțiile le obținea omul nostru prin formațiunile ce-i concreşteau pe corp, ci aceste apariții se iveau ca o premisă a avansărilor sale. Nici domnul prim-ministru şi nici consilierii domniei sale nu bănuiau acest lucru! Ei porneau de la poveştile doamnei Ingemar, o femeie deosebit de cumsecade şi de săritoare, însă lipsită de adevărate cunoştințe de specialitate medicală.)

Peste doar două luni, enigma medicală fu rezolvată, fără nici o posibilitate de tăgadă: cel de al treilea nas îi miji lui Poolo pe obrazul stâng şi nu pe cel drept, aşa cum a pretins, cu destule argumente savante (însă fără bază experimentală), echipa condusă de academicianul Ragnar. Spre disperarea căruia, nesuferitul dr. Bahadur, celebrul laureat al Premiului Nobel, avusese iarăşi dreptate - ca mai de fiecare oară. Poolo reveni în guvern, bineînțeles nu ca simplu secretar de stat, ci ca viceprimministru. Apoi, când inflația n-a mai putut fi oprită şi lui Poolo îi crescuse şi cel de al patrulea nas, de data asta, prin simpatie, pe obrazul drept, îi fu încredințată formarea noi echipe guvernamentale.

Noul premier avea nişte favoriți uriaşi, pe care şi-i ştergea mereu cu batista-i atât de caracteristică, mai ales în timpul marii epidemii de gripă din februarie.

Guvernul Poolo a supraviețuit timp de şase ani. O adevărată performanță record. Abia atunci când excelenței sale i-a crescut şi o mână din omoplatul drept, omul şi-a

dat, pe neaşteptate, demisia şi s-a retras în orăşelul natal, pe care l-a făcut atât de celebru.

Şi-a scris memoriile şi s-a ascuns într-o binemeritată sihăstrie aproape completă, respectată pe deplin de concetăţenii recunoscători. Treptat, i-au dispărut toate concrescenţele. Însă, în memoria colectivă, el a rămas aşa cum l-am văzut cu toţii, de atâtea ori, pe micul ecran, în calitate de prim ministru. Chiar şi doamna Ingemar, după ce s-a complăcut să bârfească o viaţă întreagă, s-a stins în cel mai deplin anonimat.

Pe cetăţeanul tuns şi ras - care acum se plimbă seara pe ulițele străjuite de salcâmi - nu-l mai recunoaşte nimeni. Ar fi şi o impietate la adresa celui mai celebru fiu al târgului.

Scaunul

„Analogia a fost principalul instrument arhaic al Unității".
– Ahile Z. Verescu (coordonator),
Recitindu-l pe Guénon,
Civitas, București, 2011, p. 198.

Totul se cristalizase în mintea lui Gough, după ce a văzut a opta oară filmul în care un tânăr moștenește o colosală avere de la niște părinți pe care îi întâlnește întâmplător abia după ce a trecut prin numeroase și crâncene peripeții. Drept urmare, a formulat ipoteza că n-ar fi deloc exclus să se pomenească și el cu o asemenea pleașcă. E drept că părinții lui divorțaseră de mult și că nu prea aveau cine știe ce castele să-i lase lui Giușcă, dar acesta a mai văzut un alt film frumos colorat, în care un tânăr afla abia la vârsta majoratului că, de fapt, părinții l-au înlocuit din greșeală în timpul unor întâmplări stranii care au avut loc în frageda lui pruncie.

„ Iată deci că nimic nu e imposibil în viață, nici o minune nu-i exclusă" își zise Gough, fiind convins că totul depinde numai de imaginația destinului, pe care — credea tot mai mult — nu strică să-l ajuți, dându-i idei.

Obișnuia, mai nou, să se antreneze în fiecare zi, în afară de marți, după ce se trezea, mai rămânea o vreme în pat și-și imagina cum va fi „după aceea", adică după ce va primi averea; se scula ca un somnambul și își concentra gândurile în visul său. De obicei își revenea brusc în realitate după vreo două ore. Atunci rătăcea prin oraș cu intenția de a face rost de banii necesari pentru „condițiile" care-l stimulau să viseze în continuare.

La început, atunci când mai avea bani, se mai îmbăta, făcea scandal sau se bătea cu alți visători. Cu timpul, însă, deveni liniştit, nu mai tulbura pe nimeni. Şedea pe locul lui obişnuit şi privea în gol.

Intr-o seară, atât de deprins cu el, barmanul nici nu mai băgă de seamă când îl încuie în local. Dimineața îl găsi în aceeaşi poziție. Într-altă zi, un cetățean cu ochelari, un neobişnuit al casei, intrând în bar, confundându-l pe Gough cu un cuier, îşi agăță de urechea lui stângă pălăria. Dar cel mai surprins a fost, într-o seară, personalul barului când, pregătindu-se să măture, încercând să pună scaunele întoarse pe mese observă că nu-l poate desprinde pe Gough de locul în care a concrescut. Aşa că s-a pus cu acuitate problema ce să se facă în continuare cu el. Cineva a propus să fie folosit ca mobilier decorativ, dar au fost opuneri pentru că ar fi creat dificultăți la inventar. După aceea, cineva a remarcat că „dânsul" mai mănâncă şi, deci, trebuie hrănit. Din ce fonduri?

După ce scaunele au fost întoarse şi puse pe mese, s-a sperat că măcar schimbându-şi poziția, Gough va vedea altfel lucrurile. Dar zadarnic. Concrescența lui cu scaunul a devenit, pe zi ce trecea, tot mai perfectă, încât după puțin timp nici n-a mai putut fi deosebit de mobilă. Doar că dacă vărsa cineva din greşeală puțin alcool pe tăblia scaunului, acesta absorbea cu repeziciune lichidul.

Fu uitat cu totul şi, după ani, nimeni nu şi-a mai putut explica fenomenul care a avut loc într-o dimineață, când un istoric de artă, aşezându-se pe scaunul în care concrescuse Gough şi, citind un vechi articol despre tânărul minunat care a moştenit o avere neaşteptată, scaunul începu să geamă.

Aşa că mobilierul a fost înlocuit, iar Revelionul îl veți putea petrece, fără nici o grijă şi în acest local minunat şi cu prețuri promoționale.

Vânătorul de subtilități

„Cel mai bine e să fii sănătos; al doilea să fii frumos; al treilea să fii bogat în mod cinstit." – Platon, Gorgias, 7.

Într-o marți, pe la șapte treizeci (post meridian), dr. Poolo a observat că nevastă-sa îi șoptește ceva lui Ragnar, fiul lor mai mare. Era mai mult decât evident că mesajul se dorea confidențial. Greutățile îl silesc pe om să fie inventiv și să găsească soluții, așa că – mai ales după ce a observat și joi, pe la patru și douăzeci (post meridian) că din nou cei doi își șușotesc – dr. Poolo s-a hotărât să surzească. S-a plâns o zi că nu aude bine, s-a mai plâns o zi că iar nu aude, le-a povestit ailor săi că a fost la medic și că nu mai e nimic, dar absolut nimic, de făcut. Doar două săptămâni i-au ajuns să se declare surd bocnă. În felul acesta, cei doi nu mai vorbeau chiar tot timpul în șoaptă, și au început să-și spună acele lucruri cu voce tare, fără jenă, atunci când își aminteau că nu sunt auziți. Dar, desigur, dr. Poolo îi auzea și îi înțelegea foarte bine. (Cu excepția cazurilor când nevesti-si și fiului său mai mare, Ragnar, le venea din nou să șușotească.) Însă, în rest, se întâmpla, de multe ori, desigur, ca dr. Poolo să-i audă foarte bine, să înțeleagă fără nici un efort și într-un mod foarte comod tot ce-și spuneau ei.

Viața de surd nu i se părea lui Poolo chiar atât de grea, mai ales că – în cazul său – ea nu presupunea nici un fel de diminuare a acuității auditive. Ba, din contră, de multe ori se dovedea că e extrem de convenabil să apari astfel în lume, putând să afli în amănunte o mulțime de lucruri pe care, în mod normal, nu ți le destăinuiește

nimeni. Şi, oricât ai fi de inteligent şi ori cât ai avea de dezvoltat simțul deducțiilor – ceea ce pentru dr. Poolo era o condiție specială a performanței profesionale -, amănuntele, mai ales amănuntele, numai astfel le puteai depista în totalitate. Aşa, în mare, lucrurile le mai poți intui, dar mai sunt şi o mulțime de aspecte de finețe pe care – orice ai face – trebuie să le percepi doar de la sursă, riscând, altfel, să le primeşti grav deformate. Iar, pentru un profesionist asemenea doctorului Poolo, tocmai finețurile originare şi atât de intime sunt elementele atât de importante.

Într-o luni pe la cinci şi cinci (post meridian), dr. Poolo a simțit cum soția lui şi cu Bahadur, fiul lor mai mic, încep să-şi facă semne pe la spatele său.[1] Voiau, probabil, să-şi transmită nişte lucruri esențiale şi care nu sufereau nici un fel de amânare, de n-au mai avut răbdare să aştepte să fie singuri şi de au uitat cu totul că el şi aşa nu-i poate auzi. Da, probabil că erau lucruri foarte confidențiale şi foarte urgente, de vreme ce nu-şi puteau vorbi nici în fața lui. Nu-i nimic! Resursele omului sunt mult mai mari decât ne place nouă să credem! Încă în aceeaşi seară, pe la opt şi patruzeci de minute, dr. Poolo declară că parcă nu mai vede bine.

– Nu mai eşti nici tu de douăzeci de ani, îl consolară ai săi.

Apoi, lucrurile se precipitară, când, numai după o singură săptămână, în prima duminică, după ce prânziseră şi Ragnar plecase să caute un ziar cu anunțuri publicitare

---

[1] Poate că ei procedaseră astfel şi înainte, dar surzii, se spune, au într-un mod aparte dezvoltate celelalte simțuri şi percep şi ceea ce noi, ceilalți, nu percepem. Numai că, trebuie menționat, dr. Poolo nu era lipsit de auz la fel ca toți cei lipsiți de auz. Ba, dimpotrivă, el auzea chiar foarte bine. Chiar mai bine decât noi, dacă ne gândim că era capabil să sesizeze şi acele finețuri, despre care tocmai am amintit şi care sunt atât de valoroase în munca unui avocat. Prin urmare, se poate, totuşi, ca Bahadur să nu-şi fi făcut semne cu maică-sa pe furiş până atunci, fiindcă modul acela aparte de dezvoltare al celorlalte simțuri nu-i sigur să fi funcționat şi în cazul doctorului Poolo, acesta fiind un surd care, aşa cum am mai spus, percepea şi subtilitățile atât de importante.

pentru scaunul din piele maro pe care şi-l dorea atât de mult să-l aibă la birou, abia rămaşi în trei, mama şi Bahadur începură din nou să-şi facă semne pe la spatele şefului familiei. Pe loc, dr. Poolo repetă că nu mai vede bine, că ochii nu-l mai ajută defel,...

– Nu-i de mirare, îl consolă consoarta, toată ziua stai afundat în hârţoage

...dar defel, continuă el să se plângă. Aşa că n-a mai fost nimeni luat prin surprindere când, vineri pe la şapte şi zece (post meridian), consultul la oculist – unde, bineînţeles, nici n-a fost – i-a confirmat că e complet orb.

Din clipa aceea, soţia sa şi Bahadur îşi făceau – în cea mai mare parte a timpului - semne fără să se mai ascundă. Doctor Poolo le recepţiona, însă nu zicea nimic. Era prea inteligent să se dea bătut cu una cu două.

Orb şi surd, dr. Poolo îşi vedea mai departe de viaţă, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Doar că nu se mai despărţea de bastonul alb, cu măciulia rotundă din fildeş. În rest, pleca, la fel ca şi până atunci, în fiecare dimineaţă, cu metroul de opt şi douăzeci şi două, distanţă de două staţii – avea acum loc rezervat la orice oră -, după care nu trebuia decât să traverseze strada pentru a ajunge la celebrul său birou de avocatură. Modest, ca pe tot timpul vieţii sale, se încuia în cabinetul său sobru, burduşit de cărţi frumos legate în piele, studia dosarele, lăsa asistenţilor instrucţiuni prin reportofon în legătură cu strategia şi tactica pe care vor trebui s-o adopte la tribunal în cauzele cele mai încâlcite. (În mod cu totul de neînţeles, de când nu mai auzea şi nu mai vedea, găsea cele mai bune soluţii chiar şi în cele mai grele procese. Mintea îi lucra brici – probabil ca o compensare pentru dublul său handicap – şi câştiga absolut toate pricinile pe care le angaja şi, foarte repede, faima i-a crescut atât de mult încât îi veneau solicitări – pentru onorarii pe măsură – de la cele mai importante corporaţii. Numai să obţii să fii asistat de el şi imediat ce începeau negocierile de înţelegere

amiabilă, adversarii devenind dispuşi la orice compromisuri, ştiind că nu prea mai au nici o şansă în instanță. Ceea ce nu l-a făcut pe dr. Poolo să-şi schimbe felul de viață, să vină zilnic la birou cu metroul de opt şi douăzeci şi două, să lucreze la fel de nebăgat în seamă de nimeni, să-şi savureze în liniște şi fără a fi tulburat de nimeni țigara de foi, paharul de rom de Jamaica şi să asculte, la un aparat cu căşti, simfonia nr. 22, în mi bemol major, „Filozoful" de Haydn.

Nici nu era cine să-l deranjeze. Nimeni nu şi-a pus vreodată problema ce face infirmul încuiat atâtea ore singur în biroul său de la etajul opt, cum studiază dosarele şi cum se descurcă în hățişul nenumăratelor volume cu articole de lege, excepții şi precedente. Oamenii săi erau mult prea ocupați să-şi creeze o ierarhie proprie în megainstituția de avocatură, să încaseze comisioane grase pentru a obține pentru un ministru ori pentru un miliardar bunăvoința doctorului Poolo, cel atât de suprasolicitat. (Doar, câteodată, cu totul pe neaşteptate, după ce maestrul asistase cum câte un şef de cabinet sau un asistent şef de secție mai neobrăzat vorbise urât despre el – convins, nenorocitul, că nu e auzit şi văzut -, doar, câteodată, câte un funcționar neobrăzat se pomenea concediat pe neaşteptate şi irevocabil. Nu, nu era nimic de făcut, *şeful* nu se răzgândea niciodată.) Nimeni nu s-a obosit să-şi pună vreodată problema cum de se descurcă atât de bine un om – oricât de inteligent – care nu vede şi nu aude. Păi, nu şi-au pus vreodată problema fiindcă nu erau şi ei suficient de inteligenți, măcar atât de inteligenți pentru a-l putea cuprinde în întreaga sa măreție! Cum să poată ei aprecia toate finețurile la care doar un orb surd are acces? Nici scara lui de valori n-aveau cum s-o judece, modul ciudat, dar regesc, cum îşi recompensa el câte un angajat în armata sa de slujbaşi sau cum îl dădea afară pe altul.

Important rămâne că dr. Poolo a devenit patronul de necontestat a celei mai importante firme de avocatură şi că

până şi Preşedintele mai apela din când în când la el. În timpul marii crize politice din februarie, populaţia chiar a vrut ca dr. Poolo să fie numit în fruntea ţării, însă, până la urmă, plebea s-a mulţumit să-l ştie gestionarul portofoliului justiţiei şi telecomunicaţiilor.

Se poate spune, fără teama de a greşi, că dr. Poolo a fost cea mai misterioasă figură a istoriei noastre moderne. Iscusit, discret, doct, el se ferea din răsputeri să apară pe micul ecran şi nici cei mai afurisiţi paparazzi n-au reuşit să-l descopere. (Deşi le-ar fi fost atât de uşor... Nici în calitate de ministru, dr. Poolo nu şi-a modificat obiceiurile, mergând în fiecare dimineaţă cu metroul de opt şi douăzeci şi două la biroul de avocatură şi exercitându-şi mandatul guvernamental de acolo, din spatele uşii capitonate mereu încuiate. Din când în când, istovit de atâta muncă, privea la televizor aceeaşi casetă deocheată. Dar simfonia lui Haydn a rămas şi pe mai departe pe primul loc. Să revin, însă, la metrou: paparazzii ar fi putut să-l pozeze oricât ar fi dorit, însă nu aveau cum să ştie că domnul acela cu mers hotărât, în ciuda bastonului cu măciulie de fildeş şi a ochelarilor negri este personajul mult căutat.) Mai nimeni nu putea pretinde că ştie ceva concret despre el. Cu atât mai mult, se colportau în popor şi în mediile interesate tot felul de ciudăţenii despre personalitatea marelui ministru. Neavând pretenţii deosebite de la viaţă, dr. Poolo îşi compensa dubla deficienţă cu o inteligenţă nemaiîntâlnită şi cu un trai imaginar fabulos. Popularitatea îi era inegalabilă, întrucât nu puteai să-l acuzi de nimic: ce să-i impuţi unui grav handicapat[1], care nu cere de la nimeni nimic şi, în acelaşi timp, dă dovadă de atâta iscusinţă în folosul celor mulţi şi amărâţi? Despre dr. Poolo puteai spune absolut orice. Nimeni nu avea cum să te contrazică. Orice

[1] Poate că noi, ceilalţi, suntem handicapaţii, noi, cei ce nu avem acces la simţurile compensatorii, despre care se spune că dau cale liberă la aflarea atâtor subtilităţi.

argument pro sau contra nu se putea baza decât pe speculații.

La fel cum nimeni nu ştia că nu exista o plăcere mai mare pentru dr. Poolo decât să stea în fotoliul său uriaş din sufragerie – unde îşi primea şi funcționarii favoriți spre a le da instrucțiunile punctuale -, părând că doarme, însă privind extrem de atent de după ochelarii săi cu lentile întunecate la tot ce se petrecea în jur. În acelaşi timp, pândea cu urechile ciulite discuțiile interminabile ale celor ce credeau că doarme. (Singurul lucru neplăcut era că, deşi el era orb şi surd, chiar şi apropiații lui nu se puteau dezbăra să mai şoptească ori să-şi mai facă semne. Probabil că nu pentru a se feri de domnul ministru, ci pentru a se ascunde de ei înşişi. Că altă explicație nu poate exista pentru un nărav atât de urât.)

Oricum, problema lui Poolo rămânea să poată îmbina acea atmosferă inimitabilă din biroul cu uşa capitonată veşnic încuiată pe dinăuntru, cu trabucul, paharul de rom de Jamaica, „Filozoful" lui Haydn, singura casetă, aceea cu filmul cu bulină roşie şi observarea subtilităților celor din jur. Aşa că a cerut să se pună camere de luat vederi în diferitele încăperi (spre a putea vedea semnele discrete) şi microfoane puternice (pentru a auzi şi şuşotelile).

Totuşi, tehnica rămâne tehnică. Atmosfera nu mai era aceeaşi ca atunci când se găsea el de față. Extrem de interesante lucruri poți afla doar dacă te prefaci că dormi, dacă te ascunzi după ochelarii negri şi dacă nu dai semne că ai mai auzi ceva. Abia în timpul momentelor acelora lungi, când toți aşteaptă să te trezeşti, poți sesiza toate finețurile, chiar dacă oamenii nu se pot dezbăra niciodată să-şi facă semne pe la spate şi să şuşotească. Şi, amintindu-şi de toate astea, poți să-ți savurezi altfel şi țigara de foi, în timp ce priveşti caseta, pe muzica lui Haydn şi sorbi din paharul de rom.

Chiar şi când a murit – oh! mult prea devreme -, dr. Poolo asculta de pe catafalc şoaptele celor ce veneau să-şi ia ultimul rămas bun de la el, le sesiza fără greş toate subtilităţile (şi cele mai mărunte), fiind atent şi la oglinda din tavan la toate semnele (oricât de discrete) ale celor din jur. Şi n-au fost puţini!

Aerul era îmbibat, din timp, cu fum gros de ţigară de foi, iar, în fundal, se auzea discret simfonia nr. 22, în mi bemol major, „Filozoful", de Haydn.

Recalcitrantul

"Nu-i niciodată prea târziu ca să te îndrepți." –
Hieronymus, Epist., 107, 3.

Finch, fiul cel mai mare al lui Gough, refuza sistematic şi cu încăpățânare să intre în rândurile oamenilor. Degeaba îl sfătuiau bătrânii săi părinți, degeaba îi spunea toți, ba, o dată, a mai fost criticat şi în şedința sindicală... Dar el refuza să-şi bage mințile în cap.

– Finch, iubitule, îi spuse prietena sa deznădăjduită, cum crezi tu că o să mă căsătoresc eu cu un om ca tine? Ar râde şi curcile de mine! Măcar de dragul meu ai putea să te întorci la calea cea dreaptă!

Iubita lui Finch era o fată frumoasă şi deşteaptă şi, deşi nimeni nu s-a putut dumiri vreodată ce a găsit la dânsul, se vedea de la prima privire cât îl iubea. Dar Finch n-a ştiut să aprecieze sentimentele ei şi odată, pe când se aflau la o conferință urmată de o reuniune artistică, mai bine-zis, pe când se aflau de acuma la partea cu dansul, ea l-a părăsit în favoarea – lesne de înțeles – unui tânăr plin de calități, purtător al insignei "Prietenii cărții" şi câştigător al locului trei pe faza județeană a spartachiadei de iarnă a tineretului la trântă.

A fost o lovitură grea pentru Finch, dar meritată, şi ea trebuia să-i slujească drept serios prilej de gândire. Însă junele refuză şi pe mai departe să se îndrepte. Atunci, societatea trecu la cel de-al doilea avertisment: fu sancționat cu retrogradarea în retribuția muncii şi scos din lotul de fotbal al întreprinderii. După asta, toată lumea i-a întors spatele. Dar Finch, în loc să-şi bage mințile în cap, mai rău a recidivat.

Văzând că nu mai merge nicicum cu Finch, soarta a hotărât să mai facă o ultimă încercare, luîndu-l cu binişorul. Că, vorba poetului, "Din rău la mai rău, din bine la mai bine". Aşa că Finch a câştigat la loterie un automobil albastru*.

(Aici e cazul să arătăm că niciodată nu a putut fi văzut – o dată măcar! – automobilul albastru al lui Finch transportând verdeață pentru singura capră a vreunei femei sărmane sau, cel puțin, să fi cărat vreodată într-o frumoasă excursie de agrement în jurul județului vreo trei-patru copii orfani dornici să vadă monumente istorice şi cascade susurătoare. Nici pomeneală de aşa ceva. Nenumărații martori pot declara, în deplină cunoştință de cauză, că Finch nu şi-a folosit maşina decât în scopuri strict personale.)

Acum, ultimii credincioşi, cele din urmă vestigii ale trecutului retrograd, puțini la număr, e drept, dar şi numeroşii habotnici ai viitorului luminos, cu toții au hotărât că Dumnezeu de aia i-a dat lui Finch maşină pentru a-l pedepsi cu metode moderne, la pas cu tehnica, sperând ei că recidivistul nostru – mă refer la Finch – se va tampona cu un pom sau va depăşi serpentina, prăbuşindu-se în prăpastie. Se vede, totuşi, că Dumnezeu nu şi-a dat destulă osteneală să facă asemenea râpe şi în județul nostru numai şi numai spre a cădea Finch în ele, aşa că acesta risca să rămână din nou nepedepsit, fără să-i treacă măcar prin cap că trebuie să se îndrepte.

Dar "ulciorul nu merge de multe ori la apă", spune zicala veche şi plină de înțelepciune ("deşi tocmai pentru aceasta a fost hărăzit", zic cei de teapa lui Finch).

Într-o frumoasă zi de toamnă târzie, Finch hotărî brusc să se îndrepte. Imediat i s-a întors şi iubita, mai ales după ce a aflat că netrebnicul pentru care l-a părăsit nu a obținut insigna "Prietenii cărții" în condiții tocmai cinstite şi că locul trei la spartachiada de iarnă la trântă era o pură invenție. Şi sindicatul a propus să i se ridice lui Finch

sancțiunea pe linie administrativă şi l-a lăudat în două rânduri pentru contribuția pe care şi-a adus-o la stimularea activității gazetei de perete, el fiind cel care o citea, zilnic, de două ori.

Aşa s-a terminat acest capitol trist din viața lui Finch, mai ales că, a doua zi, a intrat cu maşina lui albastră într-un gard din care n-a mai reuşit să iasă în întregime, însă nu-i nimic, asta nu contează, principalul e că a murit ca un om integru, pentru că "mai bine la urmă decât niciodată".

* După acest eveniment, ateismul a mai crescut cu 3,08% pentru că oamenii l-au judecat aspru pe Dumnezeul care, în loc să-l răsplătească după faptă pe numitul Finch, l-a mai făcut şi posesor de automobil (albastru). (cf. Colectiv, "Cauzele Ştiințifice ale ateismului în România tradițional socialistă", Buc., 1984. Dar vezi şi Colectiv, "Cauzele Ştiințifice ale iubirii de Dumnezeu în România tradițional credincioasă", Buc., 1993, acelaşi capitol.)

Poolo (Gough?) Bucătaru

Nome net omen

Capitolul I
Introducere
Cea mai mare lovitură a mileniului II cristic

Se poate afirma, fără exagerare, că ultima apariţie publică a lui Poolo s-a constituit în evenimentul numărul unu al sfârşitului de mileniu II cristic. Ba, chiar al mileniului întreg. Omologarea, însă, va fi dificilă în orice carte a recordurilor pentru că identitatea eroului - ca a oricărui personaj ce se respectă în lumea interlopă - este destul de discutabilă. Mama lui Poolo, fosta domnişoară P., a amânat ani de zile căsătoria cu domnul S. din pricină că nu-i plăcea deloc cum îl chema pe alesul ei. Cum tânărul Poolo n-a vrut nicicum să renunţe la numele strămoşilor, domnişoara P. (căsătorită S.) a trebuit să păstreze pentru întreaga viaţă rana crudă a insatisfacţiei, chiar a durerii, într-o căsnicie altfel reuşită. O dată cu scurgerea vremii, lucrurile s-ar fi liniştit, poate, dacă la naşterea fiului, bunicii paterni n-ar fi insistat ca pruncul să fie botezat Silar. Pretenţie cu totul nesăbuită, dacă ne amintim că în copilărie nu exista jignire mai mare decât să-i spui unui băiat „Prostule, măgarule/ Silar Bucătarule!". Degeaba a insistat soacra să i se facă o bucurie bunicului, el însuşi Silar Bucătaru, fost locotenent-colonel de miliţie de care nimeni, dar absolut nimeni nu îndrăznise să-şi bată joc vreodată. Mama a ameninţat că se sinucide împreună cu pruncul şi valul de nefericire care năpădise căminul noului născut era pe punctul de a se materializa într-o gravă boală psihică. Până la urmă, s-a ajuns la concluzia că

e preferabil pentru toată lumea ca numele copilului să fie Poolosilar Bucătaru, Silar fiind împrumutat de la familia S., iar clanul Bucătaru rămânând cu satisfacția neștirbită a însemnelor heraldice strămoșești. Doar că, la Primărie, un funcționar inconștient plecă în concediu tocmai atunci când micuțul trebui să fie înscris în acte, iar femeia care îi ținea locul avea o caligrafie mult prea lăbărțată. Urmarea a fost că domnișoarei de la ghișeu nu-i încăpu cuvântul Poolosilar la rubrica respectivă și efectuă o prescurtare, îndeobște ilegală, oprindu-se la Poolo și punând un punct după el. Cum, ulterior, punctul acela s-a pierdut în diferitele hârtii, explicându-i-se familiei că nu se obișnuiește nicăieri să se folosească prescurtări de nume în înscrisurile oficiale, băiatul a rămas un Poolo autentic, dar berc. Familia s-a consolat o perioadă îndelungată, gândindu-se că până și în Bizanț au existat împărați cu numele de Constant în loc de Constantin, însă un tânăr vecin, student în istorie, nesuferit și intelectual, a învârtit încă o dată cuțitul în rană, demonstrându-le că aceia au fost Constans și nu Constant.

O plângere penală îndreptată împotriva funcționarului de la Primărie a fost respinsă, pe de o parte, pentru că individul fusese la momentul fatidic în concediu legal și, pe de altă parte, întrucât fapta după cinci ani oricum i s-a prescris. Singura concesie acceptată de instanță a fost aceea că a formulat o recomandare prin care solicita ca, pe viitor, să se evite numele prea lungi, care riscă să provoace dezordine în registrul stării civile, indicate fiind doar acele nume ce nu depășesc lungimea de opt litere. Faptul că „Poolo” nu depășește nici pe departe noua limită de opt litere a fost total ignorată, iar alternativa de a se mări spațiul pentru rubrica în chestiune a fost considerată neproductivă, ținându-se cont că țara trece prin momente de austeritate și că nu se cuvine să încărcăm bugetul și cu o risipă inutilă de litere.

Aşa că, deşi este cu totul indubitabil că Poolo Bucătaru a dat cea mai mare lovitură a secolului, înregistrarea evenimentului este încă dificilă. În fond, nici Napoleon Bonaparte n-ar fi fost Napoleon Bonaparte, dacă ar fi trebuit să se mulţumească să i se spună Napol sau Napo.

În disperare de cauză, familia Bucătaru a cerut recurs în anulare pentru soluţia vădit netemeinică a tribunalului, rămânând în rezervă şi posibilitatea să se pretindă în mod oficial schimbarea numelui Poolo în Poolosilar, ceea ce, din punct de vedere legal, ar fi fost mai dificil, mai ales că s-a dat o recomandare ca numele de botez să nu depăşească, în perioada de austeritate, opt litere, iar perioada de austeritate ţine de tranziţie, care, se ştie. e lungă.

Capitolul II
Punctul culminant
Simpozionul

Când, la vârsta de 42 de ani, a intrat în sala de conferinţe, Poolo Bucătaru a avut impresia că a păşit într-o altă lume. Vreo zece persoane stăteau destul de înghesuite la masa prezidiului şi, după cuvântul introductiv al preşedintelui, fiecare conferenţiar a trecut pe la tribună pentru a susţine câte o lucrare dedicată lui Alexander von Teufel. Poolo parcă auzise vag despre von Teufel, însă puzderia nesfârşită de nume vehiculate cu nonşalanţă de către vorbitori îl descumpăni. De multe ori nici măcar nu se specifica identitatea personajelor la care se făcea trimitere, fiind evident că membrii colocviului erau într-o strânsă cunoştinţă cu toate figurile invocate, figuri total străine pentru Poolo.

După a doua sau a treia intervenţie, Bucătaru privi în jur, încercând să observe dacă nu cumva şi alţi auditori trec prin starea aceea de confuzie datorată universului

nefamiliar în care erau cu toții aruncați. Dar nu! Publicul asculta liniştit, mulți luau notițe, nimeni nu se arăta deranjat că n-ar pricepe ce se discută în prezidiu.

După un timp, Poolo observă că până şi toponimele pomenite de vorbitori îi sunt atât de necunoscute încât nici măcar nu ar putea localiza dacă Pancsis, localitatea de naştere a lui von Teufel, se află in Europa sau în America, protagonistul dovedindu-se a fi fost un spirit neliniştit, incapabil să locuiască mai mult de câteva luni într-un loc. După ce şi-a făcut studiile în Spania, a cutreierat capitalele Europei, însă a străbătut şi Africa în lung şi în lat şi s-a numărat printre primii pionieri ai colonizărilor vestice americane. Prietenul şi cel ce i-a finanțat întreaga operă a fost un anume Grubich, despre care se vorbea în timpul lucrărilor simpozionului la fel de firesc ca despre Einstein sau despre Freud, cu care von Teufel ar fi avut strânse relații.

Încetul cu încetul, Bucătaru mai observă că nu numai numele persoanelor în discuție şi al localităților amintite îi sunt străine auzului, ci şi unele cuvinte - în special verbe - ieşeau şi ele din sfera lui de înțelegere. După mai puțin de două ore, el realiză că, de fapt, simpozionul şi-a mutat discursul într-o limbă pe care n-ar fi putut s-o identifice. În pauza de cafea, Poolo se întreținu, în mod cu totul firesc, cu alți participanți la manifestarea ştiințifică aşteptată de atâta vreme, legă cunoştințe, schimbă cărți de vizită, îşi plasă două articole la două reviste de cea mai înaltă ținută profesională. Era, cum s-ar spune, într-al nouălea cer.

La prânz, luă masa cu noile sale cunoştințe la Restaurantul Grubich, unde se spunea că ar fi mâncat însuşi Grubich de nenumărate ori. Au servit, bineînțeles, ruladă de vacă neagră umplută cu petale de floarea soarelui şi cu zeamă de cartofi înțepați mărunt şi au băut celebrul vin dulceag-albăstrui al casei. Seara au plecat într-un pios pelerinaj la Pancsis, locul natal al lui von Teufel.

Poolo nu mai putu reveni la familia sa. Un dor inexplicabil îl chema, totuşi, din străfunduri, la copiii şi la soția uitată. Din păcate, au trebuit să treacă doi ani până să nimerească la un alt simpozion, unde să se vorbească pe față şi fără ocolişuri despre localitatea fostului său domiciliu.

După trei zile de dezbateri deosebit de productive, Poolo reuşi să revină la Lugoj.

Capitolul III
Încheiere.
Acasă

După ce că nu i-a fost recunoscută cea mai mare lovitură a mileniului, Poolo Bucătaru trebui să mai aştepte doi ani pentru a se putea iar întoarce acasă. Insă tehnica e un lucru mare: în tot acel răstimp, el izbuti să vorbească la telefon cu ai săi, cuvintele lui străine fiind traduse automat în centrala telefonică. Faptul acesta a avut trei consecințe pozitive: în primul rând că familia nu s-a speriat că el i se adresa într-o limbă neobişnuită, în al doilea rând că acelaşi automat făcea translația, adaptând totul la un context accesibil şi, nu în ultimul rând, că acei ce supravegheau convorbirile nu erau obligați să depună obositoare eforturi suplimentare.

În drum spre Lugoj, venind de la Pancsis, Constant Bucătaru trebui să se legitimeze de mai multe ori pe la diferitele frontiere. Spre cinstea sa, paşaportul îi era în perfectă regulă şi el putu povesti, mai târziu, acasă, că numele Poolo Bucătaru şi nu altul este cel ce i-a garantat această călătorie fără incidente*. Fapt ce îl făcu să privească mult mai matur lucrurile şi să treacă peste complexele pe care le-a purtat pană atunci cu el în legătura cu numele său puțin prea popular şi cu prenumele-i ciuntit.

– Un nume adevărat e un nume valoros, obişnuia el să spună mulțumit şi, fumându-şi tacticos pipa, le dovedea

rudelor şi prietenilor că mileniul căruia i-a dat el cea mai mare lovitură - chiar dacă acest lucru nu a fost recunoscut - acel biet mileniu s-a stins in anonimat, pe când Poolo Bucătaru, om şi nume, se bucură şi în continuare de aceeaşi consideraţie. Şi de aceleaşi drepturi în faţa autorităţilor naţionale şi transfrontaliere.

Da, un nume bine ales supravieţuieşte vremurilor. Această nouă lovitură nu i-a mai putut fi tăgăduită lui Poolo Bucătaru. Secolul XX sucombase epuizat la picioarele sale. Iar el, iată, se putea bucura mai departe de viaţă, iar numele îi străluceşte integru pe actele care-i certifică în mod legitim trecerea.

Iar în adâncul sufletului, Poolo Bucătaru tot Poolosilar Bucătaru se simţea.

Capitolul IV
Concluzii
Nomen est omen.

*Ceea ce, totuşi, este puţin exagerat. Ticălosul de Silar (Finch) putem spune cu certitudine este cel ce a împiedicat şi împiedică şi acum recunoaşterea că Poolo Bucătaru ar fi autorul celei mai mari lovituri a mileniului doi cristic. Şi asta pentru că, în mod cu totul perfid, a înlocuit ici-acolo numele Poolo Bucătaru cu Gough Bucătaru. Ceea ce, trebuie să recunoaştem, este diferit.

CARTEA A NOUA

în care este vorba despre minunatele aplicații pe care a știut să le dea Gough deosebitelor sale intuiții și despre modul cum nevolnicul Finch a încercat să minimalizeze aceste aplicații, zicând că "așa și pe dincolo", precum și „cât și mât", însă și despre felul cum, în cugetările lor limpezi ca apa de izvor, înțelepții lumii i-au dat, până la urmă, dreptate numai și numai lui Gough, arătând, astfel, că unul are întotdeauna dreptate.

Ce ne spun documentele vremii?
"Ce este politica și de ce este ea așa?", discurs rostit de domnul Gough la sediul A.G.L.P. (Asociația Generală a Locatarilor Pietoni).
Ca o veste de ultimă oră, putem anunța cu bucurie cititorii că la recenta sa Adunare Generală, România a devenit și ea membră cu drepturi depline a A.G.L.P.!

Statuia

"Tot ce suntem este rezultatul celor ce am gândit şi făcut." – La Guyon, Anth. 15.

Gough sculptă la comanda lordului chipul acestuia în marmură. Statuia îi reuşi foarte bine şi lumea spunea că seamănă leit cu lordul, pe care, dacă l-ai pune să stea lângă statuie, n-ai mai putea să-l deosebeşti de ea.

Apoi lordul se îmbolnăvi. Supuşii săi aveau însă o mulţime de rugăminţi, pe care numai dânsul le putea soluţiona. Unele dintre ele erau chiar urgente.

Finch, sfetnicul de încredere al lordului, hotărî să treacă la un şiretlic: aşeză statuia într-o firidă şi lumea îşi spunea păsurile în faţa acestui chip cioplit. Apoi Finch începu să guverneze el în locul stăpânului. Boala lordului se prelungea şi lucrurile mergeau de minune. Finch prospera, iar statuia de marmură îşi făcea datoria: oamenii i se adresau fără a şti că vorbesc cu o piatră.

Dar, iată că, după un timp, lordul muri. Finch, pentru a nu-şi pierde puterea, îl înmormântă pe ascuns. Lucrurile îşi mai continuară, o vreme, cursul.

Până ce, într-o zi, cineva remarcă lipsa statuii lordului din locul unde fusese expusă iniţial. Atunci, Finch îi ceru lui Gough un duplicat. Dar, spre surprinderea celor iniţiaţi, odată ce statuia îşi văzu chipul cioplit, prinse glas.

Statuia lordului guvernă, vie, mai mulţi ani. Apoi, când se îmbolnăvi, duplicatul ei îi luă locul.

Gough fu obligat să facă un alt duplicat.

După ce muri şi Gough, ultima statuie se văzu lipsită de statuia ei.

Deveni tot mai rigidă. Împietri.

O cioară îşi făcu cuib pe creştetul ei.

Discipolii lui Gough, care făceau mulaje după capodopera maestrului, plictisindu-se într-o zi, cioplîră mici figuri reprezentând cioara de pe creştetul statuii.

În clipa când cioara îşi văzu statuile ei, începu să guverneze între păsări.

Sfârşitul miniştrilor de război

"Este imposibil să nu aibă supărări cel care locuieşte într-un oraş sau într-o casă şi care are legături cu oamenii." – Socrate, la Stobaeus, Flor. 99, 35.

dar

"Cine a fost în stare să şteargă ce i-a fost scris odinioară pe frunte de către destin?" – Bhartrhari, Nir., 84.

Gough locuia la ultimul etaj al marelui bloc din beton şi sticlă. La parter să găseau prăvălii, agenţii imobiliare, o cofetărie şi un oficiu de turism. Etajele I şi II erau ocupate de Clubul Stăruitorilor, iar etajele III şi IV de Ministerul de Război. În rest, blocul era parcelat în garsoniere şi apartamente pentru particulari, cu excepţia capetelor fiecărui coridor, unde nişte negustori şi-au amenajat câteva prăvălii. La ultimele etaje nu mai existau nici aceste mici dughene. Aici locuiau numai slujbaşi mărunţi, jochei, studenţi, scriitori şi, mă rog, cine se mai nimerea. „Drojdia societăţii", cum se spune.

Până la etajul patru exista o scară rulantă. De la etajul zece şi până la etajul douăzeci urca un singur lift comun, iar de acolo în sus se mergea pe scări. Ultimelor etaje au uitat să le termine până şi scările, aşa că se circula pe un fel de frânghii marinăreşti, însă din material plastic (cele pentru urcare erau de culoare roşie, iar cele pentru coborât de un albastru-ciel foarte reuşit). Din păcate, frânghiile erau cam incomode şi cam prea puţine. Din cauza aceasta, se întâmpla ca sa vrea cineva să urce, în

timp ce altcineva cobora pe aceeaşi frânghie (sfidând culoarea!) şi, atunci, unul se vedea obligat să cedeze. În schimb, odată ajuns sus, aveai o priveliște minunată, doar că pe acoperiş s-a instalat un teren pentru cei ce voiau să învețe să conducă maşina, şi, motoarele prost ambalate făceau un zgomot infernal.

Gough era obosit. Se afla pe drum de o jumătate de oră şi încă nu reuşise să ajungă sus. Pe scările rulante n-a fost nici o problemă, dar în dreptul clubului se adunase lume multă pentru că se aniversa performanța record a unui membru ce obținuse prin perseverență şi talent un rezultat grozav. Nu se ştia exact ce rezultat, însă se zvonea că ar fi reuşit să fabrice din chibrite macheta întregului bloc, cu interiorul acestuia şi cu tot ce se mai găsea pe acolo. Apoi şi lifturile au fost foarte încărcate pentru că la minister se lucra la un tratat militar secret, deci în legătură cu această înghesuială nici măcar nu te puteai plânge cu voce tare. După care a trebuit să mai schimbe de trei ori ascensorul, să mai urce patru sute douăzeci şi nouă de scări pe jos şi, la urmă, n-a găsit nici o frânghie liberă.

Stătea şi aştepta ca o doamnă să coboare pe una dintre frânghii, în timp ce în spatele său se şi formase o coadă frumuşică, iar o cucoană făcea apropouri zdrobitoare referitoare la normele minime de civilizaţie şi respect.

Gough era obosit şi deprimat. Deodată, o furie nimicitoare puse stăpânire pe el. Coborî în goană scările, îmbrânci lumea, făcându-şi loc cu coatele în lifturi şi năvăli la etajul patru, unde erau pe punctul de a se semna alianța secretă. Dar aceasta nu a mai avut loc. Gough îl aruncă pe ministrul de război în golul scărilor, declară puci militar şi ocupă tot blocul. A devenit un dictator fioros şi drept. Sub jurisdicţia sa nu mai era voie să urci pe frânghiile roşii, ci doar pe cele albastre, în schimb erai obligat să cobori pe cele roşii. Gough condamna zilnic la moarte zece oameni, iar vinerea şi lunea îi graţia. Apoi, aceştia îi erau multă vreme recunoscători.

Guvernă şaptesprezece luni, după care fu aruncat în golul scărilor. Căzu, totuşi, mai puţin decât predecesorul său, care micşorase distanţa prin propriul său trup.

După şaptezeci şi patru de ani, golul scărilor fu umplut cu cadavrele foştilor miniştri de război. Nemaifiind unde să fie aruncaţi, aceştia au dispărut ca funcţie. Şi, odată cu ei, şi războaiele. Oamenii se înghesuiau acum mai veseli în stradă sau în cofetării. Sau în prăvălii. Sau în agenţiile imobiliare. Sau în oficiul turistic, cu excepţia zilelor de joi şi sâmbătă, când şi acesta era închis. Doar că din fostul gol al scărilor urca, din când în când, o duhoare grea.

De ce a început războiul cu Marele Ducat de Luxenburg

Remediul nenorocirii este echilibrul sufletesc –
Syrus, 490

„Istoria s-ar fi scris altfel, dacă nasul Cleopatrei ar fi fost mai cârn" se spune, pe bună dreptate. Cu toate acestea, nasul doamnei Poyy, soția domnului Poolo, impiegat de mişcare într-o mică gară din Banat (România) n-a fost tocmai impecabil. Doamna Poyy fusese lovită la vârsta de şase ani în plin obraz de un cal şi, de atunci, nasul i-a crescut strâmb. Aceasta s-a întâmplat când fusese doar o fetiță, însă la vârsta matură de 42 ani, doamna Poyy s-a sculat - cu nasul ei strâmb cu tot -, i-a pregătit micul dejun impiegatului şi a confundat zahărul cu sarea, astfel că i-a preparat o cafea cu un gust neobişnuit soțului ei. Domnul Poolo, care a dormit şi aşa prost toată noaptea şi care era cunoscut ca un mare ipohondru, a rămas cu convingerea că este purtătorul unei boli ascunse, probabil foarte grave şi, tot îngrijorându-se de suferința sa, a greşit - pentru prima oară în 24 de ani de carieră - mersul trenului. Drept urmare, acceleratul 3208 a lovit din plin o garnitură de marfă şi printre cele 265 victime ale cumplitei catastrofe s-au aflat şi două persoane care au făcut Interpolul să lucreze din greu timp de patru săptămâni şi probabil că munca ar fi continuat în subteran, dacă evenimentele n-ar fi evoluat atât de rapid, flacăra fiind puternic întreținută şi de mass-media. Unul dintre morți s-a dovedit a fi Charles-Luc Druon, celebrul terorist din Luxemburg, iar un altul,

excelența sa ambasadorul Gabonului în Bulgaria, împreună cu încă doi funcționari și trei oameni de pază din anturajul său. Un al patrulea om de pază, care a supraviețuit catastrofei, a declarat că serviciile secrete ale țării sale erau la curent cu un atentat ce se pregătea și nu excludea deloc o legătură între Charles-Luc Druon și cumplita nenorocire feroviară. (Mai ales că nici cele mai moderne tehnici de investigare n-au reușit să stabilească în mod cert motivul catastrofei.)

Un ziar francez a lansat o ipoteză provocatoare asupra întregii întâmplări, și drept urmare, țara unde a avut loc cumplitul eveniment a supralicitat faptele și a adus în prim plan până atunci obscura rețea „Crocodilul galben", stabilind că acel Charles-Luc Druon n-a lucrat pe cont propriu și că oficialitățile statului său nu erau deloc străine de acțiunile organizației teroriste. Gabonul a solicitat explicații ambasadorului Luxemburgului la Libreville și întrucât răspunsul a fost considerat insuficient, statul african a cerut sprijinul Consiliului de Securitate. Din păcate, mecanismele O.N.U. - ca de atâtea ori - s-au mișcat foarte încet și scandalul, ajuns pe prima pagină a ziarelor nu numai din România, ci din întreaga lume, a precipitat din nou evenimentele. După cum își mai aduc, poate, aminte cititorii, relațiile dintre Marele Ducat de Luxemburg și Gabon s-au deteriorat vizibil în ultimul deceniu și nu este de mirare că o grupare agresivă a Frontului Național al Leoparzilor Neîmblânziți a realizat trei atentate cu bombe în Luxemburg, iar la 4 septembrie, Gabonul, unde s-a creat o adevărată isterie de masă împotriva „unui anumit stat din Benelux", a lansat primul raid de aviație la est de Esch sur Alzette. Riposta statului european a fost pe măsură și bombardamentele succesive din 6 și 7 septembrie au provocat importante pagube materiale, în special tribului Ngunga, principalul fief al Leoparzilor Neîmblânziți.

Conflictul risca să se generalizeze mai ales că s-a dovedit că atât aparatele luxemburgheze, cât şi cele africane decolau de pe aceeaşi bază a unui stat central-est-european. (Ce scenă curioasă trebuia să fi fost aceea când, în cel mai mare secret, doi aviatori ai forţelor beligerante îşi făceau cu mâna, urcau fiecare în avionul său şi plecau în direcţii opuse, pentru ca, după ce şi-au lansat bombele, să revină în acelaşi loc şi să servească politicoşi cina la cantina comună şi, din pricina aglomeraţiei, uneori la aceeaşi masă şi folosindu-se de acelaşi coş de pâine.)

După toate astea, s-a hotărât o conferinţă de pace la Lugoj (Europa, România), în apropierea locului unde a avut loc nefericitul accident feroviar.

Domnul Poolo, nici o clipă incriminat pentru cumplitul eveniment, întrucât Interpolul a constatat cu probe irefutabile că garnitura a părăsit terasamentul în urma unui sabotaj al organizaţiei criminale „Crocodilul galben", s-a trezit dis de dimineaţă, a fumat o ţigară şi s-a apucat de lucru, deoarece în jurul Lugojului (Banat, România) toată suflarea era în stare de alarmă maximă în vederea sosirii delegaţiilor la conferinţa de pace. O reţea de ochi ageri sticlea de după fiecare copac şi agenţii speciali ai diferitelor servicii de securitate s-au travestit în te miri ce plante şi obiecte aparent inofensive. (Domnul Poolo, de pildă, nici nu sesiză că fântâna casei sale era substituită de o patrulă B.S.S., care reuşise să ia forma fidelă a obiectului familiar.) Doamna Poyy - cea care primise o copită în nas, pe când nu fusese decât o fetiţă - n-a mai confundat în dimineaţa aceea sarea cu zahărul şi i-a preparat o cacao delicioasă soţului ei. Acesta, la rândul lui, ajută trenurile ordinare şi cele speciale să străbată impecabil reţeaua feroviară atât de încărcată din jurul Lugojului. Diplomaţii au sosit cu bine, conferinţa a avut succes şi, două zile mai târziu, s-a semnat tratatul de pace şi colaborare între Marele Ducat de Luxemburg şi Republica Gabon. (În tratatul de bază, semnat doar două

luni mai târziu, s-a subliniat prietenia de veacuri dintre cele două popoare frățești şi s-a exprimat regretul pentru scurta şi nedorita neînțelegere survenită).

STRICT SECRET

„Concluzii şi recomandări:

1. Dna. Poyy îşi va ține întotdeauna, începând cu data semnării actului adițional, sarea şi zahărul în două recipiente de culori diferite.

O comisie internaționala va supraveghea periodic ducerea la îndeplinire întocmai a punctului 1.

2. Marele Ducat de Luxemburg va debloca (cf. *Tratatul, Anexa 8*) suma de 15 milioane dolari pentru consolidarea infrastructurii din Gabon şi va realiza în comun cu partea gaboneză o fabrică strategică de mingi de tenis de masă.

3. Părțile vor recomanda profesorilor, de istorie din țările respective să amintească de războiul cunoscut sub sintagma „regretabilele evenimente" cu maximă precauție. In loc de aceasta, în programele analitice din cele două țări se va pune accentul pe epoca bronzului şi pe creşterea cu atâta succes a producției prelucrării acestui metal în ultimele două decenii.

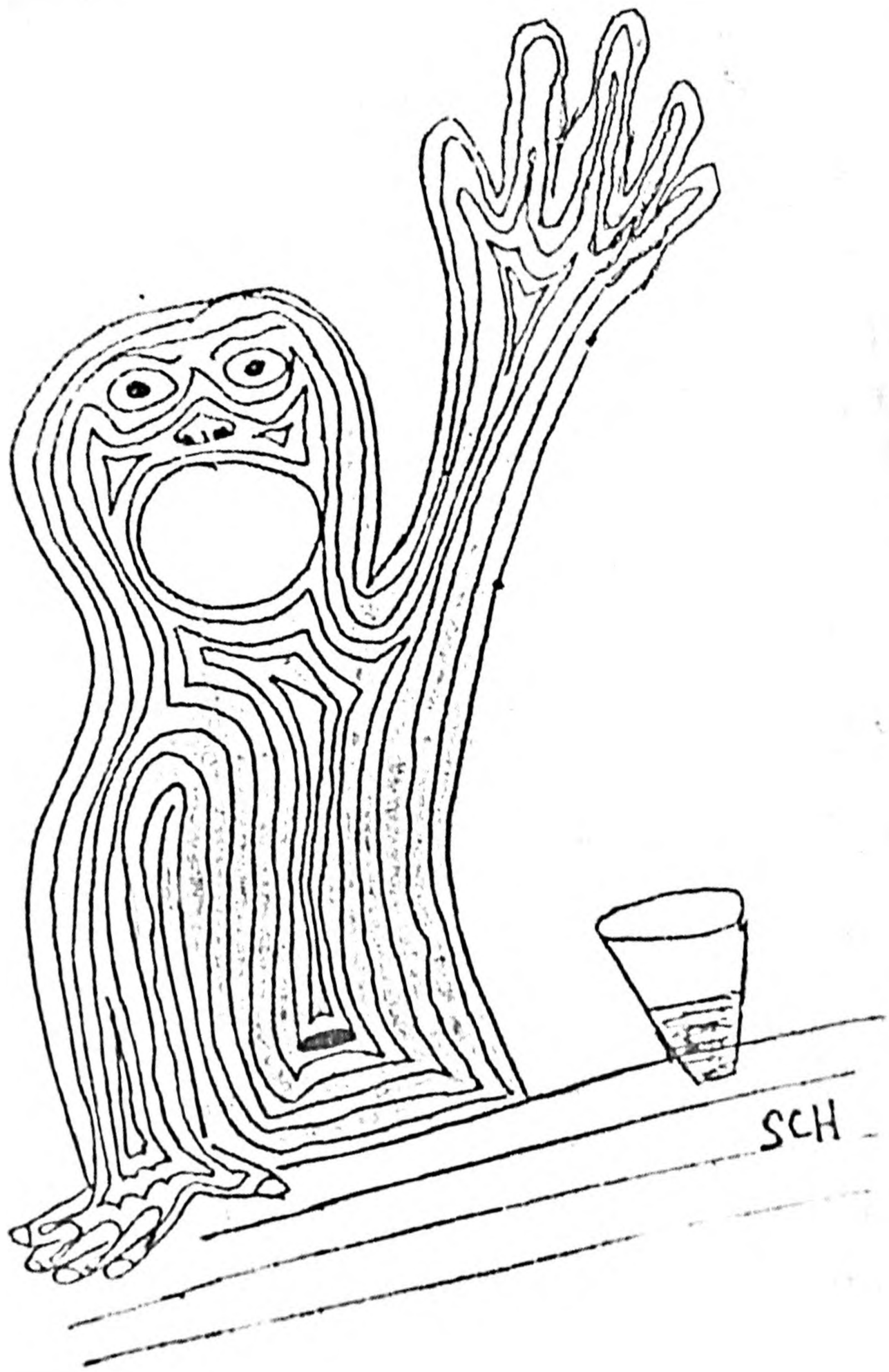
SCH

Salamul

„A muri bine înseamnă a evita primejdia de a trăi rău" – Seneca, Epistole, 70, 60.

Gough s-a întâlnit cu Poolo. Ceea ce a fost ultimul lucru pe care şi l-ar fi putut dori: în fond, Poolo a fost interzis de cenzura comunistă, iar tocmai Gough a fost cel ce i-a luat locul. Aşa că Poolo putea foarte bine să-l ia la rost pe Gough, să-l facă „un produs al securităţii", să dovedească – de ce nu? – că numitul Gough a fost „paraşutat" în România, sub nume străin, „imperialist" de către KGB etc. De la toţi aceşti autonumiţi dizidenţi te poţi aştepta la orice!

Poolo nu l-a luat în seamă. Ceea ce l-a făcut pe Gough să fie şi mai neliniştit. El era tipul „Ce-am în guşă şi-n căpuşă" şi ceea ce-i repugna cel mai mult şi cel mai mult în viaţă era făţărnicia celorlalţi. Aşa că şi-a zis să-i propună individului un târg. Când îl întâlni din nou, îl acostă şi-i preciză că el, Gough, este un om direct, din popor, care nu este obişnuit să umble cu vorbe, cu fofârlica sau cu filosofii de doi bani. (Şi ce filosofii nu-s de doi bani? îi făcu cu ochiul neruşinatului. Care bineînţeles că n-a înţeles nimic.) Gough nu se lăsă intimidat de atâta impertinenţă şi-i vorbi răspicat:

– Cât vrei ca să taci?

Poolo se uită la el, i-a spus că „E o confuzie" şi-şi văzu de drum.

Da, dar peste doar câteva zile, Gough îl zări din nou pe Poolo. Iar după încă o zi, iarăşi. Astea nu pot fi simple coincidenţe! Nu, nu... Gough încercă să-i propună o sumă mai mare dizidentului. Din nou: nici un rezultat.

Gough a fost un om dintr-o bucată şi, profitând de întunericul nopții şi de faptul că se aflau singuri pe stradă, îl omorî. („Încă o dată", ar zice boşorogii intransigenți de astăzi.) Cum l-a omorât? S-au întâlnit întâmplător, chiar când Gaugh a ieşit din magazinul alimentar. („Întâmplător"? Să fim serioşi!) Gough ținea în mână ruda de salam tocmai cumpărată din pensia-i mizerabilă. Nu mai suportă, văzu strada pustie şi-l pocni bine țintit pe mizerabil în scăfârlie. Bine țintit, într-adevăr! Decât să te omoare altul cu zile, nu-i mai bine să i-o iei tu înainte? Mai ales, de nu te poți înțelege cu vorba bună... (Că asta a vrut să spună şi înțeleptul în citatul pus după titlu.)

După câteva ore, mâncând o bucată din salam (din salamul acela!), Gough avu, nu ştiu cum, impresia că-l mănâncă pe Poolo. (Încă o dată?) Ceea ce era, totuşi, prea mult chiar şi pentru un om din popor, obişnuit să halească, de mic, te miri ce. Că aşa au fost vremurile. De data asta i se făcu o asemenea scârbă – dar o asemenea scârbă! – încât deveni roşu, albastru, violet. Decedă. După datina cea bună, strămoşească.

„Salamul a fost stricat" a dovedit, fără putință de tăgadă, ancheta. Însă gestionarul dispunea de suficienți bani pentru a plăti o amendă modică şi a-şi transforma urmărirea penală într-o biată sancțiune administrativă. Şi toată lumea a fost mulțumită. Că oameni suntem.

Pe urmă, nimeni nu şi-a mai adus aminte nici de Poolo, nici de Gough. Următorul intoxicat cu Salam a fost Silar. Două zile mai târziu, a fost găsit şi cadavrul neînsuflețit al lui Finch. Doar că Finch nici măcar n-a mai fost identificat vreodată.

Întrebarea ce se pune este următoarea: cum au putut să se intoxice şi Silar şi Finch cu aceeaşi rudă de salam... cumpărată de Gough? Că doar n-or fi jefuit mortul! Iar din magazinul acela alimentar a cumpărat destulă lume, oamenii cinstiți ai cartierului... De ce tocmai ei?

Dacă un detectiv serios, un detectiv celebru şi nu un răcan oarecare interesat doar de ciubucuri şi de femei ar fi anchetat cazul, ar fi putut rezulta un roman polițist extraordinar. Chiar şi un film serial! Cum de au murit toți aceştia şi numai aceştia din aceeaşi rudă de salam? Dar dacă în spatele poveştii cumplite se ascunde mâna unor forțe oculte sau – şi mai grav – brațul lung al serviciilor secrete? Poate că de aceea a şi fost muşamalizat întregul caz. Mai mult ca sigur!

Altfel, parcă totul n-a fost decât de pomană, un fapt pe care nici nu ştiu de ce l-am mai pomenit. Asumându-mi atâtea riscuri...

Câinele mov

„Lung e timpul morții pentru noi și trăim un mic
număr de ani în chip mizerabil" – Semonides,
Iambi, 3.

Era o zi superbă și domnul Poolo hotărî că a sosit timpul să-și mai viziteze părinții. Ceea ce era destul de complicat și cerea multă imaginație și perseverență.

Părinții domnului Poolo - nu e nici o rușine s-o spunem – au fost niște oameni umili, dar cinstiți și harnici. Ei n-au cunoscut niciodată sălile sordide ale tribunalelor și nici n-au ajuns să ceară de la vecini o bucată de pâine. (Mai bine s-ar fi culcat flămânzi!) Însă ca el, Poolo, să n-aibă o bucată de pâine pe masă, mulțumită Celui de Sus, n-a avut să se întâmple decât foarte rar. Cu atât mai lăudabilă a fost reușita celor trei copii ai familiei, plecați de jos, dar primul ajuns funcționar la cadastru, al doilea – dl. Poolo însuși – director adjunct la Primărie, iar fata – una dintre cele mai respectate învățătoare din târg și soția medicului veterinar.

Părinții domnului Poolo au fost toată viața îngrijitorii Cimitirului Vechi și se poate afirma, cu toată răspunderea, că puține necropole din țară arătau atât de îmbietoare ca aceea gospodărită de personajele noastre. Acestea au introdus măsuri cu adevărat revoluționare în domeniu: au pietruit aleile cimitirului cu cioburi de rocă de diferite culori, astfel încât soarele se răsfrângea cu bucurie în adevăratul curcubeu de jos. Apoi, au fixat tăblițe la capătul aleilor, asemenea celor de pe străzile orașului, iar fiecare mormânt a primit câte un „număr de casă". (Din păcate, proiectul inițial ca numele străzilor din cimitir și

numerele aplicate la morminte că corespundă cu adresele din traiul civil al decedaților nu s-a putut aplica din mai multe motive ce s-au arătat, până la capăt, insurmontabile: o dată, pentru că oamenii se mai mutau dintr-un loc în altul în viață fiind, lucru ce nu era legal posibil odată ajunși în sicrie; a doua oară, fiindcă o dată stinsă în traiul lumesc o familie, pe locul respectiv se muta alta, încât nu aveai cum să rezolvi situația postumă decât prin supraetajarea cronologică a mormintelor, lucru din nou oprit de lege și de riturile anchilozate ale autorităților și, pe urmă, au apărut proteste de la câțiva vecini certați între ei și care pretindeau că le ajungea să fi fost obligați să stea o viață alături de niște dușmani înrăiți și voiau să-și petreacă măcar odihna veșnică scutiți de proximități neplăcute. Sigur, asemenea argumente se puteau aduce cu nemiluita, la fel cum orice inițiativă se lovește întotdeauna de conservatismul și invidia din jur. De data asta, rațiunea ca decedații să se simtă la cimitir în continuarea vieții lor publice a fost spulberată de autorități cu argumentele cele mai birocratice posibile*.

Păcat! Se vede că invidia lucrează și acolo unde concurența nu este excesivă. O idee profund umanitară a fost – vai! - din nou spulberată de istorie din pricina birocrației și a ignoranței.

Însă, în afara acestui eșec – pentru care au mai avut cumplit de pătimit –, părinții lui Poolo s-au bucurat numai de succese în activitatea lor profesională, dovadă că talentul și perseverența, vocația și sacrificiile personale inerente nu pot fi înfrânte de răutatea și ignoranța nimănui. Printre marile lor realizări se numără, fără îndoială, și bicicletele puse la dispoziția vizitatorilor pioși, introducerea apei curente și a robinetelor respective la fiecare strat de flori sau vază de pe morminte, amenajarea inițial a unor adăposturi pentru intemperii, dedicate vizitatorilor, apoi transformarea acestor simple refugii în clădiri cu utilitate punctuală, menite ca oamenii să nu-și

piardă inutil vremea până a trece furtuna şi înfiinţarea „bibliotecii cimitirului" (unde se găseau din abundenţă lucrări despre slujbele religioase de profil, despre topografia locului, FIND FAST pentru cei ce nu erau localnici, precum şi scurte biografii ale răposaţilor – pe baza unor CV-uri pe care toată lumea trebuia să le pregătească din timp).

Am fi nedrepţi dacă am arăta numai necazurile pricinuite de invidia cu care au trebuit să se confrunte minunaţii edili ai oraşului de după moarte. Tatăl domnului Poolo a fost de două ori decorat, o dată de însuşi domnul Prefect, cu ocazia vizitei făcute în târg, iar într-un ziar central şi chiar şi pe un post de televiziune au apărut reportaje extrem de elogioase, atestând munca de o viaţă a unor slujbaşi modeşti şi harnici. Răzbunarea a venit pentru domnul Poolo senior postum.

După ce a murit, după o scurtă suferinţă, în al optzeci şi doilea an al exemplarei sale vieţi, soţiei sale i-a fost dat să afle cu groază că tocmai bărbatul ei, părintele spiritual al necropolei, pe care a slujit-o cu neţărmurită abnegaţie până la capăt, n-a primit încuviinţarea de a fi înhumat în Cimitirul Vechi din pricina nu ştiu cărei ordonanţe municipale, în care – vezi, Doamne! – nu se încadra. Cum decesul a survenit exact atunci când domnul Primar se afla într-o vizită oficială – importantă! – în străinătate, la Congresul Edililor Social Democraţi Liberali, funcţionarul rău intenţionat, fluturând cu satisfacţie hârtia atât de nepotrivit interpretată, a avut câştig de cauză şi nici chiar fiul defunctului, deşi lucra şi el în Primărie (însă pe timpul tristului eveniment nu era încă director adjunct) n-a reuşit să împiedice grozăvia strigătoare la Cer. Ce era de făcut? Cu nebunii n-ai cum să te pui, iar mortul trebuia înmormântat, mai ales că plana o căldură cumplită peste târg. N-aveai cum să-l aştepţi pe Primar să se întoarcă de la importantul congres, mai ales că şi feroviarii ameninţau cu iminenta întrerupere a

circulației trenurilor. (Faza grevei de avertisment era deja trecută.)

Bineînțeles că, după ce reveni Șeful la Primărie, funcționarul răutăcios fu aspru pus la punct, alegându-se și cu o mustrare scrisă, iar tatăl domnului Poolo fu repus în drepturile-i firești, permițându-i-se să fie așezat pentru odihna de veci în cimitirul pe care l-a înnobilat cu devotamentul său, timp de o viață. („Pot să spun față de oricine că, fără aportul acestui bărbat de două ori decorat, cimitirul nostru n-ar fi devenit mândria orașului și a întregii regiuni", nu uită să afirme public Primarul.) Numai că, spre a fi deshumat și reînhumat, bătrânului îngrijitor i-ar fi fost necesară o Ordonanță de la Tribunal, iar acolo s-a precizat că nu există o bază legală pentru emiterea documentului atât de trebuincios. Și, astfel, după ce întreaga-i viață fusese un om cinstit, care nici măcar n-a știut cum arată clădirea Tribunalului pe dinăuntru, iată că, după moarte, Poolo Senior trebuia să facă nenumărate demersuri, să angajeze – desigur prin urmașii legitimi aflați încă temporar în viață – mai mulți avocați, să aibă răbdare cu termenele lungi de judecată și să nu poată dovedi, în doi ani, nimic. Asta o făcu și pe mama domnului Poolo să moară de inimă rea.

Acum, e drept, lucrurile s-au schimbat, domnul Poolo era deja director adjunct la Primărie și, oricum, după cele întâmplate și după intervenția hotărâtă a mass-media și a societății civile, nimeni nu mai era tentat să repete măgăria - cum să-i zicem altfel? – de mai înainte. Mama domnului Poolo fu depusă (?) în mormântul pe care cei doi l-au pregătit din timp. Un mormânt nu ostentativ – oamenii aceia, așa cum am repetat, erau modești și-și știau lungul nasului -, însă era un mormânt decent și ornat cu flori tradiționale dintre cele mai frumoase. Singurul lux pe care și l-au permis și de care, am adăuga, erau cu totul îndreptățiți – era un câine din marmură mov pus de pază pe tăblia din marmura de aceeași culoare. Un mic magazin

de plante decorative era chiar alături, iar chioşcul cu dulciuri nu se afla nici el departe.

Dar tocmai atunci criza s-a adâncit şi mai mult: cum poţi să desparţi doi oameni după moarte numai fiindcă un slujbaş răutăcios a făcut, cu doi ani în urmă, o nedreptate flagrantă? Pe de altă parte, nici Justiţia n-avea cum să dea un aviz de dezhumare, oferind un precedent primejdios numai fiindcă un nătărău şi-a făcut cândva de cap.

Ce era de făcut? Administraţia Cimitirului Nou se simţea şi ea vexată: tot tărăboiul iscat nu făcea decât să pună într-o lumină nefavorabilă instituţia. Nu pretindea nimeni că răposatul domn Poolo ar fi fost de vină, însă, după tot tămbălăul făcut, muşteriii migrau cu mic cu mare spre Cimitirul Vechi. Şi asta deşi acolo, după moartea soţilor Poolo, lucrurile nu mai mergeau atât de bine, iar noii administratori cereau sume neruşinate drept mită, spre a le mai găsi doritorilor un loc cât de cât onorabil în necropola supraaglomerată.

Şi iarăşi: ce era de făcut? Cu cât se înverşunau mai mult cei trei onorabili urmaşi ai răposaţilor îngrijitori despărţiţi abuziv după moarte, după ce invidiile şi răutăţile vieţii nu i-au putut urmi pe unul de lângă celălalt, cu atât mai mult creştea şi rezistenţa oficialităţilor, devenite surde la orice argument rezonabil. Chiar şi domnul Primar începea să fie agasat de întreaga poveste. „Justiţia trebuie să-şi urmeze cursul şi oricine, ORICINE!, este obligat să i se supună. Altfel, am crea drum liber anarhiei!" Dar cum să pună liniştiţi capul pe pernă cei doi fii şi fiica învăţătoare a bătrânilor segregaţi, când vedeau cum părinţii lor nu se pot revedea? Cum?

Nu ştim cât temei se poate pune pe zvonuri, însă despre toate astea s-a vorbit mult. Prea mult*. De pildă, că domnul Poolo ar fi ratat de două ori avansarea firească la funcţia de director plin numai pentru că a început să-şi obosească superiorii – şi în momentele cele mai nepotrivite! – cu vechea lui problemă personală. Se mai

spunea că fratele care lucra la cadastru ar fi fost sancționat pe linie administrativă tot din aceleaşi motive, deşi existau şi dovezi că omul ar fi greşit într-adevăr câteva planşe. Şi chiar dacă populația era divizată în aprecierea acelor fapte (şi a multor altora de acelaşi soi), unii fiind cu totul de partea moştenitorilor soților Poolo, dându-i drept exemplu propriilor copii de iubire filială şi perseverență pentru o cauză bună, în vreme ce alții au început să se sature de subiect şi să se plângă de faptul că presa şi oficialitățile îşi pierd vremea cu fleacuri, în loc să rezolve problema mult mai urgentă a înmulțirii peste măsură a rozătoarelor. Iar Justiția, bazându-se pe articole şi pe paragrafe, amâna cauza de la un anotimp la altul.

Până ce domnului Poolo Junior, într-un moment de geniu, îi veni marea idee: făcu să ajungă la Parchet o plângere penală cum că tatăl său a fost furat („răpit în mod pervers şi bestial") şi că în Cimitirul Nou mormântul e gol ori ocupat de altcineva. Ei, da! Asta nu mai era o joacă. În prezența Parchetului, a martorilor citați şi a mai multor posturi de televiziune, bătrânul domn Poolo a fost scos din groapă, constatându-se că reclamația n-a fost întemeiată. După care n-a mai fost nici o problemă să fie reînhumat în mormântul pentru care avea aprobarea încă de la revenirea, cu şase ani în urmă, a domnului Primar de la Congresul Edililor Social Democrați Liberali. (E drept că, între timp, acel primar a fost înlocuit, prin alegeri libere, de un altul, dar asta nu schimbă cu nimic datele problemei unui bun câştigat.)

După toate astea, pacea n-ar fi coborât atât de repede în sufletul domnului Poolo Fiul, dacă nu şi-ar fi luat toate măsurile de precauție posibile. În primul rând că sesizarea cu privire la inautenticitatea cadavrului din mormântul bătrânului domn Poolo din Cimitirul Nou a fost astfel ticluită încât să vină din străinătate şi din partea unei Asociații special constituite, în urma unei hotărâri judecătoreşti şi, drept urmare, să nu-l poată acuza nimeni

pe domnul Poolo Junior că încearcă să influenţeze în vreun fel un proces aflat pe rol. În al doilea rând, domnul Poolo orchestră, tot din umbră, fireşte, o adevărată campanie de presă binevoitoare faţă de dreptatea care – în fine! – s-a realizat. Iar, în al treilea rând, ca să nu mai fie absolut nici o discuţie, domnul Poolo – care nu era nici el de azi, de ieri – continuă încă doi ani să plătească avocaţii, până ce un judecător luminat a constatat că mult mediatizata cauză nu mai are obiect.

În dimineaţa aceea atât de frumoasă, despre care am început să relatăm, dimineaţă în care domnul director adjunct se pregătea să meargă să-şi vadă părinţii, lucrurile păreau să intre pe un făgaş cât se poate de favorabil: cu puţini ani înainte de pensie, domnul Poolo urma să fie avansat, sora lui beneficia de o distincţie didactică, iar fratele mai mare se îmbogăţea printr-un birou particular de cadastru, birou pe care-l conducea cu multă sârguinţă şi cu ajutorul a şapte angajaţi. Dar când am prevăzut că o vizită la părinţii domnului Poolo nu era un lucru atât de lesnicios, nu am exagerat cu nimic. Fără să ştie nimeni, obosită de tergiversările nesfârşite ale Justiţiei, într-un moment de dor şi de inconştienţă, de disperare extremă, mama domnului director adjunct, a funcţionarului de la cadastru şi a învăţătoarei făcu un testament prin care solicita să fie îngropată cu discreţie alături de iubitul ei soţ legitim... în Cimitirul Nou. Lucru despre care urmaşii ei au aflat abia mult mai târziu. Aşa că, tot într-un mod cât se poate de discret, copiii o vizitau (şi) la adevărata adresă a locului ei de veci.

Riscând totul pe o carte, carieră şi chiar libertate, copiii bătrânilor Poolo se pregătesc să organizeze o mutare clandestină a mamei lor lângă soţul ei legitim. Lucrurile ar trebui să aibă loc în noaptea de mâine spre poimâine, noapte fără lună şi într-un moment când lumea va fi ocupată cu stingerea marelui incendiu ce va izbucni la

Postul de Pompieri al oraşului. Chiar la Postul de Pompieri! Ce spectacol!

Iar poimâine... Poimâine copiii vor sărbători, la mormântul adevărat, cel de pe strada Lalelei din Cimitirul Vechi, recăsătoria părinţilor lor, uniţi o dată şi pentru totdeauna, până ce nici moartea nu-i va mai despărţi. Desigur, şi aceea va fi tot o ceremonie discretă, discretă aşa cum a fost şi viaţa de pe pământul acesta a bunului cuplu atât de cumsecade.

Mulţumiţi, copiii parcă-i auzeau spunând: „Ce bine-i să fii iar acasă! Aici nu ne lipseşte nimic: avem apă suficientă pentru flori, iar dacă acestea se vor ofili, la doi paşi se găsesc altele de vânzare. Şi nici chioşcul de dulciuri nu e departe..." Iar câinele din marmură mov rămâne, orice s-ar spune, un însemn dintre cele mai nobile.

Chiar dacă nu mai e ce-a fost, Cimitirul Vechi rămâne, totuşi, cel mai ispititor loc al târgului.

*Se ştie că orice măsură cu adevărat revoluţionară, indiferent de domeniu, contravine legilor trecutului.

O încâlcită afacere de spionaj

"Ceea ce se caută, poate fi găsit; dar ceea ce se neglijează, scapă." – *Sophocle, Ced. Rec., 110 sq.*

Se întâmplase ca imediat înaintea celui de al doilea război mondial, contrainformațiile se descopere o rețea importantă de spioni ce comunicau între ei în locurile pe care le credeau cele mai sigure: veceurile publice.

Nebăgați în seamă de nimeni, spionii coborau în latrinele care ulcerează identic diferitele îngrămădiri urbane, locuri în care fiecare om, indiferent de starea socială sau naționalitate este obligat, din când în când, să mai facă un popas.

Într-un plic galben, parasigilat și prevăzut peste tot cu mențiunea "ultrasecret", Gough găsi însărcinarea de a identifica întreaga rețea de spionaj. Asemenea misiuni ultrasecrete se duc la bun sfârșit fără a antrena prea mulți colaboratori. Așa că Gough însuși se grăbi să-și facă un plan de cuprindere sistematică a celor douăzeci și trei de latrine publice, precum și a celor o sută douăzeci și trei de veceuri din incintele restaurantelor.

Muncea mult și sârguincios. Pentru a putea face onorabil față delicatei misiuni, consuma cât mai multe lichide, eliminându-le treptat și economicos – ca să-i ajungă peste tot.

Ca orice mare specialist al poliției secrete, Gough nu-și făcu un plan anume pentru capturarea infractorilor, nici măcar nu-și schițase tactica după care să-i identifice. În asemenea cazuri, așii contraspionajului se bazează, de cele mai multe ori, exclusiv pe întâmplare și pe flerul lor profesional. Iar acesta din urmă – flerul său deosebit – îl

făcu să recunoască numai peste câteva zile, un individ ce cutreiera la fel de sârguincios ca şi el latrinele. S-au deranjat de câteva ori reciproc, dând buzna unul peste altul în cabinele în care se strecurau şi pe care le încuiau adesea, după ce, odată intraţi, se străduiau să descifreze în pornografiile de pe pereţi un indiciu suspect. (Gough îşi făcuse chiar şi un dicţionar al diferitelor inscripţii şi, cu ajutorul unui ingenios sistem algoritmic, încerca să-l pună în valoare în descifrarea ipoteticelor sensuri ascunse. Uneori reuşise să ajungă la nişte fraze indubitabile, deşi nu făcea decât abia muncă de pionierat.) Îl depistă, deci, pe suspectul colindător de latrine şi-l urmări discret mai multe zile. Rapoartele cotidiene trimise şefilor săi deveniră mai optimiste, iar şefii, la rândul lor, citeau mulţumiţi rapoartele, încântaţi de munca desfăşurată de toţi în mod strălucit.

De atâta umblat prin veceuri, Gough observă, de la un timp, că lumea începe să-l ocolească şi, după puţină gândire, acelaşi fler nebănuit îi şopti că începea să împrăştie în jur mirosul latrinelor vizitate.

Deşi întotdeauna răbdarea a fost arma cea mai de preţ a lui Gough, de data aceasta bravul agent hotărî să meargă drept la ţintă. Fără zăbavă. Îl opri, aşadar, a doua zi pe suspectul necunoscut, îi vârî legitimaţia sub nas şi-i luă primul interogatoriu pe loc, într-o cabină unde se înghesuiră împreună, încuindu-se pe dinăuntru.

Discuţia dură mult şi fu purtată în şoaptă. Nimeni n-ar putea să spună cu certitudine la ce concluzie a ajuns anchetatorul şi câte destăinuiri a făcut celălalt. Dar un lucru este sigur: codul de identificare al inscripţiilor de pe pereţi se pare că a fost intuit perfect. De aceea, de atunci, desenele şi înscrisurile din toaletele publice au trebuit să fie modificate. Vechile semne murale ale latrinelor au devenit o adevărată raritate – valoarea lor crescând cu trecerea timpului. Valoarea lor arheologică, întrucât cea conspirativă devenise egală cu zero pentru subtilii iniţiaţi.

Din păcate, încă în aceeaşi zi, Gough fu găsit asasinat la datorie într-un closet al unui restaurant de lux, iar, ca printr-un miracol, toate latrinele publice deveniră pustii. Gough fu decorat post-mortem, însă, de atunci, oamenii preferă gangurile caselor, cotloanele, preferă orice, chiar şi oprobriul public, decât să mai rişte să intre într-o latrină municipală.

Civilizaţia ameninţa să se autodistrugă.

Izbucniră epidemii.

Fu decretată mobilizarea generală.

Codul secret al inscripţiilor murale din veceuri a devenit un grai tot mai puţin cunoscut chiar şi pentru iniţiaţi. Inscripţiile ulterioare acoperă tainele care riscă să se piardă pentru totdeauna.

Începu războiul.

Scara F

"Prilejuri mici pricinuiesc evenimente mari." –
Demosthene, Lept., 506,14.

Gough se opri în fața marelui bloc din beton și sticlă. După ce mai verifică o dată adresa, se îndreptă spre prima intrare, căutând scara F. Pe ușa de care se apropiase era scris vizibil C, dar scara imediat următoare era scara L; urmau, fără nici o logică a succesiunii, scările N, O, D, Y, S, E, R și V. După scara V, Gough se pomeni din nou în fața scării C. Ieșind cineva pe ușă, Gough îl întrebă cum ar putea găsi scara F. Se dovedi însă că omul întrebat nu cunoștea decât limba suedeză. Mai mult prin gesturi, el explică, zâmbind, că pe scara C locuiesc doar suedezi. Gough hotărî să-și încerce norocul pe scara imediat următoare, însă află că aici s-au stabilit numai argentinieni; apoi, pe rând, fu informat că pe scara N locuiesc doar coreeni, pe scara O canadieni, pe scara D cehi, pe scara Y englezi, pe scara S japonezi, pe scara E greci, iar pe mica scară R locuitori ai Marelui Ducat de Luxemburg. În legătură cu scara V, Gough nu reuși să obțină nici o informație, așteptă în zadar să iasă cineva și până la urmă, decise să intre. În hol se găseau un tonomat, un cântar și un bar automat. Ajuns în lift, apăsă la întâmplare pe butonul 5, însă ascensorul se opri la etajul 9. Aici se pomeni pe un coridor lung, pe care era întins un covor moale, iar, din loc în loc, pe pereți atârnau ghivece de flori. Totuși, etajul părea nelocuit și, după ce coridorul făcu o cotitură în unghi drept, totul își păstră aceeași înfățișare: pereți, covor, flori. În sfârșit, la o nouă cotitură, dădu de câteva uși – care se dovediră a corespunde doar în

balcoane iar una dintre ele într-o toaletă. Bună şi aia! Coridorul se intersectă cu alte coridoare şi Gough fu pe punctul de a se rătăci, când auzi undeva, abia perceptibil, o muzică. Orientându-se după ea, dădu de o uşă, bătu, nu prim răspuns, intră.

Se afla tot într-un coridor, însă muzica se auzea acum clar şi, la o nouă cotitură, Gough se opri locului: în faţa sa se deschidea o terasă mare, unde un grup încolonat făcea gimnastică în ritmul unei melodii... Alţii stăteau pe margini într-un şir disciplinat şi, atunci când unul dintre cei ce făceau gimnastică se desprindea din coloană, primul din coada celor ce-l aşteptau îi lua locul. Gough privi o vreme şi fu uimit de ce nu fac cu toţii gimnastică în acelaşi timp, suprafaţa mare a terasei permiţând lejer acest lucru. Când unul dintre cei ce făceau gimnastică ieşi din coloană şi începu să se îmbrace, Gough se apropie de el şi îl întrebă unde ar putea găsi scara F. Gâfâind încă din cauza efortului, omul îl privi foarte mirat, apoi îi vorbi într-o limbă din care Gough nu reuşi să înţeleagă nici măcar un singur cuvânt. În curând se formă un cerc de curioşi în jurul lor şi un bărbat cu ochelari fumurii îşi făcu loc în faţă, încercând să discute cu Gough. Se părea că individul cu ochelari fumurii ar fi un savant şi toţi îl priveau cu respect. Într-o esperanto stâlcită, omul îl informă pe Gough că nu ştie unde se află scara F, dar că toţi ceilalţi doresc foarte mult să obţină un autograf de la onoratul oaspete. În jurul lor, o mulţime de mâini întindeau bucăţi de hârtie, carnete, albume, pixuri, stilouri, iar cineva încerca să împingă spre Gough chiar şi o maşină de scris. Acesta dădu, un timp, autografe, însă, pe urmă se plictisi şi se plictisită şi solicitanţii săi, care acum, încolonaţi ordonat, priveau, pe rând, apusul soarelui printr-unul din numeroasele geamuri. Gough privi, la rândul său, afară şi, coborându-şi ochii, îl zări pe Finch intrând pe scara F. Într-o fracţiune de clipă, Gough îşi reaminti coridoarele întortocheate şi liftul capricios şi, spre a nu-l pierde pe

Finch şi scara F, escaladă fereastra şi se lăsă să alunece în jos pe burlan. După o clipă de nedumerire, locuitorii de pe scara V escaladară, la rândul lor, fereastra şi coborâră pe rând, în desăvârşită ordine, urmându-l pe Gough pe scara F.

Incidentul avu urmări neplăcute. După ce locuitorii de pe scara V au invadat scara F, cei de aici fură obligaţi să treacă pe scara D. Aceştia, după o scurtă rezistenţă, ocupară scara Y etc., etc., etc.

Cu toate că, în general, ordinea a fost păstrată, s-au semnalat, totuşi, şi accidente, unele chiar mortale.

Dar totul trecu. A doua zi, Gough fu văzut ieşind de pe scara F – se pare că mergea la baia comunală – şi cei de pe scara V, frumos încolonaţi, s-au întors la vechile lor apartamente. Acest lucru a făcut posibilă şi revenirea celor de pe scara F şi, în curând, toată lumea se afla din nou acasă. Doar coreenii şi-au reţinut un apartament şi un W.C. de la canadieni, iar grecii încă două balcoane de la locuitorii Marelui Ducat de Luxemburg.

Marele erou

"Să nu alegeți primejdia cea mai mare, ci misiunea cea mai folositoare." – André Malraux, Speranța, 376.

Gough a fost, indiscutabil, persoana cea mai celebră din istoria localității. O tăbliță comemorativă săpată în marmură – asemenea unei pietre funerare – adeverea, pentru oricine trecea prin fața bătrânei case, că la data de 17 XII 17[illegible]6 în clădirea aceea și-a terminat marele fiu al târgului opera capitală, „Unele aspecte ale patologiei albinelor și importanța economică a faptelor observate". Deci, în vreme ce oamenii din alte locuri pregăteau revoluția din Franța sau se omorau reciproc în nesfârșite războaie de apărare, Gough, indiferent la toate cele lumești, își vedea de misiunea sa istorică.

La numărul 29 al aceleiași străzi, a locuit între 1861 și 1885 Finch, exegetul cel mai valoros al lui Gough. Finch n-a fost un localnic. El a venit de undeva din răsărit și, atrasa ca de un magnet de personalitatea fascinantă a lui Gough, s-a stabilit în preajma fostei locuințe a maestrului și, stând seara la geam, vedea aceeași lună, același copac secular și aceiași munți pe care, desigur, i-a admirat și savantul în momentele-i de inspirație divină. În lucrarea sa în opt volume mari și o anexă, „Gough, omul și opera", scrie: "Combătând cu asemenea argumente infailibile, inepțiile din domeniu ale lui Bahadur, Gough a dovedit, fără putință de tăgadă, că albinele nu-și folosesc energia în ziua a 243-a a anului în lupta împotriva răcelii, ceea ce le face în perioada respectivă vulnerabile. Sigur, recomandările sale pentru contracararea acestei situații

sunt uşor utopice, dar ideea rămâne". (Op. cit., vol. VI, p. 615). Pornind de la asemenea aserțiuni, pline de bun simț şi de umanism, a fost uşor de tras concluzia că, în fond, indiferent de specializare, toți marii iluminişti ai vremii au pregătit revoluția franceză. Dacă au fost insensibile la avatarurile şi mizeriile harnicelor albine, clasele exploatatoare dezumanizate n-au putut pricepe nici suferințele oamenilor nevoiaşi. Într-una din lucrările din tinerețe, puțin cunoscută, titlu necuprins în clasicele volume de "Opere", Engels apreciază că autorul "Unor aspecte ale patologiei albinelor..." ar fi, prin mesajul lucrării sale, printre cei mai importanți precursori ai "Marii Revoluții Franceze", dar chiar şi ai "Marii Revoluții din Octombrie". Este ciudat că această premoniție extraordinară a lui Engels n-a atras atenția, ea fiind unica anunțare a evenimentului pe care, autorul ei n-a mai avut fericirea să-l trăiască.

Lenin, Buharin, Troțki şi Zinoviev îl citează cu admirație pe Gough, dar Stalin şi Che Guevara îl consideră revizionist, Stalin chiar împuşcînd 36.283 goughişti înrăiți (sau "albinişti") care ar fi încercat să pactizeze cu imperialismul american împotriva lui Hitler şi (mai apoi) cu Hitler împotriva Danemarcei.

După reconsiderarea istoriei, în a doua jumătate a deceniului VI al secolului XX, Gough a fost reabilitat, publicându-se numeroase studii despre personalitatea sa. Problema, apărută în mod cu totul neaşteptat, a fost aceea că Finch (după cum demonstrează absolut convingător Ahbar) n-a avut cum să combată ipoteza lui Bahadur, întrucât Bahadur nici n-a existat, el nefiind decât un personaj al unui autor îndoielnic. Extrăgându-l pe Bahadur din demonstrație, tot castelul de cărți de joc s-a prăbuşit instantaneu. Finch a mai făcut şi alte gafe, iar povestea cu Engels s-a dovedit a fi fost un fals ordinar, slujindu-i unui tânăr impostor la o teză de doctorat. Nici cei 36.283 de goughişti împuşcați de Stalin n-au mai fost reabilitați,

întrucât obiectul sentinței procesului lor nu se susținea. Așa că s-a hotărât ca memoria lor să fie pur și simplu ștearsă din istorie. Ceea ce rămâne este minunata amintire a lui Gough și placa sa memorială. Gough a fost, indiscutabil, persoana cea mai celebră din localitate.

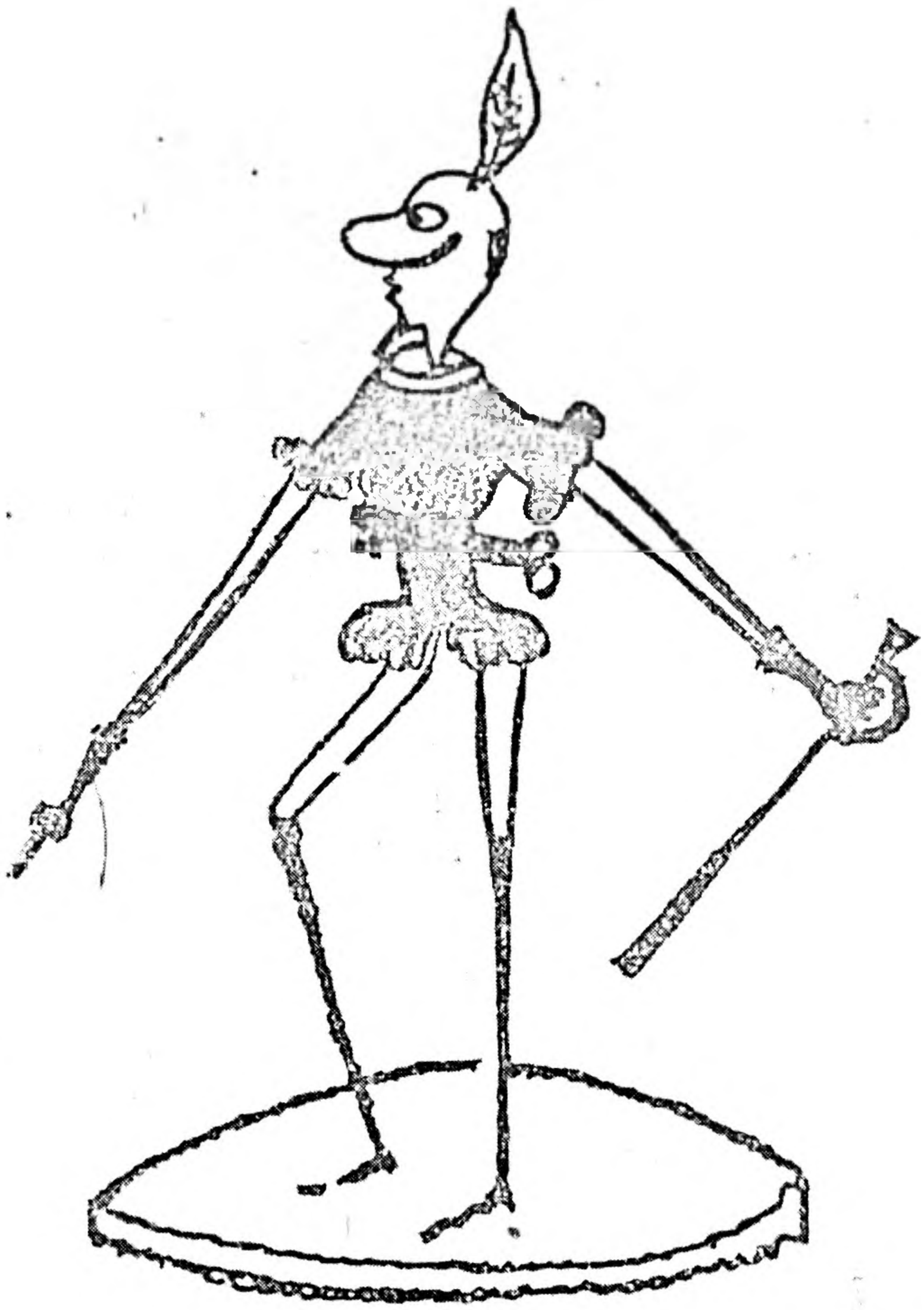

SCH

Încă o enigmă

"Un murmur slab şi profund pătrundea prin ferestre, umplea acum tăcerea revenită şi făcea să trăiască surd în jurul nostru încăperea goală." – Julien Gracq, "Ţărmul syrtelor".

Într-o dimineaţă, s-a constatat că Gough a început într-o seară anterioară să manipuleze poporul. Lumea a fost foarte indignată, astfel încât despre lucrul acesta s-a scris şi în ziare.

Într-o altă frumoasă dimineaţă de toamnă s-a aflat că Gough este manipulat de către Finch. Dar că Finch, la rîndul său, este manipulat de către Ragnar. Acesta era manipulat de către Poolo, Poolo de către Silar, Silar de către Ahbar, Ahbar de către Matouschek, iar Matouschek de către Smith. (Smith, de fapt, se numeşte Greenwald, deşi unii specialişti pretind că în America ar fi fost cunoscut drept Raul Pablo Jimenez). Acest individ, să-i zicem Smith, a fost manipulat de către Mîrşin, iar Mîrşin, se pare, de o femeie, o anume Lidia Bach. (Însă acest lucru nu s-a putut dovedi niciodată). Lidia Bach a fost manipulată de către un pitic, unu' Roby, iar Roby de către o mătuşă a sa, o paralitică pe numele ei de fată Ford Taunus. (Numele acesta i-a adus mari neplăceri şi o mare concurenţă în manipularea lui Roby). Ford Taunus a fost manipulată de către V. U. De ce?

De ce se întîmplă toate acestea, s-a întrebat lumea, mai pe şoptite, mai cu voce tare. De ce?

Întrucît nu s-a putut da până astăzi un răspuns mulţumitor, ziarele au început să se ocup de numiţii de mai sus mai rar.

Azi se ştie doar că Lidia Bach s-ar mai fi potolit, ocupându-se acum, pe ascuns, cu negoțul de bune intenții. Dar, în mod sigur, V. U. o manipulează şi pe mai departe pe Ford Taunus, aceasta pe nepotul ei, Roby, Roby se pare că nu mai manipulează pe nimeni de cînd Lidia Bach s-ar fi apucat de comerțul ilicit, plânge toată ziua şi dezleagă cuvinte încrucişate. Deşi firul s-a rupt, Mîrşin nu conteneşte în a-l manipula pe Smith, alias Jimenez, alias Greenwald, aceştia îl manipulează pe Matouschek, Matouschek pe Ahbar, Ahbar pe Finch, iar Finch pe Gough. Lucrurile au devenit atât de evidente, încât ziarele nici nu mai au de ce să scrie despre toate astea.

Dar Roby de ce nu mai manipulează pe nimeni, iar Mîrşin de ce nu mai este manipulat? Asta în vreme ce toți ceilalți... Nici asta nu este frumos, mai ales că nu întotdeauna originalitatea, după cum spune un vechi proverb, este şi înțelepciune.

De ce nu se mai lasă unii manipulați? Ottomar Klapp a puse întrebarea mai pertinent într-un celebru curs exhaustiv: "De ce sunt unii care nu-şi găsesc manipulanții?" Ori de câte ori s-a dat un răspuns ce părea mulțumitor, au început să apară nenumăratele excepții.

Iată încă o mare enigmă a omenirii. Iar faptul că Lidia Bach se ocupă acum de altceva, n-are în nici un caz darul de a uşura descifrarea tainei.

El (R.G.B.)

Unde nici un citat din spusele înțelepților lumii n-
ar fi suficient pentru a arăta în întreaga ei
grozăvie complexitatea faptelor.
Nici măcar unul!

Poolo n-ar fi în stare să spună când a fost pomenit pentru prima oară în mass-media numele R.G. Bahadur, însă veştile despre acesta au devenit tot mai dese. R.G.B. părea un subiect inepuizabil pentru toate categoriile de consumatori de presă. Acasă, la serviciu, în autobuz ori la restaurant, R.G.B. era pe buzele tuturor: ce a mai făcut, cu cine s-a mai întâlnit, de cine a mai divorțat. R.G.B. a avut o ascensiune atât de fulminantă. încât oamenii i-au uitat numele întreg (Ragnar Gulliver Bahadur), ba, în curând, era suficient să-l pomenești cu "El" şi toată lumea ştia la cine te-ai referit.

Într-o zi, lui Poolo îi veni o idee năstruşnică: să întrebe oamenii de pe stradă câteva date din biografia lui R.G.B. – când şi unde s-a născut, ce studii are, care a fost numele de fată al mamei sale. Răspunsurile, la început profund indignate, i-au pus pe oameni în mare încurcătură şi au dovedit o necunoaştere profundă a acelor fapte atât de importante. Chiar aşa! Chiar dacă toată lumea era la curent cu operația de apendice la care a fost supusă marea Lui iubire şi cu faptul că urmările se vor rezuma la o banală cicatrice de doar trei milimetri, nimeni n-a ştiut să spună dacă şi unde şi-a dat El bacalaureatul. (Deşi, chiar şi simpla întrebare semăna cu o blasfemie: ce relevanță are dacă un om, o personalitate de nivelul Lui are ori n-are bacalaureatul? N-are relevanță, într-adevăr, accepta Poolo,

însă cui să-i studiezi viața și activitatea dacă nu unui asemenea uriaș în țara piticilor? În miile de biografii romanțate apărute în colecții de lux, dar și în serii comerciale, amănuntul se dovedi că nu era semnalat. Iată un bun prilej de studiu și de instrucție, insista Poolo. Totuși, câteva tentative de teze de doctorat și un colocviu internațional n-au elucidat problema, iar rezultatul, se spunea, n-a reușit decât să-l enerveze chiar și pe R.G.B. însuși. Așa că s-a renunțat la un subiect atât de răuvoitor și insinuant, la urma urmei, mai ales după ce s-a precizat că El a admis să i se decerneze titlul de Doctor Honoris Causa de către treizeci și nouă de universități din nouăsprezece țări de pe glob.)

Poolo îl stima și el pe R.G.B., iar acasă, în sufragerie, ținea un poster cu El aplecat asupra unei table de șah. Numai că Poolo avea o fire obraznic de iscoditoare și o curiozitate exagerată, care i-au adus amândouă numeroase necazuri în viață. Poolo voia neapărat să afle mai multe decât se cuvenea despre oricine. (Pe motivul acesta se spunea despre dânsul că e ateu.) Următoarea trăsnaie care nu i-a dat pace a fost să afle amănunte în plus, față de cele oficiale, în legătură cu frații și surorile lui R.G.B.. (Apropierea pe care a făcut-o a reușit să desconcentreze pe toată lumea: Uite, zicea el, nici despre Iisus nu se prea cunoaște cine i-au fost frații și surorile, cu toate că înșiși Evangheliștii au mărturisit faptele Mântuitorului. Nici despre tinerețea și anii de dinainte de intrarea în Ierusalim nu se știe suficient chiar și de către cei ce-L iubesc atât de mult.) Dacă în privința cercetărilor despre bacalaureat, se părea că El ar fi fost foarte neplăcut surprins, de data asta, ținând cont de amploarea apropierii, era greu de spus cum va reacționa. Însă, în fond, până și a afla cu exactitate acest lucru era aproape imposibil: cine ar fi putut spune cu certitudine ce a spus R.G.B. despre una ori despre alta? Cine ar fi putut depune o mărturie din prima sursă? Ori, să luăm lucrurile altfel: cine putea

garanta că dispune de un martor ocular? Sigur, mulți se lăudau cu asemenea relații, însă lucrul era greu de crezut până și de către cei mai naivi cetățeni. Un volum întitulat "O tinerețea cum n-a fost alta" a făcut o vâlvă nemaiîntâlnită, după care s-au ivit, ca din pământ, și numeroase alte lucrări apocrife. Cum fiecare autor încerca să aducă și câte un aspect nou, chiar dacă era respectat canonul general cu sfințenie, mai mulți cercetători au inițiat un studiu comparativ complet al datelor cuprinse în cărțile cu pricina și au dovedit atâtea inexactități și contradicții flagrante, încât întregul subiect n-a reușit decât să mărească și mai mult nimbul de mister din jurul Lui. (Cel mai simplu lucru ar fi fost, s-ar putea replica, să fie consultat însuși R.G.B.. Dar cine s-o facă? Cei ce se lăudau că aveau acces nemijlocit la apropiații Lui veneau cu variante atât de aiurite și de lipsite de coerență încât a trebuit să se renunțe la declarațiile lor. Iar ceilalți... despre ceilalți ce să mai spunem?) Subiectul familiei Lui a rămas în coadă de pește și a intrat într-un con de umbră, la fel ca și informațiile despre bacalaureat.

A urmat o perioadă, nu foarte lungă, în care cineva și-a permis să răspândească zvonuri urâte despre R.G.B., ceea ce a izbutit să creeze o mișcare anti destul de pronunțată. S-a ajuns chiar și la încăierări de stradă între fani și contestatari, dar lucrurile s-au oprit aici. Numai că, odată cu potolirea acelor scandalagii primitivi, întreg subiectul a părăsit prima pagină a diferitelor publicații. Apoi și pagina a doua. Cel ce a ajuns la mare vogă, Victor Iulius Plantagent (mai pe scurt V.I.P.), întrebat fiind, printre multe altele, ce părere are despre R.G.B., s-a exprimat neașteptat de ireverențios. V.I.P. era un excentric și nimeni nu i-a luat blasfemia prea în serios, doar că asemenea păreri vizavi de R.G.B. au continuat din gura aceluiași V.I.P.. Ceea ce n-a făcut decât să-L readucă pe El din nou în atenția generală. Încetul cu încetul, R.G.B. a început să devină o obsesie pentru V.I.P. și acesta nu

pierdea nici un prilej de a-L ataca ori de câte ori avea ocazia. Şi chiar şi atunci când n-o avea... Subiectul s-a dovedit o adevărată mană cerească pentru mass-media, astfel încât se ofereau sume fabuloase pentru a se afla reacţiile lui R.G.B., iar un mare post de televiziune s-a angajat în bătălia utopică de a opune cele două personaje într-o dispută în direct. Banii pentru acest proiect nu jucau nici un rol, minutele de reclamă preconizate a fi inserate în emisiune promiţând o cifră de afaceri încă neîntâlnită în istoria instituţiilor de presă. V.I.P. acceptă oferta, punând nişte condiţii absolut rezonabile. Aşa cum a fost de aşteptat, problema se arătă a fi R.G.B.. Din partea lui, sosiră nişte răspunsuri extrem de ferme, dar contradictorii şi, nu de puţine ori, greu de descifrat. Societatea de televiziune trecu cu vederea toate nazurile marii vedete, însă, de fiecare dată, cel ce făcea pe intermediarul – pentru un comision enorm – trebui să se retragă, sub diferite pretexte. Spre regretul lui, al instituţiei de presă şi al întregii populaţii. Evenimentele se tărăgănau şi preşedintele televiziunii află din sondajele de audienţă că, oricâtă publicitate s-ar mai fi făcut evenimentului, cota de interes se afla în cădere liberă.

– Am ştiut eu! zicea Poolo şi râdea satisfăcut.

O emisiune pe această temă, dar realizată doar cu V.I.P., a născut un val de proteste din partea publicului, ba mai mult, însăşi atitudinea mulţimii faţă de V.I.P. se schimbă radical, de la adulare spre o ostilitate faţişă. Victor Iulius Plantagenet, omul atât de popular, trebuia să se ascundă, mai nou, în spatele bodigarzilor, riscând, altfel, să fie agresat chiar şi fizic. Vreme în care R.G.B. se menţinea în rezerva sa clasică.

Iar Poolo zâmbea cu superioritate.

Cine să fi crezut cu puţini ani în urmă, atunci când nimeni nu auzise încă nici de R.G.B. şi nici de V.I.P., că lucrurile vor lua o asemenea întorsătură? Plantagenet, nimerit într-o postură cât se poate de delicată, a ajuns şi el

să fie convins că nu va putea depăşi situaţia decât în urma unei confruntări directe cu rivalul său. Atacurile, ori cât de dure, lansate prin presă, rămâneau fără rezultatul scontat. Ba, mai mult, se întorceau, asemenea unui bumerang, împotriva autorului lor. V.I.P. constată că se luptă cu aerul, că nu are nici un indiciu în legătură cu efectele loviturilor pe care le dădea, că nici măcar nu ştia când şi dacă îşi atingeau ţinta. (Poate că aceasta a fost deosebirea teribilă dintre V.I.P. şi R.G.B.: faptul că, în vreme ce primul era prea prezent, al doilea era prea absent. Dar, desigur, noi nu putem trage decât o concluzie *post-festum,* tipică pentru sterilitatea gândirii contemporane.) V.I.P. îi declară război total lui R.G.B. şi, într-o bună zi, reuşi să ajungă din nou pe prima pagină a magazinelor ilustrate, dar şi în toate *head-line-urile* buletinelor informative de pe mapamond. Mass-media din întreaga lume anunţă vestea cu efectul unui fulger căzut din senin: V.I.P. L-a ucis pe R.G.B.. Sigur, primele informaţii nu coincideau întru totul, dar crima s-a săvârşit în mod cert, iar angrenajul impersonal al justiţiei s-a pus de îndată în mişcare. V.I.P. a fost arestat – scena fiind reluată de sute şi sute de ori pe micile ecrane -, V.I.P. n-a opus nici o rezistenţă, V.I.P. a fost prezentat procurorului.

Zile întregi, toate instituţiile de presă s-au întrecut în a aduce noi martori de la abominabila crimă, iar procesul, programat a avea loc în toamnă, se anunţa drept cel mai urmărit eveniment de la primii paşi ai omului pe lună.

Adevărata bombă avea să cadă abia acum. Vă mai aduceţi aminte de zilele când a păşit Armstrong pe lună? Câţi sceptici şi câţi răuvoitori nu s-au întrebat în gura mare dacă nu e vorba doar despre un trucaj ieftin? Sigur, azi se admite că evenimentul din vara lui 1969 ar fi fost real, dar acceptarea aceasta este mai mult o convenţie decât o convingere din tot sufletul. Aşa a început cotitura şi în cazul procesului lui V.I.P.. Cei şase avocaţi ai inculpatului, după ce a părut că şi-au epuizat toate chichiţele, au venit

cu o întrebare extrem de simplă: poate cineva dovedi cu probe irefutabile că R.G.B. a existat cu adevărat? Rând pe rând, un mare număr de martori citați - dar și autopropuși - s-au făcut de râs. Avocații erau într-adevăr buni. (V.I.P. putea să și-i permită chiar pe cei mai buni...) Anularea atât de brutală a unui adevărat mit național n-a respectat sensibilitatea firească a oamenilor. Completul de judecată trebuia să țină cont și de mentalul colectiv. De cutume și de idealuri. S-a ajuns, astfel, la un compromis: V.I.P. fu achitat din lipsă de probe, considerându-se că nimeni nu poate fi condamnat pentru o crimă din care lipsește cadavrul. În felul acesta, nici nu se infirma uciderea lui R.G.B. de către marele său rival, faima acestuia din urmă rămânând intactă (spre bucuria fanilor săi), însă se ținea cont și de precedente. ("Să fim serioși! Dacă ar fi trebuit să se aducă în fața judecătorilor TOATE cadavrele celor acuzați de genocid, n-ar mai fi fost osândit nici un criminal de război!" spuneau ceilalți. Iar Poolo adăugă: "Ați văzut vreodată o justiție corectă, în afara Justiției Divine?")

Totuși, spiritele păreau să se fi împăcat de soluția tribunalului și nu mai erau de așteptat noi mișcări de stradă. Lumea comenta în grupuri și piața din fața Palatului Justiției începea să se golească.

Atunci apăru R.G.B. și-l omorî El pe V.I.P..

A fost chiar R.G.B.? Poolo își pune această întrebare în șoaptă, întrucât, cel puțin deocamdată, nimeni n-ar fi atât de imprudent s-o strige în gura mare. Iar, mâine-poimâine, cine știe ce-și va mai aminti istoria?

*Lucrurile fiind atât de grave, de data aceasta, așa cum preaînțeleptul cititor a observat imediat, Poolo apare în adevărata sa splendoare, fără a se mai ascunde după pseudonimul Gough.

Finch

"Fiecare îşi are rătăcirea sa." – Catullus, 22, 20.

În timp ce dr. Gough îşi lua prînzul, la masa lui s-a aşezat un individ fără să ceară voie. Era un om mic, slăbuţ, cu ochelari. Nu comandă nimic şi-l admiră pe Gough cum mănâncă. Într-un târziu, dr. Gough nu mai rezistă şi-l întrebă ce doreşte

– Încă nu-i timpul, răspunse individul.

– Încă nu-i timpul pentru ce?

– Mănâncă şi vei afla.

Gough dădu din umeri şi reveni la prînzul său. Dar îi trecu toată pofta.

– Nu mai mănânci?

– Ce te priveşte?

Pricăjitul scoase dintr-un portofel peticit o legitimaţie şi o carte de vizită. Pe cartea de vizită era scris:

FINCH agent de asigurări

Legitimaţia era valabilă pentru autobuz.

– Sunt în regulă, nu?

– Şi ce vrei de la mine?

Cel ce se numea Finch se aplecă mult spre urechea lui Gough, care simţi un miros neplăcut: "Sunt de partea domnului B", şopti Finch.

– Domnul B?!

– Taci, pentru numele lui Dumnezeu! Şi lipindu-şi gura de urechea lui Gough: "B. de la Bahadur!"

Apoi se lăsă pe speteaza scaunului spre a admira efectul.

Gough îl mai întrebă:

– Cine-i acel om? Îl cunoşti?

– Cum să-l cunosc?! Eu sunt doar un intermediar.

– Şi ce doreşti de la mine?

– Facem un sondaj. Vrem să vedem pe cine ne putem baza.

– Să vă bazați pe mine, pentru ce?

– Hai, serveşte-te, îl zori Finch şi scoase un carnețel pentru a lua note după felul cum mânca Gough.

Însă acesta se sculă înfuriat, plăti şi plecă bombănind.

După aceea, toată ziua îi veni în minte individul mărunt ce-şi zicea Finch.

Peste câteva zile nu mai rezistă şi reveni la restaurantul unde a avut loc prima scenă. Prînzi, dar Finch nu se mai arătă. Gough întrebă despre el un chelner, însă acesta, deşi cunoştea persoana, nu-l putea sfătui pe domnul doctor altceva decât să revină cât mai des: „Nu se poate şti exact când va mai trece domnul Finch pe aici!”. În privința misteriosului B. (Bahadur), chelnerii refuzau să dea şi cel mai mic amănunt şi, de câte ori pomenea acest nume, dr. Gough avea impresia că rosteşte un tabú.

În sfârşit, după ce prânzise două săptămâni zilnic în acelaşi restaurant – scump şi nu de prea bună calitate –, dr. Gough îl regăsi, până la urmă, pe Finch şezând la o masă şi luând notițe, în timp ce un bărbat mânca vădit incomodat în fața sa. Totuşi, după ce-şi termină prânzul, individul îl privi pe Finch cu mina elevului ce-şi aşteaptă nota. Dr. Gough, trăgând cu urechea, îl auzi pe mărunțel zicând: “În fine, nu-i chiar atât de rău. Vom mai vedea...”, iar celălalt îl întreba linguşitor şi disperat: “Dar există şanse?”. “Trebuie să te străduieşti mai mult.”

Dr. Gough îşi vârî nasul în farfurie, aşteptând ca Finch să treacă şi pe la masa lui, însă pricăjitul păşi pe lângă el fără să-i arunce măcar o privire.

Zi de zi, dr. Gough se obişnui să vină punctual la local, prelungindu-şi pe cât putea şederea, cu speranţa de a fi observat de Finch. De câteva ori, la intervale neregulate, Finch veni într-adevăr, însă nu se mai aşeză niciodată la masa lui. Spionându-l, dr Gough constată că majoritatea consumatorilor din restaurantul ticsit de muşterii priveau pe furiş la masa la care se punea Finch luând notiţe.

Şi, în timp ce un chelner îi ducea doctorului Gough cea de a treia ciorbă, frecându-şi încântat palmele, la masa vecină, patronul localului îl ruga pe medicul psihiatru:

– Vă rog, vă implor, mai trimiteţi-l pe sărmanul domn Finch, din când în când la noi!

Dar medicul nici nu luă în seamă rugămintea patronului. Se aşeză la o masă şi aşteptă cu nerăbdare ca Finch să vină lângă el, să-şi scoată carneţelul lui şi... cine ştie?...

Adevăratele funeralii ale lui Gough

"Domnilor, credeți-mă: regii, chiar şi morți, au un mod... uneori foarte disprețuitor... de a pedepsi pe farsorii care îndrăznesc să-şi ofere ipocrita satisfacție de a-i plânge!" – (Villier de L'Isle-Adam, Povestiri crude şi..., Redoux, 83.)

Există unele întâmplări ce nu se potrivesc defel cu sexul personajelor. De pildă, era mult mai credibil ca povestirea următoarea să fi avut drept erou principal o femeie. Şi totuşi, Gough a fost cel ce s-a pomenit amestecat în această nenorocire.

Într-o noapte, soacra l-a visat mort. Se făcea că era întins pe un catafalc superb şi că lumea se perinda pe lângă el într-o procesiune solemnă. Oamenii erau îmbrăcați cuviincios şi unii dintre ei duceau buchete de flori pe care le aşezau lângă decedat. Soacra lui Gough a afirmat, a doua zi, că de ani de zile n-a văzut în orăşelul lor o înmormântare atât de reuşită şi că, niciodată până atunci, n-a fost atât de mândră de ginerele ei, pe care – recunoscu ea – nu l-a considerat până atunci prea breaz. Dar în noaptea aceea... Atât de bine stătea costumul negru pe Gough, cît acesta zăcea întins pe catafalc şi moartea, în loc să-l urâțească, îi conferea un aer atât de... atât de... atât de domnesc, încât ziceai că bietul om a fost toată viața o personalitate locală, cel puțin slujbaş al prefecturii. De altfel, aşa mort, Gough îi amintea soacră-si de fostul secretar de la primărie, idolul ei din tinerețe, un bărbat bine, care murise cu cel puțin zece ani în urmă.

Atât de frumos arătase Gough întins în sicriu, cum n-a fost niciodată în viață, a spus soacră-sa despre el,

lăudându-se peste tot că asemenea funeralii n-a avut nici măcar marele actor Bahadur, cetățeanul de onoare al localității, mort de inimă rea la optzeci și șase de ani, fiindcă au vrut să-l pensioneze cu forța în mijlocul unei stagiuni, când interpreta cu mult succes rolul Celui de Al doilea Paznic din piesa "Grozăvia din turnul negru".

În dimineața aceea, când se trezi din visul atât de sublim, când se făcuse că pezevenghiul de Gough se dovedise, până la urmă, un mort atât de frumos, femeia bătrână își plânse din inimă ginerele și plânse mai tare, în hohote nestăvilite, când el încercase – cuprins de duioșie – s-o consoleze cu o vorbă bună.

– Nu, nu e adevărat, bietul Gough a murit, îi trânti în față, sughițând indignată.

– Dar nu mă vezi? Sunt aici, îți vorbesc, sunt viu!

– Ai avut o înmormântare așa de frumoasă... De ce vrei să strici acum totul?

Bătrâna poseda indiscutabil darul povestirii – în tinerețe scrisese chiar începutul a două romane, dar, din păcate, n-avusese condiții spre a le putea termina, deși, atât cât le-a citit unor colege, a avut un succes deosebit. Regăsindu-și talentul uitat, reuși o descriere atât de vie a înmormântării lui Gough, încît pentru toți cei ce o ascultară încântați, apariția individului viu, cam jerpelit, neras și pungit, păru o adevărat impietate.

– Niciodată nu te-ai gândit la familia ta, îi reproșă și nevastă-sa. Nu m-ai iubit niciodată!

– Dar ce vrei să fac?

– Ești bărbat! Ar trebui să știi! Nu ești o cârpă... Sau ești?

Legenda despre minunata înmormântare a lui Gough cuceri întreaga localitate. Se spunea, de pildă, că până și prefectul și doi senatori au venit în orășel cu ocazia solemnului eveniment.

Când trecea Gough pe stradă, lumea întorcea capul scîrbită.

Edilii hotărâră să numească până şi piaţa centrală a localităţii după numele lui Gough. Ce poate aştepta un om mai mult de la viaţă? Şi, în loc de asta?

Nenorocitul îşi târa, în continuarea, zilele la fel de cenuşiu ca întotdeauna.

Domnul Ahbar pretindea că până şi ambasadorul Insulelor Malvine ar fi venit personal la înmormântare sau..., mă rog, ar veni, dacă ar fi cazul. (Mai târziu s-au ivit unele greutăţi – inerente! -, atunci când s-a zvonit că şi alţi diplomaţi ar fi gata să participe la eveniment. Primarul, total lipsit de experienţă în probleme de ceremonii internaţionale, nu ştia cum trebuie alcătuit cortegiul pentru a nu leza interesele nici unei ţări...)

Prezenţa lui Gough pe străzile oraşului reprezenta un afront adus tuturor. Până şi copiii îl priveau ca pe o fantomă.

Cât poate suporta un om? Şi cât poate fi el de nesimţit? Lumea îl jelea, şi el se plimba ca o stafie, bântuind nopţile străzile periferice.

Toată lumea îl plângea. (Pe vremuri) fusese un om de treabă. Umanitatea are această proprietate nobilă: de a uita cele rele şi de a-şi aminti doar însuşirile pozitive. În memoria celor care l-au cunoscut, Gough devenise prototipul cetăţeanului ideal, emblema orăşelului.

Dar, bineînţeles, nefericitul a stricat iarăşi totul, deşi trebuie recunoscut că, până la urmă, a încercat să facă un lucru demn. Dar de unde nu e... Atât i s-a zugrăvit extraordinara lui înmormântare, până ce începu să-i fie şi lui dor de ea. Îi era tot mai greu să aştepte, fără să întreprindă nimic, acele funeralii apoteotice. Era pregătit să moară de mai multe ori, dar o dată, îşi aminti în ultima clipă, că nici n-are costum negru şi îşi reveni pentru a se pune la dispoziţia amintitului Ahbar, cel mai bun croitor din târg – care lăsă orice comandă şi îi făcu, în timp record, recuzita de înmormântare, cunoscută de dinainte de toţi concetăţenii –, altădată îşi reveni îngrijorat pentru că

nu-şi aminti traseul exact al dricului, a treia oară se sculă de pe patul de suferinţă spre a discuta în amănunt indicaţiile diplomatice ale alaiului ambasadorilor.

Până la urmă muri de-a binelea. Însă, probabil că amânase prea mult, nici ambasadorii nu onorară evenimentul (nici cel puţin acela al Insulelor Malvine!) şi nici măcar înmormântarea propriu-zisă n-a amintit prin nimic multaşteptatul spectacol. Dimpotrivă! Până şi preotul s-a îmbolnăvit exact atunci şi doar cantorul a ţinut slujba de îngropăciune. Şi a mai şi plouat cu găleata...

Tot orăşelul a fost de faţă şi nimănui nu-i venea să creadă. Nu! Nu aceasta a fost adevărata înmormântare a lui Gough! Aceasta n-a fost decât o greşeală a memoriei şi, drept urmare, a şi fost uitată la timp. Asta-i sigur!

Toată lumea ştia că acest domn Gough a avut parte de nişte funeralii formidabile: au fost de faţă mai mulţi ambasadori, printre care şi cel al Insulelor Malvine, trei generali şi un colonel şi, în afară de fanfara locală, a cântat şi corul mixt la Operei Naţionale. Iar zvonul acela, cum că, atunci când l-au vârât în sicriu, i-ar fi agăţat pantalonii şi l-ar fi înmormântat cu o gaură mare la genunchiul drept, nu reprezintă decât o insultă josnică adusă eroului local, o insultă de care până şi copiii se indignează pe loc. Doar cei ce nu fac parte din populaţia orăşelului, atunci când vor să-i jignească de moarte pe localnici, mai fac uz de această calomnie şi, de fiecare dată, li se răspunde instantaneu: "Iă gu hogîgă!", ceea ce sună atât de groaznic, încât mai bine să nici nu fie tradus.

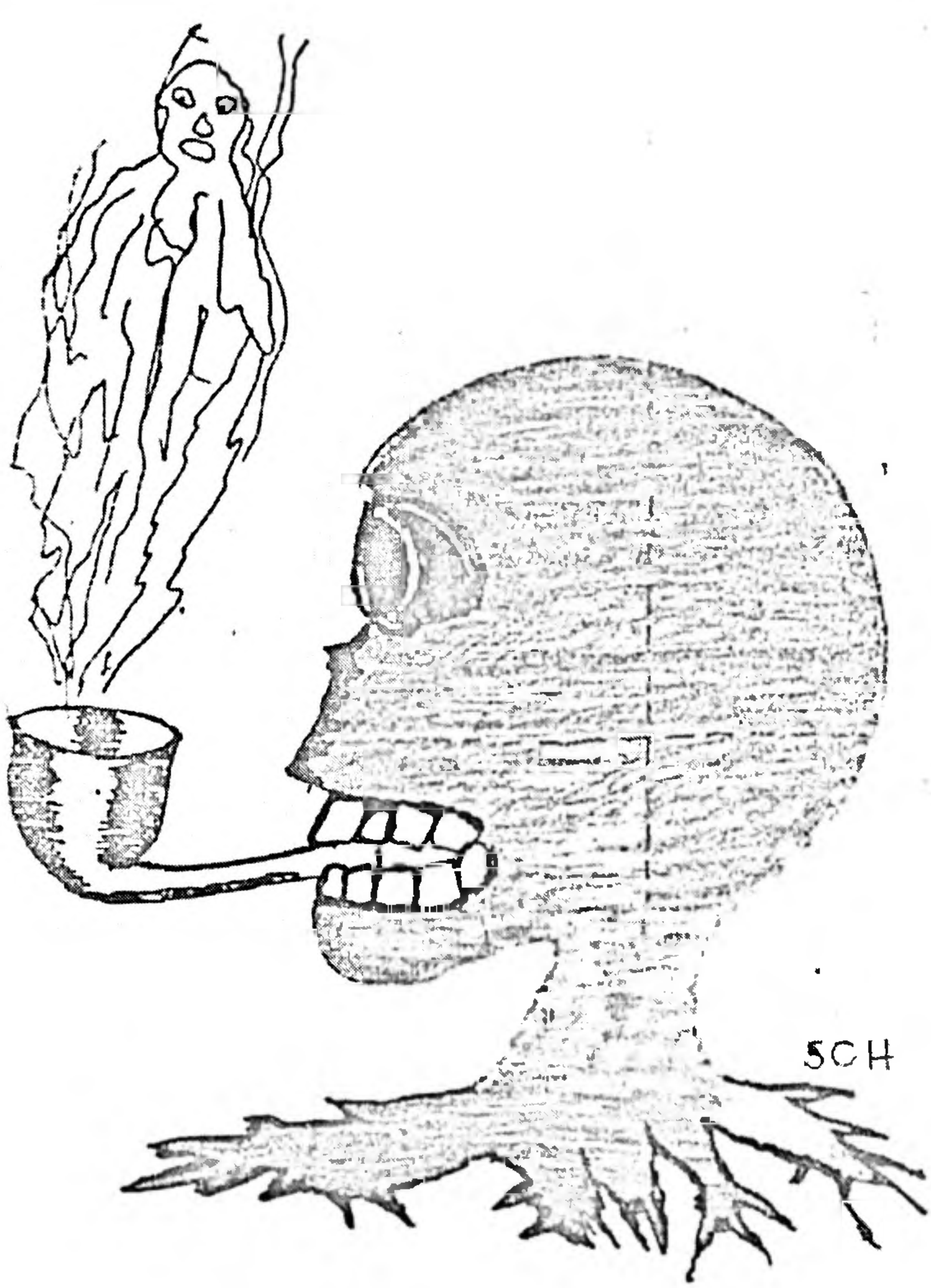
SCH

Ziarul

"Vox populi, vox Dei" – anonim(?)

Totul începu când Gough le povesti amicilor, la bar, despre proiectele sale. Gough avea de gând să facă unele lucruri... ceva cum ar fi, de exemplu, să scoată un ziar, să tipărească broşuri religioase sau să fabrice autosifoane. Dar îşi arătă preferinţele de a se dedica totuşi publicisticii, întrucât ştia teribil de multe lucruri despre teribil de multă lume. Da, da, ştia teribil de multe despre foarte multă lume, ceea ce, datorită slujbei sale prezente, nici nu trebuia să mire. Nu era om care să ştie cu ce se ocupa Gough, însă toţi erau la curent că lucrează undeva şi că are relaţii foarte serioase.

Dar nu vă mai convine slujba dumneavoastră? îndrăzni să-l întrebe un intim.

Gough nu răspunse.

Întâmplător, vestea ajunse la domnul Ragnar (cel ce-l suspecta pe Gough de multă vreme).

Casierița, uscata doamnă Smith, aflase că domnul Ragnar, la auzul veştii despre noul ziar al lui Gough, ar fi afirmat că foaia aceea nu se va naşte decât peste cadavrul său.

De altfel, în curând, tot oraşul nu vorbea decât despre acest ziar. Ragnar, se spune, ar fi încercat efectiv să se opună, dar, pe la urechi şi cu uşile închise, se şoptea că Bahadur însuşi e de părere că...

Totuşi, lucrurile nu puteau rămîne aşa. Gough îşi mai berea la bar şi, în timpul ăsta, se mai pot întâmpla multe.

La început, au apărut 13.254 indivizi, se pare că mulţi doar oameni de paie, care au solicitat abonamente pentru ziar. Abonamente pentru tot tirajul.

Încă în aceeaşi zi au apărut alţi 14.149 tipi, oferind preţ dublu pentru fiecare exemplar.

Fu momentul când unul dintre abonaţii boicotatori băgă otravă în berea lui Gough, dar unul dintre adevăraţii abonaţi salvă ziarul cu preţul propriei sale vieţi.

Gough şedea – cu zece minute mai tîrziu – la aceeaşi masă, la cea de a treia sticlă de bere. Se gândea să scoată, eventual, un ziar.

Între timp, pe stradă se clădeau baricade, iar la radio se lansă un apel către cetăţeni.

Desigur, se spunea, Liga Adevăraţilor Abonaţi are tot interesul să apară ziarul. Astfel vor avea publicitate toţi actorii, scriitorii şi curvele care o formează.

Nu se ştie ce au răspuns Adevăraţii abonaţi, pentru că postul lor de radio a fost puternic bruiat.

Şi, în timpul acesta, Gough, ambiţios, bea a patra sticlă de bere.

Se zvonea că ziarul are şi reproduceri obscene, instantanee luate pe furiş din viaţa de familie a cetăţenilor onorabili. Se zvonea că domnul Gough ar fi fost călcat de o maşină în faţa "Barului Bunei Speranţe".

Şi Gough tot mai bea bere, pe când afară se ştie, da, afară se ştie acum sigur: contra lui Gough a fost lansat un mandat de arestare pentru că a încercat să violeze pe cineva, iar acum, încolţit, rezistă disperat pe baricade.

Pînă la sfârşit s-a aflat însă tot adevărul: Gough a recurs la un şiretlic şi a evadat prin horn.

Şi Gough bea bere.

Apoi se zvoni că ar fi reuşit, totuşi, să evadeze, dar că l-au împuşcat în picior şi că ar fi căzut de pe acoperiş.

Şi, în timp ce duceau cadavrul descoperit şi însângerat prin zidul viu al mulţimii amuţite, Gough şede la bar, la masa lui, şi bea bere.

Confuzia

"Înainte de a ne fi pus la cale treburile, ne răpeşte moartea." – Mahabharata, 9942.

Dr. Gough era un domn respectabil (avea şi o servietă neagră), purta ochelari fumurii şi era chel. Se afla în străinătate la un congres internaţional de medicină sportivă, unde susţinuse o apreciată comunicare.

În seara aceea, pe când se întorcea la hotel, doi bărbaţi îl opriră în faţa intrării, se legitimară şi-l rugară să-i urmeze. În eleganta limuzină neagră, dr. Gough protestă cu vehemenţă, înecându-se mereu în tuse, protestă şi când opriră în faţa unei somptuoase vile din afara oraşului. Aici i se servi o cină copioasă, după care doi înalţi funcţionari îl dojeniră politicos că ar călători incognito în străinătate. Uimit şi îmbunat oarecum după un pahar cu vin vechi de Burgundia, dr. Gough le arătă paşaportul, invitaţia la congres şi celelalte acte. Susţinu încă mult timp că el e dr. Gough, specialist în medicină sportivă, dar zadarnic. Cei doi înalţi funcţionari au rămas la convingerea că dr. Gough, de fapt, nu e dr. Gough, ci suveranul unei ţări orientale.

Dr. Gough rămase în minunata vilă care i se puse la dispoziţie şi învăţa toată ziua numele statului al cărui suveran devenise, dar nume pe care nu reuşea nicicum să-l pronunţe. (Era o vocabulă grea.) Se căsători şi avu doi copii cu păr creţ şi unghii violete.

Într-o zi veniră la el trei indivizi care se intitulară juntă militară şi care-l omorâră.

CARTEA A ZECEA

în care este vorba tot despre lumea cea mare şi nesfârşită, arătându-se acum cu precădere că doctorul Gough ştia de la început că sfârşitul lucrurilor nu este mai adevărat decât fundul dublu al unui cufăr cu nenumărate funduri duble, aşa cum personal obişnuia să se exprime, ori de câte ori dădea, între două asemenea funduri, de Finch, tolănit indolent în acele locuri şi, de asemenea, se mai arată în această carte cum înţelepţii lumii, călăuziţi de aceste adevăruri, au fost în stare să-şi termine gândurile; precum ni se arată chiar şi ce au gândit ei.

Ce ne spun documentele vremii?
"Nici un punct nu e ultimul." – Deviza de pe frontispiciul casei lui Gough din Baga.

Adresa

"Mare rol joacă întâmplarea sau, mai bine zis, ea e totul în fiecare acțiune omenească." –
Demosthene, Olynthiae, 2, 22.

Gough mai citi o dată adresa de pe bilețel, apoi întrebă un trecător:

– Nu vă supărați, nu ştiți unde vine strada Mozart?

– Strada Mozart? O luați înainte şi după colț...

– Mulțumesc!

– După colțul de pe partea cealaltă, apoi pe al doilea... ia să vedem... al treilea colț pe stânga...

– Deci traversez strada şi primul colț pe dreapta, după care al treilea...

– Nu, domnule! N-ai înțeles... Of, Doamne, cum să-l fac să priceapă?

– Dar am înțeles foarte bine...

– N-ai înțeles nimic!

Finch țipase şi în dreptul lor se opri un domn mai în vârstă, cu o mapă elegantă sub braț.

– Care-i necazul?

– Ia spune, îl întrebă Finch pe Gough, de fapt, ce cauți dumneata pe strada Beethoven?

– Vrea să ajungă pe strada Beethoven? Dar de ce, mă rog, se interesă o femeie grasă şi cam vulgară.

– Pentru că... Dar eu căutam strada Mozart!

– De ce?

– Pentru că... pentru că îmi place muzica, încercă să glumească Gough.

– Încercați pe strada Tom Jones, îl sfătui un elev pistruiat.

– Fugi de aici, strada Tom Jones nici nu există, obraznicule! Ce tineret! Mă mir de ce mai iau dascălii salar, se lamentă domnul cel distins, cel cu servieta elegantă sub braț.

– Să lămurim lucrurile, spuse sergentul cu autoritate. Unde vrei dumneata să mergi?

– Pe strada Mozart.

– Minte! Întreabă-l, domnule polițai, dacă știe măcar unde e strada Mozart!

– Unde e strada Mozart?

– Păi, tocmai asta am întrebat... tocmai...

– Aici eu întreb! Deci susții că vrei să mergi într-un loc pe care nici nu-l cunoști?

– O! De câte ori nu mergem într-un viitor necunoscut, replică avocatul apărării.

– Mă opun, strigă procurorul.

În sală, o doamnă din asistență îi explică vecinei:

– E spion austro-ungar!

– Dar Austro-Ungaria nici nu mai există!

– Și ce?! Mă înveți dumneata pe mine?

– Se trage din Nero, hotărî cealaltă după o matură chibzuință.

– Și cu trenul jefuit cum rămâne? se interesă reprezentantul presei. Pentru banii furați de ce nu-l trageți la răspundere?

– Cu strada asta Mozart este ceva suspect, trebui să admită judecătorul.

(Revista conservatorului de muzică LIRA protestă energic. La reprezentația cu "Nunta lui Figaro" au fost bătute trei plasatoare și o solistă.)

– Să recapitulăm, mai zise judecătorul.

Iar ziarele se lamentau pe titluri de o șchioapă: "Poluarea oceanelor crește pe zi ce trece."

Așa că au trebuit să-l condamne pe Gough la moarte.

Înainte de execuție, a venit un înalt funcționar în celula condamnatului, garantându-i grațierea și chiar o frumoasă recompensă. Pentru asta, Gough ar fi trebuit să-i divulge doar numele celor mai importanți conducători ai rețelei de spionaj economic.

Primele dubii în legătură cu vinovăția lui Gough au apărut peste doi ani. Încetul cu încetul se dezgropă tot cazul. Ziarele făcură vâlvă, iar Metro Goldwyn Mayer turnă un film. O sectă religioasă îl declară mucenic. Conservatorul, care-i purta, mai nou, numele, institui o bursă pentru studierea vieții lui Gough.

Peste alte câteva zeci de ani s-a descoperit că acel Gough n-a fost decât un descendent direct al lui Mozart. Un savant norvegian a reușit să dovedească mai mult: nepotul lui Mozart, Gough a fost nepotul lui Mozart! După alte zeci de ani, s-a demonstrat - cu probe zdrobitoare! - că Gough a fost un fiu nelegitim al marelui Amadeus. Apoi s-a pus punctul pe i: Gough n-a fost altcineva decât Mozart însuși și, în după-amiaza aceea nefastă, n-a intenționat decât să meargă acasă. Și Mozart cine a fost? Nu se știe. N-are importanță.

Într-o zi, verificându-și o adresă din carnețel, Mozart îl opri pe Finch:

– Nu vă supărați, nu știți unde vine strada Gough?

– Ia să vedem... zise Finch, scărpinându-se în cap într-un mod foarte ciudat, chiar transcendental, s-ar putea spune.

Revanşa

"Nu ceda în fața restriştii, ci mergi împotrivă, mai îndrăzneț decât îți va îngădui soarta ta." –
Vergiliu, Aeneis, 6, 95 sq.

Gough traversă distrat strada, răsfoind ultimul număr al revistei. La o intersecție, Finch frână, dar fu prea târziu. Maşina trecu peste trupul lui Gough şi se sfărâmă de un zid.

Gough avusese Basedow şi ochii lui trecură în ochii şi în creierul posterior al unui bou. Finch avusese o limbă ascuțită şi un suflet rău, foarte rău. Ficatul şi bărbia lui au trecut în frunzele unei flori frumoase şi otrăvitoare.

Într-o zi, boul a mâncat floarea, dar şi-a stricat stomacul şi a murit.

Încurcătura

"«Tu eşti tu şi eu sunt tu»: acesta era gândul nostru. Ce s-a întâmplat acum că tu eşti tu şi eu sunt eu?" – (Bhartrhari, Vair, 63.)

Într-o dimineață, pe stradă, exact în fața magazinului de televizoare, colț cu restaurantul "Select", cineva îl salută pe Gough:

– Bună ziua, domnule colonel!

Dr. Gough crezu salutul adresat altcuiva, însă cel ce-l rostise îl privea insistent în ochi.

– Cu mine vorbiți? întrebă, într-un tîrziu, dr. Gough.

– Da, domnule colonel, sunt eu, Finch.

– Bine, dar eu nu sunt colonel.

– Nu? Sunteți sigur? Absolut sigur? Individul scoase la iveală un pistol şi şi-l îndreptă spre tâmplă: "Acum ştiu ce am de făcut!"

– Dar stai, omule...

– Nu se poate! Dacă nu sunteți colonel... şi celălalt se pregăti să tragă.

Dr. Gough se hotărî. Plecă la regiment. Pe colonel l-au trimis la cabinetul său de pe strada Shakespeare nr. 26. De atunci, Gough se ducea în mod regulat la regiment şi, în curând, fu remarcat drept un ofițer deosebit de capabil. La un moment dat, fu avansat general. Întorcându-se de la recepție, călcă un pieton. Din acte reieşea că victima fusese un oarecare doctor Gough.

Întâmplarea făcu să treacă pe acolo cel ce se numea Finch. Uitându-se la cadavru, Finch exclamă:

– Dar bine, păi acesta e colonelul!

– Şi, atunci, eu cine sunt? întrebă Gough.

– Tu eşti doctor Gough.

– Dar dr. Gough e mort.

– Atunci ce mai aştepţi?

În aceeaşi clipă, în faţa lui Gough se căscă abisul, iar colonelul, acum general, urcă în maşină.

În timpul acesta, Finch, care consumase puţin prea mult coniac, se rezemă de un felinar şi zise:

– "Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea."

– De ce? vru să ştie un trecător.

– Pentru că nu încap doi, răspunse Finch. Din cauza concurenţei..., mai bâigui înainte de a adormi.

Cópiile

"Tot ce suntem este rezultatul celor ce am gândit şi am făcut." – (La Guyon, Anth., 15.)

Într-o zi, Gough îmi povesti:

"După ce-i slujise cu credință pe marii faraoni Ragnar cel Înțelept şi Bahadur cel Bun, Gough fu schimbat din funcția de Mare Preot de către faraonul Bahadur cel Mititel. În ordinul de pensionare, se putea citi că Marele Preot îşi neglijează de şase ani îndatoririle de stat şi de cult pentru a-şi pierde vremea cu romane polițiste.

Bătrân, dar nu şi sărac, Gough se plictisea de moarte. Citise tot ce s-a scris până la el, în timpul său, dar chiar şi multe lucruri ce se vor scrie abia după moartea sa. Nemaiavând ce citi, începu să se elaboreze şi el: compuse o «Istorie completă a romanelor polițiste ce s-au mai scris şi se vor mai scrie», o «Istorie a domniilor lui Bahadur cel Bun şi Bahadur cel Mititel – a tuturor celor ce s-au întâmplat şi a tuturor celor ce s-ar fi putut întâmpla cu sau fără augusta oblăduire a suveranilor» şi, neizbutind încă să moară, mai dădu Odiseea, Iliada, Hamlet şi o piesă de Marcel Aymé, pe care însă o ratase complet."

Gough îşi încheie povestea zicând:

"Vezi? Nu e nimic nou pe lume. Totul a mai fost cel puțin o dată. Noi nu suntem decît nişte biete cópii."

Am lăsat sărmanul om să se odihnească, însă chiar atunci veni sora şi-i injectă încă o porție dintr-un soi de iaurt în vene. N-am mai putut suporta şi am ieşit.

Pe stradă, tocmai trecu copia unui amic, care mă salută.

Fenomenul

"Omul este visul unei umbre." – Pindar, Pythia 8, 136.

În noaptea de 24 spre 25 martie, Gough fu trezit de o furtună. În încăperea cu storurile trase era întuneric beznă, dar ropotul ploii şi tunetele dese, precum şi fulgerele ce se strecurau printre jaluzele îl făceau să stea în capul oaselor.

Rămase aşa mai multe minute, frecându-se la ochi, fiind pe punctul de a se trezi de-a binelea, când un fulger deosebit de puternic sfărâmă storurile de la ferestre şi, pătrunzând în odaie, păru să caute ceva. Semăna cu ochiul unui far cercetînd întunericul. Se afla tocmai pe peretele pe care erau agăţate mai multe fotografii, când tunetul puternic veni să pună capăt hoinărelii fulgerului şi, în locul unde se afla, acesta explodă, transformându-se într-un fel de monstru, o fiinţă cu mai multe capete, cu capetele tuturor celor de pe imaginile înrămate de pe peretele pe care a apucat să-l lumineze.

La început, Fenomenul (să-i zicem aşa), îşi roti capul în toate direcţiile, dar Gough avut impresia că mulţimea aceea de ochi priveşte mereu doar spre el. Apoi, mişcându-se greoi, Fenomenul ieşi prin peretele opus geamului pe unde intrase fulgerul din care s-a zămislit. În zid a rămas o gaură cu contururile atât de clare, încât parcă păstra imaginea Fenomenului acum dispărut.

După ce se linişti totul, Gough avu, mai întâi, convingerea că a visat. În încăpere domnea din nou bezna şi el se culcă la loc. Doar că simţea curent. Aprinzând lumina, văzu gaura din perete cu urmele de necontestat.

Scăpat de primul şoc, Gough simţi nevoia să acţioneze. Se repezi la telefon cu gândul de a anunţa straniul Fenomen. Dar cui să-l reclame? Pe cine să anunţe?

Chemă mai întâi pompierii, însă aceştia nu se arătară dispuşi să creadă măcar ceva din toată povestea.

Apoi veniră doi celebri O.Z.N.-işti, care-l rugară să ţină totul în secret. (Ei erau convinşi că fenomenele reale în care erau amestecaţi extratereştrii nu par niciodată plauzibile, fiind mai recomandabile pentru publicitate minciunile sfruntate.)

Totuşi, când veni agentul societăţii de asigurări, acesta îl preveni că nici Gough şi nici imobilul n-au fost asiguraţi împotriva extratereştrilor.

O echipă de savanţi declară totul drept o şarlatanie.

O societate de ocrotire a operelor de artă se oferi să cumpere tiparul rămas în perete şi să-l apere de intemperii. Se studiau mai multe proiecte pentru transportarea găurii lăsate în perete şi instalarea ei într-un muzeu de curiozităţi.

Au mai venit şi alţii, însă important e că toată lumea se străduia să afle cum s-a născut urma aceea în perete şi, sceptici ori creduli, toţi se pregăteau să vină cu ipoteze gata pregătite.

Până ce, în noaptea de 31 martie spre 1 aprilie, Fenomenul reveni prin gaura sa din zid şi dispăru prin geamul larg deschis. Nu se mai putea găsi nici o fisură, iar celor ce s-au ocupat de misteriosul caz nu le-a mai rămas altceva de făcut decât să-şi scrie memoriile.

Marea Enciclopedie Universală

"... dar universul trebuie să aibă o formă solidă, iar pe cele solide le îmbină, în chip fericit, la un loc întotdeauna două medietăți, niciodată una singură." – Platon, Timaios, 33, b.

Ziarul "Viața liberă" a publicat regulamentul unui concurs deosebit de original: se oferea un premiu substanțial celui ce va fi în stare să descrie ceva ce nu s-a mai întâmplat niciodată, o premieră absolută.

La redacție au sosit numeroase plicuri din mai multe orașe ale țării, ba chiar și din străinătate. Au fost numite invenții, evenimente, realizări culturale și sportive.

Un juriu, format din doi redactori, lua plic cu plic și, folosindu-se de Marea Enciclopedie Universală în 600 de volume, găsea anticiparea fiecărui fapt nominalizat de concurenți. De pildă: "recordul mondial la săritură în lungime". La rubrica respectivă, volumul 207 al Marii Enciclopedii Universale precizează că nici măcar aztecii n-au reușit să egaleze recordurile străbunilor lor, excelenți în materie, realizatorii unor performanțe incredibile. Sau: "inventarea avionului cu reacție". Marea Enciclopedie Universală ne arată reproducerea unor fragmente ale desenelor rupestre de lângă Oaza Purdy 3 din Deșertul Nisipurilor, cum este denumit în volumul 146 Deșertul Matahari. Pe aceste fragmente se pot desluși în mod limpede nu numai imaginile în zbor ale unor obiecte cu reacție, dar și schemele și formulele principiilor lor de funcționare. "Oaza Purdy 3 pare un capitol dintr-un material de popularizare a științei", scrie, pe drept cuvânt, în Enciclopedie. Sau: "Hamlet" (de Shakespeare). Marea

Enciclopedie Universală ne arată în volumul 502 că geneza capodoperei dramaturgiei se revendică din vechi mituri ancestrale, încât, dacă te apuci să citeşti toate textele reproduse, ai impresia că Marele Will nu a fost decât un plagiator ordinar. (Totuşi, Enciclopedia îl scuză, menţionând că Shakespeare n-avea de unde să cunoască textele pe care le-a reluat atât de fidel.)

Însă nu toate dovezile provin din istoria atât de îndepărtată. Nume atestate ca Aristarch din Samos sau Pythagora din Crotona sînt nişte verigi intermediare de care ne putem agăţa. Iar personaje mai cunoscute sau mai puţin cunoscute din veacurile moderne sunt invocate şi ele spre a crea stâlpi de legătură ai acestui extraordinar arc peste timp.

Concursul ziarului "Viaţa liberă" s-a bucurat de o mare popularitate, iar sugestiile venite de la cititori s-au dovedit tot mai năstruşnice: crime ingenioase, tablouri suprarealiste, idei de arhitecturi imposibile, filme tridimensionale, înjurături colosale. Dar, imperturbabilă, Enciclopedia avea răspunsuri pregătite la toate.

Până când, *dorind să afle viitorul*, cineva a propus drept premieră absolută concursul ziarului "Viaţa liberă". La pagina 823 a volumului 386, cei doi redactori au citit: "... iar în 1803, la concursul similar organizat de revista «Freies Leben» din Oscarstadt, cineva a vrut să ştie viitorul şi a propus chiar concursul revistei drept premieră absolută. Redacţia a respins şi această sugestie, deoarece în Marea Enciclopedie Universală, la pagina 823 a volumului 386, se află textul de faţă."

Precizarea este năucitoare: Marea Enciclopedie Universală în 600 de volume n-a văzut lumina tiparului decât mult după concursul organizat de «Freies Leben" din Oscarstadt. Contestând, pe acest motive, decizia redactorilor de la "Viaţa liberă", Gough s-a pomenit în judecată cu publicaţia, pierzând procesul pe baza unui

precedent găsit la un caz similar, notat în Marea Enciclopedie Universală în volumul 7, pagina 305.

Gâsca

„Pe când, într-un trecut îndepărtat, eram câine, am urmărit pânda a doi dulăi." – Mircea Horia Simionescu, Breviarul, Cartea Românească, 1980, p. 77.

– Eşti o gâscă, îi spuse Gough lui Poyy.

– Ei, bine, eu m-am săturat! replică Poyy.

În timp ce portarul îi deschidea uşa, simţi o senzaţie ciudată în jurul gâtului, Chemă un taxi. În maşină era cald şi plăcut. O toropeală uşoară puse stăpânire pe ea. Doar senzaţia neplăcută de sub gulerul de blană de vulpe argintie o agasa. Desfăcu gulerul şi dădu cu degetul blana la o parte. Apoi se lăsă pe spetează.

Îşi privi degetul şi văzu, cu surprindere, sânge pe el. Şi, deodată, în semiîntunericul din maşină, auzi un foşnet ca un râs. Venea de aproape, de foarte aproape. Instinctiv, se înfăşură în palton. Şi, atunci, vulpea o muşcă de gât, râzând: "Eşti o gâscă! Eşti o gâscă! Eşti o gâscă!". Vulpea îi sugea sângele din rană. În maşină era cald şi plăcut. Vulpea devenea tot mai mare, tot mai sătulă. Apoi, mulţumită, căzu peste şofer.

.....

Sosită la faţa locului, poliţia nu putu pricepe ce căuta vulpea argintie uriaşă în maşina zdrobită de zidul unei clădiri.

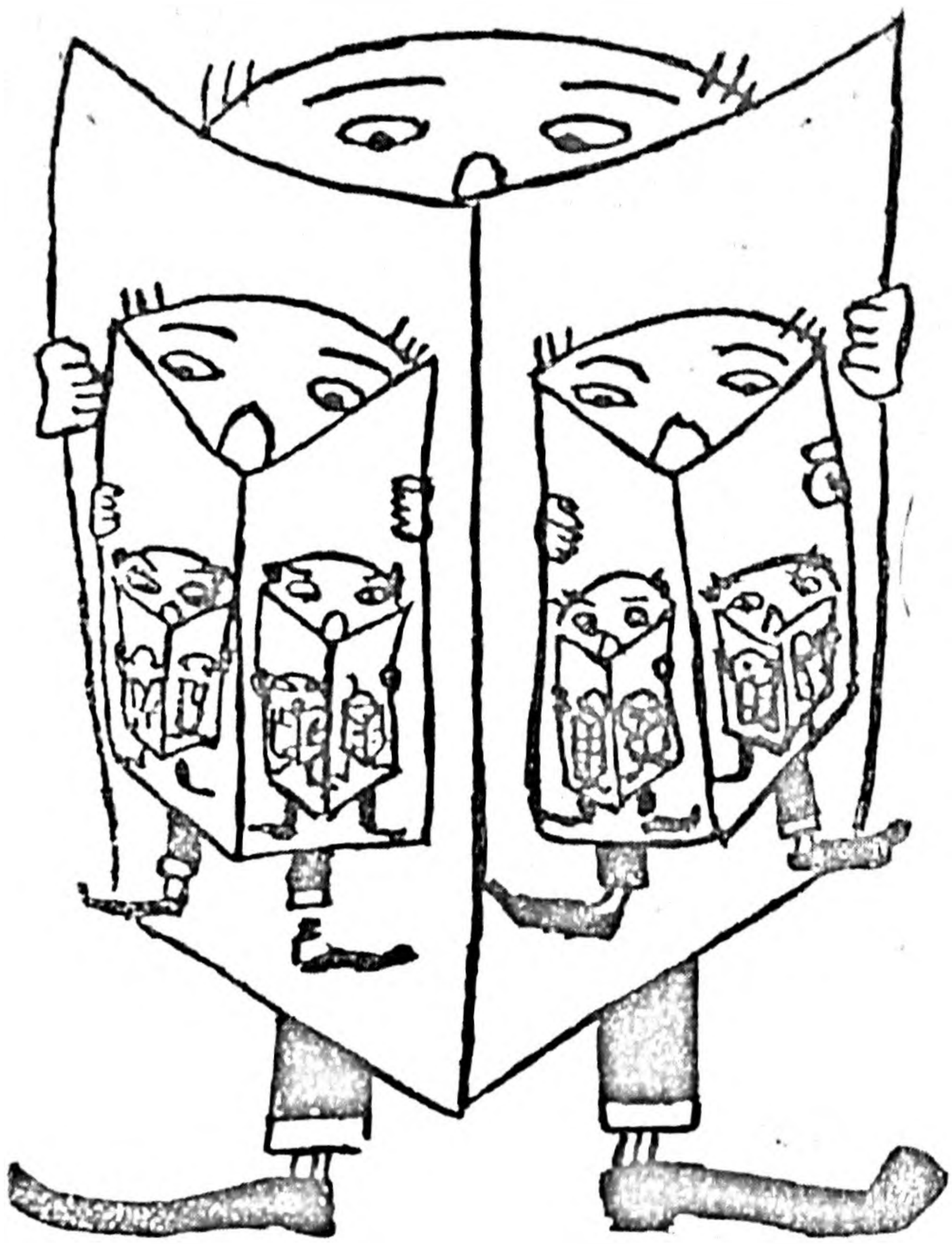

SCt

Perpetuum mobile

"Nu săvârşi de două ori păcatul, pentru că nici de întâia dată nu vei rămâne nepedepsit." – Septuaginta, Sir., 7, 8.

– Ce te doare, fiule, întrebă tatăl.

– Mă doar rău, domnule doctor, răspunse băiatul.

– Este vorba despre nişte tendinţe pe care nu şi le mai poate reprima, declară medicul.

– Asta poate explica totul, spuse inspectorul de poliţie.

(Era o zi mohorâtă.)

– Crima rămâne totuşi crimă, hotărî judecătorul.

– Dar se poate folosi acelaşi termen pentru un omor săvârşit cu sânge rece de către un om în deplinătatea facultăţilor mintale şi pentru un omor săvârşit de către un bolnav inconştient? întrebă destul de retoric, dar cu mult efect, avocatul.

– Pitacos din Mitilene a cerut pentru delictele săvârşite în stare de ebrietate pedeapsă dublă. Şi a fost declarat unul dintre cei şapte înţelepţi ai antichităţii pentru acest lucru, spuse procurorul.

– Totuşi, acuzatul nu a fost beat. El e doar bolnav..., remarcă o doamnă din asistenţă.

– Şi ce dacă? întrebă poştaşul pe acelaşi ton.

(– Aprod, ce caută poştaşul acolo? aţi putea întreba.

– Aduce o scrisoare.

– La tribunal?! În timpul dezbaterilor? aţi putea întreba.

– Dar unde să-l găsească altfel pe acuzat?

– Acuzatul e în boxă, spuse din nou, pe acelaşi ton, poştaşul.

– Dar acum ce mai caută poştaşul aici?

Dar asta n-ați mai putea zice, deoarece întrebarea ar fi depăşită, poştaşul ieşind tocmai atunci pe uşă.)

– Să revenim, domnule preşedinte, sugeră umil cineva din completul de judecată.

– Bietul copil, adăugă unul, e doar un copil.

– E o brută, spuse altul, o brută!

– Sentința e prea aspră, se mai încăpățână o femeie.

– Trebuia spânzurat, se supără bărbatul, plesnind-o pe precedenta.

(Era o seară de concediu, ultima seară înainte de a fi obligați să se întoarcă la lucru şi n-au găsit altceva mai bun cu ce să şi-o umple.)

– Aici o să-ți bagi mințile în cap, nepricopsitule, îi spuse gardianul, dar el, nu se ştie de ce, rânji.

– Îți dau trei țigări în schimbul tocului de la ochelari, îi propuse un deținut.

– Mai cere-i încă două, îl sfătui alt deținut.

– Să le spui ailor mei că sunt bine, îl rugă altul.

(Afară ploua.)

– Da' dumneata de unde ai părut? îl întrebă conductorul.

– Abia ce a ieşit din închisoare, clătină din cap polițistul.

Judecătorul de instrucție notă, printre altele:

"... intrând în compartimentul în care nu se găsea decât victima, în mintea asasinului a încolțit gândul sumbru. Victima probabil că ațipise şi..."

"Se aprobă" notă preşedintele pe un colț al acestui raport, însă, probabil că fiind foarte ocupat, se gândise la altceva. Apoi se socoti îndelung ce să facă şi cum s-o dreagă cu acel "Se aprobă" şi îi puse un "Nu" în față şi un semn al exclamării la sfârşit.

Ce de la Curtea de Apel n-au putut pricepe ce "Nu Se aprobă!", de fapt.

– Poate ai şi dumneata, pe undeva, o mamă bătrână, care te-a crescut cu multe suferinţe.

Poate am putea impresiona cu ajutorul ei juraţii, sugeră maestrul Midi, avocatul.

– Foc! ordonă comandantul plutonului de execuţie.

– Sufletul său şi-a luat zborul spre cer, o asigură pe logodnică preotul care fusese "acolo" până la capăt. Până la capăt!

"Şi eu am fost de faţă!" strigă poştaşul. (Vă rog să nu-l mai întrebaţi nimic: luaţi-l aşa cum e şi lăsaţi-l în plata Domnului.)

(Se pare că în ziua aceea au fost foarte mulţi nori. Cerul nici nu se mai vedea.)

– Să te mai iau şi pe tine, se întrebă Sfântul Petru.

– Trimite-l înapoi! îi răspunse o Voce.

– Mă doare rău, domnule doctor, se plângea băiatul, născându-se.

– Să mai încercăm o dată!

Procurorul

"Nu judecați nimic mai înainte de vreme." –
(N.T.I Ad Corinthios, 4, 5.

Gough o sărută pe Poyy pe frunte, ca în fiecare dimineață. Apoi plecă la tribunal.

Afară era o burniță ușoară și, pe drum, constată că n-ar fi stricat să-și pună galoșii. Era bine dispus, fiind convins că în afacerea Finch va smulge instanței pedeapsa cu moartea.

Gough era un procuror cunoscut, era ceea ce se numește un Maestru. Se afla în fața dobândirii celei de a douăzeci și treia pedepse capitale din cariera sa. Aflase, nu fără satisfacție, că Finch, după ce auzise cine îi va fi procuror, se făcuse alb ca varul și leșinase. Finch, cel care în tot timpul instrucției se ținuse mai tare ca piatra, Finch, care privise nu o dată moartea în față, fiind obișnuit să vadă pistoale îndreptându-și ochii în direcția sa.

Cu cât gândea mai mult, Gough își dădea mai limpede seama că a făcut o greșeală de neiertat că nu și-a luat galoșii. Mergea de ani de zile pe același drum de acasă la tribunal întotdeauna pe jos. Nu voia ca tocmai într-o asemenea zi importantă să ia un taxi. Când sosi la tribunal, buna dispoziție îi dispăruse. Picioarele ude îi erau înghețate în pantofi. Avea senzația că simte răceala urcându-i prin oase. Pe deasupra, începuse o nouă criză de rinichi.

Când veni aprodul să-l roage să poftească în sala de dezbateri, îl găsi culcat pe canapea, gemând.

Gough intră șchiopătând în încăperea mare, silindu-se să privească indiferent spre obiectivele fotoreporterilor.

Un cunoscut redactor de la un mare ziar de seară îl întrebă în legătură cu şansele lui Finch. Ca de atâtea ori, Gough făcu semnul matroanelor înfuriate în Colliseu, arătând cu degetul mare în jos, semn cu care îşi prefaţa de fiecare dată marile victorii la bară. Înainte de a-şi ocupa locul, ceru o sticlă cu apă minerală.

Apoi intră Curtea şi fu introdus şi acuzatul. Primele proceduri îşi urmară cursul. Gough se trezi când i se dădu cuvântul. Leşinase? Adormise? Vorbi puţin, scăpă câteva argumente hotărâtoare: la fel şi la martorul următor. Veni pauza şi se culcă în cabinetul său. Adormi imediat. Şedinţa nu se putu relua fiindcă n-au fost capabili să-l trezească. Îşi reveni abia seara, dar cu dureri îngrozitoare. La spital, medicii îl siliră la o inactivitate de câteva săptămîni.

Dosarul Finch fu transferat altui procuror, iar cînd Gough părăsi spitalul, află că Finch fusese condamnat cu circumstanţe atenuante la şase ani de închisoare.

Gough îl vizită pe Finch la penitenciar. Dusese cu el o rangă cu care intenţionase să-l izbească pe Finch în cap, însă nu mai apucă, suferi un infarct şi muri.

După şase ani, mormântul lui Gough fu refăcut şi împrospătat cu flori noi.

Sentința

"Nimeni nu poate fi judecător în propria lui cauză." – (Syrus, 555.)

Gough cerceta de aproape şase luni cazul Finch. De prea multă vreme banda acestuia jefuia şi înlătura din cale pe oricine nu-i convenea. Gough, lucrând calm şi metodic, ca de obicei, reuşi, după o jumătate de an, să prindă un individ uscăţiv şi mustăcios. După o săptămână de interogatoriu, individul recunoscu.

În timpul anchetei, Finch îi povesti lui Gough o mulţime de lucruri şi se dovedi că Finch nu era un degenerat, aşa cum îl descrisese presa, că nu era nici crud ca o fiară, ci doar mereu hărţuit, că de ani de zile nu mai dormise liniştit o noapte. Ba, mai era şi sentimental, pe deasupra. Înainte de execuţie, dându-şi ceasul de aur lui Gough, îl rugă pe acesta să i-l dăruiască primului copil pe care Gough îl va întîlni la ieşirea din închisoare.

Gough simţi o senzaţie de eliberare când totul se termină. Ieşi în stradă şi inspiră cu nesaţ aerul parfumat de toamnă. La colţ, un copil anunţa noua ediţie specială de seară: o tâlhărie de ultimă oră a lui Finch.

Lui Gough îi trebui mult timp până să-l prindă iarăşi pe mustăciosul negricios. De atunci, se străduieşte să obţină mereu amânarea execuţiei, de teamă că, ieşind în stradă într-o zi parfumată de toamnă, să nu audă iarăşi despre o crimă a celui ce tocmai fusese executat.

Explicațiile

"Un om convins împotriva voinței sale continuă să aibă aceeaşi părere." – Butler, Hudibras.

Finch a fost un tânăr leneş, însă plin de pofte şi de defecte. Nu mergea la lucru şi îi plăcea să mintă.

Într-o zi, maistrul său îl întrebă:

– Unde ai fost ieri, în loc să vii la serviciu?

Finch îi răspunse fără să clipească:

– La medic.

– Pot să-l întreb, îi replică plin de subtilitate maistrul.

Finch mințea dialectic. El ştia că adevărul urmează spirala cunoaşterii şi nu vedea nici un motiv pentru ca minciuna să nu fie fidelă unui drum al ei, dar care să meargă tot în spirală. De exemplu, dacă ar spune un "Da" simplu, ar exista posibilitatea ca şeful să nu-l creadă şi să-l întrebe pe medicul întreprinderii. Dar dacă ar spune "Dacă n-aveți încredere în mine", lucrul l-ar duce evident cu gândul la primul "Da"? Finch se linişti, ştiind că gândirea maistrului n-are o penetrabilitate mai mare de trei catene, lucru verificat şi răsverificat de destule ori, procedând chiar ştiințific, am putea spune...

Singura greutate rămânea întotdeauna de a convinge că "Da"-ul pe care-l rostea este urmarea unor raționamente avansate şi nu un răspuns primar, fără acoperire.

Dar, fiindcă oamenilor le este cu mult mai la îndemână să creadă o prostie spusă în termeni savanți, decât una expusă în cuvinte comune, lui Finch îi era aproape imposibil să-l convingă pe maistrul cel vigilent că "Da"-ul lui este rodul unui şir întreg de negări succesive.

Şi, întrucât şeful iar şi iar nu-l crezu, el nu putu decât să-l privească plin de compătimire.

"N-ai înțeles nimic", gândi el, "n-ai înțeles absolut nimic!" şi, ruşinându-se pentru celălalt, privi consternat în jos.

De obicei, maistrul interpreta această plecare a ochilor în felul său şi lucrurile se mai îmbunau, în vreme ce spunea:

– Dar bine, mă, omule...

Iar Finch judeca astfel:

"A spus *bine* pentru că a vrut să spună *foarte rău*, întrucât, în adâncul sufletului său, şi-a dat seama de calitățile mele şi asta i s-a părut bine. Dar, din invidie, tot "rău" a vrut să spună, cu toate că, văzându-se şeful meu direct, deci mai marele meu, tot la "e bine" i-o fi mers gândul. Deşi cu asta a vrut să zică..."

Greşeală fatală

"Mă întrebi, scumpa mea copilă, dacă mai iubesc la fel de mult viața. Îți mărturisesc că o găsesc plină de durere şi de chin; dar moartea mă scârbeşte încă şi mai mult: sunt atât de nefericit că am a sfârşi toate acestea prin ea, încât, dacă m-aş putea întoarce îndărăt, nu mi-aş dori nimic mai mult." – Doamna de Sévigné, Scrisori.

Şi atunci Gough hotărî că viața nu mai are nici un rost. Decise să se sinucidă. Dar, pentru orie eventualitate, îşi mai dădu o şansă: nu era mare amator de fotbal, însă, cum televizorul tot era deschis, hotărî că, dacă va câştiga echipa cu chiloți albi, se va duce să se îmbete, dar, dacă vor învinge cei cu chiloți negri, îşi va pune capăt zilelor.

Meciul se dovedi, într-adevăr, palpitant. (Gough n-ar fi acceptat niciodată că o partidă de fotbal poate fi atât de pasionantă.) Mai înainte lucrurile merseseră în direcția unei beții straşnice. Abia a început să fie Gough atent la televizor, că jucătorii în chiloți albi au şi început să dea un gol după altul: patru goluri. Pe urmă, însă, a intervenit ceva cu totul neaşteptat, unul dintre ei a fost dat afară de pe teren de către arbitru. Aşa că au început şi negrii să prindă curaj, iar când n-au mai rămas decât patru minute de joc, scorul a devenit egal. Asta nu fusese prevăzut în planurile lui Gough Ce să facă în cazul unui meci egal? Ce hotărââre decisivă să ia? Totuşi, în ultimul minut de joc, mai precis, într-unul dintre ultimele minute de prelungiri dictate de arbitru pentru repetate trageri de timp, fotbaliştii cu chiloți negri îi rezolvară situația lui Gough: mai reuşiră

un gol, aşa că arbitrul fluieră sfârşitul meciului şi Gough se spânzură.

Necugetată faptă! Peste o săptămână, lumea a putut citi în ziar că meciul a fost contestat fiindcă echipa cu chiloţi negri a folosit un jucător fără drept de joc, aşa că "albii" au câştigat la "masa verde" cu scorul de 3-0.

– Gough s-a omorât degeaba, tot repeta Finch, fără să ştie cât de aproape se afla de adevăr.

Ceasul Martorului

„Cel mai preţios sfetnic al omului este timpul" - Syrus, 154.

Nenorocirile domnului Poolo au început in tramvai. Nimic, dar absolut nimic, nu prevestea nenorocirile ce aveau să se declanşeze şi să se amplifice necontenit, transformând un simplu incident minor într-o adevărată avalanşă de catastrofe. Ceea ce îndeplineşte soarta, omul trebuie să urmeze.

Aşadar, dl. Poolo a plecat, în dimineaţa aceea banală, de acasă, după ce şi-a luat în linişte micul dejun: ceai de măceşe, un ou fiert, pâine prăjită cu unt şi gem, precum şi o ceaşcă mică de cafea pe care, ca de obicei, a băut-o în picioare, în vreme ce verifica servieta dacă n-a uitat cumva ceva. Apoi a verificat de două ori dacă a încuiat bine uşa apartamentului şi a verificat şi cutia poştală (în care n-a găsit decât câteva reclame lucioase şi lipsite de relevanţă). Abia după ce a verificat tot ceea ce era de verificat, a părăsit imobilul şi s-a îndreptat spre staţia de tramvai. A aşteptat şase minute şi a urcat in vagonul al doilea, găsind un loc în faţă stânga, geamul al doilea - până atunci locul său preferat! (Locul acela este în mod ştiinţific cel mai ferit de urmările unor accidente, dar şi de îmbulzeala posibilă la orele de vârf. Într-o statistică din 1986 se arată că din 865 de evenimente în care au fost implicate şi tramvaie, doar în trei au avut de suferii şi cei ce stăteau pe scaunul cu pricina şi doar doi au ajuns la spital. Cu răni uşoare.)

Aşadar, dimineaţa a început cum nu se putea mai bine. Dl. Poolo îşi privi ceasul: se afla în grafic - de obicei

la ora opt şi douăzeci-opt traversa podul. Era opt şi douăzeci şi şapte de minute (după ceasul său...). Doamna care şedea alături de el şi care-l privea de mai multă vreme într-un mod absolut insistent, îl interpelă, până la urmă, şi verbal. Doamna era îmbrăcată într-un mod destul de... destul de... de nepotrivit pentru gusturile domnului Poolo, însă asta evident - evident! - nu era treaba lui. Doamna îl întrebă cât este ceasul. Opt şi douăzeci şi treizeci şi şase, răspunse Poolo. Fără a se mai uita la ceasul de pe mână. (Dacă au trecut podul la şi douăzeci şi opt, iar acum se aflau în dreptul muzeului de istorie, nu putea fi decât opt şi treizeci şi şase cu o aproximaţie de plus/minus nouăzeci de secunde. Evident. Din nou. evident!)

Doamna, fără măcar a-i mulţumi pentru amabilitate, continuă să-l ţintească aprig cu privirea. În felul ei atât de supărător. Dl. Poolo preferă să nu-i dea importanţă şi să se uite pe geam. Tramvaiul opri în staţia din faţa magazinului universal.

– Poate că pentru dumneata nu este important, dar eu te-am rugat politicos să-mi spui cât este ora. Văd că ţi-e tare greu să-mi răspunzi...

– Dar v-am precizat politicos că...

– Nici măcar n-ai catadicsit să te uiţi la ceas. Eu trebuie sa ajung la notar. Nu am ieşit la plimbare!

Doamna ţipase şi lumea din vagon se uită spre ei. Poolo continuă să privească pe geam. Mai avea o staţie până să coboare, scăpând de nebună. Însă nebuna se agita tot mai tare. Încă un minut, o jumătate de minut, a ajuns. Dl. Poolo se sculă de pe scaun şi dădu s-o ia spre coborâre, însă doamna ţipa acum isteric, era roşie ca racul, dădea din mâini şi exact înainte de a apuca Poolo să se strecoare pe lângă ea, căzu cu capul pe spate, rămânând, în sfârşit, tăcută. Poolo îşi continuă drumul spre uşa vagonului, însă cineva începu să urle că femeia a murit, că a fost omorâtă. Vatmanul refuză să deschidă uşa vagonului până la sosirea poliţiei.

– Cine este femeia? întrebă sergentul

– Nu ştiu. răspunse politicos dl. Poolo organului de cercetare.

– Au vorbit tot timpul, spuse un domn (domiciliat pe strada Mozart).

– M-a întrebat cât e ceasul.

– Au vorbit tot timpul, continuă să insiste ipochimenul.

– Femeia nu pare să aibă nici o rană, constată la o primă privire sergentul.

– A omorât-o cu vorba, se băgă în vorbă un tinerel.

– Fii, domnule, serios!

Chemară o salvare şi plecară cu toţii spre secţia de poliţie. Pentru declaraţii.

Peste câteva zile, dl. Poolo se pomeni acasă eu o citaţie la comisariat. Femeia avusese în întreţinere trei copii minori (Copii nelegitimi, desigur...)

Pe urmă, în mod logic, într-o vineri, fu invitat şi la tribunal. Unul dintre concubini solicita ceva, iar un alt concubin nu era de acord cu solicitarea. Judecătoarea era foarte curioasă să afle ce au discutat dl. Poolo cu decedata, în ziua aceea nefastă.

– Între opt şi douăzeci şi cinci şi opt şi treizeci şi şase, preciză martorul.

La următoarea citare, avocatul apărării simţi nevoia sa ştie de ce a durat atât de mult o discuţie, care în mod normal ar fi trebuit să dureze semnificativ mai puţin.

Procesul a început să treneze. Concubinul parte vătămată l-a invitat la o bere, ceea ce dl. Poolo bineînţeles că a refuzat. Totuşi, întâmplător sau nu, cei doi se întâlneau tot mai des în locuri publice. Individul, nu foarte şcolit, se dovedi un om de treabă. Doar destinul potrivnic l-a aruncat în situaţii dintre cele mai neplăcute.

Dl. Poolo trebuia să se prezinte tot mai des la tribunal, întrucât şi un al treilea concubin al decedatei a depus o plângere împotriva primului, iar al doilea, devenit

tutorele celor trei minori, i-a acționat în judecată pe al treilea și pe primul concubin pentru abandonul copiilor. Aflați de aceeași parte a baricadei, primul și al treilea concubin se găseau, totuși, in relații cât se poate de proaste, existând și intre ei un proces. Pe deasupra, amintiri vechi îi făceau pe toți trei să se simtă geloși. În toate aceste confruntări - cât se poate de omenești -, dl. Poolo era citat ca martor cheie. Individul de pe strada Mozart pretindea chiar că ar fi auzit martorul și victima discutând agitați despre un notar, fapt tăinuit de martor la dezbateri. Până la urmă, procesele au început să se țină lanț. Domnul Poolo a trebuit să-și ia concediu de odihnă, apoi concediu neplătit și, după un an, să-și dea demisia.

O ducea tot mai rău. Fu obligat să-și părăsească locuința, să-și ia o garsonieră ieftină la mansarda clădirii de lângă tribunal, să renunțe la cariera încă atât de promițătoare abia cu doar doi ani în urmă, să trăiască din ajutoare de șomaj. Doar o mică moștenire îl mai ajuta să supraviețuiască demn.

Dl. Poolo deveni un personaj cunoscut în cartier: întotdeauna corect îmbrăcat. întotdeauna politicos, întotdeauna dispus să-ți acorde o vorbă bună pe coridoarele tribunalului, întotdeauna gata să-ți spună cât e ceasul. Lumea îl știa drept Martorul și, într-adevăr, cu timpul, era citat zilnic în cinci-șase cauze. Partea nobilă a acelui om a fost că niciodată nu s-a certat cu vreuna dintre părți, oricât de puternice erau disensiunile în mijlocul cărora se potrivea să nimerească.

Până aici lucrurile au involuat într-un ritm suportabil. Dar atunci când, într-o joi, spre prânz, o bătrână muri cu spume la gură, după ce dl. Poolo îi spuse cât e ceasul și se nimeri să fie de față și individul de pe strada Mozart, făcându-se legătura între cele două decese, s-a putut stabili că domnul corect îmbrăcat și cu aparențe de cumsecădenie nu era decât un criminal. Un criminal în serie. Ce-l mâna pe el la faptă este greu de stabilit și nici

analizele de specialitate nu ne dau elemente demne de a fi luate în seamă.

Dl. Poolo a fost cercetat îndelung fără a putea fi condamnat, întrucât, dintr-o regretabilă eroare, în codul penal nu găsim absolut nici o precizare în legătură cu crimele cu ceasul brățară și nici antecedente nu există.

Când e văzut pe stradă, dl. Poolo este ocolit de toată lumea. Iar când se mai uită și la ceas, cu gestul acum atât de bine cunoscut de toată lumea, panica se răspândește în tot orașul. (Chiar dacă omenească, reacția aceasta este nepotrivită: când a murit prima victimă, toate mărturiile atestă faptul că Martorul i-a spus ora exactă nefericitei fără a privi ceasul... Iată unul dintre puținele lucruri sigure pe care le cunoaștem în legătură cu acest caz.)

De câte ori murea un om în oraș, se știa cu precizie că Martorul își fixase din priviri în clipa aceea cadranul ceasului. (Nici să i se ia criminalului ceasul nu se putea fără vreo reglementare în vigoare.) Deși folosită protocronic, sintagma „ceasul fatidic" de la ceasul de mână al domnului Poolo se trage.

Dl. Poolo trăi până la nouăzeci și patru ani, fiind văzut mereu singur, însă corect îmbrăcat, mereu punctual (dacă n-ar fi atât de nepotrivit, s-ar putea spune că puteai să-ți potrivești ceasul după el), și răspândind un oarecare sentiment de demnitate în jur. Martorul a fost o personalitate și erai pur și simplu obligat să-l respecți. Doar la sfârșit a iscat unele probleme cu înmormântarea, nici o companie de pompe funebre nevoind să se ocupe de funeraliile sale. Numai doi voluntari onești, doi vagabonzi, acceptară să „facă ei treaba" (pentru o sumă frumușică, sumă obținută, pe de o parte, din subscripție publică și, pe de altă parte, din fondurile speciale ale primăriei). Cei doi vântură lume s-au îmbătat din banii primiți și au murit după doar două zile. Se spune că ar fi furat ceasul Martorului și că acesta își continuă crimele în lume.

Martorul sau ceasul? Desigur amândoi. Care, cu timpul, au devenit una.

Şi, cel puţin câtă vreme vor mai muri oameni, aşa se va spune.

Pedeapsa capitală

„Heute rot, morgen tot"
sau
„Astăzi viu, mâine-n sicriu",
dar, de fapt:
„Astăzi în sicriu, mâine viu".

Gough ar fi putut fi socotit un cetățean aproape model: își câştiga în mod cinstit pâinea, nu lua de la nimeni nimic ce nu i se cuvenea, își achita în mod regulat pensia alimentară, plătea la timp toate taxele, își ajuta prietenii la nevoie, era simpatic. Până ce se îmbolnăvi grav. Foarte grav!

Într-o bună dimineață, se trezi complet surd. La început, se enervă, sesizând că n-a auzit clopoțelul ceasului deşteptător, ceea ce l-a făcut să întârzie la serviciu. El, care n-a întârziat niciodată în aproape douăzeci de ani de carieră! În graba mare, abia pe stradă observă că parcurge un univers complet tăcut. Parcă ar fi fost un peşte într-un acvariu. Tramvaiele, maşinile, oamenii, totul făcea parte din acel ocean mut. Se opri în loc şi inima începu să-i bată nebuneşte. Toată lumea ştie că lipsa auzului este un mare handicap. Aşa ştia şi el. Cum de i s-a întâmplat tocmai lui nenorocirea? Timp de câteva săptămâni trăi un mare sentiment de revoltă: de ce să pățească aşa ceva tocmai el? Şi de ce fără nici un avertisment? Fără a primi măcar şansa de a se feri, de a încerca nişte medicamente preventive! Sau măcar să fi fost lăsat să-şi i-a măsurile de rigoare!

După alte săptămâni, realiză că situația lui nici nu era chiar atât de disperată. Se revoltase mai mult din cauza prejudecății că surditatea ar fi un handicap. Între timp,

învățase că – nici vorbă! – cofoza (așa îi spun specialiștii stării celor ce nu aud) are și unele avantaje. De pildă, nu ai parte de toate bazaconiile din jur, nu ești distras de tot felul de nimicuri, te poți concentra cât vrei la ale tale. După o jumătate de an, obișnuindu-se pe deplin cu noua sa situație, descoperi și alte numeroase avantaje ale surdității: de pildă, era scutit de multe corvezi din partea superiorilor, a obținut un spor de bani pentru invaliditate, a început să frecventeze un club al celor fără auz, unde întâlni niște oameni extrem de simpatici, foarte solidari unii cu alții și foarte eficienți. În primul rând, că pe acea cale a obținut o slujbă nouă, infinit mai interesantă decât cea în care a robotit o jumătate de viață, slujbă și pasionantă, și mult mai bine plătită, iar, curând după aceea, a întâlnit printre colegii de la club o femeie care s-a dovedit că-i poate oferi marea dragoste, pe care a căutat-o până atunci în zadar în două căsnicii ratate. Viața în acvariu i se releva cu totul altfel din interior, decât cum o percepuse privind-o până atunci din partea cealaltă a pereților de sticlă. (După ce se căsători cu marea sa dragoste, au amenajat în mijlocul *living*-ului, dar și în dormitor, câte un acvariu, de care nu s-au mai putut despărți. Iar dacă, pe vremuri, curățatul habitatului peștilor fusese o corvoadă, abia acum, când înțelegea cu adevărat despre ce este vorba, acvaristica devenise o pasiune adevărată.)

Într-o altă dimineață, Gough se trezi fără a simți mirosul atât de atrăgător al cafelei, miros care-l dezmierda de fiecare dată când se scula, de când trăia fericirea noii sale fericiri. Se sperie iarăși îngrozitor: crezu că s-a întâmplat ceva cu marea sa dragoste sau că – Doamne, nu! – aceasta l-ar fi părăsit. Totuși, ceașca se afla la locul ei pe tavă, numai că nu mai emana nici un miros. Când nici loțiunea de după ras și nici măcar izul particular adorat al femeii nu-l mai simți, își dădu seama că și-a pierdut și simțul mirosului. Totul la fel de neașteptat, la fel de ireversibil, de definitiv și de nemeritat ca și cu apariția

bruscă a surdității. De data asta, revolta îi fu de mai scurtă durată. Îşi dădu mult mai repede seama ca data trecută că lipsa mirosului nu este nici pe departe atât de traumatizantă pe cum se crede. Ba, chiar din contră: de cele mai multe ori, mirosul nu produce decât senzații neplăcute, îndepărtează un om de altul şi-l ispiteşte prosteşte pe cel nesătul. Era atât de convins de toate astea, încât nici nu i-a mărturisit nimănui ceea ce a pățit iarăşi. Nici măcar soției nu i-a spus nimic, de teamă că aceasta ar putea să înțeleagă ca pe o nenorocire norocul ce a dat peste el. De ce să-i facă sânge rău? (Într-o seară, îi trecu prin cap ideea aiurită că nici ea nu mai are simțul mirosului şi că şi ea doar se preface a se bucura de parfumul pe care tocmai i l-a adus. A pus-o la încercare în fel şi chip, însă nu s-a putut lămuri pe deplin. Până ce şi-a dat seama că nu se interesează decât de un amănunt fără nici o importanță – dar fără absolut nici o importanță! – şi, drept urmare, şi-a consumat nelămuririle în direcții mai folositoare.)

Într-o nouă dimineață, Gough se trezi paralizat. De data asta i se păru că, în ciuda tuturor păcatelor sale, parcă totuşi a fost pedepsit mult prea sever. Suferii îngrozitor şi se rugă la Dumnezeu să-l izbăvească şi să-l ia la Dânsul. Numai că, tot căinându-se, observă cum era alintat de toți membrii clubului celor lipsiți de auz, cum i se ghicesc şi realizează toate poftele, cum este înconjurat mereu de cei dragi, dar şi lăsat singur când dorea să rămână singur. Putea să-şi mai mişte doar mâna stângă, însă învață să facă extrem de multe lucruri cu ea – unele chiar complicate. Cu ajutorul tehnicii moderne, putea să-şi potrivească singur aerul condiționat şi căldura, putea să-şi deschidă televizorul şi să acceseze diferite canale, putea să stingă şi să aprindă lumina. Stătea ore în şir pe terasa largă şi admira, de la nivelul ei, forfota stresată a oamenilor grăbiți să ajungă undeva pentru a se îndrepta, cu aceeaşi viteză, altundeva. Pe de altă parte, abia atunci realiză cât de minunat a fost conceput omul, cât de multe lucruri reuşeşte

să facă o singură mână. Păcat că, în nebunia agitației, prea puțini ne dăm seama de performanțele ce ne sunt la îndemână... Din calmul liniștii sale, vedea agitația imensului acvariu și simțea o compasiune sinceră pentru peștii umani ce se goneau unii pe alții. La început, o vreme, își spunea că a ajuns și el în situația pensionarilor acvariului său, ființe ce trăiau de pe urma clipelor când primeau mâncare de la cineva de afară, cel ce se îngrijea și de curățenia și de căldura apei. Pe urmă, după ce a văzut cu câtă abnegație îi satisfac soția și prietenii de la club toate capriciile, și-a spus că el nu este decât un răsfățat al sorții și nu știa pentru ce a fost răsplătit atât de generos. Când a realizat că nu mai are nici senzația de cald sau de frig, și-a zis că a mai fost scutit de o muncă și că nu mai este obligat să îndrepte telecomanda spre aparatul de aer condiționat. (Care o dată s-a și stricat. Acum, din partea lui, n-are decât să se strice tot timpul...) Își amintea, cu o duioșie necunoscută până atunci, de lungile săptămâni cât a trebuit să meargă la serviciu, de plictiseala de acolo, de nenumăratele compromisuri pe care a fost nevoit să le facă fără încetare pentru a păstra o atmosferă cât de cât respirabilă printre niște șefi imbecili și niște colegi invidioși. Își aminti și de deplasările obositoare și inutile în cabinele vagoanelor de dormit incomode, folosindu-se de toalete străine, mâncând pe apucate. Și-și amintea, cu aceeași duioșie, de zbaterea sa în ambiții fără rost și în frustrările nătânge trăite după fiecare eșec. Stătea întins pe perne, privea acvariul urban și își potolea setea cu un lichid verzui, pe care-l percepea rece și răcoritor, exact ca pe vremea cât mai avea senzația temperaturii și a gustului.

Apoi veni și ziua când Gough se trezi orb. De data aceea chiar că nu se mai revoltă deloc. Îi simți pe cei din jur agitându-se în jurul său și îi fu milă de ei. Și, deși medicii i-au spus că surditatea lui este definitivă, mai avu un moment de întrerupere a cofozei (așa îi spun specialiștii la surditate) și auzi pe cineva spunând că nenorocirile ce l-

au lovit succesiv şi atât de nemilos reprezintă adevărata *pedeapsă capitală* care-l poate ajunge pe un om. Pe urmă, iar nu mai auzi nimic. Doar un vuiet monoton şi extrem de liniştitor. (Acum era deja conştient că toţi cei din jur se înşeală: îşi aminti că Dumnezeu l-a pedepsit pe Adam, izgonindu-l din timpul nesfârşit. Că doar vremea limitată reprezintă pedeapsa capitală.) Întunericul era colorat, doar că n-avea contururi. Îşi mişcă mâna stângă şi simţi o materie uşor lichidă, extrem de fină. Dormea, visa, dormea din nou şi se visa dormind. Se visa mereu doar pe el. Trăia o securitate totală, fără griji şi fără resentimente. Timpul nu mai era timp şi nimeni şi nimic nu-l mai stânjenea. Şi nici nu avea dorinţe pe care să nu şi le poată îndeplini.

Timpul nu mai exista, dar el totuşi trăia. Fără timp, fără pedeapsa capitală.

Pe urmă, simţi nişte smucituri teribile şi o lumină orbitoare şi fără contururi îl izbi în faţă. O senzaţie de frig îl lovi din toate părţile. Urlă şi avu impresia că vuietul încorporează şi ţipătul său. Când fu spălat şi înfăşat, simţi cum toată liniştea i se topeşte. Şi, pe măsură ce începu din nou să vadă, să se mişte, să simtă temperatura aerului şi a corpurilor celor din jur, să audă, trebui să se obişnuiască iarăşi cu timpul. Acum da, acum simţea că *pedeapsa capitală* l-a ales şi pe el.

Nimeni nu scapă definitiv de *pedeapsa capitală.*

SCH

Epilog
Gough

"Fiecare îşi creează propria sa lume." – Lubbock, Peace I.

Gough. Dumnezeu a făcut lumea. Nimeni nu-l cunoaşte pe Dumnezeu, dar lumea este ştiută de noi toţi. Dumnezeu supravieţuieşte prin lume. Gough este o părticică a acestei lumi. Gough este o parte a dumnezeirii şi Dumnezeu însuşi. Dumnezeu este Gough şi Gough este Dumnezeu. Dar Dumnezeu sunt şi eu, aşa că eu sunt Gough, fratele meu şi nepoata mea şi bunica. Eu sunt întregul univers şi eternitate. Eu sunt Dumnezeu.

Când am creat globul pământesc şi soarele şi luna şi florile, animalele şi păsările, şi, pe urmă, şi pe mine, ca o chintesenţă a întregii lumi, mi-am dat seama că nu voi fi numai Homer şi Phidias, Galileu şi Giordano Bruno, Michelangelo şi Faust. Eu am fost şi Savonarola, şi Gingis Han, şi calul acestuia şi urina eliminată de acest cal. Sunt în aceeaşi măsură şi Shakespeare şi Kurtz Mahler, sunt cel mai mare masochist, în măsura în care sunt şi cel mai mare sadic, bestie, brută, pruncucigaş şi paricid.

Eu sunt Dumnezeu. Dumnezeu sunt eu. Dumnezeu sunt eu.

M-au dus la balamuc şi m-au închis într-o cameră cu gratii. Le-am repetat de atâtea ori: "Eu sânt Dumnezeu: Îngenuncheaţi, necredincioşilor, în faţa mea!" Ei dădeau din umeri şi mă legau. La început m-am mâniat şi i-am blestemat. Apoi mi-a fost milă de ei: mi-am adus minte că ei sunt şi eu, că eu sunt şi ei. Am fost fericit când mă băteau. Meritam.

Cu timpul, însă, n-am mai putut să rabd. Aerul a devenit înăbuşitor în cămara mea şi loviturile lor mă dureau tot mai tare. Iar printre gratii vedeam ramurile de măr în floare. Într-o zi m-am simţit obosit şi nu le-am mai spus că sunt Dumnezeu. Sunt doar un amărât bolnav şi istovit. Au zâmbit cu îngăduinţă şi mi-au dat drumul.

Astăzi sânt contabil la un mare trust, unde mă duc în fiecare dimineaţă şi mă întorc la ora trei după-amiază. Vara mi-e cald şi iarna mi-e frig.

Şi chiar de se va mai naşte cineva după mine – poate că o să se mai nască, totuşi, cineva, – niciodată nu se va mai putea crea o lume, pentru că lumea sunt eu, iar eu am murit.

POSTFAȚA AUTORULUI - Pedeapsa

"Cu prostia înşişi zeii se luptă în zadar." –
Schiller, Jungfrau..., 3, 6.

Bătrânul scriitor Gough, invitat la şcoală, şedea în ultima bancă şi asculta desfăşurarea lecției în care copiii analizau una dintre nuvelele sale. La un moment-dat, profesoara provocă un elev:

– De ce crezi tu că a pus autorul numele Victoria eroinei principale?

Elevul întrebat roşi până în vârful urechilor şi-şi aținti ochii în duşumea. Alți copii au răspuns la întrebare şi, până la urmă, profesoara s-a arătat mulțumită de pregătirea clasei.

Pe elevul cel leneş l-a pedepsit, punându-l să scrie de douăzeci de ori: "*Victoria reprezintă simbolul biruinței omului ingenuu asupra mârşăviei şi răului întruchipate în această nuvelă de personajul Finch Lupu.*"

A doua zi, scriitorul a trimis şi el un caiet doamnei profesoare. Pe filele unui maculator era notat de douăzeci de ori: "*Victoria reprezintă simbolul biruinței omului ingenuu asupra mârşăviei şi răului întruchipate în această nuvelă de personajul Finch Lupu.*"

CUPRINS

PREFAȚĂ 5

PROLOG 9

Esența 9
Îndreptări etimologice 10

CARTEA ÎNTÎI 13

Automobilele 15
Apartamentul 17
Televizoarele 20
P + 7 25
Chibritele ondulate 30
Nisipul 33
Aparatul de ghicit viitorul 35
Acumulatorul de nori 38
Instalatorul 40
Invenția 42

CARTEA A DOUA *Partea întâi: despre uneltirile banilor* 45

Drepturile pentru invenție 47
Seiful 49
Nenorocosul 57
Contabilul 60

Lecția de economie politică 62
Ratatul 65
Campionul 68
Plata 70
Un devotat slujitor al presei 72

CARTEA A DOUA *Partea a doua: despre lipsa de scrupule a concurenței* 77

Un martir al concurenței 79
Cei șapte hoți nocturni 85
Oficiul de obiecte pierdute 88
Gough și Finch 92
Chibrite fără garanție 95
Poarta 97

CARTEA A TREIA 99

Managerul de fantome 101
Compozitorul 105
Geamgiul 107
Istoricul 112
Portarul 117
CASA DOCTORULUI 120

CARTEA A PATRA 125

Telefoanele 127
Nevoia de obiecte 129
Pentru liniștea regimentului 131
Căsătoria 135
Ultimii de pe Gulliver 138

Fetițele născute gravide 140
Sărutul 143
Soția iubitoare 145
Cabana 147
Pumnalul şi păpădia 149
Confirmarea prin dragoste 151

CARTEA A ŞASEA 155

Pulsul 157
Vaccinatorul 159
Pantalonii 161
Caria 164
Cel mai trist om din lume 167
Macabra pasiune a profesorului Gough 171
Foamea şi pofta sau proteza alimentară 173
Încă un eşec al cercetării medicale 177
Un copil bolnav 180
Ochii răbdători ai bătrânului 186

CARTEA A ŞAPTEA 189

Vedeta 191
"Altă femeie" 193
Tabloul 196
Bibliotecarul 203
Melodramă 205
Gestionarul 207
Spectacolul I 210
Spectacolul II 212
O dragoste de o jumătate de mileniu 213

CARTEA A OPTA 217

Scurtă istorie 219
Dispariția 220
Naufragiul 224
Naufragiații 227
Paznicii 229
Schimbătoarele coridoare 232
Tainele Congresului de la Cartagina 234
Acvariul 236
Masca 239
Sinucigașul 243
O moarte ratată 244
Conștiința 245
Lungul drum spre bucătărie 247
Răzbunarea 249
E atât de frig în Africa! 251
Tainele carismei 259
Scaunul 264
Vânătorul de subtilități 266
Recalcitrantul 273
Poolo (Gough?) Bucătaru 276

CARTEA A NOUA 283

Statuia 285
Sfârșitul miniștrilor de război 287
De ce a început războiul cu Marele Ducat de Luxenburg 290
Salamul 295
Câinele mov 298

O încâlcită afacere de spionaj 306
Scara F 309
Marele erou 312
Încă o enigmă 316
El (R.G.B.) 318
Finch 324
Adevăratele funeralii ale lui Gough 327
Ziarul 332
Confuzia 334

CARTEA A ZECEA 335

Adresa 337
Revanşa 340
Încurcătura 341
Cópiile 343
Fenomenul 344
Marea Enciclopedie Universală 346
Gâsca 349
Perpetuum mobile 351
Procurorul 354
Sentința 356
Explicațiile 357
Greşeală fatală 359
Ceasul Martorului 361
Pedeapsa capitală 367
Epilog Gough 373

POSTFAȚA AUTORULUI - Pedeapsa .. 375

PROIECT SUSTINUT DE

UNIVERSITATEA
“PETRE ANDREI”
DIN IAŞI

ISBN 978-973-168-822-0
9 789731 688220